KÜLTÜR BAKANLIĞI / 785
Kültür Eserleri / 83

CUMHURİYET DÖNEMİNDE

TÜRK ŞİİRİ

İlhan Geçer

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI / 785
Kültür Eserleri Dizisi / 83

CUMHURİYET DÖNEMİNDE TÜRK ŞİİRİ

İlhan GEÇER

Kapak Düzeni : **Lütfi TUNCER**

ISBN 975 - 17 - 0079 - 5

© Kültür Bakanlığı, 1990

Kültür Bakanlığı, Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü Yönetim Kurulunun 21.6.1990 gün ve 1990/101 sayılı Makam Onaylı Yönetim Kurulu Kararı ile ikinci defa olarak 5.000 adet bastırılmıştır.
Sevinç Matbaası — ANKARA

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	VII
Rıza Tevfik Bölükbaşı	5
Mehmet Emin Yurdakul	9
Mehmet Âkif Ersoy	13
Yahya Kemal Beyatlı	19
Ahmet Haşim	27
Emin Bülent Serdaroğlu	33
Orhan Seyfi Orhon	37
Enis Behiç Koryürek	41
Halit Fahrı Ozansoy	46
Âşık Veysel Şatıroğlu	50
Yusuf Ziya Ortaç	56
Faruk Nafiz Çamlıbel	65
Cemal Yeşil	71
Kemâlettin Kâmi Kamu	74
Ahmet Kutsi Tecer	78
Ahmet Hamdi Tanpınar	82
Halide Nusret Zorlutuna	87
Orhan Şaik Gökyay	92
Necmettin Halil Onan	99
Zeki Ömer Defne	102
Arif Nihat Asya	106
Haşim Nezihi Okay	112
Ömer Bedrettin Uşaklı	115
Selâhattin Batu	120
Necip Fazıl Kısakürek	125
Sabri Esat Siyavuşgil	130

	Sayfa
Asaf Halet Çelebi	133
Behçet Kemal Çağlar	138
Mustafa Seyit Sütüven	144
Ebed Mahir Yalnız	148
Hamit Macit Selekler	151
Ahmet Muhip Dranas	154
Ziya Osman Saba	161
Cahit Sıtkı Tarancı	167
Munis Faik Ozansoy	172
Bedri Rahmi Eyüboğlu	176
Fazıl Hüsnü Dağlarca	180
Coşkun Ertepınar	186
Orhan Veli Kanık	191
Oktay Rifat	196
Celâl Sılay	200
Sabahattin Tahsin Teoman	204
Melih Cevdet Anday	208
Baki Süha Ediboğlu	212
İlhan Berk	216
Behçet Necatigil	219
Cahit Külebi	229
Nahit Ulvi Akgün	234
Hasan Şimşek	242
Salâh Birsel	246
Ceyhun Atuf Kansu	250
Muvaffak Sami Onat	254
Halim Yağcıoğlu	258
Sabahattin Kudret Aksel	262
İbrahim Minnetoğlu	266

Sayfa

Rüştü Onur 270
Necati Cumalı 273
Halil Soyuer 278
İbrahim Zeki Burdurlu 282
Osman Atillâ 286
Şinasi Özdenoğlu 291
Muzaffer Tayyip Uslu 295
Özdemir Asaf 299
Şükrü Enis Regü 303
Feyzi Halıcı 306
Kemal Or 312
Ahmet Tufan Şentürk 315
Mehmet Çınarlı 321
Atilâ İlhan 327
Sedat Umran 333
Bekir Sıtkı Erdoğan 337
Nüzhet Erman 342
Ümit Yaşar Oğuzcan 346
Nevzat Yalçın 350
Necdet Evliyagil 354
Ayhan Hünalp 359
Nurettin Özdemir 365
Gültekin Sâmanoğlu 370
Turgut Uyar 375
Ömer Edip Cansever 381
Mehmet Zeki Akdağ 386
Şemsi Belli 390
Mustafa Necati Karaer 395
Bahattin Karakoç 403

Sayfa

Ayhan İnal 408
Cemal Süreyya 412
Abdürrahim Karakoç 418
Sezai Karakoç 423
Hilmi Yavuz 427
Ayhan Kırdar 432
Yavuz Bülent Bakiler 436
Kerim Aydın Erdem 443
Türkân İldeniz 447
Yahya Akengin 452
A. Yağmur Tunalı 458
BİBLİYOGRAFYA 464
ALFEBETİK FİHRİST 465

ÖNSÖZ

Cumhuriyet döneml Türk şiiri büyük bir zaman dilimlni kapsamaktadır. Bu, zaman dilimi içinde, şiirimizde çeşitli değişmeler, yenileşmeler olmuş, çeşitli akımlar ve görüşler hüküm sürmüştür. Bu hususları kısaca belirtmek yararlı olacaktır.

Antolojide yer alan şairlerden bazıları Cumhuriyet'ten önce şiir yazmaya başlamış, Cumhuriyet'ten sonra da şiir yazmaya devam etmiş kimselerdir. Mehmet Akif Ersoy, Mehmet Emin Yurdakul, Yahya Kemal Beyatlı, Ahmet Haşim, Rıza Tevfik Bölükbaşı, Faruk Nafiz Çamlıbel gibi.. Antolojideki şairlerin çoğu ise, Cumhuriyet döneminde yazmaya başlamış, yazmaya devam etmiş, edebiyatımızda yerini almış sanatçılardan oluşmaktadır. Genç şairlerden seçtiklerimiz de, günümüz Türk şiirinde güçlerini ve kişiliklerini ispat etmeye başlamış yetenekli ve değerli imzalardır.

Cumhuriyet'ten sonra başlayan millî edebiyat cereyanı ve dilde sadeleşme hareketi şiirimizi de etkilemiştir. Yahya Kemal ve Ahmet Haşim gibi, şiirimizin büyük ustaları, aruz vezniyle yazmaya devam etmekle beraber, dilde sadeleşmeyi benimsemişlerdir. Yahya Kemal, günümüz Türkçesiyle aruzun en güzel örneklerini vermiştir. "Hecenin Beş Şairi" olarak anılan Faruk Nafiz Çamlıbel, Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç, Halit Fahri Ozansoy ve Enis Behiç Koryürek, şiirlerini hece veznıyle yazmaya başlamışlardır. Bu gruba dahil olmayan, Necip Fazıl Kısakürek, Kemalettin Kamu, Ömer Bedrettin Uşaklı, Halide Nusret Zorlutuna ve Şükufe Nihal gibi şairler de hece veznini kullanır olmuşlardır.

1928 yılında oluşan "Yedi Meşaleciler" topluluğu, hece şiirine yeni bir ses, yeni bir hava, değişik temalar ve değişik bir muhteva getirmek amaç ve iddiası ile şiir dünyamıza adım atmıştır. Ancak, "Yedi Meşaleciler"in ömrü az olmuş,

topluluk kısa zamanda dağılmış ve bunlardan çoğu bir süre sonra şiirden tamamen kopmuştur. "Yedi Meşaleciler"den yalnız Ziya Osman Saba, ölünceye kadar şiir yazmaya devam etmiş, Türk şiirinde kendine bir yer ve ün sağlamıştır.

1930'lu yılların başlarında şiirleri çeşitli sanat dergilerinde yayımlanmaya başlayan Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Muhip Dıranas ve Fazıl Hüsnü Dağlarca gibi şairler, şiirimize bir yenilik ve tazelik getirmişler, yeni şiirin öncüleri ve ustaları olmuşlardır.

1940 yılında, Orhan Veli Kanık, Oktay Rıfat ve Melih Cevdet Anday'ın, müşterek eseri "Garip" adlı şiir kitabı yayımlanır. Sonra "Garipçiler" diye anılan bu şairler, Garip'in başına bildiri niteliğinde bir önsöz yazarak, eski şiirimizi tümüyle inkâr ederek, venze, kafiyeye ve duygulu şiire karşı çıkar, bu işin polemiğine girişirler. Bu sırada bazı şairler ve şiir heveslileri de Garipçilerin etkisinde kalarak aynı hava ve nitelikte şiirler yazarak onların peşinden ve yolundan giderler.

Garipçilerin şiirine "Birinci Yeni Şiiri" de denilmektedir. Bu akımın öncüsü olan Orhan Veli, 36 yaşında ölür. Onun ölümünden sonra, Garipçilerin öteki iki şairinin şiirinde de değişiklikler ve zikzaklar görülür. Bu şairlerin beğenilen, sevilen ve meşhur olan şiirleri, daha çok, karşı çıktıkları şiir türünde olan parçalarıdır.

Önceleri, Garipçilerin şiir görüşüne yakın olan Behçet Necatigil, Necati Cumalı, Sabahattin Kudret Aksal, Cahit Külebi gibi şairler, zamanla kendi şiir dünyalarını ve kişiliklerini ortaya koymayı başarmışlardır.

1950 yılında çıkmaya başlayan Hisar dergisi, yıkıcı Garip hareketine, dildeki tasfiyeciliğe, karşı bir tavırla yayın hayatına atılmıştır. 1957'den 1964'e kadar yayınına ara veren, 1964 yılından 1980 yılının sonuna kadar yayınını sürdürdükten son-

ra kapanmak zorunda kalan Hisar dergisinin ve Hisarcıların, şiirimizde önemli bir yeri bulunmaktadır. Hisarcılar, yeniliğin, eskiyle bütün bağları koparıp soysuzlaşmak, basitleşmek demek olmadığını, yeninin mutlaka eskiye dayanması, ondan kuvvet alması gerektiğini, çeşitli ideolojilere karşı sanatın bağımsızlığını, batı kültürüne karşı millî sanatı savunmuşlar ve bu yolda eserler vermişlerdir. Hisar'm kurucularından olan ve dergi kapanana kadar yazmayı sürdürenler şunlardır : Munis Faik Ozansoy, Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Gültekin Sâmanoğlu, Mustafa Necati Karaer; Nevzat Yalçın 1964'den sonra, Yahya Akengin, Yavuz Bülent Bakiler gibi genç şairler de Hisarcılara katılmıştır.

1955 yılında "İkinci Yeni" adlı bir akım ortaya çıkmıştır. "İkinci Yeniler", şiirde anlamı ortadan kaldırmış, mısra yapısını altüst etmiş, soyuta yaslanmış ve bütün bunları bir yenilik diye ortaya atmış ve savunmuşlardır. İlhan Berk, Cemal Süreyya, Turgut Uyar, Edip Cansever, Sezai Karakoç gibi şairler bu akımın öncüleri ve temsilcileri olmuşlardır. Bir süre sonra, Oktay Rıfat da bu gruba katılmıştır. Ancak "İkinci Yeni" şiirinin ömrü az olmuş, bu akımın şairleri başka tür, biçim ve muhtevada şiirler yazmaya başlamışlardır.

1960 sonrası şiirimize, daha çok siyaset ve ideoloji hâkim olmuş, bir bildiri niteliğindeki bu şiirler, kalıcı olamamış ve okuyucuyu şiirden soğutmuştur.

"Cumhuriyet Döneminde Türk Şiiri" adlı bu antolojiye, çeşitli görüş, akım ve topluluklardan şairleri alırken, tarafsız kalmaya çalıştık. Alınan şairler doğum tarihlerine göre sıralanmış, doğum tarihi aynı olanlar alfabetik sıraya tabi tutulmuştur.

Şiirleri seçerken, o şairin şiir dünyasını, sanat görüşünü aksettiren eserlerin alınmasına çalışılmıştır.

RIZA TEVFİK BÖLÜKBAŞI

Rıza Tevfik 1869 yılında (Bulgaristan'da kalan) Cesrimustafapaşa kasabasında doğdu. Mülkiye memurlarından olan babası onu İstanbul'a getirerek, Musevi Alyans Okulu'na verdi. Burada Yahudice ile birlikte Fransızcayı da öğrendi. Rüştüyeyi Gelibolu'da bitirdi. Önce Mekteb-i Mülkiye'ye girdi. Hürriyetçi tutumu yüzünden son sınıftan kovuldu. Sonra girdiği Tıbbiye'de de, taşkın hareketleri, geçimsiz mizacı yüzünden barınamadı. Hapse de girdi. Ancak yıllar sonra Tıbbiyeyi bitirip tabip oldu. Hareketli bir siyaset hayatı yaşadı. Maarif Nâzırı Şûray-ı Devlet Reisi oldu. Sevr Andlaşmasını imzalayan delegeler arasında yer aldı. Yüzelliliklerle birlikte yurdu terketmek zorunda kaldı. 20 yıllık sürgün hayatının çoğunu Ürdün'de geçirdi. Lübnan'da oturdu. Af Kanunu'ndan bir kaç yıl sonra yurda döndü. 1949'da öldü.

Servetifünuncuların çağdaşı olan, onlarla birlikte şiir yazmaya başlayan Rıza Tevfik, önceleri Hâmit ve Fikret havasında şiirler yazmış, mısralarında bol bol hüzün, acı ve melânkoliye yer vermiştir. Buna rağmen, Servetifünun'culara katılmayan, saz ve tekke şiiri geleneğinden faydalanarak, hece vezni ile, duygulu, samimi koşma, nefes ve dîvanlar yazmıştır. Getirdiği lirizm ve âhenk, hece vezninin, âşık tarzının dirilip yayılmasına yardımcı olmuş, halk şiiri ile aydınlar arasında bir köprü kurulmuştur. Ancak, hece veznini ısrarla savunduğu halde, ömrünün sonuna kadar, aruzla heceyi birlikte kullanmıştır. Şiirlerini "Serab-ı Ömrüm" adlı kitapta toplamıştır. Hilmi Yücebaş, Rıza Tevfik'in hayatını, hatıra, fıkra ve şiirlerinden seçmeleri "Rıza Tevfik" adlı eserinde toplamıştır.

HUMMA-YI AŞK

Hastayım, yalnızım, seni yanımda
Sanıp ta bahtiyar ölmek isterim,
Mahmur-u hülyayım, cam-ı lebinden
Kanıp da bahtiyar ölmek isterim.

Bir olmaz emelin düştüm peşine,
Vuruldum hüsnünün şen güneşine.
Kara gözlerinin aşk ateşine
Yanıp da bahtiyar ölmek isterim.

Taliin kahrı var her hevesinde
Boğulmuş figanlar titrer sesimde,
O nazlı isinini son nefesimde
Anıp da bahtiyar ölmek isterim.

UÇUN KUŞLAR

Uçun kuşlar uçun doğduğum yere.
Şimdi dağlarında mor sümbül vardır.
Ormanlar koynunda bir serin dere,
Dikenler içinde sarı gül vardır.

O çay ağır akar, yorgun mu bilmem?
Mehtabı hasta mı, solgun mu bilmem?
Yaslı gelin gibi mahzun mu bilmem?
Yüce dağ başında siyah tül vardır.

Orda geçti benim güzel günlerim.
O demleri anıp bugün inlerim.
Destan-ı ömrümü okur dinlerim,
İçimde oralı bir bülbül vardır.

Uçun kuşlar uçun burda vefa yok,
Öyle akar sular, öyle hava yok.
Feryadıma karşı aksiseda yok.
Bu yangın yerinde soğuk kül vardır.

Hey Rıza! Kederin başından aşkın,
Bitip tükenmiyor elemi aşkın;
Sende derya gibi daima taşkın,
Daima çalkanır bir gönül vardır.

GENÇ DUL

Çiylerle bezenmiş gülzar-ı hüsnün,
Ağladın mı bilmem sen de ben gibi?
Mehtaba benzemiş bahar-ı hüsnün,
Solumuş dudakların yasemen gibi.

Saçından yüzüne gölge yürümüş,
Güzel gözlerinin altı çürümüş!
İpekler içinde matem bürümüş,
Sarınış vücudunu bir kefen gibi.

Çırpınıp titreyen nedir göğsünde?
Bir Jale gibisin yaprak üstünde,
Perişan olmuşsun hemen bir günde,
Açılıp saçılan nesteren gibi.

Hasret ellerine seferin mi var?
Doğduğum yerlerden haberin mi var?
Rıza gibi unmaz kaderin mi var?
Ağladın mı bilmem sen de ben gibi?

FİKRET'İN NECİP RUHUNA

Dediler ki: Issız kalan türbende,
Vahşî güller açmış; görmeğe geldim.
O cennet bağının hâkine ben de,
Hasretle yüzümü sürmeğe geldim.

Dediler ki: Sana emel bağlayan,
Kabrinde diz çöküp bir dem ağlayan
Bermurâd olurmuş, ben de bir zaman,
Ağlayıp murâda ermeğe geldim!

Şu hicran yolunun son baharında,
Jaleler titrerken çemenzarında,
Gün doğmadan evvel ben mezarında
Mâtem çiçekleri dermeğe geldim!

Seni andını bütün gam çekenlerle,
Aşk-ı Hak uğruna yaş dökenlerle,
Sarı gonca veren şu dikenlerle
Taşına bir çelenk örmeğe geldim.

Yâdını ölüm gibi bir sırr-ı müphem!
Neş'ei sevdâ mı bu hiss-i elem?!..
Ruhumda ne füsun eyledin bilmem?
Bugün sana gönül vermeğe geldim!

MEHMET EMİN YURDAKUL

1869 yılında İstanbul'da doğdu. Orta öğrenimini bitirdikten sonra, Rüsumat Evrak Müdürlüğü'nde, Hicaz, Sivas, Erzurum valiliklerinde bulundu. Birinci Dünya Savaşı başlarında, Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nda Musul, Cumhuriyetin ilk yıllarında da Şarki Karahisar, Urfa ve İstanbul milletvekilliği yaptı. 14 Ocak 1944'te İstanbul'da öldü.

Servetifünun devrinde şiire başlayan Mehmet Emin Yurdakul, ilk şiiri "Cenge Giderken"i 1897'de yazdı. Şiirlerinde fazla bir sanat değeri ve derinlik bulunmamakla beraber, sade dili, şiirlerinin konuları, onun Türk milli şairi diye anılmasını sağlamıştır. Mısralarında halkçı, milliyetçi konuları, toplumun sorunlarını dile getirdi. "Türk" kelimesini şiirimize ilk defa o soktu. Bütün şiirlerinde hece veznini kullanmışsa da, bu veznin tadını veren şiirler yazamamıştır. Seven, duygulu, merhametli bir şair olmasına rağmen, bu mizacını ve duygularını mısralarında yeterli güç ve değerde yansıtamamıştır. Onu, gene de, milliyetçi, memleketçi ve halkçı şiirimizin öncülerinden biri sayabiliriz.

Sayısı onbeşi geçen şiir kitaplarından bazıları şunlardır : Türkçe Şiirler (1899), Türk Sazı (1914, 1969), Ey Türk Uyan (1914, 1961), Tan Sesleri (1915, 1956), Ordunun Destanı (1915), Dicle Önünde (1916), Zafer Yolunda (1918), Aydın Kızları (1919), Dante'ye (1920), Mustafa Kemal (1923), Ankara (1939).

BIRAK BENİ HAYKIRAYIM

Ben en hakir bir insanı kardeş duyan bir ruhum;
Bende esir yaratmayan bir Tanrı'ya iman var;
Paçavralar altındaki yoksul beni yaralar.

Mazlumların intikamı almak için doğmuşum.
Volkan söner, lâkin benim alevlerim eksilmez;
Bora geçer, lâkin benim köpüklerim kesilmez.

Bırak beni haykırayım susarsam sen matem et;
Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir.

Zaman ona kan damlayan dişlerini gösterir.
Bu zavallı sürü için ne merhamet, ne hukuk;
Yalnız bir sert bakışlı göz, yalnız ağır bir yumruk!..

CENGE GİDERKEN

— Yurdumun koçyiğitlerine —

Ben bir Türk'üm; dinim, cinsim, uludur:
Sinem, özüm ateş ile doludur.
İnsan olan vatanının kuludur.
Türk evlâdı evde durmaz giderim.

Muhammed'in kitabını kaldırtmam;
Osmancık'ın bayrağını aldırtmam;
Düşmanımı vatanıma saldırtmam.
Tanrı evi viran olmaz, giderim.

Bu topraklar ecdâdının ocağı;
Evim, köyüm hep bu yerin bucağı;
İşte vatan, işte Tanrı kucağı.
Ata yurdun, evlât bozmaz, giderim.

Tanrım şahit, duracağım sözümde;
Milletimin sevgileri özümde;
Vatanımdan baka şey yok gözümde.
Yâr yatağın düşman almaz, giderim.

Ak gömlekle gözyaşımı silerim;
Kara taşla bıçağımı bilerim;
Vatanım-çin yücelikler dilerim.
Bu dünyada kimse kalmaz, giderim.

AYDIN KIZLARI

— I —

Taşların üstünde ayaklar çıplak.
Kanlarla serencam yazan kadınlar;
Kırılmış sütunlar gibi durarak
Tûfanlar nakleden dertli alınlar;

. . . . . .

Bu elem yurdunun yolcuları da
Sazları asmışlar söğüt dalına;
Bu aşksız göllerin kuğuları da
Konmuşlar sahilin bir kumsalına

Bunların içinde bir bâkir var ki
Gecenin kızları gibi elemli;
Meçhule kazılan mezarlardaki
Serseri hayaller kadar mâtemli.

Belli ki bu vatan yolcusunun da
Hicranla gönlünde viraneler var;
Bu âşık bakışlı şair ruhunda
Sihirli dilinde efsaneler var!..

BÜYÜK SAN'ATKÂR

Hayır, san'at, yalnız bir süslü hayal, vezin değil;
Yalnız kuru bir eğlence, yalnız bir zevk için değil.

Bence, büyük san'atkâr, peygamberler soyundandır;
Yüreğinde muztarip ruhlar için acı titrer;
Onun dili, Allah'ın konuştuğu bir lisandır:
Yüreklere, aşk, iman, ümit, rüya ilham eder.

O Musa'ya benzer ki, âsâsıyla yollar açar;
Mazlûmları çıkarır esaretten hürriyete:
Firavunlar yurdundan mev'ut olan memlekete..
Dünyalarda devrimler yaratanlar bunlardırlar!

Onun için Puşkin'e ve Dante'ye âşık oldum;
Onun için Kemal'i ben gönülden seviyorum.

MEHMET ÂKİF ERSOY

1873 yılında İstanbul'da doğdu. Çocukluğu, Fatih civarındaki Sarıgüzel mahallesinde geçti. Bu Müslüman mahallenin havası Akif'i etkilemiş, ilk ve orta eğitimi sırasında kuvvetli bir din terbiyesi almıştır. Farsça, sonra da Fransızca öğrendi. Mekteb-i Mülkiye'ye yazıldı. Babasını kaybedip, geçim sıkıntısına düşünce, parasız yatılı olarak Halkalı Baytar Mektebi'ne girdi. Buradan birincilikle mezun oldu. Dört yıl kadar, Rumeli, Arnavutluk ve Arabistan'da çalıştı. Darülfünun'da Edebiyat Müderrisliği yaptı. Bu sırada, Sarat-ı Müstakim ve Sebil'ürreşat adlı din dergilerinde şiirler, din ve edebiyat üzerine makaleler yayımladı. 1911'de Safahat'ın ilk bölümünü çıkardı. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Teşkilat-ı Mahsûsa'nın aracılığı ile, Almanlar tarafından Berlin'e çağrıldı. Burada, Safahat V'deki Berlin Hâtıraları'nı yazdı. Almanya dönüşü Necit'e gönderildi. Dönüşte, dinî heyecan ve ürperişlerin bir ifadesi olan Necit Çöllerinden Medine'ye şiirini yazdı. Çanakkale zaferimizi duyunca, büyük bir sevinç içinde Çanakkale Şehitleri'ne seslenen o muhteşem şiirini meydana getirdi. Mütareke döneminde, İzmir'in işgalinde büyük üzüntülere düşen şair, Şebil'ür-Reşat dergisinde, Millî Mücadele'yi destekleyen yazılar yazdı. Önce Balıkesir'e giderek, camilerdeki vaazlarıyla halkın gayret ve maneviyatını yükselten Akif, böylece İstiklâl Savaşı'na da fiilen katılmış oluyordu. 1920'de Ankara'ya gitti. O sırada Konya'da çıkan bir isyan üzerine, halka nasihat vermek ve onları Millî Mücadele'nin gereğine inandırmak için oraya gönderildi. Birinci Büyük Millet Meclisi'ne Burdur Milletvekili seçilerek Ankara'ya döndü. Kendisine tahsis edilen Tacettin Dergâh'ında İstiklâl Marşı'nı yazdı. İstanbul'a giderek Sebil'ür-Reşat'ı çıkarmaya devam eden Akif, aynı yılın ekim ayında, dostu Abbas Halim Paşa'nın dâvetini kabul ederek Mısır'a gitti. İki yaz İstanbul'a geldi ise de, sonra büsbütün Mısır'da kaldı. Kahi-

re'de, Câmi-ül-Mısrıyye Darülfünunu'nda Türk Edebiyatı okuttu. Orada çok az şiir yazdı. 1935'te Siroz hastalığına tutulunca, 1936'da İstanbul'a döndü ve 27 Aralık 1936'da öldü.

Şiirlerinde, kendi üzüntü, kin, aşk, dert ve arzularına hiç yer vermemiştir. Toplum dertlerini kendine dert edinmiş, toplumcu, ahlâkçı bir şiirin yolunda yürümüştür. Bütün şiirlerinde, aruzu kolaylıkla ve ustalıkla kullandığı görülür. Şiirleri iki grupta toplanmaktadır. 1 — Konularını gerçek hayat sahnelerinden alan lirik-epik şiirler, 2 — Daha çok din ve vatan konularındaki öğüt, hitabe, vaız havasındaki lirik-didaktik şiirlerdir. İlk kitabına Safahat adını vermiş, daha sonra çıkardığı Süleymaniye Kürsüsü'nde (1912), Hakkın Sesleri (1913), Fatih Kürsüsü'nde (1914), Hâtıralar (1917), Asım (1919), Gölgeler (1923), adlı eserlere de aynı ismi vererek, Safahat'ı 7 ciltte toplamıştır.

BÜLBÜL

Bütün dünyaya küsküdüm, dün akşam pek bunalmıştım:
Nihayet bir zaman kırlarda gezmiş, köyde kalmıştım.

Şehirden çıkmak isterken sular zaten kararmıştı;
Pek ıssız bir karanlık sonradan vâdiyi sarmıştı.

Işık yok, yolcu yok, ses yok, bütün hilkat kesilmiş lâl...
Bu istiğrakı tek bir nefha olsun itmiyor ihlâl.

Muhitin hali insanıyyetin timsalidir sandım;
Dönüp maziye tırmandım, ne hicranlar, neler andım!

Taşarken haşrolup beynimden artık bin müselsel yâd,
Zalamın sinesinden fışkıran memdûd bir feryad.

O müştağrak, o durgun vecdi nâgâh öyle çoştürdu:
Ki vâdeden bütün, yer yer, eninler çağlayıp durdu.

Ne muhik nağmeler, Yarab, ne mevcamevç demlerdi:
Ağaçlar, taşlar ürpermişti, gûya Sûr-u mahşerdi!

— Eşin var, âşiyanın var, baharın var ki beklerdin.
Kıyametler koparmak neydi ey bülbül, nedir derdin?

O zümrüt tahta kondun, bir semavî saltanat kurdun,
Cihanın yurdu hep çiğnense çiğnenmez senin yurdun!

Bugün bir yemyeşil vâdi, yarın bir kıpkızıl gülşen,
Gezersin hanümanın şen, için şen, kâinatın şen!

Hazansız bir zemin isterse, şayet ruh-u serbâzın,
Ufuklar, bu'd-ü mutlaklar bütün mahkûm-ü pervâzın.

Değil bir kayda, sığmazsın-kanatlandın mı-eb'ada
Hayatın en muhayyel gayedir âhara dünyada.

Neden öyleyse matemlerle eyyamın perişandır,
Niçin bir katrecik göğsünde bir umman huruşandır?

Hayır mâtem senin hakkın değil, mâtem benim hakkım:
Asırlar var ki aydınlık nedir hiç bilmez âfakım.

Teselliden nasibin yok, hazan ağlar baharımda
Bugün bir hanümansız serseriyim öz diyarımda.

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE

Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor tevhidi...
Bedr'in aslanları ancak bu kadar şanlı idi.
Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni târihe" desem, sığmazsın.
Hercümerc ettiğin edvâra da yetmez yetmez o kitap..
Seni ancak ebediyyetler eder istiap.
"Bu taşındır" diyerek Kâbe'yi diksem başına;
Ruhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmiyle;
Mor bulutlarla açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli süreyyâyı uzatsam oraan;
Sen bu âvizenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken gece mehtâbı getirsem yanına,
Türbe-dârın gibi tâ fecre kadar bekletsem
Gündüzün fecr ile âvizeni leb-riz etsem;
Tüllenen mağribi akşamları sarsam yarana...
Yine bir şey yapabildim diyemem hâtırana.

Sen ki, son Ehl-i Salib'in kırarak saltanatını
Şarkın en sevgili sultânı Salâhâddin'i,
Kılıçarslan gibi iclâline ettin hayrân...
Sen ki İslâmı kuşatmış, boğuyorken hüsrân.
O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki rûhunla berâber gezer ecrâmı adın
Sen ki, a'sâra gömülsen taşacaksın.. Heyhât!
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihâd...

BİRLİK

Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz.
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz yürürüz;
Düşer mi tek taşı sandın harimi namusun,
Meğer ki harbe giden son nefer şehit olsun.
Şu karşınuzdaki mahşer kudursa, çıldırsa,
Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa.
Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar
Taşıp ta kaplasa âfakı bir kızıl sarsar.
Değil mi cephemizin sinesinde iman bir;
Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir;
Değil mi ortada bir sine çarpıyor, yılmaz.
Cihan yıkılsa emin ol bu cephe sarsılmaz!

SULTAN YALISI

Coşar âvizeler artık köpürür kandiller;
Bu ışık çağlıyanından bütün âfâk iner.
Yahnın cephesi ülker gibi baştanbaşa nur;
Nîm açık pencereler reng ü ziyadan mahmur,
Al, yeşil, mavi fenerlerle donanmış kıyılar:
Serv-i sîminler atılmış suya titrer par par.
Dalgalardan seken üç çifte kayıklar sökerek
Süzülür sahile, şahin gibi, yüzlerce kürek.
Bir taraftan bu akın yükseledursun karaya
Bir taraftan dökülür öndeki saflar saraya.
Rıhtımın taşları, zümrüt gibi, İran hahsı:
Suda bitmiş çimen, üstünde de Sultan Yalısı!

KITA

Şu serilmiş görünen gölgeme imrenmedeyim:
Ne saadet? Hani, ondan bile mahrumum ben.
Daha bir müddet eminim, bu hayatın yükünü
Dizlerim titreyerek çekmeğe mahkûmum ben.
Çöz de, Yârab yükümün kör düğüm olmuş bağını,
Bana çok görme nihayet bir avuç toprağını.

YAHYA KEMAL BEYATLI

2 Aralık 1884'de Üsküp'te doğdu. Asıl adı Mehmet Agâh'tır. İlk öğrenimini Üsküp'te yaptı. Selânik'te başladığı ortaöğrenimini, İstanbul'da Vefa İdadisi'nde tamamladı. 1903'te, bir arkadaşının teşvikiyle Paris'e giderek bir yıl, bir kolejde Fransızcasını ilerletti. Sonra Paris'teki Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne girdi. Orada, Fransa'nın ünlü tarihçilerinden olan Albert Sorel, Emile Burgoux Louis Renault gibi hocalardan ders gördü. Onda, tarih sevgisinin bilinçlenip genişlemesinde Albert Sorel'in etkisi büyük olmuştur. Paris'te 9 yıl kaldıktan sonra İstanbul'a döndü. Edebiyat ve tarih öğretmenlikleri yaptı. Türkocağı'nda verdiği konferans ve yaptığı sohbetlerle, sanat, özellikle şiir, tarih ve milliyetçilik konularındaki yeni görüşleri aydın çevrelere benimsetti. Bazı görüş ayrılıklarına rağmen, Ziya Gökalp'in yakın bir dostu oldu. Darülfünun müderrisliğine seçilerek Medeniyet Tarihi, Batı Edebiyatı ve Türk Edebiyatı okuttu. Mütareke günlerinde ve İstiklâl Savaşı'nın başından itibaren İstanbul'da çıkan İleri, Tevhid-i Efkâr gazeteleriyle, Dergâh dergisinde yayımlanan yazılarıyla Anadolu Kurtuluş Hareketi'ni destekledi. Millî gençliğin mürşidi durumuna geçti. 1922'de Ankara'ya gelerek Hakimiyeti Milliye gazetesinde başyazar oldu. Lozan'a giden Türk Heyeti'ne danışman olarak katıldı. 1923'te Urfa Mebusu seçildi. Sonra Varşova ve Madrit elçiliklerinde görev aldı. Yurda dönünce Tekirdağ ve İstanbul Mebusluklarında bulundu. 1948'de, Hayal Şehir adlı şiiri İnönü Şiir Mükâfatı'nı kazandı. Aynı yıl Pakistan Büyükelçisi oldu. Bir yıl sonra emekliliğini isteyerek İstanbul'a döndü. Ömrünün geri kalan kısmını İstanbul'da Park Otelde kendisine ayrılan bir dairede, dostları ve hayranları arasında geçirdi. 1 Kasım 1958'de öldü.

Türk şiirine yeni bir ses getiren Yahya Kemal'in şiirleri dil ve şekil yönünden üç kısma ayrılabilir : a) Kuralsız nazım şekilleri ve sade bir dille söylenmiş şiirler. b) Divan Edebiyatı nazım şekilleriyle ve o şiirin diliyle söylenmiş şiirler. c) Rübailer. Yahya Kemal, aruz veznini Türkçe kelimele rin yapısına en ustalıkla uygulayan bir şairdir. Ok manzumesi dışında, bütün şiirlerini aruz vezniyle yazmıştır. Ahenge büyük önem verir. Ona göre, vezinler bir âhenk âletidir. Divan şiirinde bambaşka değerler bulmuş, o şiire seçici, beğenici gözlerle bakmıştır. Divan tarzının özünden ve havasından ayrılmamıştır. Taklitten kaçınmış, eski zevke yeni bir hava getirmiştir. Mazmunu bırakarak, şiirlerine yeni hayaller, mecazlar, düşünceler, tabiat manzaraları, resme uygun görünüşler koymuştur. Görüntü güzellikleri, onun şiirinde, tarih ve kültür derinlikleriyle gözler önüne serilir. Çok arzu ettiği halde, şiirlerini kitap halinde görmeden öldü. Bu gecikmeye sebep, bir çok mısraına, henüz son güzelliği veremediğine dair olan sanatçı titizliğiydi. Kitapları, ölümünden sonra kurulan Yahya Kemal Enstitüsü tarafından bastırıldı.

Şiir Kitapları : *Kendi Gökkubbemiz (1961), Eski Şiirin Rüzgârıyle (1962), Rübâiler ve Hayyam Rübâilerini Türkçe Söyleyiş (1963), Bitmemiş Şiirler (1976).*

Nesirleri : *Aziz İstanbul (1964), Eğil Dağlar (1966), Siyasî Hikâyeler (1968), Siyasî ve Edebî Portreler (1968), Edebiyata Dair (1971), Çocukluğum, Gençliğim, Siyasî ve Edebî Hâtıralarım (1973), Tarih Müsâhabeleri (1975), Mektuplar-Makaleler (1977).*

VUSLAT

Bir uykuyu cânanla berâber uyuyanlar,
Ömrünün bütün ikbâlini vuslatta duyanlar,
Bir hazzı tükenmez gece sanmakla zamanı
Görmezler ufuklarda şafak söktüğü ânı.
Gördükleri rü'yâ, ezelî bahçedir aşka;
Her mevsimi bir yaz ve esen rüzgârı başka,
Bülbülden o eğlencede feryâd işitilmez,
Gül solmayı, mehtâb azalıp bitmeyi bilmez;
Gök kubbesi her lâhza bütün gözleri mâvî;
Zenginler o cennette fakirlerle müsâvî;
Sevdâları hulyâlı havuzlarda serinler,
Sonsuz gibi bir fıskiye âhengini dinler.

Bir rûh o derin bahçede bir def'a yaşarsa,
Boynunda onun kolları, koynunda o varsa,
Dalmışsa onun saçlarının râyihasıyle,
Sevmekteki efsûnu duyar her nefsiyle;
Yıldızları boydan boya doğmuş gibi, varlık
Bir mû'cize hâlinde, o gözlerdedir artık;
Kanmaz en uzun pûseye, öptükçe susuzdur,
Zîra susatan zevk o dudaklardaki tuzdur;
İnsan ne yaratmışsa yaratmıştır o tuzdan
Bir sır gibidir azçok ilâh olduğumuzdan.

Onlar ki bu güller tutuşan bahçededirler,
Bir gün, nereden, hangi tesâdüfle gelirler?
Aşk onları sevkettiği günlerde, kaderden,
Rüzgâr gibi bir şevk alır oldukları yerden;
Geldikleri yol... Ömrün ışıktan yoludur o;
Âlemde bir akşam ne semâvi koşudur o!
Dört atlı o gerdûne gelirken dolu dizgin,
Sevmiş iki rûh, ufku görürler daha engin,
Sîmâları gittikçe parıldar bu zaferle,
Gök her tarafından donanır meş'alelerle.

Bir uykuyu cânanla berâber uyuyanlar,
Varlıkta bütün zevki o cennette duyanlar.
Dünyâyı unutmuş bulunurken o sularda,
- Zâlim saat ihmâl edilen vakti çalar da -
Bir ân uyanırlarsa lezîz uykularından,
Baştan başa, her yer kesilir kapkara zindan.
Bir fâciadır böyle bir âlemde uyanmak.
Günden güne hicranla bunalmış gibi yanmak,
Ey talih! Ölümden de beterdir bu karanlık;
Ey aşk! O gönüller sana mâl oldular artık;
Ey vuslat! O âşıkları efsûnuna râm et!
Ey tatlı ve ulvî gece: Yıllarca devâm et!

ITRÎ

Büyük Itrî'ye eskiler derler.
Bizim öz mûsıkîmizin pîri;
O kadar halkı sevkedip yer yer,
O şafak vaktinin cihangîri,
Nice bayramların sabâh erken,
Göğü, top sesleriyle gürlerken,
Söylemiş saltanatlı Tekbîr'i.

Tâ Budin'den İrâk'a, Mısr'a kadar,
Fethedilmiş uzak diyarlardan,
Vatan üstünde hürr esen rüzgâr.
Ses götürmüş bütün baharlardan.
O dehâ öyle toplamış ki bizi,
Yedi yüz yıl süren hikâyemizi
Dinlemiş ihtiyar çınarlardan.

Mûsıkîsinde bir taraftan dîn,
Bir taraftan bütün hayât akmış;
Her taraftan, Boğaz, o şehrâyîn,
Mâvi Tunca'yla gür Fırât akmış.

Nice seslerle, gök ve yerlerimiz,
Hüznümüz, şevkimiz, zaferlerimiz,
Bize benzer o kâinât akmış.

Çok zaman dinledim Nevâ-Kâr'ı,
Bir terennüm ki hem geniş, hem şûh:
Dağılırken "Nevâ"nın esrârı,
Başlıyor şark ufuklarında vuzûh;
Mest olup sözlerinde her heceden,
Yola düşmüş, birer birer, geceden
Yürüyor fecre elli milyon rûh.

Kıskanıp gizlenmiş kazâ ve kader
Belki binden ziyâde bestesini.
Bize mîrâsı kaldı yirmi eser.
"Nât"ıdır en mehîbi, en derini.
Vâkıâ ney, kudüm gelince dile,
Hızlanan mevlevî semâıyle
Yedi kat arşa çıkmış "Âyîn"i.

O ki bir ihtişamlı dünyâya
Ses ve tel kudretiyle hâkimdi;
Âdetâ benziyor muammâya;
Ulemâmız da bilmiyor kimdir?
O eserler bugün defîne midir?
Ebediyyette bir hazîne midir?
Bir bilen var mı? Nerdeler şimdi?

Öyle bir mûsıkîyi örten ölüm,
Bir teselli bırakmaz insanda.
Muhtemel görmüyor henüz gönlüm,
Çok saatler geçince hicranda,
Düşülür bir hâyale zevk alınır:
Belki hâlâ o besteler çalınır.
Gemiler geçmeyen bir ummanda.

GECE

Kandilli yüzerken uykularda
Mehtâbı sürükledik sularda.

Bir yoldu parıldayan gümüşten,
Gittik, bahs açmadık dönüşten.

Hülyâ tepeler, hayâl ağaçlar...
Durgun suda dinlenen yamaçlar...

Mevsim sonu öyle bir zaman ki
Gaaip bir mûsikîydi sanki.

Gitmiş, kaybolmuşuz uzakta...
Rü'ya sona ermeden şafakta.

DENİZ TÜRKÜSÜ

- Vâlâ'ya -

Dolu rüzgârla çıkıp ufka giden yelkenli!
Gidişin seçtiğin akşam saatinden belli,
Ömrünün geçtiği sahilden uzaklaştıkça
Ve hayalinde dolan âleme yaklaştıkça,
Dalga kıvrımları ardında büyür tenhâlık,
Başka bir çerçevedir, gitgide, dünya artık.
Daldığın mihveri, gittikçe, sarar başka ziya;
Mâvidir her taraf, üstün gece, altın deryâ...

Yol da benzer hem uzun, hem de güzel bir masala
O saatler ki geçer başbaşa yıldızlarla...
Lâkin az sonra leziz uyku bir encâma varır.
Hilkatin gördüğü rüyâ biter, etraf ağarır.

Som gümüşten sular üstünde, giderken ileri,
Ta uzaklarda şafak bir bir açar perdeleri...
Mûsikîsiyle bir âlem kesilir çalkantı:
Ve nihayet görünür gök ve deniz saltanatı!

Girdiğin aynada, geçmiş gibi diğer küreye,
Sorma bir sâniye, şüpheyle, sakın: "Yol nereye?"
Ayılıp neş'eni yükseltici sarhoşluktan,
Yılma korkunç uçurum zannedilen boşluktan!
Duy tabiatte biraz sen de ilâh olduğunu!
Ruh erer varlığının zevkine duymakla bunu.

Çıktığın yolda, bugün, yelken açık, yapyalnız.
Gözlerin arkaya çevrilmeyerek, pervâsız
Yürü! Hür maviliğin bittiği son hadde kadar!
İnsan âlemde hayâl ettiği müddetçe yaşar.

ENDÜLÜS'DE RAKS

Zil, şal ve gül. Bu bahçede raksın bütün hızı...
Şevk akşamında Endülüs üç def'a kırmızı...

Aşkın sihirli şarkısı yüzlerce dildedir.
İspanya neş'esiyle bu akşam bu zildedir.

Yelpâze çevrilir gibi birden dönüşleri,
İşveyle devriliş, saçılış, örtünüşleri.

Her rengi istemez gözümüz şimdi aldadır
İspanya dalga dalga bu akşam bu şaldadır.

Alnında halka halkadır âşufte kâkülü,
Göğsünde yosma Gırnata'nın en güzel gülü....

Altın kadeh her elde, güneş her gönüldedir;
İspanya varlığıyle bu akşam bu güldedir.

Raks ortasında bir durup oynar, yürür gibi;
Bir baş çevirmesiyle bakar öldürür gibi...

Gül tenli, kor dudaklı, kömür gözlü, sürmeli...
Şeytan diyor ki sarmalı, yüz kerre öpmeli...

Gözler kamaştıran şala, meftûn eden güle,
Her kalbi dolduran zile, her sîneden: "Ole!"

BİR BAŞKA TEPEDEN

Sana dün bir tepeden baktım azîz İstanbul!
Görmediğim gezmediğim, sevmediğim hiç bir yer.
Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!
Sâde bir semtini sevmek bile bir ömre değer.

Nice revnaklı şehirler görülür dünyâda,
Lâkin efsunlu güzellikleri sensin yaratan.
Yaşamıştır derim, en hoş ve uzun rü'yâda,
Sende çok yıl yaşayan, sende ölen, sende yatan.

EYLÜL SONU

Günler kısaldı Kanlıca'nın ihtiyarları
Bir bir hatırlamakta geçen sonbaharları,

Yalnız bu semti sevmek için ömrümüz kısa...
Yazlar yavaşça bitmese, günler kısalmasa...

İçtik bu nâdir içki'yi yıllarca kanmadık...
Bir böyle zevke tek bir ömür yetmiyor, yazık!

Ölmek kaderde var, bize ürküntü vermiyor;
Lâkin vatandan ayrılışın ıstırâbı zor.

Hiç dönmemek ölüm gecesinden bu sâhile;
Bitmez bir özleyiştir, ölümden beter bile.

AHMET HAŞİM

1885 yılında Bağdat'ta doğdu. Babası memur olarak başka yerlerde bulunduğundan, çocukluğunu annesinin yanında geçirdi. 8 yaşında iken annesini kaybetti. 12 yaşına kadar düzgün bir eğitim görmedi. Babası İstanbul'a yanına aldırıp, zayıf Türkçesini kuvvetlendirmek için Nûmune-i Terâkki Mektebi'ne verdi. Ertesi yıl, yatılı olarak Galatasaray Sultanisi'ne yazdırdı. Burada, en sevdiği insan, edebiyat öğretmeni Ahmet Hikmet Müftüoğlu olmuştur. Kendisiyle aynı dönemde öğrenci olan Abdülhak Şinasi Hisar, Emin Bülend, İzzet Melih ve Hamdullah Suphi ile de dostluk kurdu. Galatasaray Sultanisi'ni bitirince, Reji İdaresi'ne memur oldu. Mekteb-i Hukuk'a kaydoldu. Bitiremeden ayrıldı. Sonra, sırasiyle, İzmir Sultanisi Fransızca öğretmenliği, Maliye Nezareti tercümanlığı, Düyûn-ı Umumiye memurluğu, Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar Akademisi) ve Mülkiye Mektebi öğretmenliklerinde bulundu. 1932 yılında tedavi için Frankfurt'a gitti. 1933 yılında İstanbul'da öldü.

Okul sıralarından 25 yaşına kadar yazdığı ilk şiirleri üslûp, duyarlık, muhteva, tema ve mecazlar bakımından Servetifünun şiirinin bir devamı gibidir. Ama, o, bir taraftan, Sembolist Batı şiirinin istediklerini çok daha önceleri şiirleştirmiş bulunan Şeyh Galib'e yaklaşmakta, hayranlık duymakta ve değer vermektedir. İlk şiirlerinde şekil yönünden bozukluklar ve aksaklıklar göze çarpar. Dil eski ve ağırdır. Yabancı söz ve tamlamalar oldukça çoktur. Bu şiirlerdeki parlak hayaller, mecazlar, kapalı duygular onun gelecekteki şiirinin müjdecileri gibidir. 1909 yılında Fecriâtî topluluğuna katılmış, Dergâh ve Yeni Mecmua'da çıkan şiirleriyle asıl kişiliğini ortaya koymaya başlamış, sanat ve edebiyat çevrelerince benimsenmiştir. "Göl Saatleri" kitabında topladığı

şiirler, onun Fransız sembolist şairlerinin etkisi altına girdiği dönemin şiirleridir. "Piyale" dönemi ve son şiirleri, onun klâsik olgunluğa erdiği şiir çağıdır. Bu dönem, Dergâh'a girişi, Yahya Kemal'in mısra anlayışı ile temasından sonra başlar. Kalıcı, etkiden uzak, asıl yaratıcı şiirlerini, 1921 ile 1933 yılları arasındaki kısa dönemde vermiştir. Gene, bu dönemde, eski ve ağdalı dilden ve tamlamalardan vazgeçmiş, açık, anlaşılır ve sade bir dille şiirler yazmıştır. Piyale'de, Türkçenin bu en güzel şiirlerinden birkaçını bulabiliriz. Şiirlerinin hepsini aruz vezniyle yazmıştır. Tabiatı, onun güzelliklerini, çeşitli hâl ve zamanlarını şiirleştirmiş, katı gerçekleri, kendine has mecazlarla yüklü hayal dünyasının süzgecinden geçirmiştir.

***Şiir Kitapları** : Göl Saatleri (1921), Piyale (1928).*

***Fıkra ve Sohbetleri** : Bize Göre (1928), Gurabâhâne-i Laklakan (1928).*

***Gezi Yazıları** : Frankfurt Seyyahatnamesi (1933).*

O BELDE

Denizlerden
Esen bu ince hâva saçlarınla eğlensin.
Bilsen
Melâl-i hasret ü gurbetle ufk-ı şâma bakan
Bu gözlerinle, bu hüznünle sen ne dilbersin!

Ne sen,
Ne ben,
Ne de hüsnünde toplanan bu mesâ,
Ne de âlâm-ı fikre bir mersâ
Olan bu mâî deniz
Melâli anlamayan nesle âşınâ değiliz.
Sana yalnız bir ince tâze kadın
Bana yalnızca eski bir budala
Diyen bugünkü beşer
Bu sefîl iştihâ, bu kirli nazar,
Bulamaz sende bende bir ma'nâ,
Ne bu akşamda bir gam-ı nemnîn
Ne de durğun denizde bir muğber
Lerze-i istitâr ü istiğna.

Sen ve ben
Ve deniz
Ve bu akşam ki lerzesiz, sessiz
Topluyor bûy-ı rûhunu gûyâ,
Uzak
Ve mâî gölgeli bir beldeden cüdâ kalarak
Bu nefy ü hicre müebbed bu yerde mahkûmuz.

O belde?
Durur menâtık-ı dûşîze-i tahayyülde;
Mâî bir akşam
Eder üstünde dâimâ ârâm;

Eteklerinde deniz
Döker ervâha bir sükûn-i menâm.
Kadınlar orda güzel, ince, sâf, leylîdir,
Hepsinin gözlerinde hüznün var
Hepsi hemşiredir veyâhut yâr;
Dilde tenvîm-i ıstırabı bilir
Dudaklarındaki giryende bûseler, yâhût,
O gözlerindeki nûlî sükût-ı istifhâm.
Onların rûhu şâm-ı muğberden
Mütekâsif menekşelerdir ki
Mütemadî sükûn ü samtı arar;
Şu'le-i bî-ziyâ-yi hüzn-i kamer
Mülteci sanki sâde ellerine.
O kadar nâtüvân ki, ah, onlar
Onların hüzn-i lâl ü müştereki,
Sonra dalgın mesâ, o hasta deniz
Hepsi benzer o yerde birbirine...

O belde
Hangi, bir kıta-i muhayyelde?
Hangi bir nehr-i dûr ile mahdût?
Bir yalan yer midir, veya mevcût,
Fakat bulunmayacak bir melâz-ı hulyâ mı?
Bilmem... Yalnız
Bildiğim sen ve ben mâî deniz
Ve bu akşam ki eyliyor tehziz
Bende evtar-ı hüzn ü ilhâmı,
Uzak
Ve mâî gölgeli bir beldeden cüdâ kalarak,
Bu nafy ü hicre müebbed bu yerde mahkûmuız.

SÜVÂRÎ

Şu bakır zirvelerin ardından
Bir süvârî geliyor kan rengi.
Başlıyor şimdi melûl akşamda
Son ışıklarla bulutlar cengi...

BAHÇE

Bir Acem bahçesi, bir seccâde,
Dolduran havzı âteşten bâde...
Ne kadar gamlı bu akşam vakti...
Bakışın benzemiyor mu'tâde.

Gök yeşil, yer sarı, mercân dallar,
Dalmış üstündeki kuşlar yâda;
Bize bir zevk-i tahattür kaldı
Bu sönen, gölgelenen dünyâda!

MERDİVEN

Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semâya ağlayarak...

Sular sarardı... Yüzün perde perde solmakta,
Kızıl havâları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza, kanar, mttasıl kanar güller,
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mermer?

Bu bir lisan-ı hafîdir ki rûha dolmakta,
Kızıl havâları seyret ki akşam olmakta...

KARANFİL

Yârın dudağından getirilmiş
Bir katre âlevdir bu karanfil,
Rûhum acısından bunu bildi!

Düştükçe vurulmuş gibi, yer yer,
Kızgın kokusundan kelebekler,
Gönlüm ona pervâne kesildi.

BÜLBÜL

Bir gamlı hazânın seherinde,
Israra ne hâcet yine bülbül?
Bil kalbimizin bahçelerinde,
Cân verdi senin söylediğin gül!

Savrulmada gül şimdi havâda,
Gün doğmada bir başka ziyâda

YARI YOL

Nasıl istersen öyle dinle, bakın:
Dalların zirvesindeyiz ancak,
Yarı yoldan ziyâde yerden uzak;
Yarı yoldan ziyâde mâha yakın.

SONBAHAR

Bir taraf bahçe, bir tarafta dere
Gel uzan sevgilim benimle yere
Suyu yâkûta döndüren bu ha
Bizi gark eyliyor düşünceler

EMİN BÜLENT SERDAROĞLU

1886 yılında Halep'te doğdu. Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. Sahil Sıhhıye, Reji İdaresi, Elektrik ve Tramvay Şirketi kuruluşlarının servis şefliklerinde çalıştı. Liman İdaresi'nde Genel Sekreterlik yaptı. 29 Kasım 1942'de İstanbul'da, karaciğer kanserinden öldü.

Emin Bülent, 11 Şubat 1909 tarihli Servetifünun dergisinde yayınladıkları bir bildiri ile, edebiyat dünyamıza katılan 22 kişilik Fecriâti topluluğunun kurucularından ve mensuplarından biridir. Bu topluluk, 31 Mart olayları üzerine, kısa bir süre sonra, dağılmak zorunda kalmıştır.

Şiirlerini aruz vezni ile yazan Emin Bülent, dile verdiği önem, gösterdiği titizlik ve şiir etkinliğindeki ustalığıyla, Fecriâti topluluğunun Ahmet Haşim'den sonra gelen, en güçlü şairi olmuştur. Fecriâti şairlerinden ayrı olarak, ferdî konu ve duyguların yanı sıra, sosyal ve millî konularda da güçlü şiirler yazmıştır. Kin, Hisarlara Karşı, Hâtif Diyor ki, bu gibi şiirlerindendir.

Emin Bülent sağlığında şiirlerini bir kitapta toplamamıştır. Ondan, 24 şiir kalmıştır. Bu şiirlerden 14'ü Salih Zeki Aktay tarafından "Emin Bülent'in Şiirleri" adlı bir kitapta toplanmıştır. Rifat Necdet Evrimer de, onun, basılmış, basılmamış bütün şiirlerini, şair hakkında basında çıkmış yazıları, bir inceleme ile birlikte "Emin Bülent" adlı bir kitapta derlemiştir.

KÎN

Göster şemâ-yı mağribe yüksel de alnını,
Dök kalb-i sâf-ı millete feyz-î beyânını...
Al bayrağınla çık, yürü, sağken zafer-nümâ,
Bir gün şehîd olunca da olsun kefen sana...

Ey makber-î muazzam-ı ecdâdı titreten,
Düşman sedâsı sus! Yine yükselme gölgeden!,
Düşman!. Hilâl-i râyet-i İslâma hürmet et!
Toplar boğar hitâbını dağlarda âkıbet..

Dağlar lisâna gelse de anlatsa hepsini,
Binlerce can dirilse de nakletse geçmişi;
Garbın cebîn-i zâlimi affetmedim seni,
Türk'üm ve düşmanım sana, kalsam da bir kişi!.

Ben şûre-zâr-ı kalbimi kînimle süslerim,
Kalbimde bir silâh ile ferdâyı beklerim.
Kabrinde müsterih uyu ey nâmdâr atanı,
Evlâdının bugünkü adı, sâde intikam!.

KIŞ GECESİ

Güneş batınca karanlıkta ortalık soğudu.
Uzakta gölgeli virânelerde ay doğdu.
Soğuk bir ay ki derin gökte şimdi yükseliyor.
Donuk cebînine baktıkça bir keder geliyor.
Kamer, o hasta kadın, gâze-i leyâli örer,
İpekli telleri bir bir gerer nihân eller.
Yavaş yavaş üşütür ruhu şimdi kış gecesi,
Eser mesâfeye mâtemli mevsimin nefesi.
Eser mesâfeye nefh-i feleâket-i ervâh,
Bütün tabiatın üstünde yükselir bir âh..

Kamer, hârâbelerin bir nihân zâiridir,
Ki daima gecikir, nısf-ı leyl olunca gelir.
Gelir ve gölgeli virânelerde bir şey arar,
Bütün gidenleri zulmette ayrı ayrı sorar.
Ayın sükûnet-i billûru bir duâ gibidir,
Nihân ve gölge sevahilde cezr-ü meddi erir.
Hitâb-ı şi'r-i kamer arza katre katre iner,
O münzevi dolaşan lahni gölgeler dinler..

SANA

—Soğuk geceler –

Bu karda son krizantemler artık ölmüştür,
Bütün soğuktan ölür

Şikeste dalları üstünde titreşen kuşlar.
Dışarda her yer kar..

Bu kış semâsının üstünde ay da buz tutmuş.
Uzakta bir baykuş.

Beyâz mesâfeye meş'um ve nâgehân uludu..
Ziyadeleşti buğu

Şu ince çamların üstünde.. Ey kadın gelme!..
Hayır.. Sakın gelme.

Bak akşam oldu, ocak söndü, lâmba yok, boş oda;
Dışarda yollarda

Kalan köpekleri rüzgârlar işte donduruyor..
Ve bir saat vuruyor.

Uzakta, bak.. Gece geç, şimdi nısf-ı le... oluyor;
Bu yolda gelmek zor;

Ayakların yorulur, dizlerin üşür, gelme
Bu boş kalan evime!..

ŞİİRLERİMİ YAKARKEN

Hind ü Seylândaki sâhilleri yıllarca gezen
Ka'rı daryâya inip inci ümîd eyler iken
Bir avuç toprak alan bir yeni dalgıç gibiyim..

Çok zaman ben de hayâlata kapıldım, kalemim
Penbe yapraklara sevdâlı şiirler yazdı.
O zaman ben de ümîd-perver idim, hem yazdı.

Âh, fakat şimdi buruşturdum, usandım, attım.
Şimdi muzlim görünen bir koca defteri yaktım.
Onları iklilime bir inci sanırdun.. Nerde!.
Bir avuç külmüş o kıskandığım ölmüş deste!.

ORHAN SEYFİ ORHON

1890 yılında İstanbul'da doğdu. Mercan İdadisi'ni ve Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Kısa bir süre Devlet memurluğunda bulunduktan sonra, gazetecilik ve öğretmenlik yapmaya başladı. Zonguldak ve İstanbul'dan Milletvekili seçildi. Çeşitli gazetelerde fıkra yazarlığı yaptı. 22 Ağustos 1972'de İstanbul'da öldü.

Hecenin Beş Şairi'nden biri olan Orhan Seyfi, şiire aruzla başlamış, sonra heceye geşmiştir. İlk şiirleri Yeni Mecmua, Şair, Büyük Mecmua ve Yaren dergilerinde yayımlanmıştır. Daha çok ferdi duyguları işlediği şiirlerini, sade, pürüzsüz ve anlaşılır bir dille söylemiştir. Mısralarında duygu güzelliği, incelik ve âhenk vardır. Pek çok şiiri Türk sanat müziği türünde bestelenmiştir. Önce Hıyaban adlı bir edebiyat dergisi çıkardı. Sonra Papağan, Akbaba (Yusuf Ziya Ortaç'la) mizah dergileri ile Güneş, Edebiyat Gazetesi, Aydabir, Çınaraltı edebiyat dergilerini yayımladı.

Şiir Kitapları : Fırtına ve Kar (1919), Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi (1919), Gönülden Sesler (1922), O Beyaz Bir Kuştu (1941), Kervan (1964).

Romanı : Çocuk Adam (1941).

VASİYET

— Okuyuculara —

Dostlarımı, toplanın öldüğüm zaman;
Riyayı o günlük bir yana atın!
Tutunuz tabutun bir kenarından;
Bir derin çukura beni fırlatın!

Kalınca büsbütün sizden uzakta,
Vücudum çürürken kara toprakta,
Uzanın rahatça sıcak yatakta,
Yaşamak gururu içinde yatın!

Yüzyüze getirmez bizi asırlar,
Meydana vurulsun saklanan sırlar
Sayılsın şahsıma aid kusurlar,
Korkmayın içine yalan da katın!

Anlayım: Kimlermiş dost sandıklarım;
Muhabbetlerini kıskandıklarım?
Anlayını: Ne boşmuş inandıklarım?
Şu yalan hayatı bana anlatın!

Dostlarımı, anmayın artık adımı!
Siliniz gönülden eski yâdımı!
Kırınız, sonuncu itimadımı:
Ölünce bir daha beni aldatın!

DUA

Ulu Tanrım, şu karanlık yolları,
Bizi sana ulaştıran yollar et!
İhtirasla kilidlenmiş kolları,
Birbirini kucaklayan kollar et!

Muhabbetin gönlümüzde hız olsun;
Güttüğümüz Hakka varan iz olsun,
Önümüzde uçurumlar düz olsun,
Yolumuzda dikenleri güller et!

Delâlette bırakıp da insanı,
Yapma arzın en korkulu hayvanı.
Unutturma doğruluğu, vicdanı,
Bizi sana lâyık olan kullar et!

VEDA

Hani o, bırakıp giderken seni;
Bu öksüz tavrını takmıyacaktın?
Alnına koyarken veda buseni,
Yüzüme bu türlü bakmıyacaktın?

Hani ey gözlerim, bu son vedada,
Yolunu kaybeden yolcunun dağda,
Birini çağırmak için imdada,
Yaktığı ateşi yakmıyacaktın?

Gelse de en acı sözler dilime,
Uçacak sanırdım birkaç kelime...
Bir alev halinde düştün elime,
Hani ey gözyaşım, akmıyacaktın?

GELDİĞİN GÜNÜN HATIRASI

Sana, nasıl anlatılır,
Sensiz hayatın boşluğu?
Bir zindanın ağır ağır,
Çöker üstüme loşluğu.

Dünya, her mihnete bedel,
Sen olduğun için güzel!
Hayat, hayâl, ümit, emel,
Senden alıyor hoşluğu.

Arıyorum seni uzak
Bir şehirde sallanarak...
Hâlâ geldiğin günün, bak,
Üzerimde sarhoşluğu!

O BEYAZ BİR KUŞTU

O, beyaz bir kuştu, uzun kanatlı;
Ardında ışıktan bir iz bıraktı.
Yel gibi dağları aştı bir atlı,
Arada bir engin deniz bıraktı.

Uzaktan gelirken derin akisler,
Kapadı geçtiğimiz yolları sisler.
Tutuştu içimde birikmiş hisler;
Gönlümü o kadar temiz bıraktı.

O beyaz bir kuştu, ak kanatlıydı;
Yel gibi dağları aşan atlıydı;
Hayâldi, hayâlden bile tatlıydı;
Ne ışık bıraktı, ne iz bıraktı!

ENİS BEHİÇ KORYÜREK

11 Mart 1981'de İstanbul'da doğdu. Yüksek öğrenimini Mülkiye'de yaptı. Hariciye Vekâletine girerek Bükreş ve Budapeşte'de konsolos kâtipliği ve konsolosluk yaptı. Yurda döndükten sonra, Adalet ve Çalışma Bakanlıklarında çeşitli görevlerde bulundu. 18 Ekim 1949'da Ankara'da öldü.

Şehbal dergisinde yayımlanan ilk şiirlerinde Servetifünun'cuların etkisi görülür. Daha sonra hece veznini benimseyen Enis Behiç, Ziya Gökalp'in önderliğini yaptığı Millî Edebiyat saflarına geçti. Hecenin Beş Şairi'nden biri olarak, ününü, daha çok Türk denizciliğine ait millî heyecan yüklü şiirleriyle yaptı. Bu şiirlerinde, mısralarda hece sayıları denk olmayan, kırık hece veznini de denedi. 1946'dan sonra ise, eski dil ve aruz vezni ile tasavvufî şiirler yazdı.

Şiir Kitapları : Miras (1927), Vâridat-ı Süleyman (1949), Güneşin Ölümü (1951).

EY GENÇ KADIN!

Siz ki bir başkasının sevdiği kadınsınız,
Siz ki benden çok uzak, ona pek yakınsınız,
Kabul eder misiniz bu şâir, hasta kalbi,
Pür şiir hüsnünüze bir kırık ayna gibi?

Ben ki bir hülyası çok, kafiye avcısıyım,
Ben ki aşkın müşahhas, yaşıyan acısıyım,
Mâ-cerâ rüzgârına kaptırarak başımı
Gelirim goncanıza takdîme göz yaşımı.

Sanmayın çiçeklere vurulmuş kelebeğim;
Ben güzel sinelerde kurumuş bir çiçeğim.
Ne ipek eller beni okşadı; göğse taktı...
Sonunda yere attı; yol üstünde bıraktı...

Geçtiler mini mini ayaklar üzerimden...
Ezdiler beni... Fakat, ben yine o şair ben!
Hem o şuh ayakların altında çiğnenirdim;
Hem de o zâlimleri ne kadar beğenirdim!..

Şimdi ben, ağlıyarak, sevgisiz kalan kalbi
Veririm hüsnünüze bir kırık ayna gibi.
Siz ki bir başkasının sevdiği kadınsınız,
Siz ki benden çok uzak, ona pek yakınsınız.

Bakınız kendinize bu kırık aynada siz;
Sonra onu büsbütün parça parça ediniz!
Bâri sizden sonra hiç bir güzel bu kalbimin
Tâlihsiz aynasında kendini seyr etmesin!

GEMİCİLER

Biz dalgalar, fırtınalar kahramanı yiğitleriz.
Ufuklardan ufuklara haber sorar gezeriz.
Güneşlerde uyuklayan yamaçları,
Kalbi durgun tarlaları bıraktık.

Gölge veren ağaçları
Sevmiyoruz biz artık.
Sevgilimiz,
Ey deniz!

İşte biz :
Nihayetsiz
Mavilikler yolcusu!
Rûhumuzun kardeşidir
Güneşlerde parıldayan bu yeşil su.
Bayrağımız yeşil sular ateşdir.
Biz bayrağın fedâisi sayısız Türk genciyiz.
Biz hilâle şan arıyan korku bilmez gemiciyiz.

Ey vatandan müjdelerle bize kadar gelen rüzgâr!
O sarışın sahillerde kara gözlü genç kızlar,
Yaz gecesi mehtâb ile konuşurken
Doğru söyle, sordular mı bizleri?
Nasıl cevap verdi gökten
Gemimizin rehberi,
O vefâkâr
Yıldızlar?

Poyraz var;
Yelken dolar.
Gemi sanki kanatlı!
Enginlerde pembe güneş

Gülümserken bu yolculuk ne tatlı!
Çal sazını kalenderce yiğit kardeş!
Nağmelerin yorulmayan dalgalardan bahtiyar.
Gönderelim bu âhengi o sevgili yurda kadar.

NEHİR

Bir el var uzanmış dalıyor nehre seherden.
Sahilde alevden menevişler oyalanmış.
Akşam, tutuşan beldenin üstünde ve birden
Yekpare ateş meyveli fânus gibi yanmış.

Kuşlar, yaratılmış gibi, uçmakta ateşten.
Bir som gümüş avizede ıslandı çiçekler.
Ramoldu suya, boy veriyor nehre güneşten
Renkler, unutulmaz ve duyulmaz, büyü renkler!

SEVGİ

I

Nasıl söylesem, bilmem,
Ve anlatsam ne ile?
Bu öyle bir duygu ki
Gelmez kaleme, dile...

Sen varsın bakışında,
Her nefes alışımda,
İçimde ve dışımda.
Günahlarında bile!

II

Gözümde, hayalimde
Hiç sorma ki neler var...
Sendedir ufukları
Ve ancak sana kadar..

Dünyayı iki şeyden
İbaret bilirim ben:
Biri, her şey olan: Sen!
Biri, sen olmayanlar!

HÂTIRA

Geçsin günler, haftalar,
Aylar, mevsimler, yıllar..
Zaman, sanki bir rüzgâr
Ve bir su gibi aksın...
Sen gözlerimde bir renk
Kulaklarımda bir ses
Ve içimde bir nefes
Olarak kalacaksın...

HALİT FAHRİ OZANSOY

1891 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'nden mezun olduktan sonra, ehliyet imtihanı vererek Muğla Lisesi'ne öğretmen oldu. Sonra İstanbul'a dönerek 40 yıl çeşitli liselerde edebiyat öğretmenliği yaptı. 23 Şubat 1971'de İstanbul'da öldü.

Halit Fahri, ilk şiirlerini öğrenciliği sırasında Rübab ve Şehbal dergilerinde yayımladı. Şiire aruz vezniyle başladığı halde, sonraları Yeni Mecmua'da, devamlı olarak hece şiirleri yayımlayarak, Hecenin Beş Şairi'nden biri oldu. Nedim adında haftalık bir edebiyat dergisi çıkardı. Şiirlerinde daha çok aşk ve ölümü karamsar bir sesle terennüm etmiştir. Şiir kitaplarının yanı sıra, 8 oyunu, 2 romanı, 3 hâtıra kitabı, 50'ye yakın çeviri roman, oyun ve incelemesi vardır.

***Şiir Kitapları** : Rüya (1912), Cenk Duyguları (1917), Efsaneler (1919), Zakkum (1920), Bulutlara Yakın (1920), Gülüstanlar Karabeler (1922), Paravan (1929), Balkonda Saatler (1931), Sulara Dalan Gözler (1936), Hep Onun İçin (1962), Sonsuz Geceler'in Ötesinde (1964).*

***Romanları** : Sulara Giden Köprü (1939), Âşıklar Yolunun Yolcuları (1939).*

***Oyunları** : Baykuş, İlk Şair, Sönen Kandiller, Nedim, On Yılın Destanı, Hayalet, Bir Dolaptır Dönüyor, İki Yanda.*

BÜLBÜL

Gök derin, yapraklar hisli, ay ılık..
Boşlukta çınlıyor uzun bir ıslık..
Ses yok bu kırılan billûrdan başka..

Yolları sarınca akşamın sisi,
Belkıs'ı bu ses mi düşürmüş aşka,
Bu ses mi ağlatmış Semiramis'i?

Mecnun çöle düşmüş, Ferhat dağlara,
Kerem'in savrulmuş külü rüzgâra,
Bir yanık kitabe kalmış ardından..

Her gönül bir Leylâ âşkıyla yaslı.
Ne Şirin eksilir yerden ne Aslı,
Bülbül şakıdıkça dallar ardından..

Havada gene o ışıklı nağme,
Gene o her gece yanık Kerem'e,
Türküler söytelen aşk ürperişi..

Beyaz nilûferler düştü havuza,
Sardı gümüş gibi ay ruhumuza
Kerem'in sazından kopan kirişi.

ŞADIRVAN

Geniş, serin avluda inledikçe hu hular
Musluklardan bir dua gibi serpilir sular;
Çınarların dibinde, tâ doğudan batıya
Yanık dem çekişleri karışır şırıltıya.

Savrulunca bir bakır tastan bir avuç darı
Birdenbire duyulur kanat şıkırtıları,
Bir küme bulut gibi iner saçaktan yere,

Güvercinler üşüşür çırpınarak yemlere.
Külrengi bir göl gibi kabarır avlu bir an..
Dinler susup bu uzun hu huları şadırvan.

Çınarlar şadırvana döker son yaprağını,
Hışıltıyla doldurur mermerden yalağını.
Musluklardan kurumuş yapraklar damlar su,
Ne bir darı serpen el, ne bir yavru hu husu,
O kuşlar uçup gitmiş yaklaşınca teşrinler,
Şimdi bomboş avluda yalnız rüzgârlar inler.
Ne kadar garipleşse üzgün akşamlarından
Şadırvan sularını taşıramaz bağrından;
Dövülürken sürekli yağmurlarla taşları
Yalnız kendi içinde boğulur göz yaşları...

ALBERT SAMAİN'İN AKŞAMI

Her billûr surahide parıldayan bir yıldız
Ve misket şarabıyla dolan altın kupalar.
Çılgın bir ihtirasla bir aşk akşamındayız,
Ağaçların altında sesler, armonikalar.

İspanya şiirleri, renk renk, Albert Samain'in,
Kadınlar, brokarlar ve omuzlarda şallar.
Mestedici kokusu saçın, dudağın, tenin,
Onları öpmek için sanki eğilen dallar.

Baygın bir musikidir fıskıyelerin sesi.
Havuzlara dökülen sular hıçkırır, inler.
Her dilberin elinde kapalı yelpazesi,
Sıcak karanlıklarda titreşir yaseminler.

NASILSINIZ?

Bu kelime ne ince titredi dudağında,
Bir çiğ sanki çınladı bir gülün yaprağında,
Ses oldu pencerede güneşin ışıkları...
Bir hıçkırık dolaştı yeşil sarmaşıkları...

Nasılsınız?.. Hangi söz daha akışlı bundan.
Suda sıyrılır bir inci kabuğundan
Yalnız bir saniyecik bir dudak titremesi...
Ne tatlı "Nasılsınız?" diyen bir kadın sesi...

SULARA DALAN GÖZLER

Gözlerim daldı gitti bir rüya denizine,
Sularda uzun uzun baktım ayın izine.
Dedim: yirmi yaşının ayışığı değil bu
Hani başım düşerdi bir sevgili dizine!

Sular gene o sular, kıyı gene o kıyı
Gene çamlar dinliyor uzaktan bir şarkıyı
Ah, artık görmüyorum, eridi mi ne oldu
İri yeşil gözlerde gördüğüm parıltıyı!

ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

1894 yılında, Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde doğdu. 7 yaşında iken, köyüne gelen birçiçek salgınında gözlerini kaybetti. Babası, avunup, eğlenmesi için, eline bir kırık saz verdi. Köye gelip giden âşıkları dinledikçe duyarlığı arttı ve gelişti. 1931 yılından sonra tanınmaya başladı. Bir arkadaşı ile, üç ay yayan yürüyerek, Cumhuriyetin onuncu yıldönümünde Ankara'ya ulaştı. İlk şiirlerini, 29 Ekim 1933'te, o millî bayramda söyledi. Kahvelerde saz çalarak koşmalar okudu. Yurdu dolaştı. Çaldı, söyledi. Veysel'in değerlendirilmesi, Ahmet Kutsi Tecer'in Sivas'ta görevli bulunduğu 1933 yılına rastlar.

Veysel, 1943 - 1944 yıllarında Arifiye, Hasanoğlan ve Çifteler Köy Enstitüleri'nde halk türküsü öğretmenliği yaptı. 1973 yılında köyünde öldü.

Türk Saz Şiiri geleneğinin, Cumhuriyet dönemindeki en güçlü ustalarından biridir. Şiirleri geniş halk kitleleri tarafından benimsenmiştir. Şiirlerinde konu zenginliği vardır. Her şiirinde öz duygunun derinliğine kolaylıkla ve ustalıkla inmeyi başarmıştır.

Bütün şiirleri, Ümit Yaşar Oğuzcan tarafından derlenerek, "Dostlar Beni Hatırlasın" adı ile İş Bankası Kültür Yayınları arasında çıkmıştır (1970).

SAZIMA

Ben gidersem sazım sen kal dünyada,
Gizli sırlarımı âşikâr etme.
Lâl olsun dillerin, söyleme yâda,
Garip bülbül gibi âhuzar etme.

Gizli dertlerimi sana anlattım,
Çalıştın sesini sesime kattım,
Bebe gibi kollarımda yaylattım,
Hayali hâtır et, beni unutma.

Bahçede dut iken bilmezdin sazı,
Bülbül konar mıydı dalına bazı?
Hangi kuştan aldın sen bu âvazı?
Söyle doğrusunu gel inkâr etme.

Ay geçer yıl geçer uzarsa ara,
Giyin kara libas yaslan duvara,
Yanından göğsünden açılsa yara,
Yâr gelmeden yaraların elletme.

Sen petek misali Veysel de arı,
İnleşir beraber yapardık balı.
Ben bir insan oğlu sen bir dut dalı,
Ben babamı, sen ustanı unutma.

DOSTLAR BENİ HATIRLASIN

Ben giderim adım kalır
Dostlar beni hatırlasın
Düğün olur bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın

Can kafeste durmaz uçar
Dünya bir han, konan göçer
Ay dolanır yıllar geçer,
Dostlar beni hatırlasm

Can bedenden ayrılacak
Tütmez baca, yanmaz ocak
Selâm olsun kucak kucak
Dostlar beni hatırlasın

Ne gelsemdi, ne giderdim
Günden güne arttı derdim
Garip kalır yerim yurdum
Dostlar beni hatırlasm

Açar, solar türlü çiçek
Kimler gülmüş kim gülecek
Murat yalan, ölüm gerçek
Dostlar beni hatırlasın

Gün ikindi akşam olur
Gör ki başa neler gelir
Veysel gider adı kalır
Dostlar beni hatırlasm.

YENİ MEKTUP ALDIM GÜL YÜZLÜ YARDAN

Yeni mektup aldım gül yüzlü yârdan
Gözletme yolları gel deyi yazmış
Sivralan köyünden bizim diyardan
Dağlar mor menevşe gül deyi yazmış

Beserek'te lâle sümbül yürüdü
Güldede'yi çayır çimen bürüdü
Karataş'ta kar kalmadı eridi
Akar gözüm yaşı sel deyi yazmış

Eğlenme gurbette yayla zamanı
Mevlâyı seversen ağlatma beni
Benek benek mektuptadır nişanı
Göz yaşım mektupta pul deyi yazmış

Kokuyor burnuma Sivralan köyü
Serindir dağları soğuktur suyu
Yâr mendil göndermiş yadigâr deyi
Gözünün yaşını sil deyi yazmış

Veysel bu gurbetlik kâr etti cana
Karıştır göçünü ulu kervana
Gün geçirip fırsat verme zamana
Sakın uzamasın yol deyi yazmış.

TOPRAK

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sâdık yârim kara topraktır

Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sâdık yârim kara topraktır

Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile döğmeyince kıt verdi
Benim sâdık yârim kara topraktır

Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyva yetirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sâdık yârim kara topraktır

Karnın yardım kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülünen
Benim sâdık yârim kara topraktır

İşkence yaptıkça bana gülerdi
Bunda yalan yoktur herkes de gördü
Bir çekirdek verdim dört bostan verdi
Benim sâdık yârim kara topraktır

Havaya bakarsam hava alırım
Toprağa bakarsam dua alırım
Topraktan ayrılsam nerde kalırım
Benim sâdık yârim kara topraktır

Dileğin var ise iste Allah'tan
Almak için uzak gitme topraktan
Cömertlik toprağa verilmiş Hak'tan
Benim sâdık yârim kara topraktır

Hakikat ararsan açık bir nokta
Allah kula yakın kul da Allah'a
Hakk'ın gizli hazinesi toprakta
Benim sâdık yârim kara topraktır

Bütün kusurumuz toprak gizliyor
Merhem çalıp yaralarım düzlüyor
Kolun açmış yollarımı gözlüyor
Benim sâdık yârim kara topraktır

Her kim ki olursa bu sırra mazhar
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gün gelir Veysel'i bağrına basar
Benim sâdık yârim kara topraktır.

SAKLARIM GÖZÜMDE GÜZELLİĞİNİ

Saklarım gözümde güzelliğini
Her neye bakarsam sen varsın orda
Kalbimde gizlerim muhabbetini
Koymam yabancıyı sen varsın orda

Aşkımın temeli sen bir âlemsin
Sevgi muhabbetsin dilde kelâmsın
Merhabasın, dosttan gelen selâmsın
Duyarak alırım sen varsın orda

Çeşitli çiçekler yeşil yapraklar
Renkler içinde nakşını saklar
Karanlık geceler aydın şafaklar
Uyanır cümlâlem sen varsın orda

Mevcudatta olan kudreti kuvvet
Senden hâsıl oldu sen verdin hayat
Yoktur senden başka ilanihayet
İnanıp kanmışım sen varsın orda

Hu çeker iniler çalınan sazlar
Kükremiş dalgalar çoşar denizler
Güneş doğar perdelenir yıldızlar
Saçar kıvılcımlar sen varsın orda

Veysel'i söyleten sen oldun mutlak
Gezer daldan dala yorulur ahmak
Sen ağaç misâli biz dalda yaprak
Meyva çekirdeksin sen varsın orda.

YUSUF ZİYA ORTAÇ

1895 yılında İstanbul'da doğdu. Vefa İdadisi'nden mezun oldu. Darülfünun'da edebiyat imtihanına girip başarı kazandıktan sonra İzmit Sultanisi'nde edebiyat öğretmenliğine başladı. Sonra İstanbul'da yabancı okullarda öğretmenliğe devam etti. 1946'da Ordu'dan milletvekili seçildi. Sonra tekrar sahibi bulunduğu Akbaba dergisi ve yayınlarına döndü. 11 Mart 1972'de İstanbul'da öldü.

1914 yılında, bir şiir yarışmasında birincilik kazanarak şiir dünyasına adım attı. Bu şiir Kehkeşan dergisinde yayımlandı. Aynı yıldan başlıyarak, Türk Yurdu, Servetifünun, Şair (kendisinin çıkardığı ilk derği 1918), İnci ve Büyük Mecmua'da yayımlanan şiirleriyle tanınıp ün yaptı. 1925'ten sonraki şiirleri Orhan Seyfi Orhon ile birlikte çıkardıkları Ayda Bir, Çınaraltı gibi dergilerde yer almıştır. Mizahî şiir ve yazılarını, "Çimdik" takma adı ile Diken dergisinde yayımlamaya başlıyan Ortaç, bu tür çalışmalarına ölünceye kadar, Akbaba dergisinde devam etmiştir. Edebiyat tarihimizde Hecenin Beş Şairi'nden biri olarak anılan Yusuf Ziya'nın şiirlerinde fazla derinlik yoktur. Dili sade ve akıcıdır. 1919'da yazdığı Binnaz oyunu, tiyatro tarihimizde heceyle yazılmış, sanat değeri taşıyan başarılı ilk manzum piyes olarak kabul edilir. Nesirlerinde, sağlam, düzgün ve kıvrak bir dil ile üslup belirgindir. Türkçeyi en güzel kullanan yazarlarımızdan biridir.

***Şiir Kitapları** : Akından Akına (1916), Cenk Ufukları (1917), Âşıklar Yolu (1919), Yanardağ (1928), Bir Servi Gölgesi (1938), Kuş Cıvıltıları (çocuk şiirleri - 1938), Bir Rüzgâr Esti (1962).*

***Romanları** : Göç (1943), Üç Katlı Ev (1953).*

***Oyunları** : Binnaz (1919), Nâme (1919), Nikâhta Keramet (1923).*

***Fıkraları, Edebiyat, Basın Hâtıraları ve Gezi Yazıları** : Beşik (1943), Ocak (1943), Sarı Çizmeli Mehmet Ağa (1956), Gün Doğmadan (1960), Portreler (1960), Bizim Yokuş (1966), Göz Ucuyla Avrupa (1958), İsmet İnönü (biyografik roman - 1946).*

EVİM

Dedemden yadigâr olan bu evi
Kışın fırtınası, yazın alevi
Daha ben doğmadan ihtiyarlatmış.

Fikrim bu hülyaya bazan dalar da
Düşüntür, derim ki: "Bu odalarda
Kim bilir kaç kişi oturmuş, yatmış!"

Şimdi bir ben varım, bir de annem var,
Zaten ondan başka dünyada nem var?
Benim ömrüm onun, onunki benim!

Senelerden beri, akşam oldu mu,
Donuk gözleriyle ıssız yolumu
Ondan başka yok ki bir bekliyenim!

ESKİ EV

Köşede altın oymalı Edirne kavukluğu,
Üstünde çeşm-i bülbül sürahi
Yıldız serpintili mavi bir buğu...

Birinde kallâvisini dinlendirmiş asırlar,
Öbürünün ışık göğsünde
Geceler dolusu sırlar!..

Duvarlarda iki kılıcın gümüş çaprazı,
Sene 1053 amel-i Şahin Usta
Üstündeki tâlik yazı..

Çeliğine su vermiş kral kellelerinin kanı,
Bir vuruşta parçalanmış
Kimbilir kaç şövalyenin kalkanı!..

Raflarda Beykoz işlerinin ışıl ışıl hevengi,
Ve sedirler üstünde has bahçeler açan
Üsküdar çatmalarının ateş rengi...

Islak gözlü cariyeler uzanırmış onlara,
Ve kafeslerin ardından bakarlarmış
Yelkenleri zafer dolu kalyonlara!..

ZEYBEKLER

Bir gece mavisinde erimiş dağ, deniz, renk,
Gökten iri yıldızlar sarkıyor hevenk hevenk!

Altın salkımlarından bağların tütüyor yaz,
Gök içinden aydınlık, kırlar içinden beyaz!

Çobanlar ateş yakmış karşı dağın üstünde,
Telli pullu bir gelin ay çardağın üstünde!

Sinide buğulanan kadehler sedef sedef,
Cam bilezik kollarda, kınalı ellerde tef!

Curaların sesine ses verdikçe yamaçlar,
Dallı yemenilerden uçuyor sırma saçlar!

İnce beller dönüyor bürümcükler içinde,
Elâ gözler erimiş mor çürükler içinde!

Dönüyor pullu çepken, dönüyor pullu şalvar,
Kirpikler arasından bakışlar yalvar yalvar!

Ziller şıngırdadıkça parmakların uçunda,
Zeybeklerin palalar çakıyor avucunda!

Bu masal gecesine vurdukça ay ışığı:
Birer destan oluyor yüzlerin kırışığı!

Işıl ışıl yanıyor bellerdeki silâhlık,
Kalbe tatlı bir sızı akıyor ılık ılık!

Vurdukça efelerin yere çıplak dizleri,
Sarsıntıdan dağların uçuyor benizleri!..

RÜ'YA

Gök, dibinde havuzun
Sularda ellerimiz
Bütün emellerimiz
Anlaştı uzun uzun.

Sular soğuk bir ışık,
Bakıyoruz havuza
Suda omuz omuza
İki gölge karışık.

Bir kırık ay havuzda
Ağır ağır kayboldu.
Havuz şafakla doldu,
Gün doğdu ufkumuzda.

Gün doğdu, avucundan
Ellerimi bıraktı
Birkaç damla yaş aktı
Parmakların ucundan.

SENSİN

Azmin, bir avuç yılda baş eğdirdi muhale,
Sensin bu güneş vurmuş alınlardaki hâle!

Sensin günü fethetmeye çıkmış bu kanatlı,
Sensin bu bakır yüzlü, güneş'tolgalı atlı.

Sensin bu kısır toprağı altın dolu tarla,
Sensin bu kuş uçmaz yolun üstünde katarla.

Sensin bu çelik dişli, çelik gövdeli çarklar;
Sensin saçı yıldızları örten dev ocaklar.

Göz nurunu geçiren sensin mermere, tunca,
Taşlar dirilir sen onu cezbeyle tutunca.

Her damla terin incisi hür alnını süsler,
Sensin sıra dağlar gibi saf saf bu göğüsler.

Sensin granit dağları gürzüyle oyan hız,
Sensin bu siperlerde doğan yepyeni yıldız.

ŞÜKÛFE NİHAL

Şükûfe Nihal, 1896'da İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini özel olarak yaptıktan sonra, 1919 yılında İstanbul Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nden mezun oldu. Çeşitli okullarda coğrafya ve edebiyat öğretmenliği yaptı. 24 Eylül 1973'te İstanbul'da öldü.

Şükûfe Nihal, şiirle küçük yaşlarda uğraşmaya başlamıştır. İlk şiir kitabı "Yıldızlar ve Gölgeler" Fakülteyi bitirdiği sene çıktı. Bu kitapta yer alan şiirleri aruz vezni ile yazılmıştır. Sonra Millî Edebiyat akımını benimseyen şair, şiirlerini 7 kitapta topladı. Şükûfe Nihal'in roman, hikâye, gezi notları kitapları da vardır. Mısralarında güzel bir Türkçe, renkli hayaller ve temiz duygular yer alır.

***Şiir kitapları** : Yıldızlar ve Gölgeler (1919), Hazan Rüzgârları (1928), Gayya (1930), Su (1933), Şile Yolları (1935), Sabah Kuşları (1943), Yerden Göğe (1960).*

***Romanları** : Renksiz Istırap (1928), Yakut Kayalar (1931), Çöl Güneşi (1933), Yalnız Dönüyorum (1938), Domaniç Dağlarının Yolcusu (1946), Çölde Sabah Oluyor (1951).*

***Hikâye Kitabı** : Tevekkülün Cezası (1928).*

***Gezi Notları** : Finlandiya (1935).*

İNANMA

Güldümse inanma, bil ki bu gülüş,
Güldüğüm sabahın bir rüyasıdır...
Dudaklarımdaki acı bükülüş,
Veda akşamının sonsuz yasıdır...

Hangi kudret var ki solan ruhuma
Senden sonra yeni bir ışık versin?
Söner gün geçince bu hain humma,
Ağlar mıyım başka acile dersin?

Bir solgun alevsin içimde bugün,
Yakmıya en sönmez yerden başladın!
Eriyip sönersem ancak büsbütün,
Sevmiş diyeceksin beni bu kadın

KİMBİLİR

Karanlıklar gölgemi sildikçe gözlerimden,
Sesim, bir sızı gibi ardanda sürüklendi...
Bir can damanı kopmuş gibi ta içerimden
Kalbimde son damla kan boşalarak tükendi...

Yalvardım "Gitme kal!" bile demedim sana,
Bu yalvarışı sen de bekledin mi kimbilir?
Yarı yoldan dönerek hiç baktın mı arkana,
Adımı son bir defa söyledin mi kimbilir?

Adım ki dudağında tek ses oldu yıllarca:
Her zerrede sesimin aksini bulacaksın..
Bir gün görürsen eğer kalbimi parça parça,
Bırak ki gözyaşlarım yine yolunda aksın...

Nemlenen gözlerimin sırrını kim anlar ki?
Kalbim gibi onlar da meçhul bu kâinata...
Gözlerinden kalbime açılan bir yol varki,
Varlığımız ordadır doğmaz başka hayata...

Deyseydi birbirine bir kere bakışımız,
Gözyaşlarımız yine bir mendilde kururdu,
Yine başbaşa geçer baharımız kışımız,
Yine ebediyete göynümüz yol bulurdu..

Lâkin ne ben "kal" dedim, ne "kalayım" dedin sen,
Ellerimiz ayrıldı kalbimiz çarpıyorken...

S U

Kalbinden kalbime akan bir sesti
Akşam gölgesinde çağlıyan o su;
Sesini en tatlı yerinde kesti
Bizi sonsuzluğa bağlayan o su.

O su, şiir gibi mırıldanırdı,
Göğsünde bir sarı ay yıkanırdı;
Bizi Leylâ ile Mecnun sanırdı
Gamlı yolumuzda ağlayan o su.

Sessiz ruhumuzu o bestelerdi;
Bize: "Unutalım dünyayı" derdi;
Bir aldı, sonunda verdi bin derdi,
Bizi bizden fazla anlayan o su.

Şimdi ne o akşam, ne ses, ne dere;
Yolumuz ayrıldı başka ellere;
Benzetti bizi bir kırık mermere
Ruha zehir gibi damlayan o su.

Kalbinden kalbime akan bir sesti
Akşam gölgesinde çağlıyan o su;
Sesini en tatlı yerinde kesti
Bizi sonsuzluğa bağlayan o su.

ZİNDANDAKİ IŞIK

Bir zindana attılar,
Kapıyı kapattılar;
Kimse sezmedi fakat,
Zindanda bir ışık var!

İnsanlar orta yerde,
Gözleri perde perde!..

Çaldılar nesi varsa!
Işık büyük, kapı dar;
Işığı çalamazlar!.

Toprak tüy kadar rahat,
Gökler önünde kat kat
Zindandaki suçlunun!

Zindanda bir suçlu var;
O, herkesten bahtiyar...

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL

18 Mayıs 1898'de İstanbul'da doğdu. Bakırköy Rüştiyesi'nde, Madeka-i Meşveret İdadisi'nde okudu. Tıp Fakültesi'ndeki öğrenimini yarım bıraktı. Öğretmen olarak Kayseri'ye gitti. Sonra Ankara ve İstanbul'da öğretmenlik yaptı. 1946 - 1960 döneminde İstanbul milletvekili idi. 1973 yılında, yapmakta olduğu bir Akdeniz gezisinde gemide öldü.

Şiire aruzla başladı. Bu şiirlerinde Yahya Kemal'in etkisi sezilir. Sonra hece ile yazmaya başladı ve Yeni Mecmua, Büyük Mecmua, Yarın ve Şair dergilerinde çıkan bu şiirleriyle tanındı. Hecenin Beş Şairi'nden biri olan Faruk Nafiz, onların en etkili, en başarılı olanı idi. Etkisi, daha sonra, hece ileşiir yazan şairlerde de görüldü. Zaman zaman aruz veznini tekrar kullandı. Özellikle son şiirlerinde hep aruzu tercih etti. Konuları, aşk, memleket, düşünce, gurbet olan şiirlerinde her iki vezni de ustaca kullanmıştır. Özellikle aşk şiirlerinde daha başarılı olmuştur. Duygulu, içli ve samimi bir havası vardır bu şiirlerinin. Şiir sevenlerin defterlerinin baş köşelerinde yer alan bu romantik şiirler, ona yaygın ve uzun süren bir ün sağlamıştır. Anadolu'yu ve gerçeklerini dile getirirken, yurdu ve insanları yalnız karamsar bir tablo halinde değil, iç zenginlikleri, sevinçleri ve mutlulukları ile beraber şiirleştirmiştir. Han Duvarları, bu türün en yaygın, en güzel, en samimi örneğidir. Tanrı, din, ruh arayışları, tasavvuf ve fizik ötesi duyuşlara ait şiirlerini daha çok olgunluk çağında yazmıştır. Mizah dergilerinde Çam Deviren ve Deli Ozan takma adlarıyla mizahi şiirler de yazmıştır. Manzum oyunları vardır.

Şiir kitapları : Şarkın Sultanları (1918), Gönülden Gönüle (1919), Dinle Neyden (1919), Çoban Çeşmesi (1926), Suda Halkalar (1928), Bir Ömür Böyle Geçti (1933), Elimle Seçtiklerim (1934), Akarsu (1937), Tatlı Sert (mizah şiirleri 1938), Akıncı Türküleri (1938), Heyecan ve Sükûn (1959), Zindan Duvarları (1967).

Oyunları : Canavar (1925), Akın (1932), Özyurt (1932), Kahraman (1933), Yayla Kartalı (1945).

Romanı : Yıldız Yağmuru (1936).

SUDA HALKALAR

Sahraya baharın daha ilk indiği gündü,
Dağlarda gezerken bana bir çeşme göründü.
Birdenbire sıyrıldı gözümden çözülen bağ,
Bir hatıranın dağdaki yâdıydı bu menba.
Üç beş sene evvel bu dağın bir gülü vardı,
Yaz günleri dinlendiğimiz yer bu pınardı.
Birlikte düşerdik bu uzun yollara erken.
Kaç kerre şafak söktü bu dağlarda gezerken
Bahtın bir avuç toprağa kalbettiği kızla
Kaç kere su içtik buradan taslarınızla!...

Alnım yanarak, hıçkırarak durdum o yerde,
Bir göz yaşı sızsın diye kalbimdeki derde
Birlikte geçen her Mayısın hatırasından
Bir damla su içtim bu kırık çeşme tasından..

Lâkin bürümüş menbam etrafını funda,
Artık ne sadasında o tad var ne suyunda!

KADIN

Daha dün seyrederdi eski rüyalarını,
Kalbimin dört duvarı böyle değildi, kadın,
Bir el o perde örümcek ağlarını
Sen geleceksin diye oradan sildi, kadın!

Nasıl yalçın kayayı sökerse dalga yardan,
Nasıl bir dal kırarsa bir kartal bir çınarda,
Kalbim de hızalarak uzun çarpıntılardan
Kalbini zorla senden koparabildi, kadın!

Bugün sen bir bakışsın, ben ondan sızan yaşını,
Sana bütün ömrümce uyan bir arkadaşım.
Yalnız senin önünde herkese asî başım
Yere geçercesine yere eğildi; kadın.

KISKANÇ

Sakın bir söz söyleme... Yüzüme bakma sakın!
Sesini duyan olur, sana göz koyan olur.
Düşmanımdır seni kim bulursa cana yakın,
Anan bile okşarsa benim bağrım kan olur...

Dilerim Tanrı'dan ki, sana açık kucaklar
Bir daha kapanmadan kara toprakla dolsun,
Kan tükürsün adını candan anan dudaklar,
Sana benim gözümle bakan gözler kör olsun!

ÇOBAN ÇEŞMESİ

Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi.
Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi?

"Gönlünü Şirin'in aşkı sarınca
"Yol almış hayatın ufuklarınca,
"O hızla dağları Ferhat yarınca
"Başlamış akmağa çoban çeşmesi..."

O zaman başından aşkındı derdi,
Mermeri oyardı, taşı delerdi.
Kaç yanık yolcuya soğuk su verdi
Değdi kaç dudağa çoban çeşmesi.

Vefasız Aslı'ya yol gösteren bu,
Kerem'in sazına cevap veren bu,
Kuruyan gözlere yaş gönderen bu...
Sızmazdı toprağa çoban çeşmesi.

Leylâ gelin oldu, Mecnun mezarda,
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda,
Ateşten kızaran bir gül arar da
Gezer bağdan bağa çoban çeşmesi.

Ne şair yaş döker, ne âşık ağlar,
Tarihe karıştı eski sevdalar:
Beyhude seslenir, beyhude çağlar
Bir sola, bir sağa çoban çeşmesi!..

YOLCU İLE ARABACI

— Gurbet ademden kara, hasret ölümden acı,
Ne zaman tükenecek bu yollar arabacı?
— Henüz bana "Yolun sonu budur!" denmedi,
Ben ömrümü harcadım, bu yollar tükenmedi.

— Atları hızlı sür ki köye pek geç varmasın
Nişanlımın gözleri yollarda kararmasın.
— Düştüğüm yollar gibi sonsuzdur benim tasam,
Bekleyenim olsa da râzıyım kavuşmasam...

— Bir kere görse gözüm köyün aydınlığını
Kül bağlar içerimde bu kızıl kor yığın.
— Senin de yolun biter, diner gözünde yaşlar
Benim uğursuz yolum bittiği yerde başlar!

MELEKÜ'L-MEVT

Hangi ceylân seni kesmiş de çocukken memeden
Hangi kaplan sana süt vermiş öz annen yerine?
Üç yüz evlik köyü takmış saçının tellerine,
Sürüyorsun bu mezarlıkta için titremeden.

Seyre çık, sevdiğim, akşamları kurbanlarını :
Yarıyor bağrını herkes sana göstermek için.
Ah, o taş kalbine bir gün heyecan vermek için
Yine köy halkı sebil etti bu yıl kanlarını!

Bir çiçek rikkati sinmiş de ipekten tenine,
Sonra göğsünde çelikten mi dökülmüş bu yürek?
Sen köyün derdine bigâne yaşarken, gülerek,
Gömüyor can veren evlâdını yüzlerce nine...

Bir ölüm meltemi halinde eserken nefesin
Ömrü bir dal gibi âşıklarının sallanıyor,
İhtiyarlar yanıyor, körpe çocuklar yanıyor,
Bu köyün sıtmalı bağrında cehennem mi, nesin?...

Hangi ceylân seni kesmiş de çocukken memeden,
Hangi kaplan sana süt vermiş öz annen yerine?
Üç yüz evlik köyü takmış saçının tellerine,
Sürüyorsun bu mezarlıkta için titremeden.

CEMAL YEŞİL

Cemal Yeşil, 1900 yılında Diyarbakır'da doğdu. Mülkiye Mektebi'ni bitirdi. Maliye Vekâleti'nde işe kâtiplikten başlayarak müfettişliğe, müsteşarlığa yükseldi. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Kâbil, Budapeşte, Varşova Büyükelçisi oldu. 27 Mayıs 1977'de Ankara'da öldü.

Şiirlerini aruz vezniyle ve rübai tarzında yazdı. Sade ve pürüzsüz bir dili, taze ve sevimli bir söyleyişi vardır.

Tek şiir kitabı "Rübailer"dir.

HOŞÇA KALIN

Her son gibidir: sürekli, gerçek ve yalın,
Son noktası ömrümce süren bir masalın.
İçlenmeğe değmez yolun ayrıldı diye,
Üç beş gününüz var gülecek... Hoşça kalın.

EŞİME

Gül seçmeğe girdimdi gönül bahçesine,
Dallarda gözüm takıldı yüzlercesine.
Birdenbire kayboldu bu yüzlerce demet,
Gül bahçesi yalnız seni vermişçesine.

19 MAYIS

Rıhtımda yosun, açık denizlerde kanat;
Artık kopuyor gıcırdayan köhne halat.
Dağ başları bekliyen binek taşlarıdır
Kar yüklü doruklarda bizimdir şu kır at.

Ter döktü denizden taka, yerden kağnı,
Mehmetçik uyandırdı akınlar çağını.
Metris Tepe'den geldi göz aydın haberi,
Seçtik yarının yoldaki aydınlığını.

DENİZE KARŞI

Sevdahsı bitmez başıboş rüzgârının,
Oynak yazının, taze köpükten karının.
Bilsem, bu nazar boncuğu renginde tene
Akmış kaçının yıldızı aşıklarının?

Kim der ki budur deminki göl yüzlü deniz,
Gönlüm gibi durgun, yine gönlümce temiz?
Bir fırtınadır gelir geçer, besbelli.
Bir fırtına lâkin nekadar mevsimsiz?

NEYMİŞ

"Rahmetli Cemal Nadir Güler İçin"

Her gün gülüşürdük, niye herkes durgun?
Son perdesidir geçen, oyun aynı oyun.
Bir doğrulabilsen de çizip göstersen,
Neymiş gülecek yerleri son yolculuğun!

MADEM SÜRECEK

Cennet, biliriz, murada ermek yeridir,
Keyfince günah işlemenin tek yeridir.
Madem sürecek toprağın altında düğün,
Geç gitmeğe bak, üstü de dernek yeridir.

KEMÂLETTİN KÂMİ KAMU

Kemalettin Kamu 14 Eylül 1901'de Bayburt'ta doğdu. İstanbul Erkek Muallim Mektebi son sınıfında iken, Millî Mücadele'nin başlamasıüzerine Ankara'ya gitti. Matbuat Umum Müdürlüğü'nde ve Anadolu Ajansı'nda çalıştı. 1923'de İstanbul'a gelerek Öğretmen Okulu imtihanlarını verdi. Anadolu Ajansı temsilcisi olarak Paris'e gönderildi. Beş yıl kaldığı Paris'de Siyasal Bilgilir Okulu'nda yüksek öğrenim yaptı. 1938'de İstanbul'a döndü. Rize ve Erzurum milletvekili oldu. 6 Mart 1948'de Ankara'da öldü.

Şiire, 1919 yılında Büyük Mecmua'da başladı. Millî Mücadele yıllarmda Dergâh dergisinde yazdığı şiirlerle ün kazandıktan sonra, Varlık ve Oluş dergilerinde de şiirler yayımladı. Kemalettin Kamu, sade ve süsten uzak bir dille, yurt, savaş ve aşk temalarını işleyen şiirlerinde başarılı olmuştur. Şiirleri, ölümünden sonra, Rifat Necdet Evrimer tarafından "Kemâlettin Kamu, Hayatı, Şahsiyeti ve Şiirleri" adlı bir kitapta toplanmıştır (1949). Kemâlettin Kamu'yu tanıtan bir kitap da Necmettin Esin tarafından çıkarılmıştır (1975). Son olarak Gültekin Sâmanoğlu'nun hazırladığı "Kemâlettin Kâmi Kamu" adlı eser de Kültür Bakanlığı'nca yayımlanmıştır (1986).

KİMSESİZLİK

Yıllardır ki bir kılıcım kapalı kında,
Kimsesizlik dört yanında bir duvar gibi;
Muztaribim bu duvarın dış tarafında,
Şefkatına inandığım biri var gibi.

Sanıyorum saçlarımı okşuyor bir el,
Kıpırdamak istemiyor göz kapaklarım;
Yan odadan bir ince ses diyor gibi gel!
Ve hakikat bırakıyor hülyâmı yarım.

Gözlerimde parıltısı bakır bir tasın,
Kulaklarım komşuların ayak sesinde;
Varsın yine bir yudum su veren olmasın,
Baş ucumda biri bana "su yok" desin de!

GURBET

Gurbet o kadar acı
Ki ne varsa içimde,
Hepsi bana yabancı,
Hepsi başka biçimde!

Eriyorum git gide,
Elveda her ümide,
Gurbet benliğimi de
Bitirmiş bir içimde!

Ne arzum, ne emelim,
Yaralanmış bir elim,
Ben gurbette değilim,
Gurbet benim içimde!

KİTÂBE

Hasretle hemşire, gamla yoldaştı;
Kalbimde çarpıntı, gözümde yaştı;
Yıllarca göğsüme sığmadı, taştı,
Yıllarca ne durdu, ne dindi aşkım!..

Ne bir gülü vardı, ne gülizarı,
Ne beni avutan bir bergüzarı..
Gönlümden ibaret kaldı mezarı,
Anlayın ne kadar hazindi aşkım!

Ezelken mebdei, ebetken sonu
Bir fanî peşinde kaybettim onu..
O zaman anladım ne olduğunu:
Rabb'ini arayan bir dindi aşkım!

İRŞAT

Sevgilim güvenme güzelliğine,
Senin de saçların tarumar olur;
Aldanma taliin pembe rengine,
Hayatın uzun bir intizar olur.

Sevgilim her insan doğarken ağlar,
Çiçeklerle açar, sularla çağlar,
Rehgüzârı olur bahçeler, bağlar,
Nihayet isimsiz bir mezar olur.

Sevgilim baksana bir yanda gülen,
Bir yanda gözünün yaşını silen,
Kimi benim gibi erir derdinden,
Kimi senin gibi bahtiyar olur!

Sevgilim senin de geçer zamanın,
Ne şöhretin kalır, ne hüsn-ü ânın,
Böyledir kanunu kahpe dünyanın,
Dört mevsim içinde bir bahar olur!

AKDENİZ'DEN GEÇERKEN

Suları pırıl pırıl, rüzgârı mis kokulu,
Kuş uçurmaz eski Türk kalyonlarının yolu.
Sağda sıra dağlarla kabaran Anadolu
Yeşil eteklerinde tükeniyor Toros'un!

Akşam pembeleşiyor bembeyaz tepelerde;
Eğiliyor bulutlar engine perde perde.
Dönüyorken kıyılar koyu bir lâciverde,
Sesini dinliyorum sularda Barbaros'un!

Havada bir dost eli okşuyor derimizi;
Boynu bükük adalar tanıyor sanki bizi...
İçimize çevirip nemli gözlerimizi
Geçtik yabancı gibi yakınından Rodos'un!

AHMET KUTSİ TECER

1901 yılında, babasının görevli bulunduğu, Kudüs'te doğdu. Orta öğrenimini Kadıköy Sultanisi'nde tamamladı. İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne girdi. Öğrenciliği sırasında Paris'e giderek Sobronne Üniversitesi'nde iki yıl okudu. Yurda dönünce, Felsefe Bölümünü bitirdi. Ankara ve Sivas'da edebiyat öğretmenliği, Avrupa'da talebe müfettişliği yaptı. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu üyesi iken, Adana ve Urfa milletvekili oldu. Paris'te Kültür Ataşeliği yaptı. Emekli oluncaya kadar, İstanbul'da öğretmenlik görevine devam etti. 23 Temmuz 1967'de İstanbul'da öldü.

İlk şiirleri Dergâh ve Millî Mecmua'da yayımlandı. Hece ile yazmasına rağmen, Hecenin Beş Şairi'ne bağlanmıyarak, kendi şiir dünyasını kurdu. Sivas'da öğretmenken, Anadolu'yu yakından tanıdı. Orada Âşık Veysel ve Ali İzzet'le tanıştı. Böylece folklor alanında çalışmalar yapmaya yöneldi. Bu çalışmalarını Ankara'da Ülkü dergisinde sürdürdü. Hece şiirinin muhtevasına yeni imkânlar aradı. Anlaşılır, sade ve özentisiz bir dil kullandı. Samimi, ince duygulu mısraları ve memleket şiirleriyle tanındı. Sivas'ta 1932 yılında basılan "Şiirler" adlı kitabından başka şiir kitabı çıkarmadı. Şiirleri, Varlık, Oluş, Yücel, Ülkü ve Türk Düşüncesi dergilerinde yayımlandı. Ankara'da, 4 sayı süren, Görüş adlı bir dergi çıkardı.

Köylü Temsilleri incelemesi 1940'da, Oyunları, Köşebaşı 1947, Bir Pazar Günü 1959, Koç Yiğit Köroğlu 1969 yılında basıldı. 1961'de oynanan Satılık Ev piyesi ise basılmadı.

BESBELLİ

Besbelli ölümüm sabahleyindir
İlk ışık korkuyla girerken camdan,
Uzan, başucumda perdeyi indir,
Mum olduğu gibi kalsın akşamdan.

Sonra koş terlikle haber vermeye,
"Kiracım bu sabah can verdi" diye,
Üç beş kişi duysun ve belediye
Beni kaldırmaya gelsin, odamdan.

Evden çıkar çıkmaz omuzda tabut,
Sen de eller gibi adımı unut,
Kapımı birkaç gün için açık tut,
Eşyam bakakalsın diye arkamdan.

MURADİYE'DE AKŞAM

Turman, akşamleyin, Muradiye'den.
Uzaklaşan günün sesini dinle.
Bir kırık basamak, bir taş merdiven,
Bekliyor çıkalım diye seninle.

Yalnız çıkacaksın şimdi... Bir revak
Altında oturup dinleneceksin.
Birden bir kumrunun sesi taşacak,
Günün arkasından söyleneceksin:

"— Temmuzdu, buraya geldik beraber,
Akşam ne güzeldi, Tunca ne sözgün!
Nasılsa öyleydi eski çiniler
İkinci Murad'ın koydurduğu gün.

Uzakta, ufukta, eski bir gazâ
Bayrağı gibiydi eriyen güneş.
Siz ey susan taşlar, konuşsanıza!
Bizi de gördünüz o gün iki eş.

Başbaşa dayanıp bu revaklara,
Eski bir zaferden kalan duyguyla,
Baktık, baktık, baktık o uzaklara,
Orada karıştık giden orduyla.

Sonra birden yine döndük geriye,
Kosova'dan, Tuna'dan, Macaristan'dan.
Ben sustum, kendimi tutamam diye,
O sustu, kendini tuttu bir zaman.

Şimdi nerelerde bilmem? Onun da
Ardından dalıyor gözüm bu yerde.
Şakı, kumru şakı! Belki sonunda
Yerini söylersin bana, o nerde?"

Tırman, akşamleyin, Muradiye'den,
Uzaklaşan günün sesini dinle.
Bir kırık basamak, bir taş merdiven,
Bekliyor çıkalım diye seninle.

BAĞLAMACIYA

Çal bağlamacı çal, eski türküler,
Dirilt nağmelerini ataların!
Dertli, Emrah, Ruhsat dile gelsinler,
Duyur sesini eski ustaların!

Gevherî, Seyranî, Sümmanî'yi an,
Ömer gibi ağla, Kerem gibi yan,
Şakısın dilinde Karacaoğlan
Bağlaman şenliğidir odaların.

Çal, söyle bir türkü uzun havadan,
Bir varsağı çağır, sonra bir destan,
Arkadan yine bir Karacaoğlan,
Günahsa boynuma hep kadaların.

"Yiğitler silkinip ata binende..."
Köroğlu'nun ruhu canlanır bende.
Bu türküyü söyler baban, deden de,
Sen de destancısı ol bu dağların.

Hani Dadaloğlu, Kuloğlu, Muslu?
Küsmüş parmakları, sazları yaslı.
Çal ozanların, âşıkların nesli,
Duyur sesini eski ustaların!

NERDESİN

Geceleyin bir ses böler uykumu,
İçim ürpermeyle dolar : — Nerdesin?
Arıyorum yıllar var ki ben onu,
Âşıkıyım beni çağıran bu sesin.

Gün olur sürüyüp beni derbeder,
Bu ses rüzgârlara karışır gider
Gün olur peşimden yürür beraber,
Ansızın haykırır bana : — Nerdesin?

Bütün sevgileri atıp içimden,
Varlığımı yalnız ona verdim ben,
Elverir ki bir gün bana derinden,
Ta derinden bir gün bana "Gel!" desin.

AHMET HAMDİ TANPINAR

23 Haziran 1901'de İstanbul'da doğdu. Çocukluğu, hâkim olan babasının görevi dolayısiyle, Ergani, Sinop, Siirt ve Antalya'da geçti. Antalya Lisesi'nden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi. Çeşitli liselerde, Gazi Eğitim Enstitüsü'nde, Güzel Sanatlar Akademisi'nde, edebiyat, sanat tarihi ve estetik öğretmenliği yaptı. Edebiyat Fakültesi Yeni Türk Edebiyatı Profesörlüğüne getirildi. Sonra, Maraş milletvekilliği, Millî Eğitim Bakanlığı müfettişliği yaptı. Yeniden, Edebiyat Fakültesi'ndeki Türk Dili ve Edebiyatı Profesörlüğü'ne döndü. Ölümüne kadar bu görevde kaldı. 24 Ocak 1962'de İstanbul'da öldü.

Ahmet Hamdi Tanpınar, az ve öz yazmak kaygısı taşıyan bir şairdir. İlk şiiri, 1920 yılında yayımlandı. Yazdığı 60 kadar şiirden ancak 37'sini, 1961'de çıkan "Şiirler" adlı kitapta topladı. Şiiri, ne divan, ne de halk şiiri geleneğine bağlanabilir. Biraz, Ahmet Haşim'e yakın sayılabilir. Fransız şairlerinden Baudlaire, Verlain ve Valéry'nin etkisinde kalmışsa da, bunların yanında, Türk - İslâm kültür ve sanatının derinliklerini yansıttığı da bir gerçektir. Zamanındaki çeşitli değişmelere rağmen, şekil unsuruna, yani vezne, kâfiyeye, nazım şekline bağlı kalmıştır. Kelimeleri seçerken büyük bir dikkat ve titizlik gösterir. İç ahenge önem veren bir mısra işçisidir. Aşkın ürpertilerini, tarih ve medeniyetin sembolleşen eserlerini, hayal dünyasının tül ardındaki görüntülerini artistik bir anlatım ustalığı ile dile getirmiştir.

Şiir Kitapları : Şiirler (1961), Bütün Şiirleri (Dergâh yayını 1976).

Roman ve Hikâyeleri : Huzur, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Sahnenin Dışındakiler, Mahur Beste, Abdullah Efendinin Rüyaları, Yaz Yağmuru.

Deneme ve öteki kitapları : Beş Şehir, Yahya Kemal, Edebiyat Üzerine, Makaleler, Yaşadığım Gibi, XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi (1949).

HATIRLAMA

Sen akşamlar kadar büyülü, sıcak
Rüyalarım kadar sade, güzeldin.
Başbaşa uzandık seninle ıslak
Çimenlerine yaz bahçelerinin.

Ömrün gecesinde sükûn, aydınlık
Boşanan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvası gibi paylaştık
Mehtabı kırılmış dal uçlarından.

BURSA'DA ZAMAN

Bursa'da, bir eski câmi avlusu
Küçük şadırvanda şakırdayan su,
Orhan zamanından kalma bir duvar,
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar,
Eliyor dört yana sakin bir günü.
Bir rü'yadan arta kalmanın hüznü
İçinde gülüyor bana derinden
Sanki bir hâtıra serinliğinden :
Ovanın yeşili, göğün mâvisi
Ve mimârîlerin en ilâhisi.

Bir zafer müjdesi burda her isim,
Yekpare bir anda gün, saat mevsim,
Yaşıyor sihirini geçmiş zamanın,
Hâlâ bu taşlarda gülen rü'yanın.
Güvercin bakışlı sessizlik bile
Çınlıyor bu eski zaman vehmiyle...
Gümüşlü : bir fercin zafer aynası,
Muradiye : sabrın acı meyvası,
Ömrünün timsali beyaz Nilüfer,
Türbeler, câmiler, eski bahçeler,

Şanlı menkıbesi binlerce erin,
Sesi arşa çıkan hengâmelerin
Nakleder yâdını gelen geçene.
Bu hayalde uyur Bursa her gece
Her sabah onunla uyanır, güler,
Gümüş aydınlıkta serviler, güller,
Serin hulyasiyle bahçelerinin.
Başındayım sanki bir mûcizenin,
Su sesi ve kanad şıkırtısından
Billûr bir âvize Bursa'da zaman.

Yeşil Türbe'sini gezdik dün akşam
Duyduk bir mûsıkî gibi zamandan
Çinilere sinmiş Kur'an sesini
Fetih günlerinin sâf neşesini
Aydınlanmış buldum tebessümünle.
İsterdim bu eski yerde seninle
Başbaşa uyumak son uykumuzu
Bu hayâl içinde... Ve ufkumuzu
Çepeçevre kaplasın bu ziya, bu renk,
Havayı dolduran uhrevî âhenk.
Bir ilâh uykusu olur elbette
Ölüm, bu tılsımlı ebediyette
Belki de rüyâsı eski cedlerin
Beyaz bahçesinde su seslerinin.

SELÂM OLSUN

Selâm olsun bizden güzel dünyaya
Bahçelerde bâlâ güller açar mı
Selâm olsun sonsuz güneşe, aya
Işıklar gölgeler suda oynar mı?

Hepsi güzeldi kar, tipi, fırtına
Günlerin geçişi ardı ardına
Hasretiz bir kanat şakırtısına
Mavi göKte kuşlar yine uçar mı?

Uzak, çok uzağız şimdi ışıktan
Çocuk sesinden, gül ve sarmaşıktan
Dönmeyen gemiler olduk açıktan
Adımızı soran, arayan var mı?...

BİR GÜL BU KARANLIKLARDA

Bir gül, bu karanlıklarda
Sükûta kendini mercan
Bir kadeh gibi sunmada
Zamanın aralığından.

Başında bu mucizenin
Sesler kokular ve renkler,
Ebediyet kadar derin
Ve uzak hayali bekler.

Ve diyor fecirden berrak
Sesiyle her ürperişte,
Geceyi yumuşatarak :
"Bütün göz yaşların işte!..

Serinletmesin ne çıkar
Bu ümitsiz yayvarışı,
Hiç bir meyva, ne de pınar,
Ne de günlerin akışı!"

"Yetmez mi bu müjde sana,
Aydınlaştırsam alnını,
Ben her rüyayı zamana
Taşıyan yıldız kervanı!"

MAVİ MAVİYDİ GÖKYÜZÜ

Mavi, maviydi gökyüzü
Bulutlar, beyaz, beyazdı
Boşluğu ve üzüntüsü
İçinde ne garip yazdı...

Garip, güzel, sonra mahzun
Işıkla yağmur beraber,
Bir türkü ki gamlı, uzun,
Ve sen gülünce açan güller.

Beyaz, beyazdı bulutlar,
Gölgeler buğulu, derin;
Ah o hiç dinmeyen rüzgâr
Ve uykusu çiçeklerin;

Mor aydınlıkta bir çınar
Veya kestane dibinde;
Mahmur süzülen bakışlar
İkindi saatlerinde...

Birden gülümseyen yüzün
Sabahların aynasında
Ve beni çıldırtan hüzün
İki bakış arasında.

Kim bilir şimdi nedresin?
Senindir yine akşamlar;
Merdivende ayak sesin
Rıhtım taşında gölgen var.

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA

1901 yılında İstanbul'da doğdu. Erenköy Kız Lisesi'nden mezun oldu. Edebiyat Fakültesi'ndeki öğrenimini yarım bırakarak, 1924'de Edirne Kız Öğretmen Okulu'nda Türkçe ve edebiyat öğretmenliğine başladı. Öğretmenliğe çeşitli şehir ve okullarda devam etti. 1957'de Ankara Kız Teknik Öğretmen Okulu edebiyat öğretmenliğinden emekliye ayrıldı. 10 Haziran 1984'te Ankara'da öldü.

İlk şiirlerini, mütareke yıllarında Millî Mecmua'da yayımlayan Halide Nusret, Git Bahar şiiri ile adını geniş topluluklara duyurmuş, genç yaşında ün kazanmıştır. Şiirlerini zaman zaman aruz, zaman zaman hece ile yazmış, kadın ruhunun duyarlığını dile getirmiş usta bir kadın şairimizdir. Şiirlerinde, ifade ettiği fikre şiir sanatından daha çok önem veren Zorlutuna'nın, şiirlerinden çoğu, didaktik bir hava taşımaktadır.

Şiir Kitapları : Geceden Taşan Dertler (1930), Yayla Türküsü (1943), Yurdumun Dört Bucağı (1960), Ellerim Bomboş (1967).

Romanları : Küller (1921), Sisli Geceler (1922), Gülün Babası Kim (1933), Beyaz Selvi (1945), Büyükanne (1971), Aydınlık Kapı (1974), Aşk ve Zafer (1978).

Hâtıra : Benim Küçük Dostlarım (1977).

GİT BAHAR

Çekil, bu gölgeli yolda gezinme,
Bahar; bakışların yine pek sarhoş.
Yanılıp gönlüme misafir inme :
Kapısı kilitli, mihrabı bomboş,

Mâbeddir orası, meyhane değil!

Ziyalar, kokular, sesler, çiçekler...
Ömrümün her günü başka bir düğün!
Bülbüller koynunda aşkı çiçekler,
Güller dökülürler göğsüne bütün :

Gerçekten güzelsin, efsane değil.

Altmlı başında papatya niçin?
Sarı saçlarına pembe gül takın?
Git bahar, gönlümde ibadet için
Diz çöken kızları ürkütme sakın,

Kalbime girme, o kâşane değil!

Git bahar, git bahar... Uzaklarda gül,
Denize renginden bırak hediye;
Ufuklarda gezin, semaya süzül,
Kalbime sokulma : "Peymane!" diye,

Gördüklerin kandil... Peymane değil!

GEL BAHAR

Gel bahar, erit bu yolun karını
Geçen seneleri anmayalım hiç.
Dinle bülbüllerin şarkılarını,
Güllerin kıpkızıl şarabını iç.
Bu dünya bir büyük meyhanedir gel.

Saçında baygın bir gül kokusu var,
Dudakların kızıl karanfil gibi.
Gözlerinde gülsün mine ışıklar,
Sesinle büyüle çarpan her kalbi.
Bu hayat zaten bir efsânedir gel!

Ben mi çıldırmışım seni mi delirdin?
Yalvaran sesimden bu kaçış neye?
Git, dediğim zaman koşar gelirdin;
Gel şimdi de inan bu efsâneye
Şimdi günler birer peymanedir gel.

Gel bahar, gel bahar yakınlarda gül!
Denize renginden armağan bırak :
Ufuklarda gezin, semaya süzül,
Sonra yavaş yavaş in içime ak!
Gönlüm hasretinle divanedir, gel!

"GEÇMİŞ ZAMAN OLURKİ HAYALİ CİHAN DEĞER"

Kara yıllar ardından, karlı dağlar ardından
Bir yaz güneşi gibi doğunca bakışların
Yüreğimde kalmadı hiç bir izi kışların.

Birdenbire ısındı damarlarımdaki kan,
Yüzümün derinleşen çizgileri düzeldi.
Gönlüme ışık doldu, gözlerime can geldi.

Senin de mağrur başın büküldü yana doğru,
Gözlerin güneş görmüş çiçek gibi açıldı,
Gözlerinden gönlüme neşe, bahar saçıldı..

Neşe, bahar, tebessüm... Çağlayan bir gümüş su..
Zümrütleşen bir deniz parıldayan kayalar...
Şimdi çarpan kalbimde yalnız bu hayaller var!

Bütün budur, değil mi, budur bizim mazimiz?.
Ne bir çirkin manzara, ne fena bir hâtıra!
Yalnız yüreğimizde derinleşen bir yara,

Bir de bileklerime... — Bu, son hâtıra, son iz!..
Bir genç sarmaşık gibi dolanan parmakların,
Dolanırken titreyen ve yanan parmakların...

Unutmam yıllar değil, geçse uzun yüzyıllar
Her lâhza içerimde yanıyor alev alev.
Mazimizi yutamaz "Nisyan" deneline o dev.

Bugün birbirimize yabancıyız... Ne çıkar?
Geçmiş günlerimiz var geleceklerden güzel,
Geçmiş anlarımız var bütün bir ömre bedel!

MEVLÂNA'NIN YOLLARINDA

Yine yola düşmek gerek
Hasretin yaman efendim
Köz oldu sinede yürek
Ah duman duman efendim.

Şüpheler bağrımda yara
Ellerim boş, yüzüm kara...
Çağır beni ışıklara
Mevlâna... Aman, efendim!

Şaşırmışken sağı solu
Buldum sana giden yolu
Artık hep seninle dolu
Zaman ve mekân, efendim.

Her yaprakta gül nefesi,
Rüzgârlarında ney sesi
Bu yer âşıklar kâbesi
Aşkıma vatan, efendim :

Dalında bülbül olayım,
Yanıp yanıp kül olayım,
Eşiğinde kul olayım,
Gönlüme sultan efendim.

Derdime derman efendim,
Gönlüme sultan efendim.
Sana feda can, efendim
Mevlâna... Aman efendim!

İNSANLAR

Seviyorum insanları zaman zaman
Bakıyorum yüreği güneş dolu alnı ak
Biri var...
Ne dilinde iğne, ne avucunda taşlar
Ne gözlerinde yalan
Gerçekten insan!
Gülüşleri göz yaşları sıcak
Canımdan yakın, yıldızlardan uzak
Biri var... böyle biri var
Ne güzel bu inanış, bu kutlu an!
Seviyorum insanları ben.. her zaman.

ORHAN ŞAİK GÖKYAY

1902 yılında İnebolu'da doğdu. Kastamonu ve Aydın liselerinde okudu. Ankara Muallim Mektebi'ni bitirdi. Giresun, Samsun ve Balıkesir'de beş yıl ilkokul öğretmenliği yaptı. Yüksek öğrenimini, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı. Çeşitli lise ve ortaokullarda Türkçe ve edebiyat öğretmenliğinde bulundu. Ankara Musiki Öğretmen Okulu Müdürlüğü'ne atandı. (Bu okul 1941'de, Devlet Konservatuvarı adını aldı.) Bu görev esnasında konservatuvarın tarihçesini yazdı. Galatasaray Lisesi Edebiyat öğretmenliği, İngiltere'de Öğrenci Müfettişliği ve Kültür Ateşeliği, İstanbul Eğitim Enstitüsü'nde edebiyat öğretmenliği, Londra Üniversitesi'nde Türkçe Okutmanlığı görevlerinde bulundu. 1969 yılında emekli oldu.

Orhan Şaik Gökyay, ilk şiir zevkini, edebiyat öğretmeni olan babası Mehmet Cevdet Efendi'den aldı. Aruz vezniyle yazılmış ilk şiirleri Kastamonu'da yayınlanan Açıksöz gazetesinde ve Balıkesir'de çıkan Çağlayan dergisinde yayımladı. Sonra, âşık tarzı geleneğine uygun, çoğu millî konuları işleyen lirik-epik şiirler yazdı. Hece vezni ile yazdığı, bu güzelleme ve koçaklama türündeki şiirleri, Ülkü, Yücel, Türk Dili, Hisar, Varlık dergilerinde çıktı. Şiirlerini bugüne kadar kitap halinde toplamadı. Yalnız, beş şiirinin İngilizceleri ile beraber yer aldığı "Birkaç Şiir (Poems)" 1976 adlı bir küçük eseri çıktı. Orhan Şaik Gökyay, ilim dünyamızda da, edebiyat tarihimizle ilgili inceleme ve araştırmalarıyla tanınmıştır.

YAS

Dökün yaprağınızı dallarım dökün,
Akın yaslı yaslı sularım akın.
Bükün boynunuzu bayraklar bükün,
Bir alınmaz kalem vardı yıkıldı..

Durmadan çalkanan bir kızıl deniz
Bir damla yaş gibi duruyor sessiz.
Vatan ufkundaki en güzel çeyiz,
En şanlı süs baktım yarı çekildi.

Kara haber; tipi eser, savrulur,
Bir yanardağ gibi içim kavrulur.
Vatanın kaderi bende yuğrulur,
Yas olup, yaş olup gözden döküldü.

Gökyayım derdiyle adını anar,
Bir kararsız kuştur dalına konar.
Neresinde bilmez bir yara kanar,
Saran gitti boyuncuğu büküldü.

ADRES

I.

Çoktandır kendimdem haber alamadım,
Gecenin bir vakti zincirden boşandım,
Uyurla uyanık bir mektup döşendim,
Eleğimsağma renkli, karalı-aklı;
Baş yanı hal-hatır, sonu firaklı..
Umduğum yerlere baktım, bulamadım;
Neyleyim, nideyim, hiç bilemedim,
Mektup öyle kalakaldı elimde,
Adresim kayıp!

II.

Sapını ağzıma soktuğum kaşıkta?
Önüme kalece dikilen eşikte?
Mavi boncukların sonsuz dünyasında
Tatlı ninnilerle sallanan beşikte?
Yok.
Anam, rahmetli
Helâl, ak sütüne katmış olmalı.

Belki de
İpi kopmuş büyük bir uçurtmada
Gözden kaybolup Kaf Dağını aşmıştır;
Samanyolu'nda bir yıldıza düşmüştür..
Neresine? Hangisine? Kim bilsin?!
Küçük akhm durup durup şaşmıştır;
Göklerde bir yerde yitmiş olmalı!

Olana ağlamayıp, olmayana gülüp;
Turna katarlarında beraber olup;
Bir göçmen kuş onu
Kervan geçmez, kuş uçmaz yollarda bulup
Bir yalnız, bir kuru ağaç dalında,
Bir telgraf telinde,
Boşluklara karşı ötmüş olmalı.

Dilekler, hayaller, düşler mahşerinde
Kavakyellerinin estiği günlerde
Rüzgârlar savurup atmış olmalı!

Bir vefalı dost, bir yeminli sevgili,
Dört gözle beklenen yazılmamış mektupta,
Adressiz, pulsuz, boş bir zarf üzerinde
Adımla birlikte unutmuş olmalı!

Dil-bilmez ellerde Türkçeye hasret;
Ne yana çevrilse o yana gurbet;
Yabancı kuşlardan umarak medet,
Başını alıp,
Ormanlarla, dağlarla, çöllerle;

Deli poyrazlarla, karayellerle;
Nereye çıkacağı bilinmeyen yollarla;
Hartalarda kaybolup gitmiş göllerle;
Sakaryalarla, Tunalarla, Nillerle;
Nice adsız, sularla arkadaş olup,
— Konuşa konuşa kendi kendiyle —
Vara vara bir renksiz denize dalıp,
Bir akşam vakti dolup, boşalıp
Batan güneşle birlik batmış olmalı.

Bir yolculuk biter; başlar bir yolculuk,
Bir sessiz göç olur;
Gelmiş-geçmiş durur, bir issiz hiç olur;
Karanlığı artıran kandiller yanar,
Dualar ortasında ışıklar söner,
Büsbütün;
Konuşmak güç olur, susmak güç olur..
Bir iç yangınından haber vermeye
Bir yerden gelir, bir buhurdan iner,
Demek, bu buhurdanda tütmüş olmalı!

Gülen resimdeki üzgün bakışta mı?
Gözden ılgıt ılgıt inen yaşta mı?
Yazda mı? Güzde mi? Ya da kışta mı?
Yazısı silinmiş bir devrik taşta mı?
Alt-üst ettim hep, dört bir yanı alt-üst,
Gören yok! Bilen yok! Duyan yok!
Yok işte yok!
Besbelli, dünyadan
Adres bırakmadan gitmiş olmalı!

KARMA - KARIŞIK

Yerlerden göklere ağlar germişim,
Şu akan yıldızlar benim, benim, benim!
Dizinin dibine postu sermişim,
Güler de güler canım, canım, canım!

Yapraklar, çiçekler, meyveler dalı,
Gözlerin, dillerin müjdeler dolu;
Ben de kendimi kapmış koyuvermişim,
Başını duman duman, içim inim inim!

Yollara düşmüşüm elsiz, ayaksız;
Türküler düzmüşüm, sözsüz, duraksız;
Sesini almışım, sazını kırmışım,
Telden uçtu gider ünüm, ünüm, ünüm!

Selâm şu bağrıma çarpan yankıya!
Elvedâ Neden'e, vedâ Çünkü'ye!
Bir masala giden yolda durmuşum,
Sana çevrilmiş yönüm, yönüm, yönüm!

Ateşe vermişim dört bir mevsimi;
Tek yaprağa indirmişim takvimi;
Gece olmuş, seni düşte görmüşüm,
İlle geçmiyor günüm, günüm, günüm!

Bahtım beni alnış çekmiş götürmüş,
Ceylanlar dolusu yere getirmiş;
Sana nişan almışım, beni vurmuşum :
Akar da akar kanım, kanım, kanım!

Sesler döner yoldan : Dünüm, dünüm, dünüm!
Sesler dilşer yollara : Sonum, sonum, sonum!
Zehir mi, bal mıdır, bir şey karnışım,
Yemesi güç a benim, benim, benim!

BU VATAN KİMİN

Bu vatan toprağm kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutlarda gaza bayraklarından
Alnına ışıklar vuranlarındır.

Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek gibi çakan, sel gibi coşan,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır.

İleri atılıp sellercesine
Göğsünden vurulup tam ercesine,
Bir gül bahçesine girercesine
Şu kara toprağa girenlerindir.

Tarihin dilinden düşmez bu destan,
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
Her taşı bir yakut olan bu vatan
Can verme sırrına erenlerindir.

Gökyay'ım ne yazsan ziyade değil,
Bu sevgi bir kuru ifade değil,
Sencileyin hasmı rüyada değil
Topun namlusundan görenlerindir.

GURBET

Beni koyup giden cefacı dilber!
Koyduğun yerlerde duramıyorum;
Beni de alsaydın nolur beraber?
Derdimi kimseye veremiyorum...

Çıksam şu dağların yücelerine,
Eş olsam gurbetin gecelerine,
İmrenir durumum nicelerine,
Bir ben mi murada eremiyorum.

Akşam olur, kuşlar konar dallara,
Susamış yıldızlar iner göllere,
Güzeller dizilir ince yollara,
İçlerinde seni göremiyorum.

Bir akar su görsem melîl olurum,
Ben bu dertten hasta olmam ölürüm.
Seni kaybettiğim yerde bulurum,
Durduğun ellere varamıyorum

Bu gül yaprağı mı, dudak değil mi?
Ne diye kıvrılmış, yazık değil mi?
Sana giden yollar uzak değil mi?
Korkumdan bir türlü soramıyorum...

Bağrında koç gibi dağlar yatışır,
Görünmez dallarda kuşlar ötüşür,
Bir yerim var benim, yanar tutuşur,
Bir yerim kanıyor saramıyorum...

NECMETTİN HALİL ONAN

1902'de Çatalca'da doğdu. Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. İzmir, Ankara, Adana'da edebiyat öğretmenliği, Lise Müdürlüğü, Millî Eğitim Müfettişliği ve Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı profesörlüğü yaptı. 17 Ağustos 1968'de İstanbul'da öldü.

Şiire 1919 yılında Nedim dergisinde aruzla başladı. Sonra hece veznini kullanmaya başlayan Necmettin Halil, bu şiirlerini Dergâh ve Hayat mecmualarında yayınladı. Millî duyguların bol çalkantılı yıllarının heyecan ve düşünceleri şiirlerinde ağırlıklı bir yer tutar. Dili arıtılmış bir dildir. Şiirlerinin bir bölümünde duygu yüklü mısralara rastlanır.

"İşleyen Yara" adlı bir romanı vardır.

Şiir Kitapları : Çakıl Taşları (1927), Bir Yudum Daha (1931).

Edebiyat tarihimizle ilgili eserler de vermiştir.

BİR YOLCUYA

Dur, yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun solunda
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda,
İstiklâl uğrunda, nâmus yolunda
Can veren Mehmet'in yattığı yerdir.

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmet'in düşmanı boğduğu sele
Mübârek kanını kattığı yerdir.

Düşün ki haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda, bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.

ÇAKIL TAŞLARI

Biliyorsun ki kari, kalbin derinlikleri
Damla damla biriken gizli gözyaşlarıdır.
Kudretimin oradan çıkarabildikleri
Halis inci yerine bu çakıl taşlarıdır.

Görüyorsun nihayet çakıl taşları sende
İncilerse şairin kendi kalbinde kaldı.
Fakat şunu anla ki, o, çakıl bulurken de
İnci araştırmadan duyulan zevki aldı.

BOĞAZ RÜYASI

Son gül dağıldı, son kuş uçup gitti. Şimdi yaz
Yol yol sürüklenen sarı yaprak sesindedir.
Eşsiz güzelliğiyle hayalimde hep Boğaz;
Gönlüm yaz ortasında Behek bahçesindedir.

Üstünde incecik buğudan tül, öbür kıyı
Sakin bir öğle sonrası hazziyle uykuda.
Bir ses, hüzünle perdeli, bir eski şarkıyı
Rüyada bir dua gibi söyler Küçüksu'da.

Artık uzak ve hatıralaşmış, güneşli yaz
Yaprakların tabiatı örten pasındadır;
Her an, yaz ortasında hayal ettiğim Boğaz
Masmavi, göz kapaklarımın arkasındadır.

ZEKİ ÖMER DEFNE

1903'te Çankırı'da doğdu. Ankara İlköğretmen Okulu'nu bitirerek ilkokul öğretmeni oldu. Sonra dışardan imtihana girerek lise diploması aldı. İstanbul'a atanınca Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü'nü bitirdi. Kabataş Erkek Lisesi'ne Edebiyat Öğretmeni oldu. Sonra Galatasaray Lisasi'ne tayin oldu. 1969 yılında buradan emekli oldu. Hâlen İstanbul'da yaşıyor.

İlk şiiri 1923 yılında Çankırı Halk Yolu Gazetesi'nde çıktı. İlk şiirlerini âşık tarzında, halk şiiri geleneklerine göre söyledi. Bu şiirler yerli motiflerle titizlikle işlenmiş, ince bir halk diliyle yazılmıştır. Sonra yeni şiire yönelen Defne, bizim olan, duyguya yaslanmış başarılı şiirlerle göründü şiir dünyamızda.

Halk şiirlerinin meyvelerinden, yeni şiirin estetiğine göre en iyi şekilde yararlanmasını bilen bir şairimizdir.

Şiirleri, Millî Eğitim Bakanlığı yayınları arasında çıkan "Denizden Çalınmış Ülke" (1971) adlı kitapta toplanmıştır.

BAHÇELERDE KIŞ ŞARKISI

Sular köklere çekildi... Yağdı kar,
Bir başka şarkıya başladı dallar...
Ağaç ne söylerse hoş söyler, kabul.
Gerçi şarkılığına bu da bir şarkı,
Gel gelelim nerde bu, nerde bahar...

Şimdi bahçelerden pencerelere,
Sâde bir ölüm güzelliği vurur,
Seyrir perdelerde çiçekler şöyle...
Dallar neylesinler içten gelmemiş,
Havadan bir şarkı bu kadar olur.

SENİN YANINDA

Senin yanındayken, avuçlarımda,
Suda sabun gibi eriyor zaman..
Ve sanki yağ gibi kayıp gidiyor
Bir balık ellerimin arasından.

Al, yeşil sedefler akıyor ağdan,
Bana râmolmuyor suların sırrı.
Sade bir şeyler var parmaklarında :
Pul pul, pırıl pırıl ve senden ayrı.

GECELERDEN GELEN ADAM

Bütün lâmbaları kapar gecede,
Kapar perdeleri sabaha kadar...
Ve sonra mazilere çekilip bir köşede,
Gezer kaybettiği bahçelerde hep
Sabaha kadar.

Bütün muslukları açar gecede,
Açar kapıları ardına kadar...
Ve sonra mazilere çekilip bir köşede,
Dinler kaybettiği şarkıları hep
Sabaha kadar.

. . . . . .

Döner gecelerden adam,
Döner elinde kolunda kokular,
Üstte başta gölgeler...

Döner gecelerden adam,
Döner yüzünde gözünde yankılar,
Üstte başta damlalar...

ZİLLER ÇALACAK

Zil çalacak... Sizler derslere gireceksiniz bir bir.
Zil çalacak, ziller çalacak benimçin,
Duyacağım evlerden, kırlardan, denizlerden;
Tâ içimden birisi gidecek uça ese...
Ama ben, ben artık gidemeyeceğim.

Zil çalacak... Siz geminize, treninize gireceksiniz bir bir.
Zil çalacak, ziller çalacak benimçin,
Duyacağım iskelelerden, istasyonlardan bütün;
Tâ içimden birisi koşacak ardınızdan...
Ama ben, ben artık gelemeyeceğim.

Sonra bir gün zil çalacak yine,
Hiç kimseler, kimsecikler duymayacak...
Ne sınıflar, ne iskeleler, ne istasyonlar, ne siz..
Tâ içimden birisi kalacak oralarda...
Ben gideceğim.

HÂTIRALAR

— I —

Bir şeyler uçar ellerimizden,
Her saniye mazilere bizden...
Arzulara, hicrânlara doğru
Bir şeyler uçar ellerimizden.

Mademki yolculuk gelmiş dünyaya,
Yollar bu kaderi göreceklerdir.
Bu son konaktan da başlıyor işte
Üç zamana doğru bir hoş seferdir.

Şayet sana bir gün hatırlatırsa
Bir vapur, bir duman ve bir ses bizi;
Göreceksin hâlâ bu sahillerde
Göklerden inmeyen ellerimizi.

Bir müsait rüzgâr eser de belki
Bir gün bizlerden de bahseder deniz
Biz o saatlerde yankılar gibi
Belki bir mazide gezinmekteyiz.

Bir acayip su kalmış gözlerimde
Mazinin masmavi denizlerinden..
Her şeyde yeniden yaşamaktayım
Hakkı verilmemiş bir âlemde ben.

ARİF NİHAT ASYA

7 Şubat 1904'te Çatalca'da doğdu. İstanbul'da Yüksek Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Adana, Malatya, Edirne, Tarsus, Ankara ve Kıbrıs liselerinde edebiyat öğretmenliği yaptı. 1950 - 1954 döneminde Adana milletvekili oldu. Sonra gene öğretmenliğe dönerek Ankara Gazi Lisesi'nde Edebiyat Öğretmenliği yaptı ve buradan emekli oldu. Emekli olduktan sonra Yeni İstanbul ve Babıâli'de Sabah gazetelerinde siyasî ve edebî fıkralar yazdı. 5 Ocak 1975'te Ankara'da öldü.

Fikrin ağır bastığı şiirlerinde milliyetçilik konusu büyük bir yer tutar. Çok renkli ve değişik biçimli şiirler yazmış olan Asya, son şiirlerinde biraz da mistisizme yönelmiştir. Şiirinde daima bir yenileşme çabası içinde olan şair, etkilerden uzak kalarak kendine özgü bol renkli şiir dünyasını yaratmıştır. Tarihimizin muhteşem ve şanlı sayfalarını şiirleştirdiği de görülür. Rübai türünde de şiirler yazmıştır. Bayrak ve Vatan onun mısralarında en usta anlatıcısını bulmuştur.

Kendisi "Toplum için sanat"dan yana bir şair olmasına rağmen kendini dar açılı bir ideolojinin emrine vermemiştir.

Şiir Kitapları : Heykeltraş (1924), Yastığımın Rüyası (1930), Ayetler (1936), Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor (1946), Kubbe-i Hadrâ (1956), Kökler ve Dallar (1964), Emzikler (1964), Dualar ve Aminler (1967), Aynalarda Kalan (1969).

Rubai Kitapları : Rubaiyyât-ı Arif (1956), Kıbrıs Rubaileri (1964), Nisan (1964), Kova Burcu (1967), Avrupadan Rubailer (1971).

Özdeyişlerini Kanatlar ve Gagalar, nesirlerini Enikli Kapı (1964) kitaplarında toplamıştır.

BAYRAK

Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü...
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,

Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağun.

Sana benim gözümle bakmayanın
Mezarını kazacağım.
Seni selâmlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım.

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da yer ver!
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar :
Yurda ay-yıldızının ışığı yeter.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızıllığında ısındık;
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün
Gölgene sığındık.

Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı...
Yüksek yerlerde açan çiçeğim
Senin altında doğdum,
Senin dibinde öleceğim.

Tarihim, şerefim, şiirim her şeyim;
Yer yüzünde yer beğen :
Nereye dikilmek istersen,
Söyle, seni oraya dikeyim!

FETİH MARŞI

Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek,
Dağlardan çektiriler, kalyonlar çekilecek.
Kelpetenlerle surun dişleri sökülecek.

Yürü, hâlâ ne diye oyunda oynaştasın
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın.

Sen de geçebilirsin yârdan, anadan, serden,
Senin de destanını okuyalım ezberden,
Haberin yok gibidir taşıdığm değerden.

Elde sensin dilde sen gönüldesin, baştasın
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın...

Yüzüne çarpmak gerek zamanenin fendini
Göster kabaran sular nasıl yıkar bendini,
Küçük görme, hor görme delikanlım kendini.

Şu kırık abideyi yükseltecek taştasın.
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın...

Bu kitaplar Fatihtir, Selimdir, Süleymandır.
Şu mihrap Sinanüddin, şu minare Sinandır.
Haydi artık uyuyan destanını uyandır!

Bilmem neden gündelik işlerle telâştasın,
Kızım sen de Fatihler doğuracak yaştasın...

Delikanlım, işaret aldığm gün atandan,
Yürüyeceksin.. Millet, yürüyecek arkandan,
Sana selâm getirdim Ulubatlı Hasan'dan.

Senki burçlara bayrak olacak kumaştasın,
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın...

Bırak bozuk saatler yalan yanlış işlesin.
Çelebiler çekilip haremlerde kışlasın,
Yürü aslanım fetih hazırlığı başlasın.

Yürü hâlâ ne diye kendinle savaştasın,
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın...

MURAT

Yuva yapmadan dudaklarımda sükût,
Almadan dostlarım kara haberimi
Gecelerinin koynunda uyut
Gecelerimi,

Bir dua sabahı, bir murat günü,
Duysun yüzüm saçlarının
Yüzüme döküldüğünü.

Bir dua sabahı, bir murat günü,
Saçları nefesine karışan çocuk;
Dudaklarına müjdeler,
Ellerine güller yakışan çocuk.

Kitaplarda adlarımız
Okunmayacaksa bir gün yanyana
Öksüz gecelerimde kim
Müjdeler getirecek bana?

Müjdeler, müjdeler, müjdelerle gel,
Sevgisi kalbimden taşan çocuk...
Başına limon çiçeklerim,
Ellerine güller yakışan çocuk!

TESPİH

Önümüzden geçer, gider...
Bir siyah tespih geceler;
Bu tespihi bir çeken var.

Göğe açık yüzümüze,
Nur arıyan gözümüze
— Testi testi, kadeh kadeh —
Işıkları bir döken var.

Nereye, nereye yolcu?
Yine önünde bir doğu,
Yine ardında gölgen var.

Koncanı rüzgârlar aldı,
Dalında bir sızı kaldı...
Söyle ey gül, söyle : Nen var?

Nedir, nedir bu çatırdı?
Yine bir şeyler yıkıldı;
Yine devrilen, çöken var.

Önümüzden geçer, gider...
Bir siyah tespih geceler;
Bu tespihi bir çeken var.

RUBAİLER

Nazlarda dilek vardı, edâlarda sihir;
Sevdim seni herşeyinle ey Eskişehir...
Gül gibi tüten akşamla ne şahaneydi
Ufkunda duman dağları koynunda nehir!

Pîrim yine tahtında mı postunda mıdır?
Sümbülleri, nergisleri destinde midir?
Her cezbede nûr alnını yelpâzeliyen
Mes'ud çınar dalları, üstünde midir?

Bir ney düşer elden, yine bir neyzen ölür,
Dünyâyı unutmuş gibi keyfinden ölür..
Hür aşkını, hür rûhunu hür göğsünden
Bir cezbede nısfiyyeye üflerken ölür.

HAŞİM NEZİHİ OKAY

1904'te Amasya'da doğdu. Trabzon İlköğretmen Okulu'nu bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden edebiyat öğretmeni ehliyeti aldı. Sinop, Zile, Develi ortaokullarında, Bursa, Bandırma liselerinde Türkçe ve edebiyat okuttu. İstanbul Atatürk Kız Lisesi edebiyat öğretmenliğinden emekli oldu.

Şiirle 50 yıla yakın bir süredir haşır-neşir olan Okay, sade, pürüzsüz bir dille mısralar kurmuş, âhengin sihirli kanatlarına tutunmuş, sazını gerçek şiirin ufkuna akort etmeye çalışmıştır.

Halk edebiyatımız üzerinde yaptığı araştırma ve denemeleri vardır.

***Şiir Kitapları** : Ilgaz (1933), Akşam Şarkıları (1935), Ömrümden Yapraklar (1978).*

YALNIZ ADAM

Gece sanki dağlarla çevrilmiş bir uçurum
Sessizlik duman gibi sarmış karanlıkları
Odamda yapayalnız boşluğu dinliyorum

Hasta adam gibi gözlerime düştü nem
Uzak ev ışıkları bu akşam ne çok sarı
Gece rüzgârlarına göğüs verdi pencerem

Karanlık damla damla erirken karşı camda
Yine mi yalnızım, ey Allahım ben bu akşam?
Gölgemle yapayalnız yine bu boş odamda

HAYAL

— Kızım Sibel'e —

Takvimden bir yaprak kopardım kızım
Ömründen bir günün gitti diye yan
Bu günden kalacak ne arda kızım
Bir yığın hatıra bir siyah duman

Bu akşam bembeyaz perdelerini
Yine sen erkenden indir elinle
Ve sonra koltuğa bırak kendini
Odanda bir lahza sükûtu dinle

Saatler uzar da sabaha yakın
Ansızın gözlerin dolarsa yaşla
Odanda bir hayal bekle ve bakın
Titreyen sesinle bir şarkı başla

Bir gölge görürsen kızım o anda
Yaklaşan hayale deme sakın kim
Böyle hep geç vakit sıcak odanda
Dolaşan o hayal bil ki hep benim

YAZ ÖĞLESİ

Ne bir bulut parçası ne bir gölge izi var
Kızgın bir fırın gibi yanıyor boş ufuklar
Kımıldamıyor artık ne bir çalı ne bir funda.

Her yer şimdi uykuda, her taraf şimdi baygın
Dağlar uzakta sanki dumandan birer yığın
Sokaklar bile derin bir öğle uykusunda.

Sular yine ne durgun, sular yine ne sıcak
Dallar üstünde kuşlar uyuyor kucak kucak.
Aman uyanmasmlar aman biraz susun da.

ÖMER BEDRETTİN UŞAKLI

Ömer Bedrettin Uşaklı, 1904 yılında Uşak'ta doğdu. İlkokula Uşak'ta başladı. Babasının memuriyeti dolayısiyle, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde öğrenimine devam etti. İlkokulu Suriye'de bitirmiştir. Orta öğrenimine, Nişantaşı Sultanisi, Kabataş ve Sivas liselerinde devam eden Uşaklı, 1923'te Kabatış Lisesi'ni bitirmiş, 1927'de Mekteb-i Mülkiye'den mezun olmuştur.

İlk memuriyeti Bursa maiyet memurluğudur. Sonra sırasiyle Mudanya, Manavgat, Ünye, Şavşat, Edremit kaymakamlıklarında, Artvin Vali vekilliğinde ve Mülkiye müfettişliğinde bulunmuş; 1943'te Kütahya milletvekili seçilmiş, 24 Şubat 1946'da Yakacık Sanatoryumu'nda veremden ölmüştür. Ömer Bedrettin, önce "Gökbelen" soyadını almıştır.

Ömer Bedrettin'e tesir eden şairler, Yahya Kemal, Ahmet Haşim ve Faruk Nafiz'dir. Yedi Meşaleciler'le aynı dergide şiirler yaymladığı halde, onların hayal iklimine yabancı kalmış, daha çok Faruk Nafiz geleneğinden gelen unsurlarla şiirler yazmıştır.

Şiirlerinden çoğunda hece vezninı kullanan Şair'in aruzla yazılmış bir kaç şiiri vardır. Heceşiirinde yeni imkân ve ufuklar arayan Ömer Bedrettin, Millî Edebiyat akımına bağlı kalmış, gerçek Anadolu kadar, muhayyilesinin süslediği küçük ve renkli beldenin ilhammı yansıtmış, gezdiği yerlerin renkli küçük birer tablosunu şiir halinde vermiştir.

***Şiir Kitapları** : Deniz Sarhoşları (1926, 1929), Yayla Dumanı (1934, 1945), Sarıkız Mermerleri (1940).*

DENİZ SARHOŞLARI

Köpükten omuzları birbirine dayanmış,
Yüksek, mağrur başları akşam rengiyle yanmış,
Sahile koşuyorlar bak deniz sarhoşları!..

Bazan yırtık yelkenli bir sandala çarparak,
Bazan ufkun kıpkızıl şarabına taparak
Gitgide coşuyorlar bak deniz sarhoşları...

Rüzgarların ıslığı en yakın yoldaşları...
Yıllarca dövünerek içi yenmiş taşları
Bir anda parçalayıp doyacak bu sarhoşlar...

Çılgın gönüllerinde aşkın en büyük kini,
Yosunlu kayaların o yeşil gözlerini
Deli âşıklar gibi oyacak bu sarhoşlar!

UFUK HASRETİ

Sarp dağlardan örülmüş dört duvar içindeyim
Nerdesiniz güneşler, nerdesiniz ovalar?
Dağılmayan, simsiyah bulutlar içindeyim;
Nerdesiniz güneşler, nerdesiniz ovalar?..

Yine duman kapladı zindanımda her yeri,
Çoruh'a savuruyor yaprakları sonbahar..
Nerdesiniz ey sabah ve akşam güneşleri;
Nerdesiniz atımı koşturduğum ovalar?..

Duvarlara çarparak çırpınan bir kuş gibi,
Gözlerim uzak, geniş bir ufuk aranıyor.
Çoruh, dağlar içinde akamaz olmuş gibi,
Süzülerek geçtiği ovaları anıyor.

Ufuk... Ufuk... Upuzun deniz olsun, göl olsun.
Gözlerimi dikince kanarak indireyim.
Doğan, batan günleri içime sindireyim,
Ufuk... Ufuk... İsterse alevden bir çöl olsun..

Bir gün ufuk derdine gönlümü verip bir an,
Ufuk!.. diye dağları gözümle deleceğim;
Bir gün, ufuk!.. Diyerek bu çıplak kayalıktan
Bir siyah kartal gibi göğe yükseleceğim...

BURSA'DA AKŞAM

— Reşat Nuri Güntekin'e —

Bugün de sonbahardan süzülüp doğdu akşam,
Dağların yere indi koyu, serin gölgesi;
Uludağ etekleri al ipekten bu akşam;
Düştü yeşil ovaya kubbelerin gölgesi!

Ufuklarda bu akşam ne sis var, ne bulut var;
Selvilerin içinde, bir alev "Emirsultan".
İçten dualar gibi geçiyor sanki rüzgâr,
Bir ilâhî adaya benziyen "Yıldırım"dan.

Ovada ince yollar gölgeleniyor işte;
Karşıdan renk içinde solgun ay görünüyor!
Güneşin son nurundan bir damlacık içmiş de,
Şu karşıki kulübe bir saray görünüyor!..

Gözlerime vurunca kubbelerin gölgesi,
Öz cenneti gönlümle seyrettim ben bu akşam.
Göklerde ne bir nefes, ne de bir kanat sesi,
Uludağ etekleri al ipekten bu akşam!..

SIR

Bir sır ki yalnız, yalnız gözlerimiz konuştu,
Bir sır ki yalnız, yalnız sen ve ben biliyoruz,
Bir sır ki ruhumuzun enginlerinde uçtu;
Bir sır ki gece gibi, deniz gibi hudutsuz;
Bir sır ki yalnız, yalnız sen ve ben biliyoruz.

Bu sır kelimelere, sözlere bürünmeden,
Kalp çarpıntımız gibi içimizde yaşıyor;
Korkarak, gizli, gizli, kimseye görünmeden
Derin gözlerimizde mânâ olup taşıyor..
Kalp çarpıntınız gibi içimizde yaşıyor..

Varsın şen bahar gelsin, gökler parlayıp gülsün;
O deniz rengi gözler bir gülmedikten sonra..
Varsın taze çiçekler omuzuma dökülsün;
Altun saçlar yüzüme dökülmedikten sonra..
Güzel endam karşımda süzülmedikten sonra..

Gözlerde kalsın bu sır dudaklara düşmeden;
Kalsın gönül böylece her an derdiyle taşkın;
Aşk, çürük meyve gibi, kucaklara düşmeden;
Kalsın gönül böylece her an derdiyle taşkın..
Belki bu çoban aşkı en ilâhisi aşkın..

KİRAZ BAYRAMLARI

Çini kapılarından bahara giriyorum;
Şeftali çiçekleri yazma oyalarında.
Gözlerimi içimden renge çeviriyorum;
Sırmalar ve yazmalar bir türkü rüzgârında,
Şeftali çiçekleri yazma oyalarında...

İnce kızlar işlesin dalları, yaprakları;
Kızıl çiniden olsun aşkımı çizen resim.
Gözüm, gönlüm yuğursun masmavi toprakları;
Rüzgâr gibi geçmesin bu türkü dolu mevsim,
Kızıl çiniden olsun aşkımı çizen resim.

Çiniden kâselerde, yeşil dallarda bayram;
Kınalı parmaklarda zümrütler ve yakutlar...
Elâ gözlerde bayram, güzel Hisar'da bayram;
Kiraz bahçelerini bülbül mü, gül mü kutlar?
Kınalı parmaklarda zümrütler ve yakutlar...

SELÂHATTİN BATU

Selâhattin Batu, 1905'te Gelibolu'ya bağlı Eceabat doğdu. Orta öğrenimini Gelibolu İdadisi'nde yaptı. İstanb Yüksek Baytar Mektebi'ni, Honnover Yüksek Baytar Ok lu'nu, Berlin Yüksek Ziraat Okulu'nu bitirdi. Ankara Ü versitesi Veteriner Fakültesi'ne Öğretim Üyesi oldu. Bir a milletvekili seçildi. Sonra, tekrar Veteriner Fakültesi'nde görevine dönerek buradan emekli oldu. 24 Mayıs 1973'te İ tanbul'da öldü.

Şiirlerinde tabiatın sırlarını verme peşinde gibi bir h va sezilen Batu, zaman zaman mistisizm'e varmaktadır. Şek güzelliğe ve bütünlüğe önem verdiği görülür. Güzel Hele adlı bir tiyatro eseri ve Alman edebiyatından dilimize çevi diği pek çok eseri vardır. Gezi notları ve denemeleri de b lunmaktadır.

***Şiir kitapları** : Bursa'da Yeşiller (1949), Rüzgârlı S (1962).*

SULTANAHMET'TE ÖĞLE

Bir mavi ışıkta uyumuş çiniler
Avlularda selvi ve şadırvan sesi
Parıltılar vurmuş kemerlere yer yer
Serin çeşmelerde hulya neşesi

Çiçekler ışığa serilmiş huzurdan
Revaklar aydınlık, gölgeler billûrdan
Rüya serinliği, selviler nurdan
Ve ta uzaklardan bir ezan sesi

Bir güzel rüyanın ışığında her yer
Akıyor sularla salkunlar, sümbüller
Çiçekler, ışıklar, çiniler, mermer
Selvilerin ruha uzanan gölgesi

Öğle sessizliği, kubbeler çın çın
Açmış çiçeğini seccadeler yerde
Camlardan dökülen ışıklar hırçın
Bir sessiz çağıltı çinilerde

Anlaşılmaz kime söylüyor sevincini
Bu tılsımlı ses gizlendiği yerden
Kimseler yok, kim çıkıyor mimberden?
Çiniler Allah'a mı açıyor içini?

O ŞEHİR

Bir şehir ki acılı, gözyaşlı
Evleri insan ruhundan yaşlı
Geceleri yalnız o dostla güzel
Bir beyaz vücut, bir ince bel
O bahçede geçen tek saat birlikte
Bir geniş manzara mavilikte
Kolkola inerken bir yokuştan
Ruhunda sezdiğim güzellik doğuştan
Bu hayat her yerde basamak basamak
Kimi gün buluşmak, kimi gün ayrılmak
Ve ansızın kopuvermek uzağa
En güzel şarkılar bir dağdan bir dağa.

Kuleler, kubbeler belirdi birden
Bir yeşil vâdinin içinden
Yepyeni bir bakış eski bir sokakta
Şu çeşme o dostu bekliyor ayakta
Bir zaman ki acınla delik deşik
O sarayın içbahçesi sessizlik
Ey kalbim, unutmak yaşamaktan iyi
Yum gözlerini, unut bu bahçeyi.

Gelmiyor benimle gideceğim yere
Şu öpemediğim çiçekli pencere
Şu eski avlu mânâsı bu şehrin
Bende kalan acı, hatıran, gözlerin
Derin, parıltılı, sevdalı
Ellerin iki ışık dalı.

Benim ki duyduğum acı derinden
Ayrılık saati yakın ellerinden
Bağlıyor kalbimi ölüme kadar
Bu ruhunla süslediğin sokaklar.

AYIŞIĞINDA SELVİLER

Ağır ağır
Ayışığında sallanır
Kara yelpazeli selvilerin.
Yüzleri güler ölülerin.
Karanlık kımıldar, dalgalanır,

Acır acır
Toprağın yarası,
— Vakit iki cihan arası —
Canım yüceleri göresi gelir,
Toprağın ışığa yunası

Parıldar parıldar
Göklerin bir ucu,
Sevgilerledir yıldızların göçü.
Çatlar kabuğu Tanrıya değin,
Göklere açılır toprağın içi.

Ağır ağır
Ayışığında sallanır
Kara yelpazeleri selvilerin.
Kişiyi iyiye, güzele çağırır
Beyaz elleri ölülerin.

RÜYALARIN YAŞI

Yosunlu, denizli gece
Bir yeşil kıyıya vedâ
Kimi ta yanımda deniz
Kimi bir uzak kıyıda

Delidir suların akışı
Denizler içinin dağı taş
Bir eski ömür, eski çağ
Bilinmez rüyaların yaşı.

O BÜYÜK KUŞLAR

O büyük kuşlar ki susarlar
Dalıp sükût denen derine
Seyrederler ovayı kayalardan
Çekilip içlerine

Onlar ki bulutlarda gezerler
Bitmiyen ışıklarda yüzerler
Değerler sırınadan kanatlariyle
Ağaran tanyerine

Şakımazlar dallarda o kuşlar
Taşıyan onları rüzgâr rüzgâr
Kayalar gibi koparak kayalardan
Uçarlar uçarlar sevinçlerine

O büyük kuşlar ki susarlar sonsuz
Çekilip içlerine.

NECİP FAZIL KISAKÜREK

1905 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve orta tahsilini İstanbul'da yaptı. İstanbul'da Bahriye Mektebi'nde, Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde okudu. Millî Eğitim Bakanlığınca Paris'e gönderildi. Sorbonne Üniversitesi'nde başladığı tahsilini tamamlamadan yurda döndü. İstanbul ve Ankara'da bankalarda çalıştı. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde, Devlet Konservatuvarı'nda, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde öğretmenlik, çeşitli gazetelerde fıkra yazarlığı yaptı. Ağaç ve Büyük Doğu adlı edebiyat dergilerini çıkardı. Daha sonra siyasî ve dinî ağırlıklı yazılarını yazmaya ölümüne kadar devam etti. 25 Mayıs 1983'te İstanbul'da öldü.

İlk şiiri 1923 yılında Yeni Mecmua'da çıktı. Şiirlerini hece vezniyle yazan Necip Fazıl, oturmuş, kusursuz bir dil ve sağlam şiir tekniğine sahiptir. İç âhenge önem vermiş, mısraa ışık veren çarpıcı kelimeleri seçmede ve yerleştirmede başarılı olmuştur. Ufku geniş, şiiri derin ve renklidir. Mistik ve felsefî şiirlerinde, insanın evrendeki yerini, iç âlemin gizli duygu ve ihtiraslarını, madde ve ruh meselelerini ele almıştır. Son şiirlerinde ölüm düşüncesine ve Allah kavramına, hem felsefî hem İslâmî düşünce açısından yeni ve değişik boyutlar getirmiştir.

***Şiir Kitapları** : Örümcek Ağı (1925), Kaldırımlar (1928), Ben ve Ötesi (1932), Sonsuzluk Kervanı (1955), Çile (1962), Şiirlerim (1969).*

***Tiyatroları** : Tohum (1935), Bir Adam Yaratmak (1938), Künye (1940), Sabırtaşı (1940), Para (1942), Nam-ı Diğer Parmaksız Salih (1949), Reis Bey (1969), Siyah Pelerinli Adam (1964), Ahşap Konak (1964), Yunus Emre (1969), Abdülhamit Han (1969), Kanlı Sarık (1970), Mukaddes Emanet (1971).*

Necip Fazıl'ın, inceleme, hikâye, fıkra ve makaleleri de çeşitli kitaplarda toplanmıştır.

BU YAĞMUR

Bu yağmur, bu yağmur, bu kıldan ince,
Nefesten yumuşak, yağan bu yağmur.
Bu yağmur, bu yağmur, bin gün dinince,
Aynalar yüzümü tanımaz olur.

Bu yağmur kanımı boğan bir iplik,
Tenimde acısız yatan bir bıçak.
Bu yağmur, yerde taş ve bende kemik
Dayandıkça çisil çisil yağacak.

Bu yağmur, delilik vehminden üstün,
Karanlık, kovulmaz düşüncelerden.
Cinlerin beynimde yaptığı düğün,
Sulardan, seslerden ve gecelerden...

KALDIRIMLAR

Sokaktayun, kimsesiz bir sokak ortasında
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa saplanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

Kara gökler kül rengi bulutlarla kapanık;
Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar.
İn cin uykuda, yalnız iki yoldaş uyanık;
Biri benim, biri de serseri kaldırımlar.

İçimde damla damla bir korku birikiyor;
Sanıyorum, her sokak başını kesmiş devler.
Üstüme camlarını, hep simsiyah, dikiyor,
Gözüne mil çekilmiş bir âmâ gibi evler,

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

Bana düşmez can vermek, yumuşak bir kucakta;
Ben bu kaldırımların emzirdiği çocuğum!
Aman, sabah olmasın, bu karanlık sokakta;
Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum!

Ben gideyim, yol gitsin, ben gideyim yol gitsin;
İki yanımdan aksın, bir sel gibi fenerler.
Tak, tak, ayak sesimi aç köpekler işitsin;
Yolumun zafer tâkı, gölgeden taş kemerler.

Ne sabahı göreyim, ne sabah görüneyim;
Gündüzler size kalsın, verin karanlıkları!
Islak bir yorgan gibi, sımsıkı bürüneyim;
Örtün, üstüme örtün, serin karanlıkları.

Uzamverse gövdem, taşlara boydan boya
Alsa buz gibi taşlar alnımdan bu ateşi.
Dalıp, sokaklar kadar esrarlı bir uykuya,
Ölse, kaldırımların kara sevdalı eşi...

OTEL ODALARI

Bir merhamettir yanan, daracık odaların,
İsli lâmbalarında, isli lâmbalarında.

Gelip geçen her yüzden gizli bir akis kalmış,
Küflü aynalarında, küflü aynalarında.

Atılan elbiseler, boğazlanmış bir adam,
Kırık masalarında, kırık masalarında.

Bir sırrı sürüklüyor, terlikler tıpır tıpır,
İzbe sofalarında, izbe sofalarında.

Atıyor sızıların, çıplak duvarda nabzı,
Çivi yaralarında, çivi yaralarında.

Kulak verin ki, zaman, tahtayı kemiriyor,
Tavan aralarında, tavan aralarında.

Ağlayın, âşinasız, sessiz, can verenlere,
Otel odalarında, otel odalarında!..

BEKLEYEN

Sen, kaçan bir ürkek ceylânsın dağda,
Ben, peşine düşmüş bir canavarın!
İstersen dünyayı çağır imdada;
Sen varsın dünyada, bir de ben varım!

Seni korkutacak geçtiğin yollar,
Arkandan gelecek hep ayak sesim.
Sarıp vücudunu belirsiz kollar,
Enseni yakacak ateş nefesim.

Kimsesiz odanda kış geceleri,
İçin ürperdiği demler beni an!
De ki : Odur sarsan pencereleri,
De ki : Rüzgâr değil, odur haykıran!

Göğsümden havaya kattığım zehir,
Solduracak bir gül gibi ömrünü.
Kaçıp dolaşsan da sen, şehir şehir,
Bana kalacaksın yine son günü.

Ölürsün... Kapanır yollar geriye;
Ben mezarla sırdaş olur, beklerim.
Varılmaz hayale işaret diye
Toprağında bir taş olur, beklerim...

BEKLENEN

Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar,
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.

Geçti, istemem gelmeni,
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehmimde gölgeni,
Gelme, artık neye yarar?..

SABRİ ESAT SİYAVUŞGİL

Sabri Esat Siyavuşgil, 1907'de İstanbul'da doğdu. İstiklâl Lisesi'nde, İstanbul Muallim Mektebi'nde okudu. İstanbul Hukuk Fakültesi'nde öğrenci iken Fransa'ya felsefe öğrenimi için gönderildi. Dönüşte Edebiyat Fakültesi'nin Genel Psikoloji doçenti oldu. İçte ve dışta, bir çok ilim ve sanat kongresinde memleketimizi temsil etti. 1942'de Profesör oldu. 6 Ekim 1968'de İstanbul'da öldü.

İlk şiirleri Güneş ve Hayat dergilerinde çıktı. Sonra "Yedi Meşale" topluluğunu oluşturan yedi sanatçıdan biri oldu. Bu arkadaşlarıyla birlikte "Meşale" dergisini çıkardı. Dergi, 8 sayı sonra kapandı. Sabri Esat, Varlık ve Muhit dergilerinde birkaç şiir daha yayınladıktan sonra şairliği bıraktı. Çevre ve olaylar şiirinin özünü oluşturur. Eşya ve görünümü tasvir eden şiirlerinde Empresyonist bir ressam havası vardır. "Odalar ve Sofalar" tek şiir kitabıdır (1933). Çeviri eseri "Cyrano de Bergerac" (1942), çok beğenilmiştir. Çeşitli inceleme kitapları vardır.

DENİZDE BİR ADAM

Kuşların ardı sıra sürüklerim denizi;
Bağlanır bir ucuna gemiler dizi dizi,
Dağınık saçlarıyla yalılar bir ucuna.

Kıvranır kollarında gümüş pullu balıklar,
Kumral deniz kızları, bu âsi odalıklar
Bir gazal düşmüş gibi bir kaplanın avucuna.

Ağlasın yalılarda bekleyen cariyeler,
Bir uzun düşünceye dalsın kameriyeler
Dinleyip yaprakların suya dökülmesini.

Ben, sahipsiz gemiler gibi açıklardayım.
Bırakın karşı dağlar boyunca haykırayım
Deniz hayvanlarının içimdeki sesini!

ODALAR VE SOFALAR

Evler, bir nara benzer,
Nar tanesi, sofalar.
Akşam, yol gibi gezer;
Sükûn, su gibi dolar.

Odada bir pancurun
Sofadadır güneşi;
Camlarda yanan korun
Düşer içime eşi.

Odada yığın yığın
Gölgenin salkımları;
Sofada yalnızlığın
Duyulur adımları.

Oda, içinden duyar
Oluktan düşenleri;
Sofa, geceyi oyar,
Dinler merdivenleri.

Toplar odam kuş gibi
Sofamm lâflarmı.
Birer bibloymuş gibi
Süsler boş raflarını.

Beni duvar boyunca
Bir kum gibi ufalar
Odam uyku dolunca
Uyumayan sofalar.

AKIŞ

Güneş bir gemi gibi şehrin akşamlarmda
Sularla yaklaşır, sularla gider;
Eski bayraklar gibi evlerin damlarında
Rüzgârla salınır, rüzgârla gider.

Aydınlık pencereler altında boş kanallar
Sularla yaklaşır, sularla gider;
Gölgelerden limanlar ve ışıktan sandallar
Rüzgârla sallanır, rüzgârla gider.

Yağmurun yıkadığı bir marşandiz katarı
Sularla yaklaşır, sularla gider
Vagonların feneri bir yaprak kadar sarı
Rüzgârla sallanır, rüzgârla gider.

Islak kanatlariyle serseri bir kuş bazan
Sularla yaklaşır, sularla gider.
Kopmuş bir balon gibi, ruhum da arkasından
Rüzgârla sallanır, rüzgârla gider.

Mademki hayat bir yaz yağmuru kadar kısa
Sularla yaklaşır, sularla gider;
Kalbim de bir tüy gibi hatıralar olmasa,
Rüzgârla sallanır, rüzgârla gider..

ASAF HALET ÇELEBİ

Asaf Halet, 29 Aralık 1907'de İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde yaptı. Bir ara Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar Akademisi) Mektebi'ne girdi. Üç ay sonra ayrılarak, Adliye Meslek Mektebi'ne girdi. Oradan mezun oldu. Üsküdar Asliye Mahkemesi'nde zabıt kâtipliğinde, Osmanlı Bankası'nda ve Devlet Deniz Yolları'nda çalıştı. Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde kütüphane memuru iken, 15 Ekim 1958'de öldü.

Şiiri, evrenin açıklanmasında önemli sayan bir görüşe sahipti. Ona göre, şiirin bir düzeni vardır. Bu düzen kendini herkese belirtmez. Şiire varmak için önsezilerinden uzak olmak gerekir. Ahenk ve musikinin şiirde yeri yoktur.

Böylece o bir duygu şairi değil, bir sezgi şairidir. Şiirleri bilinç altına bağlı, soyuta kaçan ürünlerdir. O, Doğu - Batı kültürlerini bağdaştırarak, ilhamını Asya tasavvuf ve dinler tarihinin ünlü kişilerinden, eski Doğu Medeniyet ve masallarından alan ekzotik şiirleriyle tanındı. Şiir kitaplarının dışında incelemeleri ve bir antolojisi vardır.

Şiir kitapları : He (1942), Lâmelif (1943), Om Mani Padme Hum (1953).

NÛRUSİYÂH

Bir vardın
bir yoktum
Ben doğdum
Selim-i sâlisin köşkünde

Sebebsiz hüzün hocamdı
loş odalar mektebinde
Harem ağaları lalaydı
kara sevdâma

Uyudum
büyüdüm
Ve Nûrusiyâh'a ağladım

Canımın elleri var sana uzanmış
tutuyor
bırakmıyorum
Yedi milyar sene
yedi gün
Ilık denizler içinde Kunâla
yedi milyon sene var
dalıyor

DOĞDUĞUM EVİN PENCERELERİ

bir çam vardı önünde
doğduğum odanın

çöpten yapraklarında
güneşi

rüzgârla sallayıp
kafesten

içeri dolduran bir çam
sedirinde iskambilden kuleler yıkılmış odada
loş ve sessiz ikindilerin acısıydı
sızan

gözlerim dallarda
kafesten
duvara

ve duvardan
kafese

seyretmeyi
güneşi

yüz bir güneşti
kafesin her deliğinden
giren

susmuş bir çocukla şaka eden
yüz ikindi güneşi

MARİYYA

"Preguntias que significa
Saudade; voute dizer
Saudade e tudo o que fica
Depois de tudo morrer"
Maria Barbas

çin kadar uzaklardan
can kadar yakından

sen bir masal kızısın
dün
çinden gelmiştin
bu gün
lizbon'dan

yüzünde tarçın kokusu
gözünde cîn

bir gün buradan gidersin
mariyya

can kadar yakın
çin kadar uzak

lizboa boyalı haritalarda kapanır
bir gün buradan gidersin
mariyya

aynalarda seni ararım
bu şehirde seni ararım

bu dünyada seni ararım
mariyyaaa

MAĞARA

içimdeki mağarada
kurumuş ölüler yatar
zehirle gülen zümrüt
ve yakut yatak içinde
bir zaman
beni uğurlamaya gelen

haramîler

içimdeki mağarada
bir yığın kitab var
bakına yakından
tasvirlerin gözleri oynar
ve konuşur
hepsinin yüzleri benim yüzüm gibi
ve gözleri benim gözüm gibi

BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR

23 Temmuz 1908'de Erzincan'dadoğdu. Liseyi Kayseri'de okudu. Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mektebi'nden mezun oldu. Mesleğiyle ilgili inceleme yapması için İngiltere'ye gönderildi. Yurda dönünce Halkevleri Müfettişliği yaptı. Erzincan milletvekili seçildi. 1948'de kendi isteğiyle milletvekilliğinden ayrıldı. Sonra, İstanbul Radyosuna edebî müşavir, Robert Kolej'e edebiyat öğretmeni oldu. 1 Nisan 1948'de 35 sayı süren haftalık "Şadırvan" sanat dergisini çıkardı. 1961'de Kurucu Meclis Üyesi oldu. TRT Yönetim Kurulu Başkanlığı, Akbank'da müşavirlik yaptı. Son olarak TRT'de proğram uzmanı iken, 24 Ekim 1960'da İstanbul'da öldü.

Atatürk'ü yakından tanımak, meclisinde bulunmak imkânı ve fırsatını bulan Çağlar, millî duyguları ve Atatürk sevgisini işleyen şiirleriyle ün yapmıştır. Âşık geleneklerîyle beslenmiş hece şiirlerinde memleket dâvâlarını, yurt güzelliklerini dile getirmiştir. Bu şiirlerinde bol bol abartılmış kelimeler seçmesi yüzünden, şiirleri bir hitabet havası taşımaktadır. Bazı şiirlerinde Ankaralı Âşık Ömer adını kullanmıştır.

Şiir kitapları : Erciyas'tan Kopan Çığ (1932), Bursa'da Bir Kalp Çarpıyor (1933), Benden İçeri (1966), ölümünden sonra çıkan Behçet Kemal Çağlar (1970).

Manzum iki oyunu, gezi notları, gözlemleri, destanları, antoloji ve derlemeleri vardır.

ALIN YAZIMDAN 12 SATIR

Benzimi ağartıyor ilk ışığı yarının;
Güne, karanlıkları başlamadan, küskünüm.

Alnımda kırışıklar görenler sanmasın ki
Günlük yoksulluklarla, özlemlerle üzgünüm.

Ben, bu dönek, bu şaşkın, düzensiz yuvarlağa
Özgür göğe serpili bir yıldızdan sürgünüm.

Köle düşenleri de devlet kurdu soyumun
Kalkınıp doğruldukça eğemen geçti günüm.

Ey toprak altında da ayak üstü gömülen
Ey yerin altında da ayakta duran Hün'üm!

Baş eğip diz çökecek günlerim geçti artık,
Ayağa fırlayacak, şaha kalkacak günüm...

İSTİYORUM

Bir çiçek istiyorum, ben bakmasam solacak
Bir kanat istiyorum, beni yerden alacak
Bir güneş istiyorum, gece bende kalacak...

Bir mermer istiyorum, gönlümce oymak için
Bir kadın istiyorum, ruhunu soymak için
Bir çift diz istiyorum, başımı koymak için.

Bir zincir istiyorum, hırsını bağlayacak
Bir yangın istiyorum, içimi dağlayacak
Bir ana istiyorum, başımda ağlayacak..

Bir bilinmez kaleyi fethetmek tek başına,
Vurulup düşmek birden son burcun son taşına
Uzanan bir çift dudak gözlerimin yaşına.

Bir mihrap istiyorum, önünde diz çökmeğe
Biraz yer istiyorum yoldan, fidan dikmeğe
Ve tohum istiyorum, boş tarlamı ekmeğe..

Bir sevgili, her derdim gözüne yaş koyacak,
Bir yapı, temeline elimle taş koyacak;
Bir iyman istiyorum uğruna baş koyacak.

BİZİ BİZE GETİRDİN

Bozkır sabahında yanan alnımı
Kıyı akşamında buza getirdin

Kaya gibi bomboş dikilen gibi
Mahzen gibi oyup dize getirdin

Bu ilk konuşması elbet kekeler
Dilsizimi yeni söze getirdin

Cennette ne varsa vadettin bize
Cennette ne varsa bize getirdin

Yokuşta burkulan dizi okşayıp
Sarıp sarmalayıp düze getirdin

Çamurlu sulara eğik dudağı
İçmesi beklenen öze getirdin

Ey benim kaybolan koyunum diye
Susamış gönlümü tuza getirdin

Bir sen altüst ettin okyanusumu
Dipte uyuyanı yüze getirdin

BOR'DA AKŞAM

— Necdet Evliyagil'e —

Dokumuşlar, sermişler hayat denen masalı :
Ova, uçsuz, bucaksız, renk renk eşsiz bir halı...
Artık her şey, içinden erimiştir baharda
Bir beyaz yeşilliğe benzer karlar dağlarda...
Itır, yakut ve şarap yüklenmiş son gücüyle
Yeni çökmüş bir deve her dağ çift hörgücüyle,
Yer alıyor ovayı çevreleyen kervanda...
Bir tasvire benziyor tabiat bir destanda,
İzleri var her yanda kanın ve gözyaşının...
Bakışlar akşamını içer Kayabaşının,
Erirken şeker gibi içinden eski gamlar...
Arslan ini kesilir o yerden bitme damlar.
Çitler, çalılar bile renkten bir hevenk olur,
Küçük kızların kirli yüzleri renk renk olur,
Yama yama şalvarlar birer nakış görünür,
Kurumuş derelerde bile akış görünür.
İneklerin gözleri şuurlaşır gibidir,
Biraz düşük her omuz sebû taşır gibidir,
Her sıtmalı yüzde bir âşık hali görünür,
Her sakat, bir gazinin edasına bürünür.
Ova birden yassılır, dağlar birden dikleşir,
Gök iner kapak gibi, tabiat imbikleşir
Ve bir elma kokusu gelir ruha Niğde'den...
Burada, akşam denen sırra bir kerre eren.
Toprakta şafak sayar yurdun serablarını;
Ufka verir her akşam bağlar şarablarını
Ne verse boş, yazları, güneş burda gündüzün
Asmalardan birikmiş balı süzerler güzün.

GÖRMEYE GELDİM

Kıvranıp duruyorum hasretin ateşinde,
Günlerdir, göremedini, koşuyorum peşinde;
İstiyorum ki sana giden yolda ne şosa
Ne küçücük bir geçit ne açılmış iz olsa
Sade sarp yalçın olsa, sade aşılmaz kaya;
Avuçlarım, dizlerim koyulsa kanamaya,
Kanımla kayalara destanını yazarak
Çabalayıp durdukça, göğsüm kızıl, alnım ak,
Parıltılı gözlerim yıldız olacak gibi,
Çıksam sana kaleye çekilen sancak gibi...

Geceler oluyor ki uykumdan sıçrayarak
İstiyorum öylece tâ köşküne tırmanmak
Her gece yavrusunu yoklayan ana gibi..
Durgun göllere inen bir içli turna gibi
Eğilse çarpan kalbim tâ göz kapaklarına;
Düşüverse gözyaşım terli şakaklarına,
Bakışın şimşek gibi bağrımı delse geçse,
Hançer gibi, kalbimi ikiye bölse geçse,
Alt-üst etse içimi döner gibi akından;
Seni görmek isterim yakından, çok yakından..

Bir gün olsun yakından görmeyi bahşet bana;
Yoksa bir Ferhat gibi düşeceğim arkana,
Öyle ki hâin sanıp vuracaklar bir gün de
Çırpınırken yüreğim bir kuş gibi önünde!
Bir çetin ısrar varsa darılma bu sözüme :
Göreyim, ondan sonra mil çeksinler gözüme;
Gür sesimde adın var, kör gözlerime de dol,
Gönlüm-gözlerimin ilk ve son ışığı ol!

Ne anam var gözümde ne babam ne sevgilim;
Şimdi ben senden başka bir kimsenin değilim..
Dere olsam, ardından çağlasam aksam gitsem;
Kartal olsam, her akşam köşkünü tavaf etsem;
Rüzgâr olsam, okşasam saçlarını yâr gibi;
Arz olsam, kucaklarım seni bu diyâr gibi;
Şimşek olsam, imzanı göğe atsam muttasıl..
Patlayan fırtınaya göğüs gererse, nasıl
Gemiler "imdât" diye koy araya araya
Ben de öyle kendimi dar attım Ankara'ya,
Koparak bir çığ gibi yurdumun bir dağından;
Aşkını içmek için Ankara kaynağından,
Yüzünü görmek için yakından, bir saniye..

MUSTAFA SEYİT SUTÜVEN

1908'de Edremit'te doğdu. Özel öğrenim gördü. Balıkesir Lisesi'nde dışardan imtihana girerek lise mezunu oldu. Ticarete atılarak uzun yıllar, Edremit'te bir kırtasiye mağazası işletti. Maden ticareti yaptı. 14 Ekim 1969'da İzmir'de öldü.

Edremit yakınındaki Sutüven çağlayanına aruzla yazdığı şiirini bir taşra gazetesinde yayınlanması üzerine tanındı. Şiirleri önce açık ve berraktı. Sonra, düşüncenin derinliklerinden seslendi. Bir akıma katılmadı. Aruz, hece ve serbest vezinle yazdı. Koşmalarında halk şiirinin kökenine yaklaşmıştır. Yunan mitolojisinden imajları mısralarına ustalıkla oturtmuştur.

Şiirlerini Servetifünun - Uyanış, Yeni Ses, Türk Dili, Yeditepe dergilerinde yayımladı. "Bütün şiirleri" ölümünden sonra İş Bankası Kültür Yayınları arasında çıktı.

BEN

Bir yılan gibi, bir nehir kadar
Bir minare içinde merdiven,
Ben.

Belki göğsüme astığım kilit
Şimdi bir plâk
Ve şarkılar.

Bir kadeh ki kızıl şarap dolu
Paslanır o kadehte kaç dudak
Yaslamınca güneş ufuklara
Birleşir yaşamak ve manzara.

Yoktu seninle böyle duyduğum
Ey başım
Taş duvarları yemyeşil yosun
İzbe bir labirent içinde sen
Çırpınıp düşünen bir ehram
Bir hudâ başı, bir uğultısun.
Kalktı Nirvana'da ayakların
Bir şerit çekecek önünde Ganj
Bugün yarın.

Yoktu seninle böyle gördüğüm
Ey gözüm..
Ve ey sözüm
Yoktu böyle dolandığın şiir.
Ne olurdu kim bilir
Kalmalıydın içimde az daha
Olmalıydı göründüğün saray
Bilmeliydin oturduğun çukur
İşte hep bu kadar
İşte hepsi de şiirimin budur.

PAZAR

Gökte ulu bir pazar ki
Can alış verişi oldu.
Anda nice canın saf saf
Şöyle bir duruşu oldu.

Kiminin yoktu nasibi
Vermediler saman çöpü
Kimine açtılar cebi
Akçenin hurucu oldu.

Sıra gelince sen saha
Yoktu biçtikleri baha
Bir bir daha, bir bir daha
Çok mezat yarışı oldu.

Sonunu bilip halimin
Nice mecnunun delinin
Eli ayağı bağlının
Zincir koparışı oldu.

Dünya nakdi yetmeyince
Tefekküre daldı hoca
Canı isteyenlerin nice
Nice can verişi oldu.

SUTÜVEN

Bir kayadan duman duman
On iki metre atlıyan,
Dağ kokusuyla yüklü su.

Boşluğa fırlayınca saç,
Düştüğü yerde üç kulaç
Mavi su, ak köpüklü su.

Şi'rin elindesin bugün,
Eski masalların bütün,
Canlanacak birer, birer.

Akhalılar da bir zaman,
Şair, ilâhe, kahraman,
Şi'rini burda içtiler.

Hepsi tapardı rengine,
Raslamamıştı dengine,
Hiçbiri mor Teselya'da.

Öyle füsunludur bu yer,
Şi'rine borçludur Homer.
Çünkü senindir İlyada.

Eski uzun zamanların,
Tığ gibi kahramanların,
Türküsüdür yanık sesin.

Dağda hayat uyandıran,
Taşları duygulandıran,
Yerdeki son ilâhesin.

Afrodit, Afrodit'ken ah,
Dağdan inerdi her sabah
Elde gümüş hamam tası.

Burda çıkardı örtüden
Kimseye gösterilmeyen
Göksü, vücudu, kalçası.

Burda Yunan, Moğol, Mısır,
Med, Roma, Türk, asır asır,
Taptı döküldüğün yere.

Tanrıların konakları,
Orduların otakları,
Burda ererdi göklere.

Söylediğim masal değil,
Atları kahraman Aşil
Burda sulardı bir zaman.

Burda gezerdi Keykubat,
Burda keserdi Mihridat,
Burda içerdi Antuan.

Göğse nasıl batarsa diş,
Öyle derinden işlemiş
Taşlara Hektor'un izi.

Söyle, fakat bugün neden,
Böyle güzelliğinle sen,
Kulluğa almadın bizi.

Halbuki bir Yunan kadar,
Hüsnüne her tapan kadar,
Tapmayı biz de anlarız.

Bizleri başka görme sen,
Hüsnü Huda kadar seven,
Gönül temiz adamlarız.

Hepsini at da bir yana,
Bari o günlerin bana
Şi'rini söyle tatlı su.

Şi'rini geldiğin yerin
Şi'rini eski günlerin
Söyle köpük kanatlı su...

ORŞELİM KIZLARI

Gitti genç delikanlılar Babile;
Gitti.. Erkek olan çocuklar bile;
Bir solukta başladı Ken'an ili.

Düştü yollara Orşelim kızları..
Al benizleri şimdi süzgün, sarı
Göz kapakları isli, mor sürmeli..

Dallarında kalan turunç gibi;
Durdular senelerle tunçlar gibi..
Elde başka ne var ki? Çağ durmadı...

Çöktü ayrılık ayrılık üstüne;
Servi boylar eğildi, günden güne,
Körpe çağları Tanrı durdurmadı.

Bağ bozuldu, kesildi ırmakta su..
Sürgülenmedi bunca yıl bir kapu;
Bol göğüsleri düğmesiz gezdiler.

En sonunda duyuldu gökten dilek..
Döndü bel iki kat, ayak sürterek,
Dolduran delikanlı yetmiş yılı.

Gül sarardı, döküldü koklamadan..
Söndü her kurulan ocak yanmadan;
Artık esmedi Sahyun'un rüzgârı.

İnci dişli kızıl dudaklar kuru,
Gözlerinde yosun, bakışlar duru,
Bellerinde birer düğümsüz kemer.

Ayrılan gün olur döner sandılar;
Hep bu günle, yarınla aldandılar;
Kırka, kırk bine yardılar bir kılı.

İhtiyarladılar, harap oldular..
Hurma bahçelerinde ceylân kadar,
Put kadar güzel Orşelim kızları..

EBED MAHİR YALNIZ

1908'de İstanbul'da doğdu. Konya Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Sonra Viyana ve Almanya'da okudu. Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Almanca öğretmenliği yaptı. Şimdi emekli olup, Ankara'da oturmaktadır.

1930'dan beri çeşitli dergi ve gazetelerde şiirleri yayımlanmaktadır. Şiirlerinde yaşadıkları ile yaşayamadıklarını, yaşamak istediklerinin karışımını vermeye çalışmıştır. Şiirin her türlüsüne itibar etmekle beraber, önce şiirin şiir kalmasına, siyaset ve ideolojelerden uzak durmasına dikkat ve itina göstermiştir.

Şiir Kitapları : Bu Gece Rüyalarım (1957), Aynalar (1986).

XVIII. Yüzyıldan günümüze kadar, 58 Alman şairinin bir veya birkaç şiirini veren "Alman Şiiri Antolojisi" adlı bir eseri vardır. Şiirlerin çevirisini kendisi yapmıştır.

ÇAĞRI

Çırpmmca yağmurlar camlarda ince ince,
Taşar başım çevresinden ayaklarım yolda değil.
Alnıma leyleklerin kanatları değince,
Başlar mevsim sarhoşluğu nidelim elde değil.

Karanlık gözlerinde ıslak yıldızların serpintisi,
Bir çağrıdır gidemem isteklerin uc noktasında.
İçimde her bulduğumda yitirdiklerimin çarpıntısı,
Bekliyorum seni gün ortasında.

ESKİ DOST

Camlar eski yerinde, duvarlar yine beyaz;
Fakat pencerelerden bakan o sevgili yok.
Bütün gördüklerini diyemez, anlatamaz,
Zavallı duvarların ağzı ile dili yok.

Beni görürdü camlar, ordan aralanırdı,
Yavaş selâm verirdi ürkek ürkek perdeler.
Fakat o sarı kapı beni rakip tanırdı,
Önünden geçirmezdi elinden gelse eğer.

Beni hep karşısına çıkarır tesadüfler,
Sanki senden bir zerre taşıyor o beyaz ev.
Esir dudaklarıyle sessiz bir büyü üfler,
Küllenen hatıralar fışkırır alev alev.

İLK YAZ SEVİNCİ

İlk yaz sabahına pencereni aç,
Gözlerinde yarı uyanık düşler,
Kalbin kapısını vurup açmışlar,
Altun gagalarla güney kuşları,
Çiçek dolu dallar sana yönelmiş
Yeni bir yaşantıya çağırıyorlar,

Sen taze bir fidansın mevsimler boyu,
Ruhum seni saran deli sarmaşık,
Gözlerinden kopan her salkım ışık,
Mutluluktan öte mevsimler açar,
İçinde umudun filizlendiği.

Gönül sandalının dümeni yitsin,
Kapılsın dalgaya rüzgârda uçsun!
Uzat nar çiçeği dudaklarını,
Benim de içimde ilk yazlar açsın.

SIR

İsmin bir goncadır dudaklarımda,
Mevsimler geçse de açılamıyor.
Bir kara bulut var uzaklarımda,
Ondan ötesine kaçılamıyor.

Bir can boşluğu var, bu can içinde,
Bir vatan özlemi, vatan içinde.
Renkler döner durur insan içinde,
Sonsuz gecelere saçılamıyor.

Umutlar saçımda oldu bembeyaz,
Beni avutmuyor sana gelen yaz.
Neden son yolculuk beni çağırmaz,
Dostlar! Arzuyla göçülemiyor.

HAMİT MACİT SELEKLER

30 Aralık 1909'da Antalya'da dünyaya geldi. İlk okulu Antalya'da okudu. Konya Lisesi'ni bitirdi. Ankara Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu (1931). Yurdun çeşitli yerlerinde savcılık, hâkimlik ve adalet müfettişliği yaptı. Yargıtay ve Yüksek Hâkimler Kurulu Üyesi iken 23 Ocak 1974'te Ankara'da öldü.

Şiirleri Servetifünun - Uyanış, Varlık, Çığır ve Hisar dergilerinde çıktı.

Hece vezni ile yazdığı şiirlerinde, aşk, yurt güzellikleri ve tarihi olayları işleyen Selekler, 1930 - 1945 dönemi şiirimizin başarılı temsilcilerinden biri olarak sayılmaktadır. Mısralarında ses ve ahenge, buluşlarında inceliğe dikkat etmiştir.

Şiir kitapları : Sulh ve Diğer şiirleri (1944), İyilik (1956).

NİSAN ŞİİRİ

— Ziya Osman Saba'ya —

Günlerdir pencere önünde durup
Bahar sabahını beklemekteyim
Mavi kapısını açarsa Cenup
Sanırım, gelecek bir yeşil mevsim.

Oradan, sabahın gümüşlü ince
Buğusunda yeşil-mevsim gelince
Canlanır, ağaçlar, kuşlar ve bahçe
Canlanır mermere çizdiğim resim.

Denizdeki yosun saçlı kadından
Yabancı kokular getiren Nisan
Geçer pancurların aralığından;
Kulağıma sesler der ki : "Sevgilim"

ANTALYA'DA KIŞIN İLK GÜNÜ

Yapraklarının tükendi rengi.
Altınla donandı sanki dallar,
Ev, bahçe, sokak ve muz hevengi
Boydan boya sonra portakallar.

Tek parça göğün derinliğinde
Bir kaç bulut ince, ak ve solgun,
Bir mavi bakış serinliğinde
Antalya... Deniz... Birinci kânun.

ÇAY

Şeklalır semaverde
Gümüşten şeffaf bir sır
Porselen kadehlerde
Süzülmüş renk ve ıtır

Kıvrık kirpikleri yaş
İki çift göz iki baş
Odada tatlı yavaş
Bir sesle fısıldaşır

İşlemeli bir perde
Ağır ağır iner de
Düğümlenir içerde
Okunmayan bir satır...

TARİH

III

Tunayı görmedim fakat tanırım,
Bir ümit önünde koştuğum zaman
Geçmişi anarak coştuğum zaman
Kendimi Budin'in Bey'i sanırım.

Hülyamda Vistül'e dek uzanırım,
Atım eğilerek içer o sudan.
Avcumda gibidir Eflâk ve Buğdan,
Erdel, Basarabya, Azak ve Kırım.

Tarihi ne zaman açıp okusam,
Günlerce bir ateş şakaklarımda,
Günlerce içerim yanar, kor olur.

Bir istek tutuşur dudaklarımda.
Sonra parça parça dağılır tasam,
İçim Sakarya'da teselli bulur.

AHMET MUHİP DIRANAS

1909 yılında Sinop'un Salı köyünde dünyaya geldi. Ankara Erkek Lisesi'ni bitirdi. Ankara Hukuk Fakültesi ile İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne devam etti. Güzel Sanatlar Akademisi Kütüphane Müdürlüğü yaptı. Dolmabahçe Heykel Müzesi Müdür Yardımcılığı'nda bulundu. Ankara'ya dönerek Hâkimiyeti Milliye Gazetesi'nde, Halkevleri kültür ve sanat yayınlarını yönetti. Ağrı'nın Sürbehan köyünde askerlik görevini yaptı. Ankara'ya dönüşünde, Çocuk Esirgeme Kurumu Yayın Müdürlüğü'nde ve Kurum Başkanlığında bulundu. Anadolu Ajansı, Türkiye İş Bankası Yönetim Kurulu Üyeliği, Devlet Tiyatroları Edebî Kurul Başkanlığı yaptı. 21 Haziran 1980'de Ankara'da öldü. Vasiyeti üzerine, Sinop'un Salı köyünde toprağa verildi.

Bir Kadına adını taşıyan ilk şiiri Muhip Atalay imzası ile 15 Eylül 1926'da Milli Mecmua'da yayımlandı. Bir süre aynı imza ile şiirleri çıktı. Sonra kendi imzasıyla çeşitli dergilerde şiirler yayımladı. 1964'ten sonra şiirleri yalnız Hisar dergisinde çıktı. Bütün şiirlerini hece vezni ile ve kafiyeli olarak yazdı. Hece vezninin alışılmış kalıplarını sarsarak bu veznе yeni bir tad ve tazelik verdi. Kendine mahsus bir dili, duygu ve özü vardır. Şiirlerinde, aşk, tabiat, ölüm, hâtıralar, sığ olmayan bir anlatımla ve düşündürücü boyutlar içinde verilmiştir. Ahmet Muhip, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin önemli ve usta şairlerindendir.

Çeşitli dergilerde yayımlanan şiirleri, 1974 yılında İş Bankası Kültür Yayınları arasında, "Şiirler" adı ile çıktı. Aynı eser, Orhan Ulukan'ın Dıranas hakkındaki incelemesiyle, 1982'de ikinci defa basıldı. Ahmet Muhip, Tevfik Fikret'in şiirlerinden seçtiklerini günümüz Türkçesine çevirerek, Kırık Saz kitabında topladı. Gölgeler (1946), O Böyle İstemezdi (1948) ve Çıkmaz (1977) adlı tiyatro eserleri vardır.

YAĞMUR, GÜL VE ELLER

Yel yapraklarımı savurur,
Dört yanını yağmurla örtülü;
Güz vaktim gerçek ya, ne yağmur!

Kafamda hep bir uykusuzluk
Ve masamda bir düşler gülü,
Gecenin içinde, soyunuk.

Ve bir düşünce arasında
Ellerim; beyaz, boş ve bencil,
Bu gül'le gece arasında,

Kopmuş gidiyor dallarımdan...
Hayır, başımdan yana değil
Uykusuzluğum, ellerimden,

OLVİDO

Hoyrattır bu akşam üzerleri daima!
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çığlığı içinde bahçemizden,
Bir el çıkarmıya başlar bohçamızdan
Levantaçiçeği kokan kederleri;
Hoyrattır bu akşam üstüler daima!

Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
Unutuşun o tunç kapısını zorlar
Ve ruh atılan oklarla delik deşik.
İşte doğduğun eski evdesin birden,
Yolunu gözlüyor lâmba ve merdiven
Susmuş ninnilerle gıcırdıyor beşik
Ve cümle yitikler, mağlûplar, mahzunlar...

Söylenmemiş aşkın güzelliğiyledir
Kâğıtlarda yarım bırakılmış şiir;
İnsan yağmur kokan bir sabaha karşı
Hatırlar bir gün camı açtığını,
Duran bir bulutu, bir kuş uçtuğunu,
Çöküp peynir ekmek yediği bir taşı...
Bütün bunlar aşkın güzelliğiyledir.

Aşklar uçup gitmiş olmalı bir yazla
Halay çeken kızlar misali kolkola.
Ya sizler! ey geçmiş zaman etekleri,
İhtiyar ağaçlı, kuytu bahçelerden
Ayışığı gibi sürüklenip giden;
Geceye bırakıp yorgun erkekleri
Salınan etekler fısıltıyla, nazla.

Ebedi âşığın dönüşünü bekler
Yalan yeminlerin tanığı çiçekler
Artık olmayacak baharlar içinde.
Ey, ömrün en güzel türküsü aldanış!
Aldan, gelmiş olsa bile ümitsiz kış;
Her garipsi ayak izi kar içinde
Dönmeyen âşığın serptiği çiçekler.

Ya sen! ey sen! esen dallar arasından
Bir parıltı gibi görünüp kaybolan
Ne istersin benden akşam saatinde?
Bir gülüşü olsun görülmemiş kadın,
Nasıl ölümsüzsün aynasında aşkın;
Hatıralarm bu uyanma vaktinde
Sensin hep, sen, esen dallar arasından.

Ey unutuş! kapat artık pencereni,
Çoktan derinliğine çekmiş deniz beni;
Çıkmaz artık sular altından o dünya.
Bir duman yükselir gibidir kederden
Macerası çoktan bitmiş o şeylerden.
Amansız gecenle yayıl dört yanıma
Ey unutuş! kurtar bu gamlardan beni.

FAHRİYE ABLA

Hava keskin bir kömür kokusuyla dolar,
Kapanırdı daha gün batmadan kapılar.
Bu, afyon ruhu gibi baygın mahalleden,
Hayalimde tek çizgi bir sen kalmışsın, sen!
Hülyasındaki geniş aydınlığa gülen
Gözlerin, dişlerin ve ak pak gerdanınla
Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Eviniz kutu gibi küçücük bir evdi,
Sarmaşıklarla balkonu örtük bir evdi;
Güneşin batmasına yakın saatlerde
Yıkanırdı gölgesi kuytu bir derede.
Yaz, kış yeşil bir saksı ıtır pencerede;
Bahçende akasyalar açardı baharla.
Ne şirin komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Önce upuzun, sonra kesik saçın vardı;
Tenin buğdaysı, boyun bir başak kadardı.
İçini gıcıklardı bütün erkeklerin
Altın bileziklerle dolu bileklerin.
Açılırdı rüzgârda kısa eteklerin;
Açık saçık şarkılar söylerdin en fazla.
Ne çapkın komşumuzdun sen, Fahriye abla!

Gönül verdin derlerdi o delikanlıya,
En sonunda varmışsın bir Erzincanlıya.
Bilmem şimdi hâlâ bu ilk kocanda mısın,
Hâlâ dağları karlı Erzincan'da mısın?
Bırak, geçmiş günleri gönlüm hatırlasın;
Hâtırada kalan şey değişmez zamanla.
Ne vefalı komşumdun sen, Fahriye abla!

ADAMLAR

Sönmüş saçlarında son damla ışık,
Bir düş'ün içinde gibi her akşam
— Ve yüzleri duman kadar dağınık —
Geçer bu sokaktan binlerce adam.

Umut gözlerinde ölü bir bakış,
Çığlık bir bükülüş dudaklarında;
Bulamadıkları nedir ki, yaz kış
Dolaşırlar şehrin sokaklarında?

Sanki yalvaran bir duadır onlar,
Belki tanrılara açık vesvese,
Bir nehir. Bu nehir her akşam akar
Derinden ruhları çağıran sese.

ŞEHRİN ÜSTÜNDEN GEÇEN BULUTLAR

Bakıp imreniyorum akınına
Şehrin üstünden geçen bulutların,
Belki gidiyorlar yakınına
Rüyamızı kuşatan hudutların.

Evler, ağaçlar, sular, ben ve bu an
Sanki bulutlarla bir, akıyoruz;
Onların hevesine uyaraktan
Cenup ufuklarına bakıyoruz.

Biz de hafif olsaydık bir rüzgârdan,
Yer alsaydık şu bulut kervanında,
Güzel'e ve Yeni'ye doğru koşan
Bu sonrasız gidişin bir yanında;

Dağlara, denizlere, ovalara
Uzansaydık yağarak iplik iplik,
Tohumları susamış tarlalara
Bahar, gölge ve yağmur götürseydik.

Bakıp imreniyorum akınına
Şehrin üstünden uçan bulutların.
Gidiyor, gidiyorlar yakınına
Rüyamızı kuşatan hudutların.

SERENAD

Yeşil pencerenden bir gül at bana,
Işıklarla dolsun kalbimin içi.
Geldim işte mevsim gibi kapına
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben aşkımla bahar getirdim sana;
Tozlu yollarından geçtiğim uzak
İklimden şarkılar getirdim sana.

Şeffaf damlalarla titreyen, ağır
Kocanın altında bükülmüş her sak.
Seninçin dallardan süzülen ıtır,
Seninçin karanfil, yasemin zambak...

Bir kuş sesi gelir dudaklarından;
Gözlerin, gönlümde açan nergisler.
Düşen öpüşlerdir dudaklarından
Mor akasyalarda ürperen seher.

Pencerenden bir gül attığın zaman
Işıkla dolacak kalbimin içi.
Geçiyorum mevsim gibi kapından
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

SELÂM

Uçuşuyor, duran bir ânın havasında
Işıktan kuşları bir akşam şehrinin;
Gündüzün geceyle buluşan noktasında
Yaklaşıyor musikisi eteklerinin.

Ve sanki ufkuma baştanbaşa gül rengi
Kanatlarını açmada bir altın devir.
Başlıyor ömrün ve ölümün güzelliği,
Söyleyecek şimdi zaferlerini şiir;

Selâm sonsuzluğun aydınlık bahçesinden
Selâm, senelerce senelerce evvele,
Hatırası kalbe ışıklarla dökülen
En sevgiliye, en iyiye, en güzele.

Geçmiş bir zamanı kalbim bulmak üzredir,
Tamamlanacaktır yarım kalmış rüyalar;
Ey hafıza! cömert memenden beni emzir,
Zengin renklerini ufkuma dök, ey bahar!

Uzattığımız bu tası dolduracak mı
Yine bol sularla akarak o çeşmeler?
Yoksa, hiç bulunmayacak kadar uzak mı
Dudakları öpüşlerle dolu geceler?

Ey, pembe akşamların karasevdaları!
Güzelliklerine doyulmamış zamanlar!
Ergen yastığının ateşten rüyaları!
Ey, saf kalbimizde doğmuş ve ölmüş anlar!..

Hatırası kalbe ışıklarla dökülen
En güzele, en iyiye, en sevgiliye
Selâm, sonsuzluğun aydınlık bahçesinden,
Selâm, senelerce, senelerce öteye...

ZİYA OSMAN SABA

1910 yılında İstanbul'da doğdu. Yatılı olarak okuduğu Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. Cumhuriyet gazetesi muhasebe servisinde çalışırken, Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Önce bir bankada çalıştı. Sonra, Millî Eğitim Basımevi Tashih Bürosu Şefi oldu. Geçirdiği bir kalp hastalığı dolayısıyla Kadıköy'deki evinde Varlık Yayınevi'nin işleriyle uğraştı. 29 Ocak 1957'de İstanbul'da öldü.

İlk şiiri, Ocak 1927'de, Servetifünun dergisinde yayımlandı. Bu dergide tanıştığı arkadaşlarıyla "Yedi Meşale" topluluğunda birleşti. Meşale dergisi kapanınca, bir müddet Milliyet gazetesinin edebiyat sayfasına ve İçtihat dergisine yazdı. Varlık dergisi çıktıktan sonra, şiir ve yazılarını, daha çok bu dergide yayımladı. Hece vezniyle şiire başladı. Daha sonra serbest vezinle de şiirler yazdı. Pırıl pırıl mısralarında Türkçeyi en güzel, en yumuşak şekilde kullanmıştır. Şiirlerinde, sevgi, vefa, hâtıralar, çocuk, eviçi ve ölüm konuları, bu gönül şairi tarafından en güzel biçimde ifade edilmiştir.

***Şiir Kitapları** : Sebil ve Güvercinler (1943), Geçen Zaman (1947), Nefes Almak (1957).*

***Hikâye Kitapları** : Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi (1952), Değişen İstanbul (1955).*

DİLEK

Mesut olmuş görmek isterdim hepinizi...
Bu bahar gününde, dertliydi, ümitsizi.
Terfi etmiş memur, sınıf geçmiş öğrenci,
Kadını, erkeği, yaşlısı, genci,
Bir bayram sevinciyle, kol kola sokaklarda.
Su başlarında, ağaç altlarında, parklarda
Sevgililer, baş başa, muratlarına ermiş.
Çocuklar, el ele, bir halka oluvermiş.
Görmek isterdim camlardan, odalarda oturmuş,
Radyoyu açmış, küçük sofrayı kurmuş.
Yol, meydan, dere, tepe, dağ, bayır, kır...
Vapurlar limanlarda, yola çıkmaya hazır.
Gazinolar, plajlar, sinemalar açık.
Her dilden bir şarkı, her dudakta bir ıslık.
Ne yoksul ahı, ne dul hıçkırığı, ne hasta iniltisi.
Mesut olmuş görmek isterdim hepinizi!..

KİM BİLİR

İlk yağmur damlası düştü
Kuru yapraklarına güzün.
Ardında kış kıyamet,
Dert, hüzün.

Alınyazısı hepsi... Kısmet...
Ha yazı ha kışı geceyle gündüzün,
Kim bilir, kaç günü kaldı
Ömrümüzün?

GEÇEN ZAMAN

Hiç olmazsa unutmamak isterdim!
Eski geceler, sevdiklerimle dolu odalar...
Yalnız bırakmayın beni hâtıralar!
Az yanımda kal, çocukluğum,
Temiz yürekli, uysal çocukluğum...
Ah, ümit dolu gençliğim,
İlk şiirim, ilk arkadaşım, ilk sevgilim...
— Doğduğum ev. Rahatlıyacak içim duysam
Bir tek kapının sesini.
Arıyorum akhmda bir ninni bestesini..
Böyle uzaklaşmayın benden, yaşadığım günler.
Güneş, getir bir bayram sabahını.
Açılın, açılın tekrar
Çocuk dizlerimdeki yaralar.
Hepiniz benimsiniz :
Mektebim, sınıflarım, oturduğum sıralar..
Yalnız hatırlamak, hatırlamak istiyorum
Nerde kaldı sevgilim, seni ilk öptüğüm gün,
Rengine doymadığım o sema,
Ahengine kanmadığım ırmak.
Bırakıp her şeyi nereye gidiyorsun?
Neler geçmişti aklımdan, nedendi ağladığın, neydi güldüğün?
Ah nasıldı yaşamak?

ORDA DA GEÇİYOR GÜNLER

Orda da geçiyor günler...
Duyar gibiyim, orda da,
— Her an ömrüm tükenirken —
Orda, belki bir adada
Geçiyor özlenen günler..
Geliyor tâ uzaklardan,
O benim olan diyardan
Kulağıma kadar sesler;
Ve içimden diyorum ben :
Geçiyor ruha denk günler,
Yalnız renk ve ahenk günler...
Bir titreyişle arada
Sesleniyor bir çıngırak
Her ses uzak, uzak, uzak...
Her ses sanki bir gülüştür,
Her ses şarkı ve öpüştür...
Ah, şu ufkun arkasında,
Sonsuz bahar havasında,
İstiyorum kuşların,
Kuşların ötüştüğünü;
İstiyorum bir narın
Çatlayarak düştüğünü...
Orda da geçiyor günler,
Geçiyor beklenen günler,
Geçiyor gelmeyen günler...

İYİLİK

Sabah. Ah, şükrederek çıkmak geceden;
Ayak bastığım kıyı, yeniden doğuş.
Sabah.. Beliren evim, bahçeler ve sen;
Henüz uyuyan dallar, havalanan kuş..

Bu sabah bilmiyorum bu kırlar nere,
Çamlardan çimenlere dökülen sükûn,
Bana geçen ömrümü söyleyen dere,
Sessizce yaşamayı öğreten koyun.

Bir yol başlıyor gibi, ümitli, rahat.
Tanrım, bu sabah, içim senin eserin :
İyilik, teselliler, merhamet, şefkat..
İçime de bir sabahın, o kadar serin...

MİSAKİMİLLÎ SOKAĞI NO. 37

Ah, şimdi hâtıralar mahallesinde
Misakımillî sokak No. 37.
Orası bütün evler, bütün ömür içinde,
Mesut olduğumuz evdi.

Talihin bir gün karşımıza çıkardığı.
El ele döşediğimiz bir çift küçük odası.
Ne diyeyim bilmem ki :
Gönül sarayı, aşk yuvası...

Akşamlar iner "kaymak yoğurt" çularla,
Kaldırımlar benim için gölgelenirdi.
Saatler ilerler bozacılarla,
Derken bir komşu seslenirdi.

Pencerelerimizden biri karşı arsaya bakar,
Ötekinin önünde bir havagazı feneri;
Rüzgârla açılıp kapanırdı ışığı,
Geceleri...

O geceler, doğan günler orada,
Kaderlerin en güzelini ördü.
Misakılimillî sokağı No. 37,
Çocuğum orada dünyayı gördü.

Misakımillî sokağı! Senin
Esen rüzgâr, yağan karını sevdim.
Camm önüne her oturuşta seyrettiğim,
Arnavut kaldırımlarını sevdim.

Bir çocukluk oyunu mu oynadık orada?
Sen gelin olmuştun, ben güvey.
Sen öyle güzel; ben, daha genç,
Yepyeni, taptazeydi her şey.

Ne zaman o sokağa yolum düşse şimdi,
Ayaklarım geri geri gider.
Evler cansızdır elbet, insanlar vefasız,
Komşumuz başkalarına komşuluk eder.

Yabancı perdeler asılmış penceresi,
Bir vakitler içinde çocuğumun oturduğu.
- Yeni kiracılar evlâtsız besbelli -
Şimdi birkaç saksının durduğu.

Söz birliği etmiş şimdi saksılar, perdeler,
Elektrik lâmbasıyla değiştirilen fener.
O sokağa ne zaman yolum düşse, bir ses :
Günler geçti, geçti, geçti... der.

CAHİT SITKI TARANCI

4 Ekim 1910'da Diyarbakır'da doğdu. İlk öğrenimini aynı şehirde yaptı. Orta öğrenimi için İstanbul'a gönderilerek, Kadıköy'de Fransız Saint Joseph Lisesi'ne yazıldı. Burada dört yıl okuduktan sonra, Galatasaray Lisesi'ne geçti ve bu liseyi bitirdi. Mülkiye Mektebi'ne girdi. Buradaki öğrenimini tamamlamadan Paris'e gitti. İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine yurda döndü. Anadolu Ajansı ve Çalışma Bakanlığı'nda çevirmen olarak çalıştı. 1954'te ağır bir hastalığa yakalandı. Türkiye'de tedavisi bir sonuç vermeyince Viyana'ya götürüldü. 13 Ekim 1956'da, orada bir hastanede öldü. Ankara'da toprağa verildi.

Lise sıralarında yazdığı ilk şiirleri, 1930'dan itibaren Muhit ve Servetifünun dergilerinde çıktı. Bu şiirleriyle tanınmaya başladı. Otuz Beş Yaş şiirinin 1946'da, C.H.P. Şiir Yarışması'nda birinci olmasıyla üne kavuştu. "Sanat İçin Sanat" ilkelerine bağlı kaldı. Ona göre şiir, kelimelerle güzel şekiller kurma sanatıdır. Vezin ve kafiyeden kopmamış, ama, ölçülü veya serbest, her türlü şiirin güzel olabileceği inancını taşımıştır. Açık ve sade bir üslubu vardır. Çoğu gerçeğe bağlı olan mecazları, derin, karışık ve şaşırtıcı değildir. Uzak çağrışımlara ve hayal oyunlarına pek itibar etmemiştir. Zaman zaman bazı imaj ve sembollere baş vurmuştur. Şiirlerinde en çok yaşama sevgisi ve ölüm temalarına yer vermiş, nedense, ölümün hep üstüne gitmiştir. Ayrıca, yitik aşklar, mutlu sevdalar, yalnızlık, yaşadığı bohem hayatın buruklukları, çocukluk özlemi de şiirlerine konu olmuştur. Dili sade, açık ve güzeldir.

Şiir Kitapları : Ömrümde Sükût (1933), Otuz Beş Yaş (1946), Düşten Güzel (1952), Sonrası (1957).

Mektupları : Ziya'ya Mektuplar (1957).

GÜN EKSİLMESİN PENCEREMDEN

Ne doğan güne hükmünü geçer,
Ne halden anlıyan bulunur;
Ah aklımdan ölümüm geçer,
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.

Ve gönül Tanrısına der ki :
— Pervam yok verdiğin elemden;
Her mihnet kabulüm, yeter ki,
Gün eksilmesin penceremden.

OTUZBEŞ YAŞ

Yaş otuzbeş! yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün.
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak yakarmak nafile bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider.

Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allahım bu çizgili yüz?
Ya gözler altındaki mor halkalar?
Neden böyle düşman görünürsünüz,
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

Zamanla nasıl değişiyor insan!
Hangi resmime baksam ben değilim.
Nerde o günler, o şevk, o heyecan?
Bu güler yüzlü adam ben değilim;
Yalandır kaygısız olduğum yalan.

Hayal meyal şeylerden ilk aşkınız;
Hâtırası bile yabancı gelir.
Hayata beraber başladığınız
Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir;
Gittikçe artıyor yalnızlığımız.

Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç farkettim taşın sert olduğunu.
Su insanı boğar, ateş yakarmış!
Her doğan günün bir dert olduğunu,
İnsan bu yaşa gelince anlarmış.

Ayva sarı nar kırmızı sonbahar!
Her yıl biraz daha benimsediğim.
Ne dönüp duruyor havada kuşlar?
Nerden çıktı bu cenaze? Ölen kim?
Bu kaçıncı bahçe gördüm tarumar?

Neylersin ölüm herkesin başında.
Uyudun uyanamadın olacak.
Kim bilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misâli o musalla taşında.

PAYDOS

Paydos bundan böyle çılgınlıklara;
Sert konuşmağa başladı aynalar.
Yetişir koştum aşkın peşi sıra;
Bitirdi beni bu içki, bu kumar.

Ne saklayayım gaflet ettiğimi?
Elimle batırmışım gençliğimi;
Binip bineceğim en güzel gemi!
Aldığını geri vermez dalgalar.

Meyhaneler, sabahçı kahveleri,
Cümle eş dost, şair, ressam, serseri,
Artık cümbüşte yoksam geceleri,
Sanmayın tarafımdan ihanet var.

Yaş ilerliyor... Artık geçti bizden;
Kişi ev bark edinmeli vakitken,
Gün gelince biz değil miyiz ölen?
Cenazemiz yerde kalmasın dostlar!

BU SABAH HAVA BERRAK

Bu sabah hava berrak;
Bu sabah her şey billûrdan gibi.
Gök masmavi bu sabah,
Güzel şeyler düşünelim diye.
Yemyeşil oluvermiş ağaçlar,
Bulutlara hayretinden.
Işıldıyor kanat seslerinde kuşların
İlk uçtukları günün altın sevinci.
Karlı dağlardır sefere çıkmış,
Vâdideki suyun şırıltısında.
Ben gülüm, ben karanfil, ben de yasemin diyor,
Renk renk kokularla çiçekler,
Sahiplerinden memnun evlerin bahçelerinde.
Boy boy insan gölgeleri kımıldar
Güneşi içmiş kaldırımlarda.
Belli adun atışlarından,
İçlerinden geçen şey.
Bütün erkekler delikanlı,
Bütün kadınlar genç kız,
Fakirinde refah,
Hastalarında sağlık.
Sorulsa çocuk bahçesidir derim,
Karşı bayırdaki mezarlık.
Bu sabah hava berrak,
Bu sabah her şey billûrdan gibi.

ÖLÜMDEN SONRA

Öldük, ölümden bir şeyler umarak
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü.
Nasıl hatırlamazsın o türküyü
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü
Alıştığımız bir şeydi yaşamak.

Şimdi o dünyadan hiçbir haber yok;
Yok bizi arayan, soran kimsemiz.
Öylesine karanlık ki gecemiz,
Ha olmuş ha olmamış penceremiz;
Akar suda aksimizden eser yok.

MEMLEKET İSTERİM

Memleket isterim
Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;
Kusların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim
Ne başta dert ne gönülde hasret olsun;
Kardeş kavgasına bin nihayet olsun.

Memleket isterim
Ne zengin fakir ne sen ben farklı olsun;
Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim
Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
Olursa bir şikâyet ölümden olsun.

MUNİS FAİK OZANSOY

4 Nisan 1911 tarihinde Midilli'de doğdu. Edebiyat-ı Cedide'nin tanınmış şairlerinden Faik Âli'nin oğludur. Galatasaray Lisesi'ni, Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Çeşitli devlet hizmetlerinde, bu arada Dış Ticaret Dairesi Başkanlığı, Ticaret Bakanlığı Müsteşarlığı, Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, Başbakanlık Müsteşarlığı yaptı. Birinci Sınıf Büyük Elçi payesiyle, Paris Büyük Elçiliği nezdinde, Unesco Türkiye Daimi Temsilcisi oldu. Bu görevdeyken, Nisan 1975'de Paris'te öldü. İstanbul'da toprağa verildi.

İlk şiiri, 1930 yılında lise öğrencisiyken yayımlandı. 1936'da babası ile birlikte, Marmara mecmuasını çıkardı. Sonra, Şark, Çığır, Millet, Bayrak dergilerinde şiirleri çıktı. 1950 yılından itibaren yazı ve şiirlerini yalnız, kurucularından olduğu, Hisar dergisinde yayımladı. 45 yıl şiirle iç-içe olan Munis Faik, yazmış olmak, şiirlerinin sayısını arttırmak için değil, söyleyecek bir şeyi bulunduğu için yazmıştır. Değişmeyi, yeniliği dışta değil, içte ve özde aramıştır. Yahye Kemal estetiğine bağlıdır. Şiirlerinde düzgün bir biçim, kusursuz bir söyleyiş vardır. Daha çok aruzla, bazan da hece ile yazmış, vezne ve kafiyeye sımsıkı bağlı kalmıştır. Kelimeleri titizlikle seçer, dilin tabiî söyleyişine ters düşmemelerine dikkat ederdi. Şiiri maddeden uzak, manevi haz ve duyguların sözcüsü idi.

Şiir Kitapları : Büyük Mabedin Eşiğinde (1938), Hayal Ettiğim Gibi (1948), Yakarış (1959), Bir Daha (1959), Zaman Saati (1965), Yakınma (1968), Kaybolan Dünya (1971).

"Düşündüğüm Gibi" adlı bir deneme kitabı, "Medea" adlı 2 perdelik manzum tragedyası vardır. Ankara Devlet Tiyatrosu'nda oynanmıştır.

HAZÂNA VEDÂ

Güller ki bütün mevsim usanmış kanamaktan,
Güller ki, bakıp yollara, beklerdi hazânı;
Güller gibi aylarca hayâl ettim, uzaktan,
Yaprakların altın gibi savrulduğu ânı.

Bir mevsim o yollardan, o yaz bağçelerinden,
Günler, vererek el ele, hulyâ gibi geçti.
Yapraklar uçarken kuru dallar üzerinden,
Ömrün daha bir mevsimi rûya gibi geçti.

GÖZLERİN DENİZLERİ DÜŞÜNDÜRÜR...

Gözlerin denizleri düşündürür insana,
Ve nasıl, enginleri aşıp gelen gemiler,
Fırtına akşamları, atılırsa limana,
Kalbim kirpiklerine öyle sığınmak ister.

Nedir, hiç düşündün mü, gemiler, için kıyı,
Dalgalar ortasında ne demektir bir liman?
Duydun mu tayfaların söylediği şarkıyı,
Bir geminin sulara demir attığı zaman?

Rıhtında halat çözen çınacıya sorarsak,
Rüyâ ufuklarını düşündürür bir gemi...
Yurdundan, karısından, çocuklarından uzak
Kaptanın gözlerinde tüter dönüş özlemi.

Bırak, bütün bir gece hâyallerinle yorgun
Gözlerim gözlerinin sularında uyusun!..

ZAMAN SAATİ

I

Hasretim o çocuk uykularına,
Ölüm kadar derin, rûyâsız, siyâh...
Bir şey götürmemek dünden yarına,
Hayata yeniden doğmak her sabah.

Farkı yok uykudan uyanıklığın,
Gündüzün geceden, hayâlin düşten;
Dilsizler, sağırlar, körler bir yığın,
Yaşıyanlar farklı değil ölmüşten.

II

Ölçüler değişti, dünya ufaldı,
Geçiyor saatler, günler uçarak;
Artık bütün yollar geride kaldı,
Göz mesafesine girdi son durak.

Dikkat et kalbinin her vuruşuna;
Tatlı heyecanlar mevsimi bitti;
Ne kadar geriye alsan boşuna,
İleri gidiyor zaman saati.

DEĞİŞEN DÜNYA

Değişti yaşamanın mantığı,
Tabiat eski tabiat değil;
Birşey yok giderken bıraktığı,
Gün sanki yirmi dört saat değil.

Yürüdükçe uzamıyor yollar,
Yassılmış gibi Yeryuvarlağı.
Arkamdan bir çelme atan mı var,
Kim kurdu yoluma bu tuzağı?

Kim gerdi düşlerimi çarmıha,
Ayağımı yere mıhlayan kim?
Söyleyeceklerim bitmedi daha,
Pekiy niçin tutuluyor dilim?

Dünyamızın dengesi bozuldu,
Gün artık yirmi dört saat değil.
Zaman, o düşler, umutlar boyu,
Keyf'imce koşturduğum at değil!

YAKINMA

İnansam da, aldansam da
Hepsi bir kapıya çıkar;
Benim kalbimde, kafamda
Yalnız Senin ateşin var.

Kulun olmak gururundan
Başka nedir ki kusûrum?
Aydınlanarak nûrundan,
Karanlıkta görüyorum.

Tanrım, kabâhatim açık;
Ben insanlara inandım.
Onlarda Sen'den bir ışık,
Yahut bir gölge var sandım.

Nerden anlar, ne bilirim,
Çamur varmış cevherinde;
Nasıl düşünebilirdim
Bunu Senin eserinde?

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU

1912 yılında Görele'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Trabzon'da yaptı. Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nü bitirdi. Paris'te iki yıl kaldı. Dönüşte, Akademi'de öğretim üyeleri arasına girdi. Bu görevi ölümüne kadar devam etti. 21 Eylül 1975'de İstanbul'da öldü.

Aynı zamanda ünlü bir ressam olan Bedri Rahmi'nin ilk şiiri lise öğrencisiyken 1928'de Muhit dergisinde çıktı. Ressamlığı, halk şiirinin kaynaklarına eğilişi şiirlerine yerli ve renkli hava verdi. Şiirlerinin çoğu bir insan, eşya veya manzaranın gözalıcı tasvirleriyle başlar. Ahenge ve kafiyelere önem vermiştir. Aşk, ölüm, yaşama sevinci, tabiat temalarını işlediği görülür. Zaman zaman şiirlerine fikir ve espiri de serpiştirmiştir.

Şiir kitapları : *Yaradana Mektuplar (1941), Karadut (1948), Tuz (1952) Üçü Birden (1953), Dördü Birden (1956), Dol Karabakır Dol (1974).*

Gezi yazıları : *Canım Anadolu (1953), Tezek (1975).*

KARADUT

Kara dutum, çatal karam, çingenem
Nar tanem, nur tanem, bir tanem
Ağaç isem dalımsın salkım saçak
Petek isem balunsın ağulum
Günahımsın, vebâlimsin.

Dili mercan, dizi mercan, dişi mercan
Yoluna bir can koyduğun
Gökte ararken yerde bulduğun
Karadutum, çatal karam, çingenem
Daha nem olacaktın bir tanem
Gülen ayvam, ağlıyan narımsın
Kadınım, kısrağım, karımsın.

SİTEM

Önde zeytin ağaçları arkasında yâr
Sene 1946
Mevsim
Sonbahar

Önde zeytin ağaçları neyleyim neyleyim
Dalları neyleyim
Yâr yoluna dökülmedik dilleri neyleyim.

Yâr yâr!.. Seni kara saplı bir bıçak gibi sineme sapladılar
Değirmen misali döner başım
Sevda değil bu bir hışım

Gel gör beni darmadağın
Tel tel çözülüp kalmışım.
Yâr yâr
Canımın çekirdeğinde diken
Gözümün bebeğinde sitem var.

ZAMAN UĞULTUSU

Akşam diyorsak herhalde akşam değil bu sabahsızlık
Bir yaralı geyik gözleri iş yeniği ellerimiz
Yalanlar beslene-beslene öfkeler bilene-bilene
Her şafak bir yontma taşla dağlardan getirdiklerimiz
Susmayan ölülerle bir çizgide açlık-açlığa

Bir zaman uğuldar büyük nehirlerin ölü yataklarında
Yağmur kuşları anılarla bir yönde savrulup gider
Dal düşer uykusundan ak düşer körpelere sular çökelir
Yetim istekler ağlaşır en kuytu gözbebeklerinde
En kuytu gözbebeklerin liman gecelerinden gelir

Ben bu taşları sana yonttum bu ilkel göğün altında
Ben bir uyandırdım allahları en uzaktan en karanlıktan
Yasakların buruk çağrısı büyütür kuşakları geleceklere
Büyütür dirençlerimizi durmadan kısır alışkılara karşı

Uyan da gözlerime bak uyan da fırtınamı dinle
Barut yakıyorum kent kent çıkamıyorum tedirginlikten
Bu çoğul yalnızlığım bana taş yontturuyor karanlıklarda
Tutup kitaplara dolduruyorum çığlık-çığlık kördüğümleri

Üçer beşer kırıyorum yalınkat yaşantıları meyhanelerde
Hep uzak yağmurları düşündürüyor bana nedense gözleri

ÇAKIL

Seni düşünürken
Bir çakıl taşı ısınır içimde
Bir kuş gelir yüreğimin ucuna konar
Bir gelincik açılır ansızın
Bir gelincik sinsi sinsi kanar.

Seni düşünürken
Bir erik ağacı tepeden tırnağa donanır
Deliler gibi dönmeye başlar
Döndükçe yumak yumak çözülür
Çözüldükçe ufalır küçülür
Çekirdeği henüz süt bağlamış
Masmavi bir erik kesilir ağzımda
Dokundukça yanar dudaklarım

Seni düşünürken
Bir çakıltaşı içimde.

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

1914 yılında İstanbul'da doğdu. Kuleli Askeri Lisesi'ni ve Harp Okulu'nu bitirdi. Subay olarak Anadolu'nun ve Trakya'nın çeşitli yerlerinde görev yaptı. Mecburi hizmet süresini doldurunca askerlikten ayrıldı. Çalışma Bakanlığı Müfettişi olarak İstanbul'da çalıştı. Aksaray'da açtığı Kitap adlı kitapevinde bir müddet yayımcılık yaptı. Türkçe adlı aylık bir dergi çıkardı. Sonra kitapevini kapattı. Halen İstanbul'da yaşamaktadır.

50 yılı aşkın süredir şiirle uğraşan, şiirden başka türde yazı yazmayan Dağlarca'nın ilk yazısı ortaokul öğrencisi iken yazdığı bir hikâye denemesidir. İlk şiiri Yavaşlayan Ömür, 1933 yılında İstanbul dergisinde çıktı. Sonra Varlık dergisinde şiir yazmaya başladı. Harbiye'den subay çıktığı 1935'te ilk kitabı Havaya Çizilen Dünya'yı satışa çıkardı. 1940'da ikinci kitabı Çocuk ve Allah'ı yayımladı. Bu kitabın çıkması üzerine, edebiyat çevrelerinde kitap hakkında olumlu yazılar yazıldı. Övücü sözler söylendi.

Cumhuriyet döneminin verimli ve önemli şairlerinden olan Dağlarca'nın şiirleri, şekil, muhteva ve tür bakımından devamlı değişmeler göstermiş, şiirinin özünde de değişmeler olmuştur. Başka şairlerin etkisinde kalmadığı gibi, kendini tekrarlamaktan da kaçınmış, her yeni eserinde bir öncekine benzemeyen atılımlar yapmıştır. Bazen vezinli, kafiyeli yazmış, bazan şekli hiçe saymış, bazan açık-seçik şiirler vermiş, bazan soyut bir ufka yelken açmıştır. Şiirlerinin çoğunda felsefi bir bakışa yaslandığı görülür. Yeniliğe doymazlığı, şiir yazmaya aşırı düşkünlüğü yüzünden, söyleyişinde bazan pürüzlere rastlanırsa da, o, kendine has benzetmeleri, hayalleri ve geniş ufuklu şiir dünyası ile, bu pürüzleri perdelemeyi başarmıştır.

Şiir Kitapları : Havaya Çizilen Dünya (1935), Çocuk ve Allah (1940), Daha (1943), Çakırın Destanı (1945), Taş Devri (1945), Üç Şehitler Destanı (1949), Toprak Ana (1950), Aç Yazı (1951), İstiklâl Savaşı-Samsun'dan Ankara'ya (1951), Sivaslı Karınca (1951), İstiklâl Savaşı-İnönüler (1951), İstanbul fetih Destanı (1953), Anıt Kabir (1953), Âsû (1959), Delice Böcek (1957), Batı Acısı (1958), Mevlânâ'da Olmak-Gezi (1958), Hodlar (1960), Özgürlük Alanı (1960), Cezayir Türküsü (1961), Aylam (1962), Türk Olmak (1963) Yedi Memetler (1964), Çanakkale Destanı (1965), Dışardan Gazel (1965), Kazmalama (1965), Yeryağ (1965), Vietnam Savaşımız (1966), Kubilay Destanı (1968), Haydi (1968), 19 Mayıs Destanı ((1969), Hiroşima (1970), Malazgirt Ululuması (1971), Kuş Ayak (1971), Kınalı Kuzu Ağıdı (1972), Gazi Mustafa Kemal Atatürk (1973), Arkaüstü (1974), Yeryüzü Çocukları (1974), Balina ile Mandalina (1977), Hollandalı Dörtlükler (1977), Nötron Bombası (1981) vb.

KIZILIRMAK KIYILARI

Kardaş, senin dediklerin yok,
Halay çekilen toprak bu toprak değil.
Çık hele Anadolu'ya,
Kamyonlarla gel, kağnılarla gel gayrı,
O kadar uzak değil.

Çamı bitmiş kavağı azalmış,
Gamla örtülü bayırlar, çıplak değil.
Yedi ay kıştan sonra,
Yeşeren senin yaşamandır,
Yaprak değil.

Yersin, içersin sofrasından, üç yüz senedir,
Kuvvetlisin ama kuvvet hak değil.
Bakımsızlıklarla göçüp gitmiş bir cihan,
Mevsimler soğumuş, sular azalmış,
Buğday, Selçukilerden kalan başak değil.

Parça parça yarılmış öküz ardında,
Parmağı üç pare, tırnağı ak değil.
Utanır elin ayağın,
Korkarsın yakından görsen,
Eli el değil, ayağı ayak değil,

Gün doğar, tarla kuşları uçuşurlar.
Ağır bir aydınlık, bildiğin şafak değil.
Öyle dalmış ki asırlar süren uykusuna,
Uyandırmazsan,
Uyanacak değil,

Dertle, sefaletle yüklü,
Siyah leşlerle kararmış, berrak değil.
Çağlayan ne,
Akan kim,
Kızılırmak değil.

Kardaş, görmüyorum ama hâlâ duyabiliyorum,
Geçmiş zamanlar geleceklerden parkal değil.
Vakte şahadet edercesine yükselmiş,
Akşam pırıltısından, bütün zaferler üzerine,,
Dağlar dalgalanmakta, bayrak değil.

NASİHAT

Senin saçların varsa altın gibi,
Benim de vardı eskiden.
Çocuğum uyuma geceleri,
Saçlarındır karanlıklarda giden.

Senin ellerin varsa nur dolu,
Benim de vardı uzaklarda.
Seyret geceleri çocuğum
Ki nur dolu başaklarda.

Senin kirpiklerin varsa rüyadan,
Benim de vardı uyku gibi.
Yum gözlerini geceleri çocuğum
Ki rüyalar bırakmaktadır kalbi.

Ve senin duaların varsa,
Benim de vardı, sabahtan.
Çocuğum geceleri dua et
İnsan uzaklaşabilir Allahtan.

HİKMETİ NEDİR BU KARANLIĞIN?

Hikmeti nedir bu karanlığın,
İnsana aşinalıklarla devam eder?
Yıldız ışıkları gibi uzaklara ait,
Eşyanın üstünde düşünceler.

Hikmeti nedir bu karanlığın,
Büyür hatıralar, elbiseler ve uyku?
Nasibimiz değer ellerimize,
Ve şehre dayar ufku.

Kaybolan oyunları mıdır,
O çocukların ki bilinmez?
Ve nedir ki bulur kendi gemisini,
O sahillerde herkes.

Hikmeti nedir bu karanlığın,
Sevilmez ve bazen sevilir?
Hissediyorum ki kuşların bıraktığı
Dallara nedametler inmiştir.

GECE YARISI

Karanlıklarda büyüyen şekiller
Ve mühtiş bir aşinalık toprakta.

Eşyalar uyandı meçhullerden
Garip gürültüler duyulmakta.

Tenha varlıkların serinliği
Hâtıralarla büyür uzakta.

Rabbim bırakma beni korkuyorum
Ki bütün azalarım yaşamakta.

BÜYÜMEK

Büyür ağaçlar maviliklerde,
Bulutlar, aydınlıklar, uzaktan.
Büyür şehirlerin yatakları,
Mevsimlerin üstü, yaşamaktan.

Bir anne gibi genişliyen sabah aydınlığı,
Büyür kanatları yavru serçelerin.
Büyük şehirler ve şehirlerde,
Korkunç hayatı, gecelerin.

Büyür, hatıralar gibi ihtiyarlar,
Yaşamayı hatırlarken.
Büyür güzellikleri, vücutları kısmetleri,
Çocuklar uyurken.

Vakit büyür habersiz,
Bir serinlik düşer her cama.
Çiftçiler bile anlamadan,
Büyür topraklar daima.

COŞKUN ERTEPINAR

1914 yılında Kayseri'nin Erkilet bucağında dünyaya geldi. Orta öğremini Kayseri Lisesi ve Sivas İlköğretmen Okulunda yaptı. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'den mezun oldu (1952). 1952 yılında öğretmenlik hayatına başlayan Ertepınar, yurdun çeşitli yerlerinde öğretmenlik ve okul müdürlüğü yaptı. Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Şube Müdürlüğü, Hâlk Eğitimi genel Müdürlüğü, Bakanlık Başmüşavirliğinde bulundu. Hâlen emeklidir.

İlk şiiri 1930'da Muhit dergisinde D.Münir imzasiyle çıkmıştır. Şiire kendini samimi duygularla vermiş olan Ertepınar, sade ve temiz bir Türkçe, üslûp güzelliği ve bütünlük içindeki gösterişten uzak mısralarında, insan sevgisi, barış ve güzellikleri dile getirmiştir. İnce ve lirizim yüklü bir söyleyişi vardır.

Şiir kitapları : Dönülmez Zaman İçin (1949), Tek Adam (1954), Kaderden Yana (1956), Mevsimlerin Ötesinden (1962), Güzel Dünya (1969), Şu Dağlar Bizim Dağlar (1973), Zaman Bahçesinde (1978), Destan Atatürk ((1981), Küçük Dünyanın İçinden (1982), Dorukta Rüzgâr var (1986).

SEN İSTERSEN

Çiçek bahçesine döndü ev birden,
Zevkince donandı senin ellerinle..
Gönlün istesin yoksa
Dünyayı cennet yaparsın sen..

Gülümsüyor salonda ne varsa,
Öylesine canlandı masa..
Sarmaş dolaş oldu, kaynaştı öylesine
Gözlerinle, kalbinle, ruhunla..

Dedim ya.. Sen istersen, sen,
Hüzün veren bulutlar kaçar uzağa..
Gök yüzü ışıl ışıl kalır hep,
Yer yüzüne doyum olmaz sen istersen...

İKİ YALNIZ

Resmimdeki ben,
Ben zor getirdim yokuşu düze,
Sen hâlâ alında, çalımda,
Hâlâ taze.

Yaşadık yılları beraberce
Sen duvarda, ben yollarda.
Çok dostlar gördük bir yüzü aydınlık,
Bir yüzü karanlık nice.

Sen hâlâ sonu gelmez koşulara hazır,
Bende ayaklar kurşundan ağır.
Niye aynı özlem kuşu çırpınır
Anlamam ki içimizde?

Resmimdeki ben,
Farkında mısın?
İki yalnızız birbirine en yakın
Şu koskoca dünyada yine de...

HÜZÜN GÖK KUŞAĞI VE GÜLÜMSEMEK

Bazen kara bulutlar kaplar gök yüzünü,
Gittikçe daralan boşlukta
İn cin kol gezer..
Dağlarla büyür dev ağızlı yalnızlık,
Ben ufalır kalırım bir küçücük nokta,
Yüreğimin ortasında duyarım göklerin hüznünü..

Bir ışık, bir okşayış beklerim uzaklardan,
Duru bakışlar yıkasın isterim
Aydınlığın nur yüzünü;
Aralanmaz o pencere bir türlü..
Anlarım ki ışık bendedir, bende sadece,
O anda bir şey parıldar içimde
Gök kuşağına benzer..

İyimser bulutlar sarkmağa başlar dağ eteklerinden,
Yavaştan dönerim kendi benliğime.
Bir de bakmışım eski derinliğini kazanmış
Berraklaşmış gök yüzü,
Açılıp genişlemiş ufuklar..
Eski neşesine dönmüş
Ağaçlar, kuşlar, çocuklar...

DUYGULAR RÜZGÂRI

Sevgi bulut, düşünce yağmur,
Düşler hâlâ sıcak..
Akıl tepelerde oturur,
Yürek kabaran toprak!

Duygularda büyür sevgi,
Aklın evrenini aşarak.
Sevginin ormanları, denizleri, gökleri
Sonsuza bayrak..

Gelmişi, geçmişi, geleceği
Bir o duyar, sevgi duyar,
Aklın bildiği, bileceği:
Dünya yuvarlak!

O da yetmez yüreğimize..
Derinden, yumuşak
Esmeli duygular rüzgârı
Aklın oturduğu tepeleri okşayarak...

ÖĞRETMENLERİN DUYGU KUŞLARI

Benim dostlukları değişmeyen dostlarım,
Anılar denizinde duygu kuşlarım,
Ders bitmiş, zil çalmış,
Bahçedeseniz işte,
Belli ki bahar geldi yine.

Öyle ya.. Bahar geldi yine, bahar..
Hayli zaman oldu toprağa düşeli cemre.
İçiniz gibi pırıl pırıl gökyüzü,
İçiniz gibi
Açık bütün sevgilere..

İçerlerde durulmaz artık;
Toprak buğulanmış, sokak şen şakrak, gün ılık.
Sanki kanatlanmış gibiyim,
Yedilerde, on yedilerdeyim sanki
Ömrün yetmiş birinci baharında ben de!

Öyle değil mi çocuklar, öyle değil mi?..
Halka olun etrafımda yine, hadi koşun,
Göklere açılmış kanadıyla kuşun..
Eski mutluluğum parıldasın
Eski öğretmen gözlerimde..

Nasıl da özlemişim sınıfı, sizi,
Yaşamak öylesine güzel ki çiçek mevsiminizi!
Ders bitmiş, zil çalmış,
Bahçedesiniz işte,
Ben de şuracıkta, yanınızda, bir köşede...

ORHAN VELİ KANIK

1914 yılında İstanbul'da doğdu. Ankara Gazi Lisesi'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne girdi. Öğrenimini tamamlamadan ayrıldı. Ankara'ya dönerek P.T.T. Umum Müdürlüğü'nde, Millî Eğitim Bakanlığı Tercüme Bürosu'nda çalıştı. Ordan ayrılınca 1 Ocak 1949'da Yaprak dergisini çıkardı. 28 sayı çıkan dergi sanat çevrelerinde ilgi gördü. Ölümü üzerine, arkadaşları "Son Yaprak" adı ile özel bir sayı çıkardılar. Orhan Veli, 14 Kasım 1950'de, sanat hayatının en verimli zamanında, bir beyin kanaması sonucu 36 yaşında öldü.

Hece vezniyle yazılmış şiirleri, 1936 yılında Varlık dergisinde yayımlanmaya başladı. Şiirleri kısa zamanda ilgi gördü. Sanat çevreleri onun şiirinden bahseder oldu. Orhan Veli kısa bir müddet sonra hece veznini terkederek, arkadaşları Oktay Rıfat ve Melih Cevdet Anday ile Birinci Yeni denilen Yeni Şiir akımını başlattı. Bu akımı beğenip övenler olduğu gibi, karşı çıkıp sert şekilde eleştirenler de oldu. Orhan Veli, şiiri bir takım kalıp ve klişelerden, şairanelikten, teşbih ve mecazlardan kurtarma yolunu tuttu. Daha kısa, daha basit şekilde ve sade bir halk dili ile, gündelik hayatı ve hadiseleri şiirleştirdi. Zaman zaman, espiri ve yergiye de baş vurdu. Kafiyenin gereksizliğini ileri sürmüş, musikiye, şekle karşı olduğunu bildirmiş ve bu anlayışta şiirler yazmışsa da, hafızalarda kalan, gönlü okşayan, duygulu, ahenkli, vezin ve kafiyeli şiirleri olmuştur.

Şiir Kitapları : Garip (Oktay Rıfat ve Melih Cevdet'le birlikte 1941) Garip (kendi şiirleriyle genişletilmiş 2.baskı (1945) Destan Gibi (1946), Yenisi (1947), Karşı (1949).

Manzum Eserleri : La Fontaine'nin Masalları (1948), Nasrettin Hoca Hikâyeleri (1949).

ANLATAMIYORUM

—Moro romantico—
Ağlarsam sesimi duyar mısınız,
Mısralarımda;
Dokunabilir misiniz
Gözyaşlarıma, ellerinizle?

Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.

Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek, mümkün;
Epiyce yaklaşmışım, duyuyorum;
Anlatamıyorum.

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmayan çıngırakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken;
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.
Ağlar çekiliyor dalyanlarda;
Bir kadının suya değiyor ayakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Serin serin Kapalı Çarşı;
Cıvıl cıvıl Mahmutpaşa;
Güvercin dolu avlular.
Çekiç sesleri geliyor doklardan,
Güzelim bahar rüzgârında ter kokuları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapal.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Başında eski âlemlerin sarhoşluğu,
Loş kayıkhaneleriyle bir yalı;
Dinmiş lodosların uğultusu içinde
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir yosma geçiyor kaldırımdan;
Küfürler, şarkılar, türküler, lâf atmalar.
Bir şey düşüyor elinden yere;
Bir gül olmalı;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde;
Alnın sıcakını değil mi, biliyorum;
Dudakların ıslak mı değil mi, biliyorum;
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasından
Kalbinin vuruşundan anlıyorum;
İstanbul'u dinliyorum.

GÜZEL HAVALAR

Beni bu güzel havalar mahvetti,
Böyle havada istifa ettim
Evkaftaki memuriyetimden.
Tütüne böyle havada alıştım,
Böyle havada Aşık oldum;
Eve ekmekle tuz götürmeyi
Böyle havalarda unuttum;
Şiir yazma hastalığım
Hep böyle havalarda nüksetti;
Beni bu güzel havalar mahvetti.

DENİZİ ÖZLEYENLER İÇİN

Gemiler geçer rüyalarımda,
Allı pullu, gemiler, damların üzerinden,
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret,
"Bakar bakar ağlarım."
Hatırların ilk görüşümü dünyayı,
Bir midye kabuğunun aralığından;
Suların yeşili; göklerin mavisi,
Lâpinaların en harelisi...
Hâlâ tuzlu akar kanım
İstiridyelerin kestiği yerden.

Neydi o deli gibi gidişimiz,
Bembeyaz köpüklerle açıklara!
Köpükler ki fena kalpli değil,
Köpükler ki dudaklara benzer;
Köpükler ki insanlarla
Zinaları ayıp değil.

Gemiler geçer rüyalarımda,
Allı pullu gemiler, damlarm üzerinden;
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret.

ELDORADO

Ufkunda mavi bulutların uçuştuğu dağ,
Büyülü göklerinde sesler duyduğum Aden.
Avucumda dört kollu şehrin verdiği maden,
Üstümde yemişleri almama değen Tûba.

Müthiş dünyasıyla uykuma ilk girdiği yer...
Gülümsüyor mavi bir ay ışığında kamış.
Göllerin şekil dolu derinliğine dalmış
Vuslatın havasını çevreleyen iğdeler.

Suların aydınlığında saadetten bir iz;
Dallardan süzülen kayığından bu hoş insan,
Omzuna değen arzu dolu dudakları kan...
Artık bir cennetle bağlı bütün günlerimiz.

Artık ışıkla dolu billûr bir kadeh gibi
En güzel şeytanın elinde tuttuğu gurup,
Akşamlar, ağzımda harikûlâde bir şurup
Ve başında geceler yeşil bir deniz gibi.

Ufkunda mavi bulutların uçuştuğu dağ
Ve nebati bir âlemde duyduğum ilk hece,
Bir sesin aydınlattığı yalan dolu gece
Ve dumanlı bir sabah serinliği ortasında.

Ne onda itidal, ne bende günahkâr hali,
Ruhları bir kuş gibi âvare kılan uyku.
Dağılan içimde her zaman o baygm koku
Lezzeti dudağımda boğulaşan şeftali.

OKTAY RİFAT

1914 yılında, babası şair Samih Rıfat'ın Vali bulunduğu Trabzon'da doğdu. İlk öğrenimini, dedesinin Kadıköy'deki ilkokulunda yaptı. Ankara Erkek Lisesi'ni bitirdi. Ankara Hukuk Fakültesi'ne girdi. Üniversite yıllarında, Ankara Ticaret Mahkemesi'nde zabıt kâtipliği yaptı. Maliye Bakanlığı hesabına üç yıl Paris'te Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okudu. Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde çalıştı. İstanbul'da Devlet Demiryolları Birinci İşletme avukatı iken görevinden ayrıldı. Şimdi İstanbul'da yaşıyor.

İlk şiirleri Sesimiz ve Varlık dergilerinde, sonrakiler, Aile, Yaprak, Yeditepe ve başka dergilerde çıktı ve çıkmaktadır. Edebiyat dünyasında garipçi olarak tanındı. Birinci Yeni akımının öncülerindendir. İlk şiirlerini hece vezniyle yazdı. Sonra sebest vezni kullandı. Şiirlerinin tema ve muhtevasında da daima değişmeler oldu. Önce taptaze aşk şiirleri, sonra toplumcu şiire yönelik ve halk deyişlerinden yararlanılmış taşlamalar, bir ara da İkinci Yeni akımına katılarak soyut şiirler yazdı. Son şiirlerinde öz, biçim ve estetiğe önem verdi. Yalnızlığı, büyük şehirlerin bunalımlı hayatını, tabiat güzelliklerini ve Anadolu gerçeklerini dile getirdi.

Şiir Kitapları : Garip (O. Veli-Melih Cevdet Anday'la 1941), Yaşayıp Ölmek, Aşk ve Âvarelik Üstüne Şiirler (1945), Güzelleme (1945), Aşağı Yukarı (1952), Karga ile Tilki (1954), Perçemli Sokak (1956), Âşık Merdiveni (1958), Elleri Var Özgürlüğün (1956), Şiirler (1969), Yeni Şiirler (1973), Çobanlı Şiirler (1976), Bir Cigara İçimi (1979), Elifli (1980), Denize Doğru Konuşma (1982).

İLK BULUT

İlk bulut, usul usul, süzüldü geceden,
Güneş gibi vurdu gölgesi soframıza.
Az önce maviydi gök, ne çabuk kızardı,
Bu kanlı inciri kim koydu soframıza!
Unulmaz sevdaların yalazı kavurdu
Yüzümüzü, bir esinti çıktı ansızın,
Döküldü güller yaprak yaprak soframıza.
Bir bizim lambamız yanıyor sabaha dek,
Diz dize dostluğu getirdik soframıza.

HATIRLAMA

Her dakikasını ayrı hatırlarun
Erenköyde geçen zamanın
Rüyama girer bir arada
İstanbul, bahar ve Türkân'ım.
Bir odamız vardı etrafı sarmaşık
Bostanlara bakan perceremiz
O güller kadar taze
Ben ona deli gibi aşık.
Aynı yatakta dinlenir başlarınız
Saçlarım saçlarına karışırdı
O ince bir kızdı, ince alımlı
Ne giyse yakışırdı.
Yeter ki gönüller şen olsun
Şarkılar söylerdik yolda
Hep karşıma otururdu elerini tutardım
Akşamları eve dönerken Baraşol'da.
Ağaçlar çiçekteydi
Türkân sağ beraberimde
İstanbul bahar içindeydi
Kalbim sevda içinde.

EVVEL ZAMAN İÇİNDE

Her ağacın arkasından karşıma siz çıktınız
Öylesine çoktunuz ki bunaldım yalnızlıktan
Rüzgârınız esiyordu dağ taş deli gibi
Savruldu kulelere dayadığım merdiven

Her köşebaşından karşıma siz çıktınız
Öylesine yoktunuz ki ağladım deliye döndüm
Kanımızla incelen taşlar yüzüyordu
Eski denizleri andıran bulutlarda

Sayısız gitmiştiniz ne yazık
Evvel zaman içinde gibiydiniz
Uzandun yerden usulca aldım gökyüzünü
Siz atmıştınız

SEN VE BAŞKALARI

Bir sen yürürsün sokakta, yürürken;
Otursun koltuğa, oturunca.
Su, bir senin bardağında en çok su.
Bir senin kolların bileziklidir.
Bir senin ağzın dudaklı ve sıcak.
Bir sen memelisin, ince bellisin.

Başkaları gitmiş olurdu, gidince;
Bir sen yakınsm uzakta kalınca.

BAYRAKLARIMI ÇEKTİM

Bütün bayraklarımı çektim gönderlere,
Kanımın sıcak rengine boyadun kenti.
Taşlar döşedim öfkelere giden yolu,
Elimin tersiyle düzledim kuleleri.
Sevgiyi dörde böldüm, doğu, batı, kuzey,
Güney, sıçraman için bir uçtan bir uca,

İlk çekirgem kilidime göre anahtar.

Bahar güneşi gibi taze, tomurcuklu,
Dalınca sevincimi taşıyan umutlar.
Ayrı bir aydınlık aydınlığın içinde,
Başka bir çekirdek yemişlerin içinde.
Boşanın musluklarım, yağın yağmurlarım
Eskinin, karanlığın, korkunun üstüne!

Dağdan ovaya inen sellere merhaba!

Ben ortada duruyorum, günler, geceler,
Sokaklar, evler akıyor iki yanımdan.
Sivriyim, paslanmaz bir demirden ve gökten.
Topaç gibi çeviriyorum mevsimleri.
Bir fiskede devirdim, sildim yalnızlığı,
Kendi sütümle büyüyorum ölmezliğe.

Toprakta otlar, ağaçlar, ıslak yarınlar.

CELÂL SILAY

1914'te Bursa'da doğdu. Bursa Işıklar Askeri Lisesi'ni bitirmeden ayrıldı. İstanbul'da özel liselerde okudu. İstanbul Üniversitesi Felsefe bölümünde, derslere dinleyici olarak katıldı. Çeşitli gazetelerde çalıştı. Bazılarında takma adla fıkra yazarlığı yaptı. 8 Eylül 1974'te İstanbul'da öldü.

"İşte" ve "Esi" adlı sanat ve edebiyat dergilerini yönetmiş, "Doğu ve Batı", "Yeni İnsan" dergilerini çıkarmıştır.

İlk şiirlerinde düşünceye ağırlık verdiğinden, bu şiirleri fikrin ve düşüncenin etkisi ve baskısı altında kalmıştır. Sonraları söyleyiş güzelliğine de önem vererek, ölümüne kadar şiirini ayakta tutmaya çalışmıştır.

Şiir kitapları : Çöl Yolcuları (1952), Dört Kapı (1953), Hayat ve Merhaleler (1933), Lâcivert Işıklar (1934), Ebedî Renkler (1936), Hüsran Filizleri (1937) Merhamet Şiirleri (1943), Acaba (1945), Sonra (1946), Boşlukta Duran Taş (1949), Zaman ile Yarış (1956), Adamca (1959), Doğa (1965), İlişki Deyimleri (1969).

SERENAD

Yarın sabah erken uyan
ben yıldızıma söyledim
ışıklar serpecek üzerine
gök kuşağiyle uyanacaksın.

ben ağaçlarıma söyledim
yarın sabah erken uyan
dağıt saçlarını silkin
dallar titreyecek şaşacaksın

yarın sabah erken uyan
ben göklerime söyledim
uzat ellerini bana doğru
şafak sökecek, bakacaksın.

ben yerlerime söyledim
yarın sabah erken uyan
gözünün değdiği bir yerde
çiçekler açacak, göreceksin.

MİSAFİRLİK

Kaydı, göğün maviliği içinden
Zamanı çizerek bir yıldız
Havuzlarda göllerde, denizlerde...
Misafirliği bitti!

Düştü, dalın yaprakları arasından
Oluşunu tamamlıyan bir meyva
Ağaçlarda, köklerde, toprakta...
Misafirliği bitti!

Sustu, hastaların başı ucunda
Hâtıraları fısıldayan bir şarkı
Gönüllerde, içlerde, ruhlarda..
Misafirliği bitti!

Öldü, yatak yorgan arasında
Aramızda yaşamış bir kişi
Evlerde, sokaklarda, kahvelerde...
Misafirliği bitti!...

SUAL

Zincirlerle çekiyor, işçiler
Güneşi yatağının başına
Ben nasıl çıkarım bu kirli yüzle
Güneşin karşısına?

Kuşlar başucuma toplanmış,
Perdeleri açılıyor, sabahın;
Ben nasıl sokarım bu tembel vücudu
Bahçesine, Allahın?

Kim gönderir satıcıları,
Kapının eşiğine salar?
Ben nasıl alırım mallarını
Ancak kendilerine yetecekcek kadar!

Gece örtülüyor üstüme,
Uyutmak için zannederim
Kim yaşatıyor beni hâlâ
Cevap isterim?

EĞER

Eğer haberi olsaydı denizin
İnsanların ne maksatla sahilde dolaştığından
Böyle cilveleşmezdi güpegündüz güneşle,
Böyle alına salına dalgalanamazdı.

Eğer malûmu olsaydı ağacın
Meyvelerinin kapı kapı satıldığından,
Bu kadar kolaylıkla vermezdi can parçalarını,
Bu kadar cömert olmazdı.

Eğer bir kere işitseydi, İsa
Çarmıhtan af uman itirafları
Binca yıldır put gibi donup durmazdı,
Bir damla yaş olsun akardı gözlerinden

Eğer vicdanı olsaydı, insanın
Her köşe başında bir dilenci bulunmazdı,
Parayla içilmezdi, su
Toprak parça parça satılmazdı.

SABAHATTİN TAHSİN TEOMAN

1914'te İstanbul'da doğdu. Siyasal Bilgiler fakültesi'ni bitirdi. Maliye ve Gümrük Bakanlıklarında çeşitli görevlerde çalıştı. Genel müdürlük, daire başkanlığı, müşavirlik yaptı. Hâlen emeklidir.

Sabahattin Teoman, şiire 1930 yılında Vakit gazetesinde başladı. Lirizme ve ahenge önem veren, daima güzeli bulmaya çalışan şair, saf şiir anlayışını sürdürenler arasında yer almıştır. Şiirleri daha çok Varlık dergesinde çıktı.

Şiir kitapları : Rıhtım Sisleri (1943), Beşinci Mevsim (1945).

SENSİN

Bundan böyle gecelerini uykunundur sanıyordum.
Kaç mevsim geçti üstünden yolların sen ayrılalı.
Rüzgâr kırdı pencereme çiçekler uzatan dalları
Ve ben avuçlarımda kalan hatıranla yaşıyordum.

Mesut gecelerim başladı uykusuz gene
Küçük rüyalar halinde odam kadar.
Müjde bekliyen gözlerle bakıyorum her geçene,
İçimde yok sanılan sevinçler var.

Sensin civarımda dolaşan aşk böyle sensin
Gülüşler ve yaşlar bırakarak yüzüme sebepsiz.
Penceremden kilimime düşen her tel ışıkta sensin,
Sobam, aynam, kalbim hulâsa evcek mestiz.

YAZ GECESİ

Saadetlerimizle bakışmıştık
O bakır rengindeki gecelerde.
Balıklar kadar ürkek hecelerde
Kendi sırlarımıza karışmıştık.

Her şey sormamanın hazıyla sessiz
Yanıp sönüyordu sularda yüzün.
Çınar yapraklarında gizli hüzün
Zamanın dışındaydı sıcak, renksiz.

Ağaçsız ve topraksız âlemlerin
Gıcıklıyan hafifliğinde arzu
Ve parlatarak içinden havzu
Doğardı çağlasından bademlerin.

RIHTIM SİSLERİ

Nedir bu kalbe doğru muttasıl esen
Hafif kokunla dolu düzgâr?
Rıhtım kahvelerinin camlarında uğuldar
İçinde şarkımız, kırlar ve sen.
Mavi mendilini bana sallar düşünüşüm
Her yaklaşan vapur güvertesinde seni,
Sen sanışım sisler içinde her güleni
Ve neden bu her gece eve başım eğik dönüşüm?

Beraber dönüyormuşuz gibi gelir bir zaman bana:
Cıgaramın aydınlığında ıslak saçın,
Üşümüş kirpikler içinden bakışın
Ve bakışım sana kana kana...
Heyhat seni getirmiyecek hiçbir gemi!..
Ama ben rıhtımda olacağım her akşam gene,
Çarpacak aynı yağınurlu rüzgâr yüzüme
Ve bir yabancı gibi arıyacağım şehirde evimi.

BU ŞARKIYI YAĞMURDA BİR KADIN SÖYLÜYORDU

"Ağızlar bilirim
Isırır, öpmez.

Eller tutarım
Soyar, giydirmez.

Yataklar sererim
Uykumu alır, vermez.

Sözler duyarım
Yolar, dermez.

Adımlar bilirim
Gider, gelmez.

Gözler tanırım
Bakar, görmez.

Bir şey var içimde
Ağlar, gülmez.''

BİR KIŞ İKİNDİSİ DÜŞÜNCELERİ

Anılarmm güneşli günlerine
Biteviye düştükçe bu kar
İki yumuşak el sıkar şakaklarımı;
En büyük sevap bileceğim ne var
İçinde sen olan günahlarımı
Yeni baştan işlemek kadar?

Senin için yalan söylemişim
Bile bile,
Senin için kötüye çıkmış adım,
Düşmüşüm dile,
Bir gün gelmiş gitmeğe kalkmışun
Bu şehirden

Sebeplerin en güzeli ile
Bu gün ancak hayal edilen
Gözleri sile sile.

MELİH CEVDET ANDAY

1915 yılında İstanbul'da doğdu. Ankara Gazi Lisesi'nden mezun oldu. Sosyoloji öğrenimi yapmaya gittiği Belçika'de iki yıl kalıp, İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine yurda döndü. Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı Yayın Müdülüğü'nde memurluk, ve gazetecilik yaptı. İstanbul'a giderek Akşam gazetesinde çalışmaya başladı. Şimdi Cumhuriyet gazetesinde yazarlığa devam ediyor.

Şiire lise sıralarında başladı. Kendisinden bir sınıf yukarda olan Orhan Veli ve Oktay Rifat'la birlikte yeni şiir denemeleri yapıyorlardı. İlk şiiri 1936 yılında Varlık dergisinde çıktı. Arkadaşları Orhan Veli ve Oktay Rifat gibi Varlık'ta yazmaya devam etti. Sonra birlikte Garip adlı şiir kitabını çıkardılar. Böylece Garip (Birinci Yeni) hareketinin kurucu ve yürütücüleri arasında yer aldı. Hece vezni ile yazdığı ilk şiirlerinde aşk, âvarelik, ölüm ve tabiat konularını işleyen Anday, sonra toplumcu şiire yöneldi. Fikir yanı ağır basan bu şiirlerde lirizim ve ahenk noksan gibidir.

Şiir Kitapları : Garip (Orhan Veli, Oktay Rıfat'la birlikte 1941), Rahatı Kaçan Ağaç (1946), Telgrafhane (1952), Yanyana (1956), Kolları Bağlı Odysseus (1963), Göçebe Denizin Üstünde (1970), Teknenin Ölümü (1975), Ölümsüzlük Ardında Gılgamış (1981), Tanıdık Dünya (1984).

Roman, deneme, tiyatro ve gezi kitapları da vardır.

BİZE BAĞLI

Bu akşam da gönlümüzce bitmediyse gün
Suçun yarısı bizim yarısı günün
Sanki yapının tuğlası bizsek harcı o
Onun da iyi olması lâzım
Onun da aklı kalbi namusu
Ya masmavi aydınlık ferah
Ya dikenli huzursuz bir uykusu
Gününü gün etmekten korkması lâzım.

Bu akşam da gönlümüzce bitmediyse gün
Demek tümü bizim omuzlarımızda yükün
Gelin buna bir çare bulalım
Bunca olduğumuz gayri yetmiyor
Yarın daha iyi adam olalım
Yarın daha sağlam daha akıllı
Yarın daha sevdalı daha haklı
Günün bize bağlı olduğunu bilelim.

KARANLIK ÇİÇEĞİ

Uyuyan kadınla yatar gibi
Bastım dünyanın toprağına
Gözlerimin sıcak arıları konup konup
Kalkıyordu ıssızlığın çalılarına
Çiçek tuzu içinde ayaklarla boşuna
Dinmez acıyun ben ağaçlar sağırdır
Sabahın damıtılmış çeliği avutmaz beni
Kandıramaz kargılarla kavuşan gün boşuna
Okudum toprağın suyun hikâyesini
Âma kollu gibi üç benekli
Karanlık çiçeğini buldum ormanda
Boşuna denizin ıssız götüren kuş
Gökte ayın ağır kilidi boşuna

YALAN

Ben güzel günlerin şairiyim
Saadetten alıyorum ilhamımı
Kızlara çiyizlerinden bahsediyorum
Mahpuslara affı umumiden..
Çocuklara müjdeler veriyorum
Babası cephede kalan çocuklara..

Fakat güç oluyor bu işler
Güç oluyor yalan söylemek...

RAHATI KAÇAN AĞAÇ

Tanıdığım bir ağaç var
Etlik bağlarına yakın
Saadetin adını bile duymamış
Allahın işine bakın

Geceyi gündüzü biliyor
Dört mevsimi, rüzgârı, karı
Ay ışığına bayılıyor
Ama kötülemiyor karanlığı

Ona bir kitap vereceğim
Rahatını kaçırmak için
Bir öğrenegörsün aşkı
Ağacı o vakit seyredin.

ALATURKA

Çık benim şair tabiatım, çık orta yere
Fakir güzelinden söyle
Hasret ateşinden çal
Çal, söyle benim derdimi sevdah sesinle.

Hep bilinen şarkılar gibi olsun
Hani, dil-i biçareden
Sun da içsin yar elinden
Yani bilinen şarkılardan olsun.

Yeni sözler arama nafile
Derdim yeni olsa anlarım
Gel, hazırından söyle bu akşam
Üzme yetişir, üzme firakınla harabım.

Sonunda ah çekeriz derinden
Kim anlayacak sahiden olduğunu
Sen söyle yalnız
Zülfünündedir baht-i siyahım bestesini
Dede'den.

BAKİ SÜHA EDİBOĞLU

1915 yılında Antalya'da doğdu. İstanbul'da Hayriye Lisesi'ni bitirdi. İstanbul gazetelerinde, sonra da Ankara ve İstanbul Radyolarında çeşitli görevlerde çalıştı. 15 Eylül 1972'de İstanbul'da öldü.

İlk şiiri 1929 yılında Servetifünun-Uyanış dergisinde çıktı. Sonra Varlık ve başka dergilerde yazdı. Sade bir dili vardır. Mısralarında musiki ağır basar. Bir tepki, bir kavga şairi değildir, şiirin bilinen mecrasında gösterişsiz ve sakin akmıştır.

Şiir Kitapları : Cenup (1942), Gece Yağmuru (1947) İşaret (1953), Karanlıkta Geçen Gemiler (1958).

Sel Geliyor adlı bir hikâye kitabı, iki antalojisi, Bizim Kuşak ve Ötekiler adında bir hatıra kitabı vardır.

KARANLIKTA GEÇEN GEMİLER

III

Dağlardan körfeze doğru
Siz gece ve eski bir şarkı

Bütün kayıpların ardısıra
Bütün boşlukları dolduran

Ben yalnız kalmayı sevmem
Akdeniz şarkı şarkı aşk
İnsan tuz kokar
Şu ardıç ormanın arkasında
Yanıp sönen küçük yıldız
Bir senelik dostumuz

Şu uzak körfezin ufuk çizgisinde
Kaybolan eski gemi
Bütün şarkıları alıp götüren

Dalgaların üstünde söylenmiş
Mahrem ve yitik
Bütün sözler
Bizim

GECE YAĞMURU

Dün bir şal gibi dolandı boynuma
Bozkır ortasında renkler kuşağı.
Ne kadar değiştim, Rabbim ne kadar!
Başlıyor aksisedası kalbimde
Karasevdah günlerimin...
Kestim ümidimi kitablardan
Ve senden ey koca deniz!
Lâkin sesin geliyor derinlerden
Hırçın veya yorgun...

Yalnız şehvet tüten çimenler üstüne
Dökülen bu siyah musiki, bu cömert içki
Beni mest ediyor, yudum yudum.
Dün bir mezarlıktan geçtim, fecre yakın
Siyah taşlar konuşurken.
Beyaz eller gördüm göğe açılan.
Eller... Ebedi insan elleri
Yazı yazan, resim yapan,
Saz çalan, hamur yoğuran
Güzel eller...
Susmuş o eller şimdi
Gece yağmuru konuşuyor
Göksel bir ağıt yakılıyor,
Serviler ülkesinde
Rahmet... rahmet! Anlat o güzel ellere:
Sizindir bu tükenmez musiki, bu orman
Orada akmıyor, duruyor zaman.
Kuşlar, böcekler ve kara taşlar...
Her şey yerli yerinde, kendinden emin
Bayıltıcı kokusu gece çiçeklerinin.

ŞARKISI TÜKENEN PENCERE

Gün devrilince bu pencereden
Kuştüyü uykulu yastıklara
İpek yarasalar gibi konardı gece

İçerde loş sofada
Aydınlık göğsü
Kardan ak dişleriyle
Bir kadın şarkı söylerdi

Geniş evreninde yalnızlığın
Milyonca yıl uzakta küçük bir yıldız
Onu dinlerdi

Bütün yaz böyle geçti
Sonunda güz geldi çattı
Camlar kapandı
Perdeler indi
Pencerede şarkılar tükendi

AŞK TÜRKÜSÜ

Yürüyen sükûtu ıslak gecenin
Çıkarak üstüne her düşüncenin,
Hülyamda taht kuran ipek yarasa
Ey kapımı vuran sihirli âsa...

Uzak bahçelerden dağılan hüzün,
İçinde bir ilâh gibidir yüzün.
Sonsuz ülkesinde gece kaderin
Bir musiki başlar çıplak ve derin.

O an güller açar, sular ürperir,
Bu sukûn kavsinde bir aşk yükselir;
Her şeyin üstünde, her şeyden güzel
Yıldız rüzgârıyla yıkanan heykel.

Elinde ışıktan kadehi fecrin
Yüzü güller kadar beyaz ve serin.
Zambakla konuşur, nerkisle güler,
Alnında her zaman o velut keder

Ebedi raksında çılgın denizler,
Seni bağrımızdan koparmak ister,
Sesinle, renginle benimsin ey gül
Yansın şu dallarda avare bülbül.

İLHAN BERK

1916 yılında Manisa'da doğdu. Balıkesir Necatibey İlköğretmen Okulu'nu bitirdi. İki yıl ilkokul öğretmenliğinde bulundu. Sonra, yüksek öğrenimini Ankara Eğitim Enstitüsü, Fransızca Bölümü'nde tamamladı. Zonguldak, Samsun ve Eskişehir'de ortaokul öğretmenliği, Ankara'da Ziraat Bankası Yayın Bürosu'nda mütercimlik yaptı. Halen emekli olup Bodrum'da yaşamaktadır.

İlk şiirleri, 1935 yılında Manisa Halkevi dergisi'nde çıktı. İlk kitabı Güneşi Yakanların Selâmı da bu dergice yayımlandı. 1947'de çıkan İstanbul adlı kitabında yer alan şiirlerde, şiirinin özellikleri, şiir dünyasının iklimi yavaş yavaş belirlemeye başladı. Şiirini devamlı olarak yenilemeye çalışan İlhan Berk, şiire, hece vezniyle başladı. Sonra, Orhan Veli kuşağına katıldı. 1955'ten sonra ise, İkinci Yeni Akımı'nın en aşırı ve bağnaz şairlerinden biri oldu. Gerçek üstücü şiiri benimsemiş görünmesine rağmen, bu şiirin asıl kaynağı olan alt şuura ulaşabilmiş değildir. Bu dönemdeki şiirleri, anlamsızlığı tek amaç alınış gibidir. Kişiliğinin daha belirgin olduğu eserlerinde, Ahmet Haşim sembolizmi ile toplumcu gerçekçilik şiirini kaynaştıran bir üslup bulmaya çalıştığı görülmektedir.

Şiir Kitapları : Güneşi Yakanların Selâmı (1935), İstanbul (1947), Günaydın Yeryüzü (1952), Türkiye Şarkısı (1953), Köroğlu (1955), Galile Denizi (1958) Çivi Yazısı (1960), Otağ (1961), Mısırkalyoniğne (1962), Âşıkane (1968), Şenliknâme (1972), Taşbaskısı (1975), Atlas (1976), Kül (1978), İstanbul Kitabı (1980), Deniz Eskisi (1982), Şiirin Gizli Tarihi (1981), Delta ve Çocuk (1984), Galata (1985).

ELLERİM

Ben ellerimle uzanırım güneşe,
Ellerimle aydınlanır gecelerim.

Özlerim, isterim, çırpınırım,
Sevince ellerimle ağlarım.

Ben ellerimle dokunurum ateşe,
Ellerim benim acılarım.

Bir sıcak duyguya sığarım,
Ellerime doğar rüyalarım.

AŞK

Sen varken kötü diye bir şey bilmiyorduk
Mutsuzluklar, bu karalar yaşamada yoktu.
Sensiz karanlığın çizgisine koymuşlar umudu
Sensiz esenliğimizin üstünü çizmişler
Nicedir bir pencereden deniz güzel değil
Nicedir ışımayan insanlığımız sensizliğimizden.
Sen gel bizi yeni vakitlere çıkar.

BALAD

Ben böyle bir deniz görmedim ne kadar seni düşündüm
Gittim ne kadar bilmezseniz ne türlü karanlık
Baktım biri yok o kentlerin, hiç olmamışlar gördüm
S bir kadın balkonunda baksam ne zaman olurdu
E sesinde yüzlerce trenler yürüdü Galile'de
Sizi bilmem ben galiba olmadım o dünyalarda
Salt bir it karalık akşam üstü denizlere doğru
Durmuş nasıl bu gökle bu yalnızlıklar yaşamada
Ne yaşanmışsa görmemişiz yaşanmış o kentlerde
Gittik gittik bizi bu surlar tuttu böyle kaldık.

Böyle güneşlere bayılıyorum çok güneşlere
Haifif otlar yürüyor evlere pis İstanbul'lara
Şey ile şeysiz geçiyorum o kapanık güneşlerde
Siz bir durma benim karanlığımı yadsıyorsunuz
Sokağa çıkmayın diyorum çıkmayın duymuyorınusunuz
Benimle gelen o büyük sıkıntıdan gelenlerdi
Ta Galile içlerinden yürüyerek gelmişlerdi
Biriniz beni görmediniz ne kadar bağırdımsa
Denizler baktığın tüm o denizler gösterdi bana
Bir yalnızlık yeryüzündeki kapılar, bir o gördüm.

SONNET

Güneşler, bütün o durdum bir denizde
Bir ağa sabahta Menelas gibiyim
Hanlık sürüyorum yeni bir ülkede.
Seni gördüm, bir gül beyazlanıverdim.
Kimbilir bir ilk çağ göğündeydik belki
Bir bulut çarpıyor eski bir kalyona
Bir sabah dünyaya nasıl bakmışun ki
Geçmiş esmerliğim tay soluklarına.

Bu çağda Troya'da güzel bir sizdiniz
Sizinle korlardı yanyana denizi
Bir daha siz sabah gibi güzeldiniz
Bir gün gelir alır aydınlığım sizi.
Geçtiniz o kadar karanfil soluğum
Bakarsınız kimbilir ne güzel olurdum.

BEHÇET NECATİGİL

1916 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Kars, Zonguldak ve Kabataş Erkek lisesinde, İstanbul Eğitim Enstitüsü'nde edebiyat öğretmenliği yaptı. 13 Aralık 1979'da İstanbul'da öldü.

İlk şiiri, lise öğrencisi olduğu yıllarda, 1935'te Varlık dergisinde çıktı. O tarihten ölümüne kadar hep şiirin ve edebiyatın içinde oldu. Şiirlerinde, evler, aile, çevre, aşklar, bunalımlar, hastalıklar, yalnızlık, ölüm onun kendisine özgü anlatımı ile, çok defa kısa mısralar halinde, dile gelir. Ufku zengin ve derin, sahneler canlandırır. İlk şiirlerindeki açık ve yalın söyleyiş, sonra soyuta dönük bir havaya bürünür. Eski ve yeni kelimeleri birlikte ustaca yerleştirir. Mısralarına değişik ve yeni bir biçim oluşturmaya çalışmıştır. Sağlam, tutarlı ve özel bir şiir dünyası vardır.

Şiir Kitapları : Kapalı Çarşı (1945), Çevre (1951), Evler (1953), Eski Toprak (1956), Dar Çağ (1960), Yaz Dönemi (1963), Divançe (1965), İki Başına Yürümek (1968), En/Cam (1970), Zebra (1973), Kareler Aklar (1975), Sevgilerde (şiirlerinden seçmeler 1976)

Sözlükleri : Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü (1960), Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü (1971).

Radyo Oyunları : Yıldızlara Bakmak (1965), Gece Aşevi (1967), Üç Turunçlar (1970), Pencere (1975).

ÇOCUKLAR

Çarşılarda bir şey
Biz pek aramazdık çocuklar olmasaydı.

Kasaplarda manavlarda bazı yorgun kadınlar
Hep de tenha saatleri seçerler
Sonra yavaş bir sesle
Çocuk için hasta kaç gündür yemiyor
Biraz et biraz meyve isterler.

Sevdiği bir reçeli gün aşırı yalnız ona
Kaşıklarla beraber büyük bir üzüntü
Uykularda bile bitiyorsa
Yağların şekerlerin çayların
Annelere düşündürdüğü

İnsanlara tezgâhlara kâğıtlara kolaydı
Biz bu kadar eğilmezdik çocuklar olmasaydı

SOLGUN BİR GÜL DOKUNUNCA

Çoklarından düşüyor da bunca
Görmüyor gelip geçenler
Eğilip alıyorum
Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ya büyük şehirlerden birinde
Geziniyor kalabalık duraklarda
Ya yurdun uzak bir yerinde
Kahve otel köşesinde

Nereye göre bu akşam vakti
Ellerini ceplerine sokuyor
Sigaralar, kâğıtlar
Arasından kayıyor usulca
Eğilip alıyorum, kimse olamıyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ya da yalnız bir kızın
Sildiği dudak boyasında
Eşiğinde yine yorgun gecenin
Başımı yastıklara koyunca

Kimi de gün ortasında yanıma sokuluyor
En çok güz ayları ve yağmur yağınca
Alçalır ya bir bulut, o hüzün bulutunda.
Uzanıp alıyorum, kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ellerde, dudaklarda, ıssız yazlarda
Akşamları gerili ağalara takılıyor
Yaralı hayvanlar gibi soluyor
Bunalıyor, kaçıp gitmek istiyor
Yollar, ya da anılar boyunca.

Alıp alıp geliyorum, uyumuyor bütün gece
Kımıldıyor karanlıkta ne zaman dokunsam
Solgun bir gül oluyor dokununca.

YILDIZLAR

Seni karanlıkta yatırıyorlar.
Korkuyorsun geceden:
Bakıp bakıp pencereden,
Yatağına sokuluyorsun.

Ben hep eski yerimdeyim, biliyorsun.
Hava açık olduğu zamanlar
Beni seyrediyor, seviniyorsun.
Ne olurdu, ben de,
Sana göründüğüm şekilde
Odana gelseydim.
Ateşböcekleri gibi,
Küçücük avucunda
Yanıp yanıp sönseydim.

Seneler geçip gider, büyürsün.
Bir gün olur, hepsi biter:
Endişeler, o çocuk üzüntün
Hepsi biter.
Aydınlanır senin için geceler,
Güneş gibi görünürsün.

SOKAKTAN GELMEK

Sokağa mı çıkıyorsun, dikkat et,
Emanet ol Tanrıya.
Sokak demek
Eksilmek yarı yarıya.

Odalara kapanıp oturdunuz
İçinize evin serin sessizliği doldu,
Koruyucu duvarlara borçlusunuz
Çevrenizde dalgalanan dostluğu.

Bir sokağa çıkmayın bozulur bunca büyü
Yavan yavan ev size.
Hayatınız kuytu ve küflü
Sokaklarsa aydınlık taze.

Ayartıcı caddelerin eseri
Zalim gelişleriniz,
Evde size uzanacak elleri
İtmek istersiniz.

Haince sokaktan dönüşünüz
Sisli, karda.
Çünkü başka yaşayışlar gördünüz
Dışarda.

Sokağa çıkarken dikkat
Sokaklarda esen rüzgâr çünkü,
Rüzgârlarda eve dönmek saçma,
Ev dar çünkü.

KURŞUN

Bitkinim, bitkinsin
Saçlar ağarır ümitlerle beraber
İnsanın evi olması
Büyülenmiş gibisin.

Satırlarda soldu yüzün
Kalabalık evlerde eğreti
Üzgünüm, üzgünsün
Mumlar eridi.

Sokaklar, eğlenceler uzakta
Farkında bile değilsin
Hasadını esirgiyen toprakta
Bitkinim, bitkinsin.

Çökmüş siperlerden kurtulan yorgun
Askerleri düşün
Yer altında saatler
Yılları ömrümüzün.

Bilmezden gelsek de
Gün sönmiye başladı
Seneler eriyor cenkte
Yaşamıya vakit kalacak mı?

Diyelim kurtardık hayatı
Ya ansızın yalnızsak
Ya külçeleşir de ayaklar
Yürüyemez olursak?

Ya da askerleri düşün
Tam çıkmışlar siperden, bakıyorsun
Pusudaki tepelerden
Bir kurşun.

İLHAN GEÇER

1917 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun oldu. 1 yıl İktisat Fakültesi'ne devam etti. Askerlik görevini Bursa'da V.Kolordu Şifre Subayı olarak yaptı. Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde memuriyete başladı. Dört yıl sonra Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne geçti. Kurumda çeşitli kademelerde görev yaptı. İhtiyarlık Sigortası Müdür Muavini iken, 1973'te kendi isteği ile emekli oldu. Halen Ankara'da oturuyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Milli Kültür Dergisi'nin yazı kurulunda görev yapıyor.

"İlhan Geçer'in ilk şiiri Vakit gazetesinin Gençlik sayfasında 1934 yılında yayımlandı. 1950 yılında Hisar dergisinin kuruculari arasına katılan ve bu derginin sorumlu müdürlüğünü üzerine alan İlhan Geçer'in, Hisar'dan başka, Çınaraltı, İstanbul, Ülkü, Yücel, Varlık Türk Dili, Türk Yurdu, Türk Edebiyatı, Kaynak, Çağrı, Çığır, Elif gibi çeşitli dergilerde şiirleri ve tenkit yazıları yayımlanmıştır. İlhan Geçer, şiirlerini hece vezni veya serbest nazımla yazmış, bu şiirlerde bir duygu ve hüzün şairi olarak görünmüştür" (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-Cilt 3, sayfa : 310)

Şiir Kitapları : Büyüden Eller (1954), Belki (1960), Bir Bulut Geçti (1973), Yeşil Çağ (1976), Hüzzam Beste (1986).

İncelemeler : Cahit Sıtkı Tarancı (1977), Ömer Bedrettin Uşaklı (1986).

BELKİ

Gurbet gurbet öten bir tren sesi
Ve son kampanayla başlıyan hasretin
Unutacaksın bu şehrin garip gecelerini
Yıldızlarına uzanmıyacak ellerin

Yollar sana neşe bana keder verecek
Boynu bükük döneceğim odama
"Unut beni" diyordun ayrılırken
Unutmak kolay değil ama

Düşün garip gecelerini bu şehrin
Düşün yalnızlıklar içinde beni
Hani bir resmim kalmıştı sende
Onu olsun yalnız bırakma emi

Bilinmez dünya hali bu
Zamanla değişebilir insan
Belki dönersin bir akşam vakti
Bulutlarla o uzak diyarlardan

KÜÇÜK İSTASYONLAR

Nedense küçük istasyonların hali
İnsana hep hüzün verir
Tek başına unutulmuş gibi
Ağaç toprak ve demir
Camı arkasında solgun yüzlü bir kadın
Mahzun gözlerle bakar çekilir

Küçük istasyonlar bana hep
Burukluklarını tattırır
Gurbeti acı acı çalar kampana
Kavruk ağaç kara vagon gökte yıldız yalnızdır

Hüznüyle kaderiyle başbaşa yorgun
Yanında yöresinde renkler sapsarı
Terkedilmiş hâtıralar gibidir
Ara istasyonların kül rengi binaları

Ara istasyonları kederli küskün
Çevresinin kaderini yansıtır
Gecelerin ayazında gelip geçen trenler
İnsanın yüreğini biraz olsun ısıtır

Çok zaman öltünü düşündürür
İnsana küçük istasyonların hali
Garip yolcuları titrer öksürür
Telgraf tellerinde kuşlar misali

ONLAR

Onlar sırtlarında yorganları
Ellerinde çıkını
Güz rüzgârlarınca savruldular
Sıtmalı yapraklar gibi sarı
Ama ak bulutlarca yavuzdular

Küçük dünyalarında önce
Bir sıcak somundu düşündükleri
Yalnız düşlerinde biçtiler.
Tınaz tınaz gür ekinleri

Onlar taş basıp bağlarına
Hep gurbetin kapısını çaldılar
Uzak çeşmelerden bir kaç yudum su
Az sevinç çok umutla terli bir uyku
Kocaman kentlerde ufalıp dağıldılar

Yalın ayaklarıyla kopup dağ yollarında
Zafere koşar gibi en uzak mavilere
Koştular özlemden kanatlariyle
Yoruldular ezildiler avuçlarında
Kaldı sadece yoklukla çile

Onlar dudaklarında sert tütünlerin
Daha da sararttığı yanık havayla
Büyük yalnızlıklarda büsbütün azaldılar
Döndüler yüzlerinde artan kırışıklıklarla
Ümitleri ufalayıp teselli aradılar.

SAMATYA'DA GÜZ AKŞAMI

Şimdi büyük şehrin artıkları vuruyordur
Eskimiş güz lodoslarile Samatya kıyılarına
Şimdi işleri iyi gitmiyen küçük esnaflar
Yorgun - argın dönüyordur
Yapışkan çamurlu sokaklarına

Kiralarını bir türlü ödeyemeyen
Kiracılar dökülmüştür kapı önlerine
Kılkuyruk kediler dolaşıyordur
Yıkık duvarlar üstünde
Yamalı çamaşırlar sallanan bahçelerden
Kızarmış palamut kokuları geliyordur
Samatya'nın yorgun akşamlarına
Fakir yıldızlar eğiliyordur

Kıyı meyhanelerinde lodos kokan kadehler
Efkâr dolu yüreklere boşalıyordur
Sımsıcak ellerile tütün yüzlü tazeler
Yeşil çağındaki kaygısız çocuk
Dalından düşüremiyecekleri
Yasak yemişleri taşlıyordur

Erkeğe susamış genç dullar pencerelerde
Bozbulanık şarkılar mırıldanıyordur
Ufuklarca bomboş gönüllerde
Gerçek olmıyacak düşler uyanıyordur
Tahtakurulu kerevetlerde bıkkın ihtiyarlar

Siyah selvilerin rüzgârlarile sarhoş
Hiç kavuşamadıkları huzuru arıyordur

Şimdi Samatya kıyılarında güz martıları
Dönmiyecek mevsimlerin hüznüyle ağlıyordur

İNSANLA GÜZEL

Herşey insanla güzel
Doğan güne karşı gerinen evler
Mavi rüzgârların koştuğu sokak
İnsan olmazsa kötü resimler gibi
Lâcivert bahçelerde başlayan bahar
Temmuz tarlalarında başak

İnsanlar canım insanlar
Işıklar güneşler hep sizin için
Sizinle anlamlı gökler ve deniz
Sizinle bölüşür sevinci kuşlar
Siz varsanız korkunç değil
Karanlığı gecelerin

Çoğunuz iyi yürekli insanlar
Ama mutsuz
Acı hep mevsimler yörenizde
Ekmeğiniz kıt
Aşınız tuzsuz

Sabahlar sizinle aydınlık
Elleriniz uzandıkça mavi bulutlar
Sizin için kızarır dallarda yemiş
Bir sevince karşılık bin acınız var

Dostluklar sıcak sevgiler sonsuz
Savaşlar kinler öfkeler neden
Bırakıp gidersiniz gene de
Dünya bu kadar güzelken

CAHİT KÜLEBİ

1917 yılında Zile ilçesinin Şeltek köyünde doğdu. Sivas Lisesi'ni, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Antalya ve Ankara'da edebiyat öğretmenliği, Milli Eğitim Müfettişliği yaptı. Kültür Ataşesi ve öğrenci Müfettişi olarak İsviçre'de bulundu. Yurda dönünce bir süre Kültür Müsteşar Yardımcılığı yaptı. Türk Dil Kurumu Genel Yazmanı oldu. Şimdi emekli olup Ankara'da yaşıyor.

İlk şiirleri 1938'de Nazmi Cahit imzasıyle Gençlik dergisinde çıktı. Sonra yeni şiir akımı içinde yer alarak, Varlık dergisinde kendi imsasıyle şiirler yayımladı. Türk Dili ve Hisar dergilerinde de şiirleri çıktı. Şiirinde yaptığını "Yeni Romantizim" diye adlandıran Külebi, bu romantizmin yapıcı, toplumcu, hayalden uzak, taze, çoğu zaman iyimser ve neşeli olduğunu, kaynağının millî sanattan geldiğini söyler. Gerçekten de, yurdun sorunlarını, perişan durumlarını, Anadolu halkının bahtsızlığını, sefaletini şiirlerine ustalıkla koymuştur. Ama, bu sefaleti bir ideoloji uğruna, âdeta sevinerek sergileyen bazı toplumcu şairler gibi davranmamıştır. Yalnız, kara, acı ve kötü tarafları göstermez. İçinden yetiştiği Anadolu'nun ruh ve özünü buruk bir deyişle anlatır. Aydın bir Karacaoğlan havasında şiirler yazmıştır. Dili sade ve pürüzsüzdür. Yarım kafiyeli, içten seslenişler, ince ve zarif benzetmeler şiirinin özelliklerindendir.

Şiir Kitapları : Biri (1946)), Rüzgâr (1949), Atatürk Kurtuluş Savaşında (1952), Yeşeren Otlar (1954), Süt (1965), Sıkıntı ve Umut (1977).

SEVDA BAHÇESİ

Bir gül mahzun durur bahçede
Yanakları yorgun.
Sen pembe güllerin en pembesi
Hasta solgun.

Bir gül taze durur bahçede
Yanakları diri.
Sen beyaz güllerin en beyazı
Sabahlar kadar iri.

Bir gül baygın durur bahçede
Yaprakları serin.
Sen sarı gülerin en sarısı
Yağmur gibisin.

Pembe gül hülyandır açılmış,
Beyaz gül yanakların,
Sarı gül dağınık saçlarındır,
Ve mahzun kalbim ateş gibi
Yanan dudaklarındandır

SIVAS YOLLARINDA

Sıvas yollarında geceleri
Katar katar kağnılar gider
Tekerleri meşeden.
Ağız dil vermeyen köylüler
Odun mu, tuz mu, hasta mı götürürler?
Ağır ağır kağnılar gider
Sıvas yollarında geceleri.

Ne yıldızlar kaynaşır gökyüzünde
Ne sevdayla dolar taşar gönüller,
Bir rüzgâr eser ki bıçak gibi
El ayak şişer.
Sıvas yollarında geceleri
Ağır ağır kağnılar gider.

Kamyonlar gelir geçer, kamyonlar gider
Toz duman içinde,
Şavkı vurur yollara,
Arabalar dağılır şoförler söğer,
Sıvas yollarında geceleri
Katar katar kağnılar gider.

HİKÂYE

Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz,
Al tut ellerini bebek
Tut biraz.

Benim doğduğum köylerde
Ceviz ağaçları yoktu.
Ben bu yüzden serinliğe hasretim
Okşa biraz.

Benim doğduğum köylerde
Buğday tarlaları yoktu,
Dağıt saçlarını bebek
Savur biraz.

Benim doğduğum köylerde
Şimal rüzgârları eserdi,
Ve bu yüzden dudakların çatlaktır
Öp biraz.

Benim doğduğum köyleri
Akşamları eşkiyalar basardı.
Ben bu yüzden yalnızlığı hiç sevmem
Konuş biraz.

Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin
Benim doğduğum köyler de güzeldi.
Sen de anlat doğduğun yerleri
Anlat biraz.

FAYDASIZ DENİZ

Umutsuz günlerimde bir duman
Yükselir göğe doğru.
Yaralı bir gemi yavaş yavaş
Gömülür mahzun dalgalara.

Bu gemi benim gemim, nasipsiz.
Benim kaderim bu insafsız dalgalar.
Sevda doluysa, hayat doluysa kalbim,
Dalgalar da kin dolu, ölüm dolu o kadar.

İnsan gemi değil ki bir seferde bata gide.
Batar batar da yine çıkar.
Çekip kurtarır ellerimden, saçlarımdan
Narin kızlar, iyi düşünceler, vefalı hatıralar.

Bir kuş kondu pencerenin önüne
Sen geldin sandım hasta, solgun,
Batır beni ey kederlerimin denizi!
Faydasız denizler bile bugün yorgun.

CEBECİ KÖPRÜSÜ

Cebeci köprüsünün üstü
Karınca yuvasına benziyor,
Hamallar, körler, topallar,
Oturmuş nasibini bekliyor.

Cebeci köprüsü yüksek
Altından tren geçiyor,
Ya benim aklımdan geçenler?
Kimse bilmiyor.

Şu dünya güzelim dünya
Tıkır tıkır işliyor
İnsanlar insanlar insanlar
Neden böyle çekişir durur
Aklım ermiyor.

Cebeci köprüsünün korkulukları
Kara boyalı,
Daha böyle köprülerden geçersin çok!
Cahit külebi.

NAHİT ULVİ AKGÜN

1918 yılında Milâs'ta doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Ödemiş ve İzmir liselerinde öğretmenlik yaptı.

İlk şiiri 1936 yılında İzmir'de yayınlanan Akın gazetesinde çıktı. 1940 yılında Servetifünun- Uyanış dergisinde şiir yayımlamaya başladı. Bu şiirleriyle yeni şiire yöneldi. Sonra, Yüksel, Değirmen, Kovan, Varlık, Fikirler, Kaynak ve Yeditepe dergilerinde şiirleri çıktı. Rahat bir söyleyişi, yalın bir dili vardır. İlk şiirlerinde tatlı bir duygusallık içinde bol bol aşk temasını işledi. Sonra daha düşündürücü ve mesajı olan şiirler yazdı.

Şiir Kitapları : Sebep (1945), Birisi (1955), Karanlıkta bir Ağaç (1960), Gerçek Düş (1965), Evren Türküsü (1966), Ağaçlar Uyanınca (1971), Eksilen Gökyüzü (1980), Güneş Açınca (1985).

BİR SABAH

Uyandım sevdiğim yanımdaydı
Sabah oluyordu mavi mavi
Pencerelerin ağaçların arasından
Sabah oluyordu rahat rahat

Işıyordu elbiselerim kitaplarım
Yanyanaydık kitaptaki insanlarla
Bir denize bakıyordu biri saata
Biri öldü dünyasını görmeden

Küçüklük resmimde tuttuğum bayrak
Dalgalandı günle birlikte
Evlendiğim geceyi hatırladım
Kimseyi göremiyordum şaşkınlıktan

İyiden iyiye aydınladı ortalık
Bir güneş parçası düştü kahvaltıma
Sevinçle çıktım kapıdan
Yeni bir gün başlıyordu dışarda

BİRİSİ

Bir şey var aramızda
Senin bakışından belli
Benim yanan yüzümden
Dalıveriyoruz arada bir
İkimiz de aynı şeyi düşünüyoruz belki
Gülüşerek başlıyoruz söze
Bir şey var aramızda
Onu oldukça kaybediyoruz istiyerek
Fakat ne kadar saklasak nafile
Bir şey var aramızda
Senin gözlerinde ışıldıyor
Benim dilimin ucunda

BİR TAKIM İNSANLAR

III

Çıkınlarını açmışlar önlerine
Ekmeklerini yerler güverte yolcuları
Dört beş kişi dalmış cümbüşe
Bir türkü söyler
Perişan eder insanı
Herkesin derdi başka başka
Kiminin karısı ölmüş
Kiminin hayasız çıkmış oğlu
Kimi yeni nişanlanmış
Bir ilkokul öğretmeni
İçlenir kendi kendine
Kitaplar ne diyor hayat ne diyor
Gece vapur daha ağır ilerliyor
Ne kadar hoşnut olsak dünyadan
İnsanın içine bir şey oturuyor
Bir yer sızlıyor içimizde

Yurdumun insanları
Bütün insanları dünyanın
Hepimizin de yüreği umutla çarpar
Hepimizin de emeği var dünyada

Hey kardeşlerim hey
Gelecek günlerin saadetinde
Unutalım acımızı
Hoşnut olalım dünyadan

ÇAĞRI

Günlerin gürültüsünde nerde
Tut ki seviştik diyelim
Artık elim ayağım tedirgin
Zamanım seninle akar gider
Yaşamayı yeniler durur sevgin

Gözlerinde o dayanılmaz çağrı
Öpüşenlerin en olgunu kaçamak
Tut ki kalkmış engeller aramızdan
Üstümüzde ay aydınlık gökler
Bir mutluluk içindeyiz umulmıyan

HER ŞEY YERLİ YERİNDE

Hiç bir şey değişmeyecek o gün
Göçüvereceksin bu insan kalabalığından
Gelmemiş gibi olacaksın dünyaya
Sanki bu odada sen oturmadın
Sen giymedin bu elbiseyi
Ağlamadın
Gülmedin
Yemedin bu ağacın meyvasını
Bütün maceran
Bir varmış
Bir yokmuş

MEHMET ÇAKIRTAŞ

1918 yılında Edremit'e bağlı Karaaydın Madeni köyünde doğdu. Edremit'e yerleşti. Öğrenim yapmadı. Eski ve yeni yazıyı öğrenerek kendini yetirtirmeye çalıştı. Genç yaşta elinden bir kaza çıkarak cezaevine düştü. 1944 yılın'da tahliye olarak Edremit'e döndü. Bir yıl sonra askere alınarak Ankara Yedek Subay Okulu'na sevkedildi. Bu sırada Behçet Kemal Çağlar, Osman Atillâ, Ahmet Kutsi Tecer gibi şairlerle tanıştı. Terhis olduktan sonra Ankara'da çeşitli kuruluşlarda çalıştı. Halen emekli olup Ankara'da yaşıyor.

12 - 13 yaşlarında şiir yazmaya heves ettiğini, babasının da bir sazşairi olduğunu söyler. Çakırtaş 1940'lı yıllarda âşk tarzı şiirler yazmaya ve bu şiirlerini, Yedigün, Çınaraltı, Ülkü, Köy Postası gibi dergi ve gazetelerde yayınlamaya başladı. Tamştığı şairler de kendisini teşvik ediyor ve güçlendiriyordu. 1945 yılında Çakırtaş'tan Damlalar adlı kitabını çıkardı. Aşık tarzı şiirin günümüze uyan başarılı örneklerini vermiştir.

Şiir Kitapları : Çakırtaştan Damlalar (1945), Gün Dönümü (1951).

GÖRMEZ OLSAYDIM

Hüsnünle müsavi insafın olsa,
O zaman gözlerim bir bahar görür
Şu karanlık ömrüm nurunla dolsa
Bu gönül lütfunu büyük kâr görür.

Günüme buluttur çekingen hâlin
Eritip gidecek beni ihmâlin
Bilmem ki dünyada senin emsâlin
Senin kadar kimden itibar görür.

Derdinle perişan halimi bilsen
Kalbimi görüp de insafa gelsen
Ne olur bir kere yüzüme gülsen
Güzellik hazinen ne zarar görür.

PUL HASTA

Bulamadım şu halimden anlayan
Gönül hasta, dudak hasta, dil hasta
Yağmur yağar dağı taşı ıslatır
Yaylâlardan uzak kalan sel hasta.

Eksik olmaz yüce dağın buludu
Vefalı yâr seven kesmez umudu
Güz erişti menekşeler kurudu
Bülbülünden ayrı düşen gül hasta.

Ateş söner : kıvrım kıvrım sis kalır
Çeşme kurur : suya hasret tas kalır
Sevda çeken gönüllerde yas kalır
Yeller vurup ırgalanan dal hasta.

Bin cefayla geçiyor bu devranım
Dağ misâli eksilmiyor dumanım
Petek petek ağu tuttu kovanım
Çiçek hasta, arı hasta, bal hasta.

Âşıklara gam kasavet er gelir
Aşk yolunda yürüyenden ter gelir
Bâzısına beklemeden yâr gelir
Benden yana ıssız kalan yol hasta

İnsafsızım hiç bakmıyor yüzüme
Ne söylesem kulak vermez sözüme
Teller taktım, düzen verdim sazıma
Parmak hasta, mızrap hasta, tel hasta.

Bahar vakti kızlar varırlar çaya
Çare yokmuş aşktan yatan hastaya
Kalb mektubum gidip attım postaya
Yad eliyle mühürlenen pul hasta.

BİR TANEM

Sen sessiz gezerken sıla bağında
Bak beni düşürdün dile bir tanem
Gurbette çalkandım dert ırmağında
Kapıldım aşk denen sele bir tanem.

Bu gurbet derdinle öldürür beni
Kahırlı yıllara doldurur beni
İnletir saz gibi çaldırır beni
Kadrimi bilmeyen ele bir tanem.

Gençliğim geçiyor cefa çekmekle
Ah!. ile kadere boyun bükmekle
Bilmem ki ne buldun beni yakmakla?
Dönmüşüm bir yığın küle bir tanem.

Aşkmla gurbette gezdim durmadan
Hicrini kalbime yazdım durmadan
Usandım derdine göğüs germeden
Sen hâlâ gelmedin yola bir tanem

Zannetme dünyanın güzelleri az
Unutma sözümü bir tarafa yaz
Oldukça o inat sende öyle naz
Başka dilber yarim ola bir tanem

HASAN ŞİMŞEK

1918'de Tarsus'da doğdu. Adana Ziraat lisesi'ni bitirdi. Taprak Mahsülleri Ofisi'ne girerek kurumun çeşitli yerlerdeki işyerlerinde görev yaptı. Buradan emekli oldu.

1936 yılında şiir yayınlarına başladı. 1941'den sonra, daha çok Varlık dergisinde göründü. Vezinli kafiyeli şiirler yazdı. Arasıra ikişer, üçer dörder heceli mısralarla da şiirler kaleme olarak kendine yeni bir şiir yapısı aradı. Çok zaman hayatın küçük mutluluklarını sergileyen şiirler verdi.

Şiir kitapları : Gece Gündüz (1952), Beyaza Duran (1963).

GECE GÜNDÜZ

Benden sor
Kardeşim
Benden sor
Söyleyim;
Bu sevda
Yıllardır
Çektiğim:
Öyle zor
Şaşırdın
Neyleyim!

Ne varsa
Okuyup
Bitirdim;
Yızılmış
Ne varsa
Faslı aşk
Üstüne;
Uykumu
Yitirdim
Uykumu;
Geceler
Şahidim

Anladun
Ne mantık
Kâr eder
Ve ne de
Felsefe;
Ateşten
Bir gömlek
Giydiğim...

Tut artık,
Elimden
Tut artık
Çalabın!
Bir hattı
Üsttüva
Geçiyor
İçimden...

Her akşam
Sairün-
filmenâm,
Her sabah

Ya Ferhad
Gibiyim
Ya Kerem

Benden sor
Kardeşim
Benden sor
Söyleyim;
Konuşan
Dilim var
İşiten
Kulağun
Ellerim
İş tutar.

Dedemiz
FUZULİ
Ve YUNUS
Misâli
Garibim,
Ne bahçem
Bağım var.
Ne çiftim

Çubuğum
Bir lokma
Bir hırka
Nasibim

Bir deniz
Çalkanır
Bir deniz
Ruhumda
Bütün yaz

Rüzgârlar
Yıkanır,
Yelkenler
Açılır
Yelkenler
Bembeyaz
Tertemiz

Geceden
Çıkarım;
Geceden
Sabaha

Yeniden
Yaşarım
Yeniden
Bir daha;
Güneşler
İçinde...

Bakarım
Gök mavi,
Bulutlar
Seyrinde
Gün, derim
Gün - bugün
Dem-bu dem;
Aklımdan
Geçen şey
Sevdadır;
Ölümü
Düşünmem...

Ve sen ey
Yaşamak!

Bu denlü
Güzelken
Bilirim
Ölümlü
Dünyadır:
Aldığım
Her nefes
Attığım
Her adım
Hayata vedâdır
Bütün yaz

Var olsun
Bu toprak
Su sürüp
Ektiğim...
Var olsun
Bu sevda
Yıllardır
Çektiğim

Var olsun
Var olsun
YAŞAMAK...

GÖLDE UYANMAK

Hep sorguya çekiyorum kendimi
Aşk mı diyorum, yaşamak sevinci mi
Umut mu sıcak tutan kanımı?
Dünya mı bunca alımlı
Benmi güzelim sevgilerde
Tanrı mı?
Mutluyum bilir miyim neden?
Geçen şey ışıtırken alnımı
Henüz çıkmış gibiyim hastahaneden
Ağlıyorsam ondan işte
Gülüyorsam da ondan..
Ondan olacak her halde
Her soluğumda bir an, her anda ben varım;
Gün ağzımda süt gibi ikindilerde
Ve gölgem uzadıkça uzuyor
Ve saçlarım az daha...
Direnmek nafile

Yanmam, diyorum, ateşte
Suda boğulmam;
Ölürüm-toprak olurum ama yok olmam!
Şimdi nasıl harcıyorsam canımı
Kan ter içinde ve soluk-soluğa
Yıllar, yüzyıllar sonra da,
Ak bir gülde uyandığım zaman
Tekrar eğileceğin toprağa...

SEBEP

Sarhoşum ya Rab
Geceden beri
Sarhoşum işte
Bu hale sebep
Ne şiir ne şarkı
Ne aşktır ne de
Yıllanmış şarap
Değil hiç biri.

Bu hale sebep
Halk türküleri
Halk türküleri

AÇAR AÇMAZ

Siz de duyar mısınız sabahları;
Uyanınca bahar günleri;
Yağmur kokusunu burnı burnı,
Çiçek kokusunu genze vuran;
Açar açmaz pencereleri.

SALÂH BİRSEL

1919 yılında Bandırma'da doğdu. İzmir Erkek Lisesi'ni, Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Fransızca öğretmenliği, banka memurluğu, iş müfettişliği, Ankara Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü görevlerine çalıştı. Uzun süre, Türk Dil Kurumu Yayın Kolu Başkanlığını yaptı. Şimdi İstanbul'da yazarlığa devam ediyor.

İlk şiiri 1937 yılında Gündüz dergisinde çıktı. Şiirde duygusallıktan, süsten, derinlikten uzak olmak gerektiği görüşünde olan Birsel, 1955'ten sonra, 1940 kuşağı şiirine olan yakınlıktan da tamamen sıyrılarak kendine özgü bir şiir dünyası yarattı.

Koyu bir sadelik, yergi, hiciv, espiri şiirinin ana unsurları olarak nitelenebilir. Şiirleri konu bakımından zengindir.

Şiir Kitapları : Dünya İşleri (1946), Hacivatın Karısı (1955), Ases (1960), Kikirikname (1961), Haydar Hayar (1962), Köşekler (1961).

Romanı : Dört Köşeli Üçgen (1961).

Onbeş kadar, deneme - inceleme, hâtıra, tarih kitabı vardır.

GÜZİN'İN GENÇLİK YILLARI

Ben Güzin'i düşünürken
Güzin'in de düşündükleri vardı
İnce inceydi parmakları
Minnacık bir yüzü vardı
Güzin'in aklında
Atlar arabalar
Daha başka erkekler
Başka hayatlar vardı
Güzinin kedileri vardı
Benim gibi okşanmak isteyen

Ama sevdanın adı geçsin
Güzin kaşlarını çatardı

Güzin masalların da Güzin'i
Şehzadeler Güzin'in de şehzadeleri
Bir büyük defter tutar
Güzin'in hayelleri

BİR ŞAİRİN ÖLÜMÜ

Kimse inanmaz
Benim bir hafif makineliyle öldüğüme
Veya ayrıldığıma
Dünyadan;
Benim de başşehirde bir odam
Şiir kitaplarını
Ve arkadaşlarım vardı;
Şöhretim de olurdu
Yaşasaydım.

ÇIPLAK ASES

Yıkanmalı yıkanmak kromlarda
Sokulmak az daha çıplaklara doğru
Giyinmeler o kadar rahat değil ki
Çıkarmalı camları lambalardan
Soyunmak az daha alevlere doğru

Yüzmeli yüzmek kandillerle
Sarılmak az daha ateşlere doğru
Yamanlar o kadar derin değil ki
Uçmak kromlara kromlardan
Sıçramak az daha sıcaklara doğru

Öpüşmeli öpüşmek Asesleyin
İtişmek az daha kavlara doğru
Gülmeler öyle bir sinyal ki
Yıkanmalı yıkanmak kromlarda
Yaklaşmak az daha ışıklara doğru

AĞAÇLI PENCERE

Üşenmeden eğiliyorlar pencereme
Gündüz değil gecelerin
Kavaklar çınarlar söğütler
Uykumu şaşırıyorum
Kimi aşktan lâf açıyor
Kimi gördüğü ölülerden
Buv buv
Başka dağ görmek başka deniz
Hepsinde der bir
Zor şey diyorlar
Ağaç kalmak
Kimi de ceylânları anlatıyor
Gündüz değil geceleyin
Ahuların öpüşmesi varmış
Alev alev

KÖÇEKÇE

İsterse darbuka gelsin önden
İster keman çıksın ortaya
Üşüsünler üşüyenler
Odaya dolsunlar evveli

Ut atılsın bir türkü çağırsın
Tambur kıpırdasın yerinde
Tımbırdasınlar tımbardasınlar
Pencereyi titretsinler pencereyi

Zıvanadan çıksın derken her biri
Ötsün zurna alabildiğine
Davul gümbürdesin dümbelek dümbürdesin
Bir köçekçe başlasın sevda yerine

CEYHUN ATUF KANSU

1919 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi. Çocuk hastalıkları uzmanı olduktan sonra Turhal Şeker Fabrikasında, Ankara'da Türkiye Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğünde doktorluk yaptı. 17 Mart 1978'de Ankara'da öldü.

Önceleri halk şiiri geleneğinde şiirler yazdı. Sonra yeni Şiir Akımını benimseyerek, 1940 Kuşağı Toplumcu şairlerinin yanında yer aldı. Dile ve halka dayanan şiirlerinde, Anadolu'nun ve halkın dertlerini, acılarını ve sorunlarını dile getirdi. Şiirlerindeki musiki ve lirizm yetersizdir.

Şiir kitapları : Bir Çocuk Bahçesinde (1941), Bağ bozumu Sofrası (1944), Çocuklar Gemisi (1946), Yanık Hava (1951), Haziran Defteri (1955), Yurdumdan (1960), Bağımsızlık Gülü (1965), Sakarya Meydan Savaşı (1970), Buğday, Kadın, Gül ve Gökyüzü (1970).

Makale ve denemeleri vardır.

YAZ RÜZGÂRLARI

Yaz rüzgârlarından açılınca dostum
Açılarını düşünüyorum ayrı ayrı kişilerin
Kiminin açısı otuz derece gün görmez
Biraz daha açılır bir pencere kırık beş derece
Dikilir matematikçi kesin konuşur doksan derece
Bilgin uzayda gider yüz seksen derece.
Hepsinde o sınırlı bencil korkak bakış!
Evrensel bir açı istiyorum ben,
Senin açını da, onun açısını da kuşatan,
Bütün açıların içinden derin özgür bakan,
Yaz rüzgârlarının getirdiği ne varsa tüm,
Bir tek açıdan benim olsun!

GÜNEY HASTALIĞI

Ben dostum vaktiyle bir güney şehrine gittim,
Yanımda -sevince öyledir!- dünyanın en güzel kızı vardı,
Ama neyleyim ki içimde yine o garip sızı vardır,
Sonunda, o güzel günlerimi berbâd ettim.

Eylüldü dostum, aylar içinden Eylüldü,
Ateşi düşmüştü artık hummalı kalbimin,
İyileşmiştim dostum, sonra o akşam üstlerinin
Her saati bir altın yaprak olup döküldü.

ÇOCUKLUK AŞKI

Düşün, düşün ki anne ben daha çok küçüğüm,
Ilık ellerimden tut, beraber götür beni,
Oyuncakçıda büyük mavi bir gemi gördüm,
İşlenmiş, dalgaların köpüğüyle yelkeni.

Şu renk renk toplara bak, anne, ne güzel renk renk
Dönüyor içimde bir bayram yeri dönüyor,
Yuvarlanıyor gönlüm şu uçan toplara denk
Bir yokuştan koşarak kalbim sana iniyor.

Kan değil, zafer akar benim savaşlarımda,
Hürriyet için ölür genç kurşun askerlerim,
İnsanlığın cenneti saklı göz yaşlarında,
Yeni bir bahar çağı getirecek zaferim!

Korkma, korkma kaçmam ben, tahta atımla dağa,
Senden daha güzel bir dağ var mı rüyalarda?
Niçin uğraşsın küçük kuş yurdundan kaçmağa,
Yaşarken annesinin yeşerttiği kırlarda?

Kırılır, bütün iyi oyuncaklar kırılır,
Çocuk kalplerinden mi yaparlar hep onları,
Niçin oyun biterken en sonra hatırlanır,
Hatıralarımızın en tatlı oyunları?

Satılır mı zengin bir oyuncakçıda söyle,
Anne, dün okuduğun masaldaki güzel kız?
Yeter, altın bir kalbim olsun, Tanrıdan dile
Bütün zenginliğimi verir onu alırız.

KIZAMIK AĞIDI

Ben gamlı, donuk kış güneşi,
Çıplak dallarda, sessiz dinleniyorum,
Köyleri, yolları, dağı, taşı
Isıtıyor, avutuyordum.

Bir köy gördüm tâ uzaktan
Dağlar ardında kalmış bilmezsiniz,
Kar örtmüş, göremessiniz karanlıktan
Yalnızlıkta üşür üşür de çaresiz.

Ben gördüm bu köyü damlarının altında,
Çocukları kızamık döküyor,
Gözleri, göğüsleri, yüzleri, ah bırakılmış tarla
Gelincikler arasından öyle masum bakıyor.

Habersiz hepsi, kızamıktan ve ölümden,
Kirli yüzlerinde açan ölümden habersiz,
Ve, düşmüş bir gül oluyorlar birden
Bebekler ölüveriyor, ölümden habersiz.

Ali'lerin kızı Emine'yi gördüm,
Öldü... Yusuf'ların Kadir öldü, emmisinin Durdu
(öldü,
Gördüm Döne öldü, Ali öldü, Dudu öldü.

Bir saydım, yirmi üç çocuk
Ah, Güllü Güllü Gülizar öldü,
Gördü kış güneşi, gamlı ve donuk,
Daldı oğlanlar, çiçekti kızlar öldü.

MUVAFFAK SAMİ ONAT

1919 yılında Ürgüp'de doğdu. Ankara Siyasal Bilgiler ve Hukuk Fakültelerini bitirdi. Konya ve İstanbul'da İş Müfettişliği, Gaziantep'de Bölge Çalışma Müdürlüğü yaptı. Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü oldu. Sonra Damştay üyeliğine seçildi. Buradan emekli oldu. 1985 yılında İstanbul'da öldü.

Muvaffak Sami Onat, şiire 1936 yılında başladı. Varlık, Servetifünün ve Şadırvan dergilerinde, Sanat ve Edebiyat gazetesi ile Ulus gazetesi Sanat sayfasında şiirleri yayınladı. Kendine has bir şiir üslubu ve şekil güzelliği vardır. "Şiir güzelolan yenidir. Şiir bir dil işidir". Diyen Onat, yeniliği, güzelliği abesde, zırvada, argoda aramamış, nükte cambazlığı yapmamış, eskiye yaslanarak yeni olmaya, çağdaş ve başarılı şiirler yazmaya çalışmıştır.

Şiir Kitapları : Vazo (1941), Yaratılış (1942), Gel Gör ki (1948), Şiirler (1984).

EN AZDAN

İşte, en sevdiğim renk,
Uçuyor bir güvercinin boynunda.
İşte mağlûb oluyor gururum,
"Süfli bir zevk"in koynunda.

İşte, dalgalarında kıvrandığım genişlik;
Sâkin ve berrak.
Ve işte dinledikçe kendi kendimi
Pişmanlıklar yükseliyor, bak!

Yürüyor, geceler mısraında Baudelaire'in,
Mallarmé uzak limanlara demir almada.
Bense gecesiz ve limansız
Bir ruha sahibim ki bunalmada...

Oysaki yaşamak ne kadar iyi,
Ve seninçin şiirler yazabilmek;
Eğer ölüm de varsa bu işin sonunda
En azından seninçin ölmek...

GEL GÖRKİ

Öylesine değişti ki devran,
Öylesine başka ki faslı bahar;
Geçmez oldu adın sevdâ bâbında :
Yâr !

Başka türlü edilir methüsenâsı sevgilinin,
Nerde Serv-i sîmin, gonce misâl?
Aşkın kitâbında değil, sözlükte kaldı:
Visâl !

Hüsrân, sâde romanlarda,
Sâde plâklarda söylenir cevrücefâ;
Ve bir semt ismidir İstanbul'da sâde :
Vefâ !

Gel gör ki şâir yine aşıktır,
Öylesine kötü sevdadan yana,
Ve bir nâme makâmındadır bütün şiirler :
Anlayana...

MENŞURA YAĞAN YAĞMUR

Bardaktan boşanmada yağmur,
Kekik kokularının vahşetine;
Bıçak gibi saplanmada toprak kokusu
Kız oğlan kız tarlaların şehvetine.

Düğüm düğüm çözülüyor, sessiz;
Düşüyor yerlere billûr, billûr.
Mavi bir kavs halinde peydahlanıyor işte
Nûr!

Bir musiki rahatlığınca iniyor göklerden,
İniyor göklerden bir âhenk.
Ve toplanmada âlem bir menşur üzre
Yedi renk.

Yüyük uğultularla yükselmede hasret
Yazın sıcağından, kışın karından.
Bir teselli, bir teselli sızmada toprağa
Karınca yuvalarından.

MAVİ SENFONİ

Renk alır bulut maviden,
Renk verir göğe mavi.
Mavi gecelerde yaşanır "Sefil Cümbüş"ler
Müsavi.

Nasıl eğri yağarsa yağmur.
Öylesine mavi düşer yaprak denize.
Mavimsi sabırlar uzunluğunda beklenir:
Mucize.

Bütün musikiler mavidir,
Taş sesi, toprak sesi, su sesi.
Ah ! o dudaklar bile, bazan,
Öpülesi.

Aşk da mavidir, şiir de,
Göz mavi bakar severken.
Mavi damarlar örttükçe güzeldir, sâde,
Ten.

Selviler mavidir geceler boyu,
Gündüzler kadar.
Mavidir, akşamlar sessizliğinde bütün
Dualar.

HALİM YAĞCIOĞLU

1910'da İzmir'de doğdu. Kızıl Çullu Amerikan Kolleji'nde okudu. İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdi. Gazi Eğitim Enstitisü Edebiyat Bölümü'nden mezun oldu. Zonguldak, Eskişehir, Urfa, Sivas ve Bolu'da öğretmenlik yaptı. Ankara'da Kütüphaneler Genel Müdürlüğünde çalıştı. Kemalist Ülkü dergisini yönetti. Şimdi emeklidir.

İlk şiirleri Çınaraltı ve Ülkü dergilerinde çıktı. Bir müddet halk şiiri anlayış ve tarzında hece ile şiirler yazdı. Sonra yeni ve toplumcu şiire yöneldi. Varlık, Yeditepe, Kaynak gibi dergilerde yazmaya başladı. Şiirlerinde Atatürk'e geniş yer verdi. Milliyetçi ve toplumcu şiir arasında bir hayli gidip geldi.

Şiir kitapları : Samanyolu (1942), Anzelha (1955), Kasım Rüzgârı (1955), Destan Türk (1973), Altın Günlerin Eşiğinde (1976),

Ayrıca çocuk kitapları, masal ve antolojileri de vardır.

YOL BOYUNCA

Koparabilir misin bana yıldızlardan
Avuçlayabilir misin karanlığı
Sen ki milyonlar içindesin
Neden kalbimin yalnızlığı

Bulabilir misin bana dost dost dost
Ki sensin seni karşılık beklemeden
Buz üstüne yazılır mı çocuğum
Düşündün mü deniz dikiş tutmaz neden

Düşündün mü gecelerde ne var
Böyle insanı ürperten
Sanır mısın ruhsuz bu karanlıklar
Ölüm sükutuyla yüreyen

Tutabilir misin geçen zamanı
Dönebilir misin onbeşine
Şaşmadın mı hiç çocuğum
Baharın sessizce gelişine

Kim sürdü gözlerine maviyi
Ki denizleri hatırlatır
Hiç dönen varmı öteden
Sır

ALLI UÇURTMAM
TELLİ UÇURTMAM

Göğün mavi aydınlığı içinde
Çocukluğumu görüyorum
Gelin gibi süzülen
Her takla atışta kahkahalarla gülen
Parlak bir sevinç gözlerinde

İzmir'de deniz kenarındaki meydan
Kalbimizin heyecanlarla çarptığı
Islak kayalar köpüklerin yıkadığı
Çınlıyor kahkahalardan

İşte bütün çocuklar
Hapishane müdürünün Orhan
Merzuka Hadi Liya binbaşının Turgut
Balkonda Safinaz teyzenin çaldığı ut
Ruhlarımızı aşkla yıkayan

Dostuz bu altın halkada
Mesut halince her çocuk
Ah o oyun sonlarındaki yorgunluk
Küslerin barışması rüyalarda

Ekmek elden su gölden
Kalbimiz daha ayrılıklarla yanmamış
Sihirbazın üflediği kamış
Ses veriyor sevgilerden

Bilmem o meydanlarda şimdi
Hangi uçurtmalar süzülür
Kalbim hatırasıyla üzülür
Islatır gözlerimi

SARDUNYA

Bir sardunya olmak isterdim şu dünyada
Kırıldıkça kırıldıkça yeşeren
Öylesine al al veren
Bir sardunya

Bir sardunya olmak isterim şu dünyada
Bir avuç toprağım olsun ama benim olsun
İster bir saksıda olsun ister dağda olsun
Yeter ki gönlüm rahat olsun

CEBECİDE

Cebeci'de
Üç çatal tepeye karşı
Rüzgârlı bir tümsek
Ve yalnızlık vardır

Cebeci'de
Üç çatal tepeye karşı
Serin kabartı
Altında bir can vardır

Cebeci'de
Üç çatal tepeye karşı
Unutulmuş unutulmuş unutulmuş
Sahipsiz yatanlar vardır.

SABAHATTİN KUDRET AKSAL

1920 yılında İstanbul'da doğdu. Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Bir müddet İstanbul okullarında öğretmenlik yaptı. 1951'den sonra İstanbul Belediyesi'ne bağlı kuruluşlarda çalıştı. Oradan emekli oldu.

İlk şiiri 1938 yılında Varlık dergisinde çıktı. 40 yıla yakın bir süredir şiir çalışmalarını devam ettiriyor. Hikâye ve tiyatro eserleri de yazmıştır.

Önceleri Garipçilerin etkisinde, günlük hayatın akışı içinde insanların sevinç ve mutluluklarını dile getirdi. 1960'lardan sonra felsefi düşünceye ağırlık vererek insanın evrendeki yerini ve değerini arayan şiirler yazdı. Yalnızlık duygusu şiirinin vazgeçilmez teması olmuştur.

***Şiir Kitapları** : Şarkılı Kahve (1944), Gün Işığı (1933), Duru Gök (1958), Bir Sabah Uyanmak (1962), Elinle (1962), Eşik (1970), Çizgi (1976), Şiirler (1979), Zamanlar(1982), Bir Zaman Düşü (1984).*

***Hikâye Kitapları** : Gazoz Ağacı (1954), Yaralı Hayvan (1936).*

***Tiyatro Eserleri** : Evin Üstündeki Bulut (1948'de oynamış, basılmıştır), Şakacı (1952), Bir Odada Üç Ayna (1956), Tersine Dönen Şemsiye (1958) Kahvede Şenlik Var (19665, Kıral Üşümesi (1970), Bay Hiç Sonsuzluk Kitabevi (1981), Önemli Adam (1983).*

SEVDA DEMİ

Sevdiğim bir kadın var
Çocukluk resmi cebimde
Bir sevda içindeyiz ki sormayın
Gündüz gece eli elimde
Gezdiğimiz yer park
Bazan sinema.
Bir de bakıyorsun ev olmuş
Şu İstanbul baştanbaşa bizim
Böyle olur aşk dediğin
Şaşkına çevirir insanı bir bakıma
İş güç arkadaş
Ne varsa unutturur adama.

YARI KARANLIK

Bir kadın boşluğa açılan penceresinde
Düşünüyor kimbilir kimi
Saçları edası her haliyle güzel
Ömrün bu yalnızlık penceresinde

Aklım hep o yarı karanlık pencerede
Sokakları dolaştım durdum boyuna
Sevgi o geçmiş gitmiş zamana
Her anını hatırlarun hatırlamasına

Derde düştüm böyle delikanlılık çağında
O zamandan beri bağlıyım şiire
Bütün güzel ve uçucu şeylere
Ömrüm anlatılınaz bir aydınlık iççinde

Bir aydınlık içinde dünya
Keyifli mi keyifli görünür bana
Sarmaşık balkona tırmanır
Hudutsuzluğu içinde zamanın

Geyik dağda elinden geldiği kadar canlı
Denizin dalgası vakit buldukça deli
Bir sarhoşluk sarmış günümüzü
Harcamakla bitmez bir türlü

Boşluğa açılan penceremde
Erişilmez güzelsin daima
Bir düşsün aşılmaz varlığın
Sonsuzluğu hatırlatır insana

AĞAÇ GİBİ

Ağaç gibi yalnız, yaprakları
Rüzgârıyla. Ve zaman dışı
Bir avluda uçuşur kuşlar;
Susar yıldızlara karşı.

Taş topraktan eski, sudan önce,
Mavinin beşiğinde büyümüş.
Kesin gerçek, elimle tuttukça
Var, ışığın oyunundaki düş.

Benim diyor ölçüsü biricik
İşlenmiş som altın, düşüncenin.
Dalgada sürek, soyut gelincik,
Başıboş ırmak, gizi gecenin.

DENİZE KARŞI

Adam oturmuş denize karşı
Elinde oltası yıldız tutar

Çeker çıkarır bir bir geceden
Çeker çıkarır tadına bakar
Ardında ışık içinde çarşı

Bir kız geçer arkadaki yoldan
Bir edâ bir çalım akça pakça
Ağzı yüzü bir delice türkü
Vurur kokusu uzaklaştıkça
Öyle bir diş ki beter gerçekten

Dalmış gitmiş işine beriki
Vız gelir çarşı türkü vız gelir
Çocuksu bir bakış gözlerinde
Bir başına rıhtımda oturur
Ne geçer içinden bilinmez ki.

KARANFİLLER

Alacasında sabahın kimdi
Ayıran ayıklayan yıkayan
Bir ışıltılı bakraçta eski
Süzen usunun haziranından
Yanyana koyan karanfilleri

Aydınlığımız karanfilleri
Anlamla yoğuran bir ocakta
O ipince büyücü elleri
Orda tarihten önce uzakta
Getiren bugüne bunca iri

Her öğle üstü sonra ikindi
Karanfilleri her gün yeniden
Gökyüzünde yokluğun var etti
Bir kişi gece gündüz yürüyen
Aynasında güneşlerin şimdi

İBRAHİM MİNNETOĞLU

5 Ocak 1920'de Malatya'nın Ağvan köyünde doğdu. İstanbul Erkek Lisesin'den mezun oldu. İstanbul Hukuk Fakültesi'ne ve Gazetecilik Enstitüsü'ne devam etti. 1941 yılında Yeni Sabah Gazetesinde basın hayatına atıldı. Hergün, Tercüman, Dünya gazetelerinde; Yataklı Vagonlar Şirketi'nde çalıştı. 1961'de Minnetoğlu kitabevi'ni kurdu. Halen emeklidir.

İlk şiirleri Yedigün, Yirminci Asır dergilerinde çıktı. Sonra Türk Dili, Hisar ve Türk Edebiyatı dergilerinde şiir yayınladı. Şiirlerini bazan hece, bazan serbest vezinle yazdı. Kimi zaman da şiirlerini kelimelerle bir piramit biçiminde kurdu. Daha çok Anadoluyu ve Anadolu halkını şiirlerine konu yaptı. İstanbul'un Fethi için bir destan yazdı. Şiirlerinde iç ahenge önem verdi.

Şiir Kitapları : İstanbul'un Fethi (1953), Kıbrıs Destanı (1959), Ağvan (1960), Sevgiler (1979).

Gezi Notları : Vagon Penceresinden (1959).

MEMLEKET TÜRKÜLERİ

Bir tutam yeşil türkü
Bursa'dan Malatya'dan
Ortak dertlerimizi anlatan
Maya'lar Hüseyni'ler.

Halk türkülerinde yaprak yaprak
Lavanta çiçekleri, nergisler
Ezik, ağlamaklı, şen şakrak
Beni sana seni bana söyler.

Seher yıldızının ışığı
Karışır gün ışığına
Yaban gülleri, dağlarda
Serer yapraklarını yoluna...

Uzun ayrılıklar ve gelgeller
Ağlatır kurbağaları göllerde
Bir bakarsın gurbet Muş olur
Bir bakarsın Malkara
Dilimiz damağımız kurur
Feleğe yalvara yalvara!..

İster Dede bestelesin
İster Karacaoğlan söylesin
Tâ Edirne'den Ardahan'a dek
Bu şarkılar, bu türküler
Beni söyler, seni söyler.

Uzun ayrılıklar ve gel geller
Ağlatır kurbağaları göllerde.

ÇOCUK UYKUSU

Aman kuşlar kiraz dallarında,
Usul ötün, sessiz söyleşin,
Hakkınızdır sevinmek biliyorum,
Bütün kirazlar sizin olsun.

Aman böcekler arılar, çiçeklerde,
Yağmur sonu pırıl pırıl
Gülen otlar üzerinde yavaş yavaş
Biliyorum bütün kırlar sizin.

Gelişen ak sarı yumurtayı
İlk ışıltısını bildiren gündüzün
Yaratıcı doğayı haykıran horoz
Biraz yavaş, biliyorum zafer senin!

Aman rüzgâr, kır sevinci
On dört yaş hafifliğiyle, yavaş ol,
Biliyorum dopdolusun, gül dallarında gezintin,
Biliyorum, bütün şarkılar senin.

Senin kiraz, senin hakkın küçük kuş,
Arıların çiçeklerdeki hakkı yerli yerinde,
Horozlar da zaferle ötebilir,
Bir şey demem kız göğüsleri rüzgârın hakkı.

Şimdi şu an, gelişmekte olan,
Bir küçük şey daha var,
Kiraz rüzgâr arı kadar,
Doğada herşeye hakkı olan.

O uyuyor sevinci içinde,
İç ağlığı içinde kardeşliğinizin,
Biliyor, tanıyor, hepinizle ilgili,
Ama uyuyor, uyuyor şimdi bilin.

GÖRGEÇLER

Sürer gider bir süre
Sudan sebeplerle, sereserpe
Sevdaların, sevdalara seslendiği
Sıcak iklimli ülkelerde!..

Kırık aynaların kuru
Gözleri; kirlenmezse de
Kurnaz kargaların
Pusu kurduğu ülkelerde

Parlar pısırıkça
Hıçkırıklarda;
Bir talih kuşu bekler durur
Pamuk Prenses yedi cüce!..

Sular, suların sessiz akşamında
Seslenir salkım söğüde...
Sırt çevirir, çocuk susar;
Yaşamadan her öğüde!..

Bahçeli çayevi ve bizim bakkaliye
Komşu olurlar mescide...
Önce sevip sonra bıktığımız
Eşyalar bekler; şimdi eskicide.

Hey heyleri tutmuş gibi turist
Turkey! Turkey! der durur
Fotoğraf makinesi elinde
Döner durur Sirkecide!..

Turfandacı tatar; tur atar tarlalarda.
Tarla kuşları tarar; böcekleri, bitleri.
Taşları tutup bağlamışlar yerlere;
Salvermişler illeri tut diye eteklere!..

RÜŞTÜ ONUR

1920'de Devrek'te doğdu. İlkokulu Devrek'de bitirdi. Zonguldak Çelikel Lisesi'nde okurken hastalanarak liseden ayrılmak zorunda kaldı. Zonguldak'da memurluk yaptı. Tedavi için gittiği İstanbul'da 2 Aralık 1942'de veremden öldü.

Rüştü Onur kısa süren şairlik hayatında 1940 dönemi şiirimize başarılı, değerli şiirler kazandırmıştır. Gençlik çağını ölüm korkusu içinde yaşayan, günleri sayılı insanların dünyaya karşı besledikleri heyecan, sevgi ve telâş yer almıştır şiirlerinde.

Şiirleri, mektupları ve hayat hikâyesi, ölümünden sonra yazılmış yazıdan seçmelerle, Salâh Birsel tarafından, Rüştü Onur adlı bir kitapta toplanmıştır. (1956).

KUŞLUK VAKTİ

II

Çıldırasıya seviyorum işte,
Kuşu kuş bileli
Buluta bulut.
Ağacı ağaç bileli
Gölgesinde mesut yaşıyorum.
Kendimi kendim bileli
Şaşırdım ne yapacağımı...

İTİRAF

I

Size açabilmeliydim içimi
Geceler yalnız size
Ve yüzüm kızarmadan
Çocukluğumun küçük aşklarını
Anlatabilmeliydim
Geceler yalnız size.

II

Benim de aşklarım oldu
Ve alabildiğine günahların.
Halbuki bigünah olmak istedim
Bütün önümce.

III

Anam,
Ben topaç çevirirken sokakta,
Benim güzel oğlum
Paşa olacak derdi...
Halbuki ben hâlâ
Topaç çeviriyorum sokakta.

SABAHA KARŞI

Şehir son uykularında
Ben ki hâlâ uykusuzum.
Ey uzak yıldızlar
Ey petekleri içimdeki arı
Bilseniz,
Her nasipten
Ve her uzanan dudaktan
Mahrum yaşadığımı.

BİR HASTALIKTAN SONRA
III

Ve dünyamız Rabbim
Bir hastalıktan sonra
Eskisi gibi değil.

ŞÜKRET ALLAHA ÇOCUĞUM

Ne karanfil açtı saksıda
Ne şarkılar değişti
Mevsimler değiştikçe pencerelerde.

Ve ne meyva verdi ağaç,
Ne tarla verdi umduğunu..
Şükret Allaha çocuğum.

Beklenilen rahmet ve bahar,
Gelecektir nasıl olsa
Şükret Allaha çocuğum
Madem ki günler kısa.

NECETİ CUMALI

1921 yılında, şimdi Yunanistan'a ait olan Florina'da doğdu. İlk ve orta tahsilini Kurlutuş Savaşı'ndan sonra ailesinin yerleştiği Urla ve İzmir'de yaptı. Ankara Hukuk Fakaltesi'ni bitirdi. Urla ve İzmir'de avukatlık yaptı. Şimdi İstanbul'da yazarlıkla hayatını sürdürmektedir.

Cumalı, genç yaşta şiire başladı. İlk şiiri 1939'da, Urla Halkevi dergisi Ocak'ta çıktı. Önce Garipçiler'in ve 1940 Kuşağı şairlerinin etkisi ve havasında şiirler yazdı. Bir süre sonra onlardan sıyrılarak, duygulu, ama sade ve zarif bir şiire yöneldi. Yaşadığı ve öteki insanların yaşadıkları hayatı sergiledi. Mısralarında Aşk özlemleri, tabiat, yalnızlık, hayat kavgası, hâtıralar, yurdun ve dünyanın bunalımlı dönemleri, sade bir dil, özlü bir muhteva ile verildi.

Şiir Kitapları : Kızılçulu Yolu (1943), Harbe Gidenin Şarkıları (1945), Mayıs Ayı Notları (1947), Güzel Aydınlık (1951), İmbatla Gelen (1955), Güneş Çizgisi (1957), Yağmurlu Deniz (1968), Başaklar Gebe (1970), Ceylân Ağıdı (1974), Aç Güneş (1980), Bozkırda Bir Atlı (1981), Yarasın Beyler (1922).

Roman, hikâye ve oyunları da vardır.

YENİ BİR AŞKTAN ÖNCE

O zamanlar ben her gün
Vapurları karşılamağa giderdim.
İstasyonlarda dolaşırdım
Tren saatlerinde.
Vaktimi parklarda,
Caddelerde geçirirdim
Ah, nerden bileyim?
Yeni bir aşktan önce dolaşıldığını
Böyle yerlerde.

AY IŞIĞI
III

O yanından döndüğüm, gece yarıları
Güler, konuşurdum, kendi kendime
Tutmasam, kucaklıyabilirdini ağaçları.
Kimbilir, gelen geçen,
Görünce ne derdi halime.
Sizin de seviştiğiniz, kardeşler
Mevsim bahara rastlarsa
Benim canım açılmak isterdi
Muhakkak bir başkasına
Öperdim evde ilk karşıma çıkanı.
Uzakta, şimdi çok uzakta...
O nar tanesinden taze
Kuş tüyünden hafif geceler
Kalbim ümit içinde yüzer
Dünyam yıkanır ay ışıklariyle...

UZAK HAZİRAN

İki dudak arası bir zaman
Gözgöze geldikse geçerken
Mayıs'la Haziran arasında
Yağmurlu bir saçak altından
Aşkı uçup giden üstümüzden
Aşkı değ'p geçen yanımızdan

Uyanıp kış uykularından
Şubatla Mart arasında
Eylül'le Ekim arasında
Yaz sularından kıyıya çıkan
İki adım arası bir zaman
Gözgöze geldikse geçerken
Günlük güneşlik bir kaldırımdan
Aşkı uçup giden üstümüzden
Aşkı değip geçen yanımızdan

Aşkı görmedik bilmedikse
Kimbilir hangi Eylül bir daha
Hangi uzak Haziran

GÜNEŞ DELİSİ

Akan suyu severim ben
Işıldayan karı severim
Bir yeşil yaprak
Bir telli böcek
Yeşeren tohum
Güneşte görsem
Sevinç doldurur içime
Bir günü

Güzel bir günü
Güneşli bir günü
Hiç bir şeye değişmem
Onun için savaşı sevmem
Onun için zulmü sevmem
Onun için yalanı sevmem
Bilirim yaşamaz güneşte
Bilirim yaşamaz yanyana aşkla
Ne haksızlık
Ne kortu
Ne açlık.

GÜLER'İN AŞK SAATLERİ

Bir değişik zamandı
zamanların içinde
Başucumda bıraktığı
Küçücük, minnacık
Beyaz, yuvarlak, boncuk
Küpecikler içinde
Işıklar, gölgeler vardı
Güler'in aşk saatleri
Belki de o dünyalarda kaldı...
Belki de uçup gitti
Odadan çekilen güneşlerle
Bomboş bir kıyıya indi
Gün doğar, gece iner
O öpüşler, o okşamalar
Oralarda çocukların bulduğu
Akpak deniz taşları şimdi....

EVLER İLE İNSANLAR

Evler ile insanlar
Ne kadar benzer
Birbirine
Karşıki evde bir bekâr
Kiracı odanın birinde
Öteki odalar gider gelir
Bir arada sofraya otururlar
Öteki odalarda ışıklar...
Bekâr odası...
Kim görse anlar
Çoğu geceler
Karanlıklar içinde
Çoğu geceler
Bir başına
Çoğu geceler
Bekâr!

HALİL SOYUER

1921 yılında Balıkesir'in Havran ilçesinde doğdu. Balıkesir lisesi'nde okudu. Milli Eğitim Bakanlığın'da memurluk yaptı. Memurluktan ayrıldıktan sonra gazeteciliğe başladı. 1982 yılında emekli oldu.

İlk şiirleri, 1937 yılında Balıkesir Lisesi'nin dergisi Alkım'da çıktı. Sonra yedigün dergisinde yazmaya başladı ve Yedigün Şairleri arasında yer aldı. Çaba adlı bir edebiyat dergisi çıkardı. Genellikle hece veznini kullanır. Şekle bağlıdır. Halk şiiri kaynaklarından yola çıkmış, bu geleneksel şiire çağdaş bir görüş ve hava vermeye çalışmıştır. İçtenlikli seslenişinde bir buruk acılık var gibidir. Sade ve ahenkli bir dili vardır. 51 şiiri bestelenmiş bulunmaktadır.

Şiir Kitapları : Liman (1950), Aylak İnsanlar Kenti (1965), Körkuyu (1970), Akşamüstü (1975).

Anılarla Şairler Albümü adlı bir kitabı da vardır.

EKSİLENLER

Yok'ta noksan aranılmaz;
Yasa budur, var eksilir.
Ne tükenir sırda insan,
Ne insanda sır eksilir.

Hayat denen şu varlıkta
Söz yücenin pazarlıkta
Ölürsek bir mezarlıkta
Üç metrelik yer eksilir

Elden ele, renkten renge
Ölüm seldir can bir yonga
Gidersek bozulmaz denge
HALİL'lerden bir eksilir.

OKU

Oku yazdıklarımı, hislerinden sıyrılıp
Bir sevgi özlemiyle için yandıkça oku.
En hırçın fırtınalar gözlerinde koptukça;
İçindeki denizler dalgalandıkça oku.

Oku yazdıklarımı, yanmışlara bakıp da,
Anla çektiklerimi bir gönüle akıp da.
Titrek avuçlarını musluğa uzatıp da
Yanmışlar çeşmesinden içip kandıkça oku.

Yıllar değil bir ömür geçip gitse aradan,
Senin acını bana göstermesin yaradan.
Parmağında ağlayan bir yarım sigaradan;
Çıkan mavi dumanlar halkalandıkça oku.

Hep baharınla haykır hep gencecik yaşında
Bin acının gölgesi çatılmasın kaşında
Her lokma ekmeğini, sofraların başında;
Narin parmaklarınla, tuza bandıkça oku.

En acıklı şarkılar kan ağlarken dilinde
Oku yazdıklarımı yangınların külünde.
Bazan sarı bir yaprak titriyorken elinde
O yaprağa baktıkça, beni andıkça oku.

GİZLİDİR

— Yunus Emre'nin aziz ruhuna—

YUNUS gizlidir sükûtta,
Figanda YUNUS gizlidir.
Dört cihette, beş vakitte,
Ezanda YUNUS gizlidir.

İçten gelen hitaplarda
Sevgi dolu kitaplarda,
Doğru çıkan hesaplarda
Mizanda YUNUS gizlidir.

Vurup elini dizine
Yönelmiş Hakkın izine
Dikkat edersen sözüne
Beyanda YUNUS gizlidir.

Hani nerde deme sakın?
O serden çok sana yakın.
Şöyle etrafına bakın,
Her yanda YUNUS gizlidir.

O azıktır çıkınlarda
O ışıktır yakınlarda
Başak yüklü ekinlerde
Harmanda YUNUS gizlidir.

Biz çırağız odur usta
Gönül verdik ona üste
İnsan yücelir YUNUS'ta
İnsanda YUNUS gizlidir.

Halil diye doğmuş biri
YUNUS olmuş onun pir'i
Belki de bunca şiiri
Yazanda YUNUS gizlidir.

TOPRAK

Ne ararsan toprakta var,
Neyin vardır eş toprağa.
Varlığını sebil eyler
Yaz toprağa, kış toprağa.

Hakkını hiç yitirmedi.
Sürdün darlık getirmedi.
Ne ektin de bitirmedi?
Altındaki boş toprağa?

Ar gününde var gününde
Yakın dosttur dar gününde.
Dört mevsimin her gününde;
Nefes nefes koş toprağa.

İçin umutlu mu olur?
Yemeğin etli mi olur?
Mer'alar otlu mu olur?
Geçirmezsen diş toprağa?

Gel ondaki nabzı dinle,
Yüz borç alır öder binle.
Günü gelir, her şeyinle,
Kabul eder, düş toprağa.

Koyun kuzu meleşince,
Yağmur yağar ince ince.
Adı, TÜRKİYE'leşince,
Kurban olur baş toprağa.

İBRAHİM ZEKİ BURDURLU

1922'de Burdur'da doğdu. İstanbul Erkek Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Ceyhan'ın bir köyünde bir yıl öğretmenlik yaptıktan sonra, Gazi Eğitim Enstitüsü'nden mezun oldu. Sivas, Burdur, Kıbrıs, orta okul ve liselerinde, İzmir Eğitim Enstitüsü'nde Türkçe ve Edebiyat Öğretmenliği yaptı. Emekli iken 1984'de İzmir'de öldü.

İlk şiiri Servetifünun - Uyanış dergisinde çıktı, Gazi Eğitim Enstitüsü'ndeki öğrenciliği sırasında Ülkü dergisinde Ahmet Kutsi Tecer öncülüğündeki halk şiirine eğilme ve onu değerlendirme çalışmalarına katıldı. Bu çalışmaların da etkisiyle toprağı, toprak insanını, özellikle Burdur'un yerli renklerini şiirleştirdi. Halk şiirleriyle yeni şiiri bağdaştırmaya çalıştı. Şiirlerinin çoğunu hece vezniyle ve ahenk sağlayan kafiyelerle yazdı.

Şiir Kitapları : Toprak İnsanları (1945), Toprağın içindeki Toprak (1946), Burdur'daki Mahallemiz (1947), Keloğlan (1949), Basık Tavan (1950), Bir Köyden Bir İnsan (1951), Lefkoşe (1953), Minnacık Ada (1954), Günaydın Yavru Kıbrıs (1959), Sev Beni (1966), Açmıyor mu Kıbrıs'ımın Gülleri (1968), İzmir'in Mor Atları (1976).

Ayrıca antolojileri, masal kitapları, eğitici, öğretici eserleri de vardır.

SEVİ — BAYRAK

Yüzyıllar bitecek
Yüzyıllar bitecek
Sevgi hiç bitmeyecek

Sevenler gitti
Sevilenler gidecek
Sevgi hiç gitmeyecek

Tünaydınlar yok sana
Günaydın hep günaydın
Varlık yücelemezdi
Ey sevgi olmasaydın!..

Zaman sürüp gidecek
Tan ışığı hareketiyle hep
Sevgiler sönmeyecek

Aşk evreninde her can
Bir tanrı olduğundan
Sevenler dönmeyecek

Sevgi bir sevi-bayrak
Ermiş yürekler burcundan
Hiç ama hiç inmeyecek.

AK DENİZ

Gece
Gözlerim pencere pencere
Yıldız sayıyorum.

Öyle dalmışım
Öyle dalmışım ki
Yıldız yıldız kayıyorum.

Akdeniz, uzanıvermiş
Yatağından,
Baktım, baş ucumda.

Gözlerimi çekiyor,
Mıncıklıyor yüzümü
Derken avcumda.

Odam, maviyle dolmuş
İçim şıkır şıkır mavi,
Akdeniz benden içeri.

"Kalk" diyor, "Durma böyle
Gel arkamdan gel" diyor
"gel mavimden içeri."

AVCUMDA BE GÜNDÜZLER

Bir türküyle süzüldüm evden
O an başlayıverdi yollar oyuna
Ses ses hopluyorken evler
Koca şehir girmesin mi türküme
Boylu boyuna.

Toprak oynar mı hiç yerinden?
Gök iner de erir mi gönülde?
İşte size sağlam bir yemin
Türküm zıplayıp gittikçe
Oynıyası tutmuştu âlemin.

Ses, söz, ıslık deyin
İsterseniz musiki olsun bu
Bestemin renginde işte hayat
Her şey tozdan dağlara kadar
Milyar balarısınca tad.

Yürüyor muyum? Hayır uçuş bu
Türkümde bir ömür, yüzler ve gözler
Sesimle başkalaşan varlık
Türkümün emrinde artık
Hey avcumda be gündüzler.

GÜL KOKAR BÜTÜN TABİAT

Güzel mavi sabah,
Durgun yeşil dallar,
Sessiz koşan rüzgâr.
Gül kokar, gül kokar,

Şakıyan tezgâhlar,
Uzun, kıvrak yollar,
Diller kokan bahar
Gül kokar, gül kokar.

Genç kızların aynası,
Onlara bakan gözler,
Mırıldanan dudaklar
Gül kokar, gül kokar.

Dul gelinlerin yası,
O vefalı gündüzler,
Öpülesi yapraklar
Gül kokar, gül kokar.

Kalbi ferahlatan gök,
Gümrah ışıklarda yer,
Renkle süslü odalar
Gül kokar, gül kokar.

OSMAN ATİLLÂ

1922 yılında Afyonkarahisar'da doğdu. Afyon Lisesi'ni bitirdi. Ankara'da çeşitli görevlerde çalıştı. Türk Dili dergisinde teknik sekreterlik, Ankara Üniversitesi Basımevi'nde teknik müdürlük yaptı. Afyon milletvekili seçildi. Kültür Bakanlığı Müşaviri oldu. 20 Nisan 1978 tarihinde öldü.

İlk şiiri 1939 yılında Ülkü dergisinde çıktı. Sonra, Ülkü, Yücel, Şadırvan, Türk Dili ve Hisar dergilerinde yazdı. Halk şiirinin öz ve şekillerini kullanarak, bu şiiri bir şehirli ve aydın havası ile bağdaştırmaya çalıştı. Hece vezniyle yazdığı şiirlerinde Anadolu'nun güzelliklerini ve dertlerini sevgiyle ve değişik yönlü olarak ortaya koydu.

Şiir Kitapları : Sabahleyin (1950), Güpegündüz (1956), Baştanbaşa (1959), Gözlerinin Söylettiği (1975). Memleket Şiirleri, Kahramanlık Şiirleri adlı iki antolojisi, Afyonkarahisar Türküleri adlı bir derlemesi de vardır.

GÜPEGÜNDÜZ

Güpegündüz yağdı yağmur
Şimdi ne yapacağım ben?
Geceler bekleyip durur
Güpegündüz yağdı yağmur.

Güpegündüz uyku bastı;
Uyuyamam gündüzleri,
Bütün sevgili yüzleri
Güpegündüz uyku bastı

Güpegündüz serpildi kız
Düş görmeyi beklemeden
Şaştı bu haline beden!
Güpegündüz serpildi kız.

Güpegündüz düştü meyva,
Yel esmeden taş atmadan
Dalın sefasın tatmadan
Güpegündüz düştü meyva.

Güpegündüz çıkageldi
Karanlıkta beklediğim
Gündüzün gelme, dediğim
Güpegündüz çıkageldi.

BAŞTANBAŞA

Büyük idealist Prof. Remzi Oğuz Arık'ın
aziz ruhuna

Hemşerim, ne sen sor, ne ben açayım;
Sözüm bitmez tasa, tükenmez derttir.
Aynı minvâl üzre, nere kaçayım?
Bu memleket baştanbaşa gurbettir.

Gökten yağmur dile, doludur inen,
Gündüz çabalıyan, gece didinen;
Bunca sıkıntıyı mal-mülk edinen
Fadime İrecep, Zehra Ahmet'tir.

Yel çıkar, içinde inilti saklı
Türküler ağıttır, ses dokunaklı
Aşlar yağsız-tuzsuz, sular çoraklı
Hayat, ödenmesi gerek senettir.

Buruşmuş yüzlerde göz çakmak çakmak,
Dudaklar kurudur, kirpikler ıslak
Tamam olsun gayri oldu olacak!
İnsan, yürek yürek kara kümbettir.

Yemen çöllerinde uyuyor tabur;
Toprak insanının mayası sabır.
Binmeli kanburun üstüne kanbur
Değişen bir hâl yok, nasıl nöbettir.

Dal çatlar kahrından, çiçekler donar;
Analar çağrışır, babalar yanar,
Ele güne karşı, dost bizi kınar:
— Haydin oğul-uşak, toprak cömerttir.

Hemşerim ne sen sor, ne ben açayım;
Sözüm bitmez tasa, tükenmez derttir.
Aynı minvâl üzre, nere kaçayım?
Bu memleket, baştanbaşa gurbettir...

BÖĞREK GÖZLÜM

Deli bakma böğrek gözlüm,
Gönlün gözünden taşıyor.
Sürmelim, anadan nazlım,
Etme, tebdilim yaşıyor.

Herkes güzelliği özler;
Kimde var bu böğrek gözler?
Dudağından inen sözler,
Sonradan bende yaşıyor.

Bak başında zaman zaman,
Dağda değil, yerde duman,
Bir de sen çiğneme aman!
Derdim başımdan aşıyor.

ARZUHALCİ

Arzuhalci aziz dostum,
Boş mu daktilonda kâğıt?
Yaz derdimi, harf harf dağıt
Baksana ne hâl olmuşum!

Şunun derdi, bunun derdi,
Sabahtan akşama kadar.
Cümlesi kaç para verdi,
Elinde - avcunda ne var?

Seni yazalım ilk önce,
Daha şerit eskimeden.
Sonra, seninki bitince,
Ağır ağır söylerim ben:

— Senin gözlerinde dilim,
Bir şeyler sorarsan şayet.
Pul istemez arzuhalim,
Pula, imzaya ne hacet!

Yazık olmaz mı kâğıda?
Kâğıtlara sığmaz derdim.
Ben, her iki dünyada da,
Arzuhalcilik isterdim.

SABAHLEYİN

Çok şükür sabaha çıktım
Yine dünyadayım demek;
Çok şükür sabaha çıktım
Yeni rüyadayım demek.

Koşulu duran araba,
Limanda demirli vapur,
Toplanın hısım-akraba,
Görün ki sabah olmuştur.

Ev ev dünya yorgunluğu,
Eşref saatinde dağlar.
Işıklı gözlerde buğu
Ayakta ölüler, sağlar.

Bütün gün hengâme çarşı
Aslı yok telâş eziyor
Dünyada dünyaya karşı
İnsanlar gelmiş geziyor...

Benim senin bildiğimiz
"Düşünce" denilen şeyler.
Bizler dolap beygiriyiz
"Kader" durmuş safâ eyler.

Çok şükür sabaha çıktım,
Yine dünyadayım demek;
Çoş şükür sabaha çıktım
Yeni rüyadayım demek!

ŞİNASİ ÖZDENOĞLU

1922 yılmda Gümüşhane'de doğdu. Ankara'da Siyasal Bilgiler Okulu ve Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Kaymakamlık, avukatlık yaptı. Gümüşhane'den milletvekili seçildi. Şimdi avukatlık yapıyor.

40 yılı aşkın bir süredir şiirle uğraşıyor. İlk şiirleri Varlık dergisinde çıktı. Sonra çeşitli dergilerde yazdı. Şiirlerinde, tek kişinin duygu ve sorunları yerine toplumun sorunlarına eğildi. Anadolu lirizminin öncüsü ve temsilcisi olmaya çalıştı. Ama, ideoloji bezgânlığı yapmadı.

Şiir Kitapları : Teselli (1943), Anaforda Dönen Adam (1946), Vatanım Benim (1973), Özgürlük İçin Ölmek (1974), Memleketi Sevmek Suçu (1978).

ELLERİMİ SANA GETİRİYORUM

Step güneşinde yanmış alnımı
Sana getiriyorum..
O bir bayrak gibi
Hür yaşamak için dalgalandı
Tek başına
Çetin dâvâların
Cehenneminde yandı.

Hükümdar bûselerine yanaşmayan alnımı
Sana getiriyorum
İster kamçıla, istersen okşa!

Kalbim hürriyetin suyuyla yeşerdi
Yanardağlar gibi yandı, tutuştu
Bahtsız insanların mâcerasında
Sonunu düşünmeden vuruştu

Sana kalbimi getiriyorum
İster hançerle vur, ister kucakla!

Kimsesiz insanların destanını yazmış
Ellerimi sana getiriyorum
İğrenç maskelere en yaman tokadı savurmuş
Ellerimi sana getiriyorum

ELLERİN İÇİN NOKTÜRN

Sen, gecelerin ortasında bir ada gibi
Son kuvvetimle kıyılarına yaklaştığım
Denizlerin sükûnunu aksisadâ gibi
Bir çoban kulübesinde paylaştığım.

Yağmur altında dinlediğimiz şarkılar oynak
Güneşli havadakiler gamlıydı
Öptüğüm zaman gözlerin parlak
Okşadığım zamanlar dumanlıydı.

Nasıl hatırlamam yapayalnız kalırım da
Ellerini, köpükler kadar beyaz;
Gece söylediğim şarkıdır kaldırımda
Öylesine bir şarkı ki anlatılmaz.

Saçlarımdan tutup kör gecelerden
Beni sabaha çıkaran ellerin
Gömleğime aşk mısraları işleyen
Mesut soframızı kuran ellerin.

Ellerin ılık çeşmeler misâli
Hâtıraların havuzunda güller açtıran
Avuçlarıma konduğu zaman perişan
Doğduğum topraklar kadar sevgili.

Dizlerinde harkulâde günler geçirdiğim
Yaşanmamış zevklerin sofrasındaymış gibi
Ey kimsesiz zamanıma dökülen musiki
Ey step gecelerinde kalan gençliğim.

Sen, gecelerin ortasında bir ada gibi
Son kuvvetimle kıyılarına yaklaştığım
Ölümsüzlgün sükûnunu aksisada gibi
Ömrümün her noktasında paylaştığım.

SULH

I

Bir harp arabasında ölecek Mars,
Namluların sustuğu şen günde
Köpüklü yeleler, bayraklar üstünde
Büyük ihtişamiyle parlayacak
Sulh.

Sükûnun, kardeşliğin yıldızı doğacak
Baharı kucaklayan beşikte
Uyanacak sulh..

Siperde ölen arkadaşımın
Son sözünü getirecek bir asker
Yeşil çimenler üstüne yeniden
Uzanacak sevgililer..

Müjde evimize, köyümüze nişanlınıza
Hayatın ışıklı kubbesi altında
Islak bir kanat gibi değecek alnımıza
Sulh.

MUZAFFER TAYYİP USLU

1912'de İstanbul'da doğdu. Çocukluğunun dört beş yılı, babasının Polis Komserliği zamanında Mersin'de geçti. İlk ve ortaokulu İstanbul'da okudu. 17-18 yaşlarında zatürreeye yakalandı. İyi bakılmadığı için hastalık vereme çevirdi. Hastalıklı yıllarında Zonguldak Çelikel lesesi'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne yazıldıysa da, hastalığı ve yoksulluğu yüzünden tahsilini yarım bırakarak Zonguldak'da iş bulmak zorunda kaldı. 3 Temmuz 1946'da Zonguldak'da veremden öldü.

Varlık, Değirmen, Ocak, Kara Elmas dergilerinde çıkan şiirleriyle, o günlerin iyi şairlerinden biri olarak kabul edildi. Herşeyi sevgiyle yoğrulmuş şiirlerinde, hayatındaki acılara rağmen, gizli bir üzgünlük içinde yaşamanın güzelliğini yazmıştır. Şiirlerini "Şimdilik" adlı bir kitapta topladı (Zonguldak 1945). Bu kitaptakilerle kitaptan sonra yazılmış şiirleri, yazılarından seçmeler, ölümünden sonra Necati Cumalı tarafından "Muzaffer Tayyif" adlı bir kitapta toplandı (1956).

GÜNAYDIN

Kapalı duran penceremden
Odama giren sabah güneşi
Günaydın diyor.

Sandelyenin sırtında ceketim
Dün gece olup bitenleri unutmuş
uzun etme diyor işte.

Ve bir mırıltı
Kulağımın dibinde
Ben başlıyan günüm
Aydınlığı getirdim sana
İnsanoğlu.

Hadi kalksana
Peşinden lâfa karışıyor pencere
Günaydın Muzaffer bey

Sokaklar seni bekliyor
—Sokaklar beni bekliyormuş—
Günaydın.

İSİMSİZ

Ağaç, kuş ve güneş
Sizi dertsiz bildim
Dertli günümde
Sokak, seni sevdim
Ellerim cebimde
Bulut, seni aradım
İşsiz günümde
Saadet, seni buldum
Bu kalabalık şehirde
Ağaç, kuş ve güneş
Sizi dertsiz bildim
Dertli günümde

EVADOKSİYA

İnkâr etmiyorum ki
Öpmesine öptüm Evadoksiya'yı
Hem de Zeyrek yokuşunda öptüm
Sinemaya da götürdüm
Fakat ben o zaman
Deli gibi seviyordum onu
Sanırsam, o da beni seviyordu
Sevmese ıslık çalar mıydı
Saat ondan sonra
Çabuk gel diye

KAN

Önce öksürüverdim
Öksürüverdim hafiften,
Derken ağzımdan kan geldi
Bir ikindi üstü durup dururken

Meseleyi o saat anladım
Anladım ama iş işten geçmiş ola
Şöyle bir etrafıma baktım,
Baktım ki yaşamak güzeldi hâlâ

Meselâ gökyüzü,
Maviydi alabildiğine
İnsanlar dalıp gitmişti
Kendi âlemine

ÖLDÜKTEN SONRA

Diyecekler ki arkandan
Ben öldükden sonra
O, yalnız şiir yazardı
Ve yağmurlu gecelerde
Elleri cebinde gezerdi
Yazık diyecek
Hâtıra defterimi okuyan
Ne talihsiz adammış
İmanı gevremiş parasızlıktan.

ÖZDEMİR ASAF

1923 yılında Ankara'da doğdu. Lise son sınıfa kadar Galatasaray Lisesi'nde okudu. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun oldu. Gazetecilik, mütercimlik yaptı. Sanat Basımevi'ni kurarak matbacalık yaptı. 1981'de İstanbul'da öldü.

İlk şiirleri 1940 - 1944 yılları arasında Servetifünûn - Uyanış dergisinde çıktı. Kelimeleri seçmede titizlik ve itina gösteriyordu. Dili yalın, söyleyişi taze idi. Bazı şiirlerinde Asaf Hâlet Çelebi'yi andıran bir hava seziliyordu. Kelime oyunlarına dayanan bu kapalı şiirlerde düşünce, hikmet ağır basmakta idi. İkinci kişi ile kendisi arasındaki sorunları çözmeye çalıştığı, bağlantıyı derinleştirdiği, bunu yaparken özel bir dil kullandığı görüldü. Çok zaman, dörtlüklere sığdırdığı şiirlerde, dramını, yoğunlaştırarak, duyarlıklı şekilde verdi.

Şiir Kitapları : Dünya Kaçtı Gözüme (1955), Sen Sen Sen (1956), Bir Kapı Önünde (1957), Yuvarlağın Köşeleri (1961), Yumuşaklıklar Değil (1967), Nasılsın (1970), Çiçekleri Yemeyin (1975), Yalnızlık Paylaşılmaz (1978), Benden Sonra Mutluluk (1983).

TENTATİON

Bana yaşadığın şehrin kapılarını aç
Sana diyeceklerim söylemekle bitmez.
Yıllardır yaşamamdan çaldığın zamanlar
Adına düğümlendi.

Bana yaşadığın şehrin kapılarını aç
Başka şehirleri özleyelim orada seninle.
Bu evler, bu sokaklar, bu meydanlar
İkimize yetmez.

SANKİ

Bu bakış seni görmek içindir
Senden başka bir şey var mı..
Denizlere bakıyorum, denizlere..
Denizler bu kadar mı..

Bakıyorum başka şeyler göreyim diye..
Tabiat ezilip büzülüyor karşımda.
Manzaraların ömrü birer saniye.
Bulutlar ayağımın dibinde, sen başımda.

Yıldızlara bakıyorum, yıldızlara..
Bir sen varsın benimle bakan.
Ne oldu diyorum, öteki insanlara.
Hani sözleri vardı, hayatı aydınlatan.

MESAJ

Ölebilirim genç yaşımda.
En güzel şiirlerimi söylemeden götürebilim.
Şimdi kavakyelleri esiyorken başımda,
Sevgilim,
Seni bir akşam üstü düşündürebilirim.

BİZ

Kuşlar uçmak için doğmuş;
Kemiklerim boş olmasından anlıyoruz
Açı ve bilinen bir yönü yok insanların;
Onu biz yaratıyoruz.

MASA

Çağırdım geldiler.
Oturmasalar öldürdüm.
Oturdular öldüm.
Anlamadılar.

ALFA

Senin saçların niçin kumral,
Niçin siyah, niçin beyaz..
Ellerin niçin konuşur,
Niçin konuşmaz..

Niçin güler gözlerim,
Baktıkça..
Niçin gülmez,
Yakınlaştıkça, uzaklaştıkça.

Niçin bir şey beklemiyorsun.
Yarınlardan..
Niçin ağlıyorsun, neden ağlamıyorsun,
Yaşanmışlardan.

Bilme niçin biliyorsun..
Seni saran aşkların farkındasın, şiirlerle.
Unutmak istiyorsun, unutamıyorsun,
Aynı kelimelerle.

Senin saçların niçin böyle..
Siyah, beyaz, kısa, uzun..
Öldürmekten daha ağır bir şey..
Niçin anlıyorsun.

Ç

Ben uyurken
Duvarıma tırmandın
Güllerimi yoldun.

Ve bütün şikâyetin
Sen uyurken
Bahçene girenlerden

DÜŞÜNGÜ

Hepsinin gelmesini bekleme
Bir kişi gelmeyecek.

Sen alışmayasın diye,
Korkmayasın diye,
Düşünesin diye..

Kendine yetmen için..
Herkesin kendinden kaçacağı yerlerde
Sen kaçmıyasın diye.

Gelenler gitmiyecekmiş gibi..
Doğumlarda ölümlerde
Duyasın diye.

Bildiğini bildirmek için
Bilmemeyi öğrenmelisin.
Tam kalasın diye.

Hepsinin gelmemesini bekleme,
Sen var olasın diye.
Bir kişi gelmeyecek,
Sen bir olasın diye.

ŞÜKRÜ ENİS REGÜ

1923 yılında Çankırı'da doğdu. Lise öğrenimini yarım bırakarak hayata atıldı. İstanbul'da Doğan Kardeş dergisi yazı işlerinde, gazete ve yayınevlerinde çalıştı. 19 Mart 1976'da öldü.

İlk şiirleri Vakit gazetesinin sanat sayfasında çıktı. Sonra Varlık ve başka dergilerde yazdı. Son yıllarda da Hisar dergisinde şiir yayınladı. Duyguya, mecazlara yaslanan romantik havalı bir şairdir. Çocuk şiirleri de yazdı.

***Şiir Kitapları** : Buğu (1942), Yağmur (1944), Canım Dünya (1945), Elma Ağacı (Çocuk şiirleri 1971).*

SULH DÖNÜŞÜ

Bir gün tekrar dönmüşüm bu şehre,
Unutmuş eski aşinalar gölgemi.
Bütün çocuklar büyümüş,
Saçları ağarmış annelerin,
Yeniden gebe kalmış kadınlar.
Sofralar kurulmuş, bacalardan tütmüş duman
Bir kahraman gibi dolaşmış
Şehrin caddelerinde huzur.
Hayatın sırrına ermiş insanlar;
Toprak sürülmüş, güzelleşmiş ufuk;
Dağlardan atlılar inmiş,
Kapı önlerine uzanmış bahtiyarlık.
Ve yağmurlu bir bayram günü
Sevgilim gelin olmuş..

NEDEN ESKİMİYOR?

Aklım ermiyor şu dünya işlerine..
Oyuncaklarım eskisi gibi sevimli,
Gömleğim güzel değil.
Bak, ne hale geldi teyzeciğim
Babamın geçen aldığı ayakkabı.
Hemen eskimekte defterlerim, çoraplarım;
Olduğu gibi durmuyor saçlarım;
Gün geçtikçe buruşuyor ninemin yüzü.

Peki amma, neden eskimiyor teyzeciğim,
Bu güneş, bu yıldızlar, bu gökyüzü?..

HARB İÇİNDE

Boşuna demir atıyor vapur,
Boşuna bal yapıyor arı,
Boşuna sürülüyor toprak.
Ne çiçek koklamak istiyor canı insanın
Ne gezip dolaşmak;
Ne aşktan bahsetmek sevgilisine..

Öyle habersizce geliyor ki ölüm,
Rüyalar tamamlanamıyor,
Giyinip kuşanılamıyor,
Gülünüp ağlanamıyor.
Ve son bir defa olsun insan
Göz göze gelemiyor..

HARB MEYDANI

Bu dünya eski dünya değil,
Bir görseniz neler olup bittiğini
Bu karlı dağların ardında.
Ağaç ağaçlığından habersiz,
Bahçe bahçeliğini unutmuş,
Toprak topraklığından çıkmış
Deniz denizliğinden.
Yorgun ve bulanık gökyüzü,
Halinden şikâyetçi bulutlar.
Bir yanda top sesleri
Bir yanda uçan bombalar;
Yanan evler, yıkılan şehirler.
Ve toprağa boylu boyunca uzanmış
Karılı kocalı, çoluklu çocuklu
Ölüler, ölüler...

FEYZİ HALICI

1924 yılında Konya'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ni bitirerek Kimya Mühendisi oldu. Uzun yıllar Konya'da kimyagerlik ve ticaret yaptı. Basın hayatına atıldı. Konya senatörü oldu. Arkadaşları ile Konya Gazeteciler Cemiyeti'ni, Konya Turizm Derneğini, Konya Kültür ve Turizm Vakfı'nı kurdu. Halen bu iki kuruluşun başkanı bulunmaktadır. 1957'den beri Çağrı dergisini çıkarmaktadır.

1943-1944 yıllarında, Çınaraltı ve Yedigün dergilerinde, kendi adı ve Fezaî mahallesiyle yazdığı halk tarzı şiirlerle tanındı. Sonra yeni şiire yönelerek daha geniş, daha derin ufuklardan ses vermeye başladı. Hece veznine değişik bir öz, yeni bir âhenk getirmeye çalıştı. Vezin tekniği yeni ve zengindir. Kafiyeleri orijinal ve tazedir. Şiirini yenilemek için devamlı olarak denemeler yapan Halıcı'nın şiirlerinin muhtevası oldukça değişiktir. Son yıllarda, Mevlâna'nın rubailerini ve mesnevî'den şiirleri mazun olarak Türkçeleştirmektedir.

Şiir Kitapları : Bir Aşkın Şiirleri (1947), Masmavi (1952), İstanbul Caddesi (1957), Günaydın (1960), Dinle Neyden (1960), Gecenin Bir Yerinde İki Ceylân (mensur şiirler-1966), Selçukya'da Aşk (1967), Yaşama Sevinci (1983), Mesnevî (1979), Rubaîler (1986).

Antolojileri : Bizim Şairler (1952), İstanbul ve Fetih Şiirleri (1953), Çağrı'da Yeniler (1959).

GÜNAYDIN

Şavkıması, sana doğru yolların,
Sana doğru, denizlerin çağrısı.
Çırıl çırıl ötelerde bir güzel,
Günaydınım, nar çiçeğim, sevdiğim..

Çıkmaz sokaklarda bu minyatür kim?
Bu göğüs kim, ya bu gözler, bu saçlar?
Uzak bir özlemde ayak seslerin
Günaydınını, nar çiçeğim, sevdiğim..

Kırk odanın kırkında da kırk güzel,
Kırk aynadan çengi çengi bir güzel.
Çağlar ötesinde bir avuç nota,
Günaydının, nar çiçeğim, sevdiğim..

Bu yıldızlar doğangünü çağrışır,
Bu gündüzler gözlerini çağrışır.
Ya kimlere verdin avuçlarını?
Günaydınını, nar çiçeğim, sevdiğim..

Vurdum tellerine seni, sazımın,
Sende anahtarı, alın-yazımın.
Yağmur yağmur serpil, yalnızlığıma
Günaydınını, nar çiçeğim, sevdiğim..

BİNGÖL'DE BAHAR

İstanbul'da köprü üstü,
Herkesin bir işi vardır.
Uzakta, çok uzaklarda,
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Oltaya düştü balığım,
Gel, ey serin aydınlığım!
(Geçtim, geçtim bu mısra'dan)
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Mavi mavi aynalardır,
Günüm güneşim, özlemim,
Çengi - çitlem el eden kim?
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Çavgın - suda demli çaylar
Şepit şepit dolunaylar.
(Siz, hiç ceylân gördünüz mü?)
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Mutluluk, yakında değil,
Dağlarda bir avuç kardır.
Nerde renkli kalemlerim?
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Yâr, pul pul durdu içime,
Cemre düştürdü içime.
Kimseler farkında değil,
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Tâ karşısı kız kulesi,
Sulara düşmüş yelesi
(— Hey hemşerim çekil yoldan!)
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Kıpraşır köpük dalgalar,
Şu kaçan benim varıpurum;
Cıvıl cıvıl duyuyorum,
Şimdi Bingöl'de bahardır...

Gayri zamanın seyridir,
Benim derdim apayrıdır.
Kulağımda o türkü hep,
Şimdi Bingöl'de bahardır..

ELLERİME KAR YAĞIYOR

Yalınca bir dağ - başında,
Ellerime kar yağıyor..
Yazın yaz, kışın kış tanrun,
Bu ne mayalanış, tanrım;
En güzele, en korkunca,
Teselliler sonu, bunca,
Gök - yüzünde unuttuğum
Ellerime kar yağıyor..

Bu, yapraktan ince canlar,
Bu kubbe kubbe ezanlar.
Bu dualar, rahmet rahmet,
Aşk, ışıtan can - evimi,
Bu başlangıç, bu nihayet,
Bu gördüğüm düş benim mi?
Nice dillerin telâşı?
Tekmil bir geçeye karşı,
Alev alev gözlerimden,
Ellerime kar yağıyor..

Adımlar işte, ard - arda,
Gayrıca beklemek olmaz.
Açın perdeleri bütün,
Mavi mavi aynalarda,
Uyanmak üzre, doğan gün.
Kulu kurbanı olduğum,
Mutluca toprakta tohum.
Çeçek, niyazlar içinde,
Dal'ın türküsü bembeyaz,
Serpil serpil duyuyorum.,
Bardaktan boşanırcasına,
Kopmuş takvimlere inat,
Duygu duygu kanat kanat,
Ellerime kar yağıyor..

Bu deniz boyu dalgalar,
Bu mtislüman dakikalar.
Her nefes alış - verişte
Duyduğum, bu gerçek işte.,
Muştular içinde sazım,
Bu mu benim alın - yazım?
Dostlar görmüyor musunuz?
Çağrılar içinde, sonsuz
Hep zamanların dışında;
Yalınca bir dağ - başında
Ellerime kar yağıyor..

CİLO DAĞLARI

Parisin Eyfel Kulesi,
Cilo dağları bu dağlar.
Mavzer mavzer gözlerimde,
Cilo dağları bu dağlar.
Çığ gibi şimdi uzakta,
Büyür büyür yalnızlığım.
Hey anam, babam, kardaşım,
Çilo dağları bu dağlar.
Bir davulun tokmağında,
Tüter memleket memleket.
Horan tutar uşakları,
Cilo dağları bu dağlar.
Su oluktan böyle akar,
Eller kekik kekik kokar.
Yedi dağın ışıldağı,
Cilo dağları bu dağlar.
Ihlamurlu yaylalardan,
Ses verin bre ağalar!
Bir defa, on defa, yüz defa,
Cilo dağları bu dağlar.

Hangi güzelin göğsüdür,
Taşar durur aynalardan?
Burcundan şahan geçirmez,
Cilo dağları bu dağlar.

Yoluma düşmüş perdedir,
Gözüm haritalardadır.
Paris nerde, Cilo nerde?
Cilo dağları bu dağlar.

NE Kİ O

Gelir o - değilden her akşam üstü
Yangın gibi düşünceme, ne ki o?

Alır gider beni düşünceme, ne ki o?
Uzakları yakın eder, ne ki o?

Bir türküde, bir bembeyaz tabloda,
Nefes gibi duyulan şey, ne ki o?

Aşkı, aydınlıklar aşikâr kılar,
Karanlığın annacında, ne ki o?

Bir konuşur dudak kesilir gözler,
Bir vazoda çavgın - ateş, ne ki o?

Sevginin böylesi dillere destan,
Cana kastetmeğe ferman, ne ki o?

Zamanları yol bilmeğe lüzüm yok,
Selçuk mermerinde şavkır, ne ki o?

Seni ayna yaptım kendime güzel,
Ben bakarım, sen bakarsın ne ki o?

KEMAL OR

1924 yılında Akşehir'de doğdu, Balıkesir Lisesi'nden me zun oldu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakü tesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Fransa'da sta yaptı. Çeşitli liselerde Konya Eğitim Enstitüsü, Ankara Gaz Eğitim Enstitüsü'nde öğretmenlik, müdürlük yaptı. Millî Eğ tim Bakanlığı Yayınlar Genel Müdürlüğünde bulundu. Kon ya milletvekili iken, 22 Ekim 1987'de Ankara'da öldü.

İlk şiiri 1940 yılında Balıkesir'de yayımlandı. Sonra çe şitli dergilerde şiirleri çıktı. İlk şiirlerinde kahramanlık ko nusu ağır basar. Sonraları, aşk, tabiat sevgisi, yaşama sevinc hürriyet temalarını işlemiştir. Dili, sade, prüzsüz ve yapma cıksızdır.

Tek şiir kitabı Yaz Yağmurudur (1966). Okullar Şiir An tolojisi adlı bir antolojisi vardır.

YAŞAMAK SEVMEK DEMEKTİR

Sevmeyi öğrendin mi insan kardeşini
Kurtlarla kuşlarla aran nicedir
Boş ambar misali tamıtakırsa yazık ömrüne
Yürek dediğin sevmek içindir

Bu dünyaya sevmeğe geldin
Yaşamak sevmek demektir inan
Sevgidir dünyamızın direği
Gayrisi yalan

YUMMA GÖZLERİNİ

Yumma gözlerini yumma kardeşim
Görmemek ölmekten beter
Gel bölüşelim gün ışığını
Sana da yeter bana da yeter.

Üzüntü dediğin yaz yağmuru misali
Yağar geçer
Sonra bir güneş
Bir güneş boşanır bulutların ağaçların arasından
Bırakırsın gönlünü ıslak otlara çimenlere
Kuşlar alır gider.

Toprağın kokusu göğün tadı
Yaşamağa değer
Yumma gözlerini kardeşim yumma.

SEVDALI

Mevsim yaz ortası sabaha karşı
Parkın karşısında yukarı çarşı
Dört yolun ortası köşenin başı

Aklım fikrim derin düşüncelerde
Ne büyü var bilmem bu gecelerde

Sokağın ucunda bir garip âşık
Penceremden ne ses gelir ne ışık
Efkâr basmış aklım karmankarışık

Bakarım bakarım sabahlar olmaz
Sevdalı başımın çilesi dolmaz

Derin uykulardan uyanır mısın
Yârim gül yastığa dayanır mısın
Bana ettiğini beğenir misin

Âşık Kerem olmuşum yollardayım
Göl gör sevdan ile ne hallerdeyim.

AHMET TUFAN ŞENTÜRK

1924 yılında Ermenek İlçesinin Lamos (Esentepe) köyünde doğdu. Anne ve babasının ölümü üzerine çocuk yaşta çalışmak zorunda kaldı. Çobanlık, ırgatlık, marangoz çıraklığı yaptı. İlk okulu Ankara'nın Solfasıl köyünde ve Ermenek'in Fariske (Göktepe) Bölge Yatılı Okulu'nda okudu. Haydarpaşa Lisesi'nden mezun oldu. Bir süre Ankara Hukuk Fakültesi'ne devam etti. Ankara İli Özel İdaresinde memuriyete başladı. 1975'de Emlâk ve İstimlâk Müdürü iken emekli oldu.

Atatürk'ün ölümü üzerine yazdığı ilk şiiri 1953 yılında yayımlandı. Sonra çeşitli dergi ve gazetelerde şiirleri çıktı ve çıkmaktadır. Yakın, samimi ve dobra dobra bir söyleyişi vardır. Süse, benzetmelere değil, öze önem verir. Yüreğinden kopan tertemiz duyguları mısralarına döker. Zaman zaman yazdığı koşma ve türkülerde Karacaoğlan'dan ses verir gibidir.

***Şiir Kitapları** : Sarhoş Dünya (1958), Mustafa Kemal (1965), Allah Versin (1969), Çakır Dikeni (1971), Hepsinden Güzel (1986).*

BARIŞA ÖZLEM

Size sesleniyorum cümle insanlar
Ne olursa olsun, dininiz, milliyetiniz
Bırakın kavgayı, kini, garezi
Altın silahları ellerinizden...

Nedir bu çabanız öldürmek için?
Ne istiyorsunuz birbirinizden?
Suda balıklar tedirgin,
Gökte yıldızların rahatı kaçtı
Bir gün yıkılacak ihtiyar dünya
Elinizden...

Karıncaları görüyorsunuz
Ağaçları, kuşları görüyorsunuz
Dağlar söz atmıyor birbirlerine
Bu evrende herşey yerli yerinde
Ama, biz varız ya, kişi oğlu
Hepsi şikayetçi bizden ...

Tanrı bile yarattığına pişman
Unuttuk sevmeyi sevilmeyi
Bir çaba ki bitip tükenmek bilmez
Evrende kardeşçe yaşamak lâzun
Neden korkuyoruz birbirimizden?..

ÖYKÜM II
SELÂM SİZE TÜM İNSANLAR

Ben Toroslardan gelmiş bir halk çocuğu
Hileli, hesaplı, düzenli değil
Dağlardan, derelerden
Selâm getirdim, güç getirdim
Yaşama gücü getirdim, direnme gücü

Nergisler, lâler, kırçiçekleri
Dağ yemişi, çamsakızı
Çıkınımda şepit, tuz biber, soğan
Hor bakmayın, yüksünmeyin
Alın kabul edin işte yüreğim
Seven gönlümü getirdim size armağan...

Çıplak ayaklarla bastım toprağa
Ekini biçilmiş tarlalarda başak topladım
Odun taşıdım dağlardan
Çarığın sırımı kesti ayaklarını
Amelelikten kalma avuçlarımdaki nasır
Çiçek hastalığından yüzümdeki çil
Acıyarak bakmanızı istemem
Bizi bizden olmayanlar ne anlar?
Varsın yine fırtınalar essin başımda
Yüreğimden sevgi eksilmiş değil,
Selâm size tüm insanlar
Seven gönlümü getirdim size armağan...

GÜNAHI BENİM DEĞİL

Sönecek ışıkların günahı benim değil
Ölecek çocukların günahı benim değil
Dünyamızı çepçevre saran kötülüklerin
Elleri benim değil, dilleri benim değil.

Benim değil yapılan bunca saraylar hanlar
Konmuşlar ve göçmüşler kırallar ve sultanlar
Bir düğmeye basmakla ölecekse milyonlar
Düğmeye basanların günahı benim değil.

Yıldırımlar yağarsa yeryüzüne göklerden
Bir yangın oluşur da, yine başlarsa sen ben
Korkmaya başlamışsan kendin, kendi gölgenden
Yıldırımın, yangının günahı benim değil.

Birgün durup dururken yok olursa bu dünya
Olana yahut ölüm, kıyamet denirse ya
Ya yeniden inerse Nuh'un gemisi suya
Koparsa Nuh Tufanı günahı benim değil.

Bir gün olursa eğer olmaz dediklerimiz
Bizden uzaklaşırsa bir bir sevdiklerimiz
Cayır cayır yakarsa, bizi giydiklerimiz
Yananın yıkılanın günahı benim değil.

Savaşlar sona ermiş büyük barış olmuşca
Hep el-ele verelim bir olalım ulusca
Sevelim sevilelim Mevlâna'ca Yunus'ca
Sevip sevilmeyenin günahı benim değil.

Nerde iyilik güzellik varsa, ben de ordayım
Bir an tutup kurtaran, bir an kendim dardayım
Gerçekte bilmiyorum, kimim, neyim, nerdeyim
Halden hale girmenin günahı benim değil...

ÇOCUKLAR VE BEN

Hiç bir çocuk bana "baba" demedi
Ben, hiç baba olmadun ki.

"BABA" diyen tatlı sesi
Sokaklarda, komşularda duydum,
Sokaklarda, komşularda gördüm onları
Koşuyorlar, gülüyorlar, oynuyorlardı,
"ANA" diyorlardı, "BABA" diyorlardı
Koşup sarılıyorlardı boyunlarına
Analar, babalar çocuklarına
Öpüyorlar, okşuyorlar, seviyorlardı,
Hiç bir çocuk içtenlikle, sevecen
Atılmadı, sarılmadı boynuma,
Benim... hiç çocuğum olmadı ki...

Sevgilerin en kutsalı çocuk sevgisi
Seslerin en güzeli "BABA" diyen ses
Ben hep bu türkülü sesi dinlerim
Ben hep "baba" diyen sesi duyarım
Bir çocuk bana doğru koşsa uzaktan
Onu, birden sımsıcak ruhumla kucaklarım...

Geceyarısı bir çocuk ağlasa uzaklarda
Anasından, babasından önce duyarım...

Günün haber saatlerinde, radyoda, televizyonda
Dergilerde, gazetelerde, yollarda, sokaklarda
(Öldürüldü, öldü "derler"
"Ah yavrum" derim'..
Oysa, ne öleni bilirim, ne öldüreni
Çaresiz, alıp başımı giderim,
Ağlayan analarla, babalarla beraber
Uykuyu gözlerime haram ederim...
Oysa, hiç bir çocuk bana "BABA" demedi
Ben hiç "BABA" olmadım ki...

ÖLMEYECEĞİM

Masmavi gökyüzü yemyeşil dağlar
Kuşlar, çiçekler, böcekler
Cıvıl cıvıl, gülen oynayan çocuklar
Güzeller, çirkinler, hastalar, sakatlar
Tümünüzü içten, gönülden sevdim
Tümünüz benden bir parça, ayıramam.
Bende severek çarpan bu yürek var ya
Gören gözlerim, duyan kulaklarım
Düşünen başım, tutan ellerim
Söyleyen bu dilim var ya
Göreceğim, duyacağım, seveceğim
Öldürseler bile, ölmeyeceğim...

Beni sevseniz de olur, sevmeseniz de
Ben seviyorum ya bu bana yeter
Açla açım, tokla tokum, mutluyla mutlu
Gülenlerle gülen, ağlayanlarla, ağlayan
Hastalarla hasta, ölenlerle, ölen benim
Hayır hayır, hayır öldükçe yaşayan
Koskoca bir evren kadar yüreğim
Sevgi, sevdikçe çoğalır, gerçek olan bu
Verimli toprakla örneğin
Öldürseler bile ölmeyeceğim...

Bıçak tutmayı da, tetik çekmeyi de bilirim
Ama, kararlıyım: tutmayacağım, çekmeyeceğim
Sevgi tohumları serptim evrene
Susuz yağmursuz da kalsa yeşerteceğim

Sevmek, sevilmek, yaşamak varken
Dövüşmek, ölmek, öldürmek niye?
Küslüğün yerine barış
Korkunun yerine güven
Yüreklerden tüm kötülükleri sileceğim
Göreceğim, duyacağım, seveceğim
Öldürseler bile ölmeyeceğim,
Ölmeyeceğim.. Ölmeyeceğim....

MEHMET ÇINARLI

1925 yılında Ermenek'de doğdu. Antalya Lisesi'ni bitirdi. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. Maliye Bakanlığı'nda Devlet memurluğuna başlayıp, çeşitli görevlerde bulunduktan sonra Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdür Yardımcılığı'na getirildi. Maliye Tetkik Kurulu Üyesi iken Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Sayıştay Üyeliği'ne, sonra da Sayıştay Genel Kurulu'nca Anayasa Mahkemesi Üyeliği'ne seçildi. Halen bu görevde bulunmaktadır.

Hisar dergisinin kurucularından ve daimi yazarlarından olan Çınarlı, uzun müddet derginin yöneticiliğini ve başyazarlığını yapmıştır. İlk şiirleri, lise öğrencisi bulunduğu sıralarda, Antalya gazetesi, Yedigün, Yarımay ve Çınaraltı dergilerinde çıktı. Sonra, yazı ve şiirlerini yalnız Hisar'da yayınladı. Şimdi, Türk Dili, Türk Edebiyatı, Milli Kültür dergilerinde yazı ve şiirleri çıkıyor.

Çınarlı'nın şiiri, Türk şiir ve düşünce geleneğinden kopmayan köklü ama yeni ve bilinçli bir şiirdir. Şair eski şiirin rüzgârında, yeni sesler, yeni şekiler, yeni fikirler, taze ve sıcak duygular getirmiştir. Yeniliği şekilden çok özde aramış, aruz veznini günümüz Türkçesiyle ustaca ve en güzel biçimde kullanmış, ona yeni imkânlar, yeni sesler getirerek, canlı, çağdaş bir şiir yaratmayı başarmıştır. Şiirlerinde, duygu ve düşünceye uygun ve yeterli miktarda yer vermiştir. Millî kültürümüzle beslenen şiirleri, şekil ve muhteva bakımından mükemmeldir. Dili en iyi şekilde kullanır. Hayalleri yeni ve kendine hastır.

Şiir Kitapları : Güneş Rengi Kadelerle (1958), Gerçek Hayali Aştı (1969), Bir Yeni Dünya Kurmuşum (1974), Zaman Perdesi (1983).

Deneme ve Hâtıra Kitapları : Halkımız ve Sanatımız (1970), Söylemek Yaraşır (1978), Sanatçı Dostlarım (1979), Hâtıraların Işığında (1984), Aynı Yolda (1986).

GÜNEŞ RENGİ KADEHLERLE

Sonbaharın bizi daldırdığı rüya geçici...
Sararan dallarının çizdiği dünya geçici...
Ellerin böyle sokulgan, nefesin böyle yakın,
Bana dünyaları vadetse de içten bakışın,
O ışık kaynağı gözlerdeki mana geçici...

Yıkılıp fırtınadan bir gece altın sarayım,
Geçecek, belli ki, her şey.. Fakat, aldanmalıyım!
Görmeden aşkın, ümidin dağılıp gittiğini,
Kalbe ürperme veren, sarhoş eden gençliğini
Bu güneş rengi kadehlerle içip, kanmalıyım.

Bir bahar şarkısı âhengini vermiş sesine,
Saçların rüzgâra baş kaldırıyor öylesine...
Tâze göğsünde, açan son çiçeğin korkusu yok.
Hüznü bağlardan içen kalbime yaklaş daha çok,
Atalım kahkahalar mevsimin içlenmesine.

Sonbaharın bizi daldırdığı rüya geçici...
Sararan dallarının çizdiği dünya geçici...
Ellerin böyle sokulgan, nefesin böyle yakın
Bana dünyaları vadetse de içten bakışın,
O ışık kaynağı gözlerdeki manâ geçici...

GÜLÜM

Saçlar ağardı, sanma ki yaşlanmışız gülüm.
Vallahi neyse sendeki hoşlanmışız gülüm.

Yıllar ilerledikçe gönül uslanır sanıp,
Düşmüş büyük hatalara, aldanmışız gülüm.

Gel, ağzı süt kokanlara yaklaşma, zevki yok:
Onlar gibiyken aşkı oyun sanmışız gülüm.

Gül koklamak usulünü yıllarca meşk edip
Binbir çeşit dikenlere katlanmışız gülüm.

"Şairler incedir kıyamaz fazla sarmaya"
Derlerse, gör ki biz dahi inanmışız gülüm.

NEYİMİZ VAR

Bilmeyenler, başımız göklere ermiş sanacak.
Neyimiz var acıdan başka bizim kıskanacak?
O şiir yüklü hayat özlemimizdir ancak.
Neyimiz var acıdan başka bizim kıskanacak?

Elde saz, bulut, dilde umut şarkıları,
Açarız pembe ufuklar, aşarız dört duvarı,
Sade bir Tanrı bilir çektiğimiz sancıları.
Neyimiz var acıdan başka bizim kıskanacak?

Katı gerçeklere aldırmayıversek ne kadar,
Onlar ısrarla kabul etmeye zorlar, zorlar.
Hoyrat ellerde göçer kurduğumuz dünyalar
Neyimiz var acıdan başka bizim kıskanacak?

ONLAR

Sustuk sabırla, her şeyi söylettiler bize.
Sevdikçe, nefret etmeyi öğrettiler bize.

Bir silkinişte ülkeye peygamber oldular,
Çektik, bütün günahları yüklettiler bize.

Bin bir düzenle saygıyı, imanı öldürüp,
İnkârı, kini, şüpheyi devrettiler bize.

Kaynarken ortalıkta cehennem kazanları,
Cennet, barış masalları dinlettiler bize.

Bizsiz ayakta durmaya yetmezdi güçleri,
Hergün bizimle güçlenerek, yettiler bize.

YILBAŞI DÜŞÜNCESİ

I

Dışarda kar yağıyor gelep gelep, ne güzel!
"Gelep gelep" diyen insanların barındığı el

Hayatımın ne kadar dışındadır şimdi.
Karın kapattığı yollarda ağlayan kimdi?

Soluk benizli çocuk hatırlanır mı bir an?
Çıkar mı bir gün olup o karlar altından?

II

Dışarda kar dönüyor, içerde insanlar.
Birer umut ve aldanışla geçti insanlar.

Gülen bu tatlı kadın, şu nazlanan cici kız
Sanır ki davet eden gözlerin yabancısıyız.

III

Dışarda ses ve nefes yok, içerde caz tepinir.
Bir el içimdeki tellerde durmadan gezinir.

Neden o bestelerin hepsi kalmış öyle yarım?
Neden bu şarkıyı duymaz da kimse, ben duyarım?

HER SABAH BAKTIĞIMDA

I

Her sabah baktığımda aynalara
Babamın çehresi karşımda durur:
Yorgun, endişeli, yıpranmamış, uçuk.
Saçı aktır ve biraz kamburdur.
Sorarım rüzgâra, yağmurla kara:
Nerdedir genç adam ve mutlu çocuk?

Yeni bir aşka tutulmak, delice,
Şimdi dağlar kadar uzak görünür.
Yolların en geçilmez olduğu an.
Kara bir renk alan ufuklardan
Uzanıp tutmadıkça dost eli de,
Düşüp yok olmadan nasıl yürünür?

II

Yine evvelki tirenler olsa
Ve uçaklar, getiren sevgiliyi.
Kaçabilsek, izimiz kaybolsa.
Yine birlikte unutsak, ne iyi

Verebilsem o eski mutluluğu
Heyecanlarla dokundukça sana.
Kış ortasında duymasak soğuğu,
Uzanıp cennetin altın tasına.

III

O sen misin, bulabilsem de seni?
Neler yapar bilirim sert iklim.
Bana gelsen, o eski ben değilim:
Köprülerden ne çok sular geçti.

Her sabah baktığında aynalara
Babamın çehresi karşımda durur:
Yorgun, endişeli, yıpranmış, uçuk.
Saçı aktır ve biraz kamburdur.

ATİLÂ İLHAN

1925 yılında Menemen'de doğdu. İstanbul Işık Lisesi'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenimini yarıda bırakarak Paris'e gitti. Yurda dönüşünde çeşitli dergi ve gazetelerde çalıştı. Ankara'da Bilgi Yayınevi'nin danışmanlığını yaptı. Ali Kaptanoğlu takma adıyla senaryolar yazdı. Şimdi İstanbul'da yazarlığa devam ediyor ve Sanat Olayı dergisinin sanat danışmanlığını yapıyor.

İlk şiiri Balıkçı Türküsü 1 Ekim 1941'de Yeni Edebiyat gazetesinde yayımlandı. Duvar adlı kitabında yer alan "Cebbaroğlu Mehemmed" şiirinin 1946 CHP Şiir Yarışmasın'da ikincilik kazanması üzerine tanındı.

Şairliğinin ilk on yılında, daha çok destanî havada, duygusal ama, huzursuz ve hırçın bir tutumla İkinci Dünya Savaşı'nın, bezginlik yılgınlık, sefalet ve çöküntülerini yansıtmaya çalıştı. Zamanla, toplumcu karakterinden kopmamakla beraber, tek insanın duygu dünyasını yansıtan şiirler yazdı. Mısralarında çarpıcı benzetmeler, kendine has bir mısra yapısı, zaman zaman egzotik bir hava vardır.

Şiir Kitapları : Duvar (1948), Sisler Bulvarı (1954), Yağmur Kaçağı (1955), Ben Sana Mecburum (1960), Belâ Çiçeği (1962), Yasak Sevişmek (1968), Tutuklunun Günlüğü (1973), Böyle Bir Sevmek (1977), Elde Var Hüzün (1982).

Ayrıca, roman, deneme, gezi kitapları da vardır.

ÜÇÜNCÜ ŞAHSIN ŞİİRİ

gözleri gözlerime değince
felâketim olurdu ağlardım
beni sevmiyordun bilirdim
bir sevdiğin vardı duyardım
çöp gibi bir oğlan ipince
hayırsızın biriydi fikrimce
ne vakit karşımda görsem
öldüreceğimden korkardım
felâketim olurdu ağlardım
ne vakit maçka'dan geçsem
limanda hep gemiler olurdu
ağaçlar kuş gibi gülerdi
bir rüzgâr aklımı alırdı
sessizce bir cigara yakardın
parmaklarımın ucunu yakardın
kirpiklerini eğerdin bakardın
üşürdüm içim titrerirdi
felâketim olurdu ağlardım

akşamlar bir roman gibi biterdi
jezabel kan içinde yatardı
limandan bir gemi giderdi
sen kalkıp ona giderdin
benzin mum gibi giderdin
sabaha kadar kalırdın
hayırsızın biriydi fikrimce
güldü mü cenazeye benzerdi
hele seni kollarına aldı mı
felâketim olurdu ağlardım

PİA

Ne olur kim olduğunu bilsem pia'nın,
Ellerini bir tutsam ölsem
Böyle uzak uzak seslenmese
Ben bir şehre geldiğim vakit
O başka bir şehre gitmese
Otellerini bomboş bulmasam
İçlenip buzlu bir kadeh gibi
Buğulanıp buğulanıp durmasam
Ne olur sabaha karşı rıhtımda
Çocuklar pia'yı görseler
Bana haber salsalar bilsem
İçimi büsbütün yıldız basar
Bir hançer gibi çıkıp giderim
Ben bir şehre geldiğim vakit
O başka bir şehre gitmese
Singapur yolunda demeseler
Bana bunu yapmasalar yorgunum
Üstelik parasızım pasaportsuzum
Ne olur sabaha karşı rıhtımda
Seslendiğini duysam pia'nın
Sırtında yoksul bir yağmurluk
Çocuk gözleri büyük büyük
Üşümüş ürpermiş soluk
Ellerini tutabilsem pia'nın
Ölsem eksiksiz ölürdüm

YAĞMUR KAÇAĞI

Elimden tut yoksa düşeceğim
Yoksa bir bir yıldızlar düşecek
Eğer şairsem beni tanırsın
Yağmurdan korktuğumu bilirsin
Gözlerin aklıma gelirse

Elimden tut yoksa düşeceğim
Yağmur beni götürecek yoksa beni
Geceleri bir çırpıntı duyarsan
Telâş telâş yağmurdan kaçıyorum
Sarayburnu'ndan geçiyorum
Akşamsa eylülse ıslanmamışsam
Beni görsen belki anlayamazsın
İçlenir gizli gizli ağlarsın
Eğer ben yalnızsam yanılmışsam
Elimden tut yoksa düşeceğim.
Yağmur beni götürecek yoksa beni

DENİZ KASİDESİ

açıklarda göz gözü görmez fırtınadan onlar gelir
körfeze kocaman ve soğuk pelikanlar gelir
buzlu bir hüzünle yüklü yorgun ve üzüntülü

kasırga sarsar katedralleri uzaktan çanlar gelir
her biri bir rüzgara uzanmış ezanlar gelir
görünmez bir nabızdır atar telsizler büyülü

ermiş deniz fenerlerinden aydınlık dumanlar gelir
eski bir şarkıda gemileriyle kaybolanlar gelir
siyah yelkenleri rüya tozlarıyla örtülü

sanki deli bir su patlar çoğul yatağanlar gelir
var mı yok mu anlaşılmaz yağlı korsanlar gelir
kırbaçları kan içinde bıyıkları gürültülü

döner sis anaforları bir imdat çınlar gelir
ışıkların kemendiyle çekilip boğulanlar gelir
boyunları kınlmış son derece ölü.

canlanır liman meyhanelerinde anlatılanlar gelir
inanılmaz ejderhalar kanatlı yılanlar gelir
ihanet gibi kılçıklı kabahat gibi tüylü

bir çatışma parıldar ki batı'da kanlar gelir
mor uğultulardan oyulmuş erguvanlar gelir
vahşî yapraklarında tuz böceklerinin tülü

çözülür şimşeklerin demeti tel tel yananlar gelir
tepeden tırnağa elektrik yeşil papağanlar gelir
billûrdan gagalarında çapraz bir rüzgâr gülü

günler dağılır alt üst olmuş zamanlar gelir
başka başka takvimlerden başka insanlar gelir
ölümlerini tekrar tekrar yaşamaya gönüllü

CİNAYET SAATİ

haliç'te bir vapuru vurdular dört kişi
demirlemişti eli kolu bağlıydı ağlıyordu
dörk bıçak çekip vurdular dört kişi
yemyeşil bir ay gökte dağılıyordu

deli cafer ismail tayfur ve şaşı
maktulün onbeş yıllık arkadaşı
üçü kamarot öteki aşçıbaşı
dört bıçak çekip vurdular dört kişi

cinayeti kör bir kayıkçı gördü
ben gördüm kulaklarım gördü
vapur kudurdu kuduz gibi böğürdü
hiç biriniz orada yoktunuz

demirlemişti eli kolu bağlıydı ağlıyordu
on üç damla gözyaşını saydım
allahına kitabına sövüp saydım
şafak nabız gibi atıyordu
sarhoştum kasımpaşa'daydım
hiç biriniz orada yoktunuz

haliç'te bir vupuru vurdular dört kişi
polis katilleri arıyordu
deli cafer ismail tayfur ve şaşı
üzerime yüklediler bu işi
sarhoştum kasımpaşa'daydım
vapuru onlar vurdu ben vurmadım
cinayeti kör bir kayıkçı gördü
ben vursam kendimi vuracaktım

SEDAT UMRAN

1925 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli şirketlerde, İzmit'te Seka'da mütercim olarak çalıştı. Seka'dan emekli oldu. Şimdi İstanbul'da yazarlık ve mütercimlik yapıyor.

İlk şiiri 1943 yılında Yedigün dergisinde yayımlandı. Bir süre yalnız Yedigün dergisinde yazdı. Sonra başka dergilerde, daha çok da Hisar'da şiirleri çıktı. Önceleri Ahmet Haşim, Necip Fazıl karışımı bir şiirden yola çıkan Umran, sonraları Behçet Necatigil dokusunda bir sembolizme yönelmiş, kendi şiir dünyasını yaratmış kişiliğini bulmuştur. En büyük özelliği, şiirlerinde ufak eşyanın iç dünyasını dile getirmesidir. Şekle önem vermiş, dilde aşırılıklara rağbet etmemiştir.

Şiir Kitapları : Meşaleler (1949), Leke (1970) Ayrıca pek çok çeviri eseri vardır.

MEŞ'ALELER

ARZU YARILDI BİR NAR GİBİ İÇİMDE YER YER
DÖKÜLDÜ KIVILCIMLAR HALİNDE TANELERİ
PERDELER ETRAFINDA UÇAN PERVÂNELERİ:
PARILDAYAN CAMLARDA TİTRİYOR MEŞ'ALELER.

NEFES ALIYOR SENSİZ PERDELER KARANLIKTA
AY SÜKÛTLA ÖRÜYOR TENHÂDA KOZASINI
FISILDIYOR PERDELER, BİR HABER KARANLIKTA ;
VE UYKU UZATIYOR SÜKÛN DOLU TASINI...

BUNALIM

Gece gölgelerden
bir damla kan sızar
sessizliğin örtüsüne,
suçumuzun kanı.

Yelkonvanların kara parmakları uzar
bizleri gösterircesine,
saatlerin kedi gözleri fosforlaştırır karanlığı
yiyip tüketemezler zamanı çiğneyerek.

Köşeler yalnızlığın açılmış ağızları,
yutmak için çevrilmiş üstümüze;
değer ölü sevgilerin daha soğumamış gövdeleri
ansızın derimize.

Merdivenler yokuşun salıncağında bitkin
bir düzlük ararlar bacaklarına,
kapılar hızla ileri atılır
sokakların çağrısını duymuşcasına.

LEKE

Takılıp kalmış bir noktada
gölgesini içine düşürerek;
leke sabrın gücüyle büyür
tek başına.

Uzamr güneşe dek,
arınır kirinden;
yürüyen ak lekeleri olur göğün,
mavi gök - uykusunun düş lekeleri

Leke aşmaz sınırını,
kendini bilir,
durur bütün oturmuşluğuyla;
dağıtmaz, yaymaz gücünü
siz dokunmayınca.

Leke lekelemekten korkmaz,
kurtulmuş geleceğin ürküntüsünden,
alabildiğine özgür;
sevincimin kumaşında parlayan
üzüntü lekeleridir,
silip de bir türlü çıkaramadığım
içimin dökülen mürekkebidir.

KIŞ ORDULARI

Yalınayak basar toprağa,
mermer adımları arşınlar yeryüzünü,
ıslığıyla yalnızlığını çalarak
asar donukluğun kısık lâmbasını
ufkun dört duvarına.

Canı sıkılan bir çocuktur,
bir taşın üstüne oturur,
yazar buzdan harflerle
soğuğun şiirini
tertemiz defterine.

Kışkırtılmış bir kıraldır,
buyruklarını gönderir,
sessizlik ordularını salar,
kar-ülkesinin.

Rozet satan bir çocuk,
ak rozetler takar,
zorla rozetler takar,
biriktirir sessizliği kumbarasında.

Kış dünyamızın ak-saçlı hokkabazı
gösterir en şaşırtıcı hünerini
yerleştirip el çabukluğuyla
doğayı cam tabutuna
yalandan bir ölümün.

İĞNE

Bir ömür boyu diktik,
yamadık üşenmeden,
sevinci duyamadık hiç;
deldik geçtik.
Bir gözümüz var,
gözyaşından bir iplik;
düğmelere doladık üzüntümüzü.
Öyle küçümsedik ki
şaşmayın halimize.
batmayınca duyuramadık varlığımızı.

Biz yutulmaktan korkulan,
yalnız sivrinin, incenin bilindiği
çıplak gövdemizle utanarak yaşadık;
emeğimiz boşa gitti
başkalarının giyindiği.

BEKİR SITKI ERDOĞAN

9 Eylül 1926'da Karaman'da doğdu. Konya'da, Kuleli Askeri Lisesi'ni, Harp Okulu'nu bitirdi. Ankara'da bulunduğu yıllarda Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne devam ederek buradan da mezun oldu. İstanbul'da Heybeliada Deniz lisesi'nde edebiyat öğretmenliği yaptı. Şimdi emeklidir. Öğretmenliğe bazı özel okullarda devam ediyor.

Aruz ve hece vezniyle şiirler yazmış olan Bekir Sıtkı, en çok halk şiiri tarzında yazdığı koşmalarla ismini duyurmuştur. Aruzla yazdığı şiirlerinde, Yahya Kemal - Faruk Nafiz karışımı bir şiiri devam ettirmiştir. Ayrıca rubai türünde şiirleri de vardır. Hece şiiriyle halk tarzı şiiri ustaca bağdaştırmış, Anadolu'nun ve Anadolu insanının ruhunu duygulu bir şekilde yansıtmıştır. Sıla, aşk, ölüm, şiirinin başlıca konularını teşkil etmektedir.

Şiir Kitapları : Bir Yağmur Başladı (1949 - 1957), Dostlar Başına (1965).

BİRİNCİ GECE

Gurbetten gelmişim, yorgunum hancı
Şuraya bir yatak ser yavaş yavaş
Aman, karanlığı görmesin gözüm!
Beyaz perdeleri ger yavaş yavaş.

Sıla burcu burcu ille ocağım
Çoluk çocuk hasretinde kucağun...
Sana her şeyimi anlatacağım
Otur baş ucuma sor yavaş yavaş

Güç belâ bir bilet aldım gişeden
Yolculuk başladı Haydarpaşa'dan!
Hancı n'olur elindeki şişeden
Birkaç yudum daha ver yavaş yavaş.

Ben o gece hem ağladım, hem içtim
İki gün diyardan diyara uçtum...
Kayseri yolundan Niğde'yi geçtim.
Uzaktan görünür Bor yavaş yavaş.

Garibim, her taraf bana yabancı
Dertliyim, çekinme doldur be hancı!
İlk önce kımıldar hafif bir sancı,
Ayrılık sonradan kor yavaş yavaş.

Bende bir resmi var yarısı yırtık
On yıldır evimin kapısı örtük
Garip, bir de sarhoş oldu mu artık
Bütün sırlarını der yavaş yavaş

İşte hancı ben her zaman böyleyim
Öteyi ne sen sor, ne ben söyleyim!
Kaldır artık, boş kadehi neyleyim.
Şu bizim hesabı gör yavaş yavaş

YAŞAMA SEVİNCİ

İlk ışık öptü camları,
Toprak gülemsedi mor mor...
Çok şükür tanrım topraktan,
Yine merhamet tütüyor!

İlk ses varlığını tattı;
Mânâlar sıyrıldı kından...
Her şey kendini yarattı.
Kendi iç aydınlığından.

Eşyaya can verdi ilk hız,
Hayıra çıktı falımız...
Uyan Şehrazat'ım, uyan!
Devam etsin masalımız...

KONYADA

Benim yarim, bezden kilim
Dokur Konyada, Konyada
Bülbül gibi dertli dilim,
Şakır Konyada, Konyada.

Kardeşim kendinden geçmiş,
Nur çeşmesinden su içmiş,
Hasret kitabını açmış
Okur Konyada, Konyada.

Gurbet ekmek, ben katığın
Nişansız düşmüş tetiğim!
Yazılmış nüfüs kütüğüm,
Şükür Konyada, Konyada.

Mevlânanın sezmediği,
Mantıklarını çözmediği,
Kitabların yazmadığı,
Fikir Konyada, Konyada.

Ayrılıktan yemiş tekme;
Yakma gurbet, onu yakma!
Burda gezdiğine bakma,
Bekir Konyada, Konyada.

YOLLAR

Bir yol bilirim; Âdem'e, Havva'ya gider,
Bir yol bilirim; aşka ve sevdâya gider,
Bir yol ki, ömür bahçelerinden geçerek
Yaşlarla, figanlarla musallaya gider!..

—V—

İLAHİ ADALET

Her canlıya Hak, lâyık olan cevheri verdi;
Tırtıl iki düş bulsa eğer, ormanı yerdi!
Şayet kediler, haftada bir uçabilse,
Dünyada bütün serçelerin nesli biterdi...

KIŞLADA BAHAR

Kara gözlüm efkârlanma gül gayri
İbibikler öter ötmez ordayım.
Mektubunda diyorsun ki "gel gayri"
Sütler kaymak tutar tutmaz ordayım.

Ah çekerim resmine her bakışta
Bir mahzunluk var o boyun bükülüşte
Emin ol ki her sigara yakışta
Sanki duman tüter tütmez ordayım.

Mor dağlara karargâhlar kurulur
Eteğinde bölük bölüm durulur.
On dakika istirahat verilir
Tüfekleri çatar çatınaz ordayım.

Dağlar taşlar bu hasretlik derdinde
Sabır sebat etmez gönül yurdunda
Akşam olur tepelerin ardında
Daha güneş batar batmaz ordayım.

Aramıza dağlar girmiş koskoca
Meraklanma gönlüm dağlardan yüce
Bir gün değil, beş gün değil, her gece
Yatağıma yatar yatmaz ordayım.

Bahar geldi koyun kuzu koklaştı
İki âşık dört senedir bekleşti
Kara gözlüm düğün dernek yaklaştı
Vatan borcu biter bitmez ordayım.

NÜZHET ERMAN

1926 yılında İstanbul'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler ve Hukuk Fakültelerini bitirdi. Kaymakamlık ve Valilik yaptı. Anayasa Mahkemesi Raportörlüğünde, Danıştay Üye Yardımcılığında bulundu. Halen Merkez Valisidir.

Şiirleri, 1942 yılından itibaren Yedigün, Ülkü, İnkılâpçı Gençlik, Millet, Kıynak, Varlık, Hisar dergilerinde çıktı. Şimdi Türk Dili dergisinde şiiri yayınlanıyor.

İlk iki şiir kitabı, Yeşil ve A Benim Canım Efendim'de, hece şiirinin alışala gelmiş tema ve özellikleri vardır. Sonraki eserlerinde Anadolu gerçeklerine sevgi ve cesaretle baktığı ve Anadolu'yu tok bir sesle yorumladığı görülür. Gazi Mustafa Kemal Atatürk isimli kitapta Atatürk'ün hayat ve mücadelesini kendine göre yorumlamaktadır.

***Şiir Kitapları** : Yeşil (1945), A Benim Canım Efendim (1959), Anadolu (1970), Gazi Mustafa Kemal Atatürk (1973), Hem Hürriyet Hem Ekmek (1974).*

OT

Kimi vakit — kimi adam öldürür
Adam var ikisini de beceremez
Yaşar da ot gibi bana mısın demez
İçin için kinle — hasetle çürür

Sana bana benzer saksıda ıtır
Buruk arzularla kurumağa mahkûm
Dağ başında rüzgâr — denizlerde kum
Ot dediğin bozkırlara yaraşır

Kuzey sabahlarının donuk hüznü
Çökerken sırtına binlerce damın
Allahın kırında bir ot olmanın
Ölümsüz hiçliğini düşündünüz mü

SEVDA KUYUMCULARI

Durulur — mayalanır — daha bir insanlaşır
Oldukça muhabbetler evrenin malı

Geçti devri — yanık — yitik sevdaların
Seven — cümle âlem duysun diye — bağırmalı

Bir dost — delil veya kirvedir — muhabbet ehli için
Kurt — kuş — bir salkım söğüt — hatta — kötü bir çalı

Rize'nin yeşilini — Halikarnas mavisini
Acı sarıyı — yörük kilimlerindeki — sımsıcak alı

Sevda çeken — yazının buğdaylarını
Boz bulanık Kızılırmağı — uzak ormanları çağırmalı
Size vergi bu işler — ey koca Yunus — şeyda Nedim
(şen şatır Karacaoğlan
Ey günül ustaları — sevda kuyumcuları

BİNLERCE KÖY KAR ALTINDA

Şu anda yolları tutuk Anadolu'da
Kızılırmak boylarında—daha doğuda
Binlerce köy var kar altında uyamaktadır
Bu ağır—bu garip—bu tenha uykuda
Kürtaptal köyü de bulunmaktadır

Şu anda Kürtaptal—diş diş olmuş karıyla
Damları—insanları—hayvanlarıyla
Kurda kuşa yaraşan dağ yalnızlığında
Yazının adamı kahreden beyazlığında
Cim karnında noktadır.

Şu anda Kürtaptal—sisler arasında
Binlerce yıl önceki mağarasında
Kış uykusuna yatmış acaip ve kalbi
Belli belirsiz—bir dev yaratık gibi
Ağır—aksak solumaktadır

Şu anda Kürtaptal—yarı aç—yarı tok
Karanlık ağıllarda—ağzı dili yok
Sıska köpeği—koyunu keçisiyle
Diz boyu çayırların uzak düşüncesiyle
Tuz yalamaktadır.

Şu anda Kürtaptal—kanı çekilmiş
Soğuk (hiç yaşanmamış—canlı değilmiş)
Ömrün—eşyanın ve zamanın dışında
Fırat kıyılarına vuran ay ışığında
Çakallar ulumaktadır

Şu anda Kürtaptal'ı yok diyelim
Yeniden yaratmayı deneyelim
Sanma ki Kürtaptal—yalnız (kar—kerpiç—et)
Sıtmaya—muskaya—kara rağmen—marifet
Kürtaptal yaşamaktadır

TİRYAKİ

Arada bir — mayhoş tadını özler de insanoğlu
—Ah o eski günler — der
Bulunsaydı yolu — olanca tazeliğiyle
İnsan hangi günü acaba saklamak ister

Sizi bilmem ama — başımın üstünde — gönül katında
O'na ait günlerden kalmazdı yer

Ben — onsuz hiç bir tiryaki
Rakı — tütün — tuz o — karabiber

Mahşere kadar ve mahşerden sonra
Anca beraber — kanca beraber

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN

1926 yılında Tarsus'ta doğdu. Eskişehir Ticaret Lisesi'ni bitirdi. İş Bankası'na girerek, Ankara, Adana ve İstanbul'da görev yaptı. İş Bankası Halkla İlişkiler Müdür Yardımcısı iken emekli oldu. İstanbul'da kendi adını taşıyan bir sanat galerisi açtı. 1985 yılında İstanbul'da öldü.

Şiire, 1940 yılında Yedigün dergisinde başlayan ve Yedigün Şairleri arasında yer alan Oğuzcan, sonra, çeşitli dergilerde şiir yazarak ve sık sık kitaplar çıkararak, günün popüler bir şairi oldu. Ünü yayıldı. İlk şiirlerinde, Yahya Kemal, Faruk Nafiz, sonrakilerde Orhan Veli etkisi görülür. Aşklar, ayrılıklar, özlemler, hâtıralar, ölüm, şiirlerinin başlıca konularıdır. Başarılı mısralarının yanı sıra, çok yazması yüzünden, zaman zaman tekrara düşmüş, yüzeyde kalan şeyler söylemiştir. Rubailerinde daha başarılı olmuştur. Mizahi şiirler, siyasi taşlamalar da yazmıştır.

***Şiir Kitapları** : İnsanoğlu (1947), Deniz Musikisi (1949), Dillere Destan (1954), Dolmuş (1955), Aşkımızın Son Çarşambası (1955), Bir Daha Ölmek (1956), Kör Ayna (1957), İki Kişiye Bir Dünya (1957), Karanlığın Gözleri (1960), Akıllı Maymunlar (1960), Seninle Ölmek İstiyorum (1960), Üstüme Varma İstanbul (1961), Yeni Dünya Rekoru (1961), Sevenler Ölmez (1962), Çigan Gözler (1962), Ötesi Yok (1963), Bir Gün Anlarsın (1965), Sadrazamın Sol Kulağı (1965), Mihriban'a Şiirler (1965), Taşlar ve Başlar (1966), Seni Sevmek (1966), İnşallah Maşallah (1966), Biraz Kül Biraz Duman (1966), Ben Seni Sevdim mi (1968), Aşk Mıydı (1969), Toprak Olana Kadar (1969), Halktan Yana (1970), Sen Aşk Nedir Bilmezsin (1971), Önce Sen Sonra Sen (1971), En Eski Yalnızlığımdır Aşk Benim (1978), Dikiz Aynası-Yergiler (1983).*

YAĞMUR ALTINDA ÖPÜŞMEK

Hava kararmıştı
Yağmur yağıyordu
Dudakları sımsıcaktı
Elleri üşüyordu
Bir öptüm
Bir daha öptüm
Kimseler görmedi öpüştüğümüzü
Yağmurdan başka
İki gözüm çıksın
Şimdi ne zaman yağmur yağsa
Utanıyorum.

KADER KAPIYI ÇALIYOR

Dufy'nin bir sokağı vardı bilir misin
İlkin seni o mor sokakta gördüm
Temmuzun ondördüydü
Bir yeşil elbisen vardı
Bir siyah ayakkabın vardı
Bir gözlerin vardı
Bir dudakların vardı
Bir sen vardın
Ama ben yoktum o sokakta
Tahiti adalarında
Gaugin'le seni düşünüyordum
Absent kadehlerinde ellerini içiyordum yudum yudum
Dufy'nin sokağı aklıma nerden geldi

LÂLE DEVRİ

Ne olur İstanbul'u böyle ağlatmayın
Biraz sevindirin şu sokakları ya da
Gelin benimle bir akşam Kumkapı'ya
Balıkçı meyhanelerinde sabahlayın

Her sabah güneşi doğarken seyredelim
Gelin yaşayalım uykular şöyle dursun
Yeter ki cânım efendim gönlünüz olsun
Bugün Bebek'e yarın Göksu'ya gidelim

Kaptırıp kendinizi bir çılgınlıklara
Elbet böylesine yaşamak daha iyi
Bir gün ölüp yem olmaktansa balıklara

Bilene aslında her devir Lâle Devri
Aklınız varsa Nedim gibi yaşayın
Orhan Veli misali dinleyin bu şehri...

KUM

Sen kum nedir bilmezsin
Deniz görmedin ki.
Yum gözlerini zamanı düşün,
Deniz bir gözünde
Kum bir gözündedir.

Sen taş nedir bilmezsin
Dağa çıkmadın ki.
Yürü ufuklara doğru,
Dağ bir ayağında
Taş bir ayağındadır.

Sen kül nedir bilmezsin
Ateş yakmadın ki.
Uzat ellerini gökyüzüne,
Ateş bir elinde
Kül bir elindedir.

RUBÂÎLERİNDEN :

— 1 —

Bir kat daha yok sevgi katından başka,
Tad bulmadım âlemde tadından başka,
Dünyada ne bir taç, ne de bir taht ebedî
Kalbinde senin saltanatından başka.

— 2 —

Hiç bitmeyecek bir gecenin koynunda,
Sökmez o şafaklar sevenin koynunda,
Dünyada değilmiş, öbür âlemde değil,
Cennet de cehennem de senin koynunda,

— 3 —

Hayat mısın, ölüm müsün nesin,
Demin candaydın, şimdi tendesin.
Öyle karıştık ki belli değil
Ben mi sendeyim, sen mi bendesin?

NEVZAT YALÇIN

1926 yılında Kıbrıs'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini orada, yüksek öğrenimini ise Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde yaptı. Önce Etibank'ta İngilizce raportörlüğü görevinde bulundu. Londra Büyük Elçiliğinde mütercim olarak çalıştı. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde öğretim görevlisi oldu. Bu görevi sırasında Ankara Radyosu İngilizce haber ve program spikerliğini de yürüttü. 1978'de yurttan ayrılan Yalçın, o zamandan beri bir Alman okulunda öğretmenlik mesleğini sürdürmektedir.

İlk şiirleri Kıbrıs'taki gazetelerde ve Yedigün dergisinde çıktı. Sonra şiirleri Hisar dergisinde yayımladı. Şimdi Türk Dili ve Milli Kültür dergilerinde yazıyor. Şiirlerini hem aruz, hem hece, hem serbest vezinle yazan Yalçın, yeniliği dışta değil muhtevada, özde aramaktadır. Düşünce ağırlıklı mısralarında, tabiat, ölüm, aşk ve insanımızın acıları, sorunları, sıkıntıları usta bir mısra yapısı, yeterli bir ahenk desteğinde dile getirilmektedir.

***Şiir Kitapları** : A Sokağı (1969), Güneş ve Adam (1977).*

BEYAZ GÜL

Beyaz gülüm, yakamda dur, göğsümde kal
Eşikte Harâmiler beklesin dursun.
Bizi tek kaderde bağhyan tılsım
Harâm ellerle bozulmasın.

Bu akşam, bu akşam bir dağbaşıyım;
Ko düşsün yamacına ayışığın.
Beyaz gülüm, kulak verme pancurlara,
Öldüğünden beri rüzgâr Tanrısı,
Bu, senin estirdiğin deli rüzgâr,
Bu, benim söylediğim aşk şarkısı.

Sen ki her penceremde sarmaşıksın,
Sorma nedir karanlıkta çarpıp duran.
Bir gül için gümbürdeyen yüreğimdir,
Ele karşı "Ben'im!" diyen yüreğimdir.

Beyaz gülüm, yakamda dur, göğsümde kal.

CİNAYET

Güneşli, uzak bir günden geceye kar yağıyor,
Kar beyaz yataklarda sen, boylu boyunca gül beyaz.
Bilmem aklından kimler geçer, benimkinden yalnız sen,
Üç boyutlu bir rüyada sarhoş, bense tedirgin, kıskanç...
Tetiğe basıyorum... bir gül düşüyor kurşun yerine!

Gülmekle ağlamak arası, bir elinde o düşen gül,
Bana dönüyorsun kar beyaz duvağınla hayal meyâl,
Eski resimler ve yıllar ötesinden yeminlerle...

Tetiğe yeniden bastığımın farkında değilim, âh!
Bir daha, bir daha dan dan... bir gül daha, bir gül daha!

LİMAN

Ben bir limanım Ortaçağ'da,
Gemiler gelir dayanır rıhtımlarıma;
Boşalan, dolan gemiler, kocaman, kimse görmez,
Küfürlerle tayfalarım
Paydos saatlerinde kavga eder de
Kimse duymaz.

Pazarlar kurulur mal gelende,
Amberle misk, fildişi, zümrüt, zencefil, ipek...
Alan olmaz.

Tek ben kalırım âh, gemiler gider,
Bir de tutsak pazarından düşürdüğüm âfet.
Dokunmak istesem saçlarına
Bin nazla yaklaşır, cilveyle gider,
Bir gölge sürüklenir sularda,
Eğilir bakarım hep o!
Elleri çığlık çığlık benden yana...
Çırpınırım anlayamam,
Anlaşılmaz.

ŞAFAKTA

Cıvıl cıvıl dünya günün küçük saatleri
Ki bir tomurcuktur açar, korkusuz,
Atardamarlara sancılarla hodri meydan der.

İşaret parmağımla başparmağımı,
Birazdan, şafak sökende,
Memelerinin bereketinden Tanrıça Artemis
Remüs'le Remülüs'üm diyerek emzirecek.

Bir şehir kuracağım harcı şiir,
Tüy kalemim ürpertilerle intizarda.

İPEK YOLU

Gültekin Samanoğlu'na

Doğuya bakan penceremiz sabah akşam açık dursun,
Gün doğar bakarsın alacakaranlığına Batı'nın.
Doğu güzel, Doğu iyidir, güneşi İpek Yolu'ndan geçer.

Her elli fersahta kervansaraylarla İpek Yolu...
Çin, Hindistan, Semerkand üzerinden gelen kervan,
Son istasyon benim yurdum, son istasyon Anadolu.

Bir ince kültürü öpen serin ipek hışırtısı,
Kalem, kâğıt ve mürekkep bu kervanın hamûlesi,
Son istasyon Anadolu, ötesi yok, Marko Polo!

Bir top ipek, onbin fersalı, dökülür kıvrıla kıvrıla,
Yanar döner büyük Doğu, kozalarda ışır Bursa,
Asfalt övünedursun, o yollardır öpülesi.

NECDET EVLİYAGİL

1927 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi. Gazeteciliğe intisap ederek, Yeni Sabah, Cumhuriyet ve Dünya gazetelerinde çalıştı. Ankara'da Ajans-Türk Basımevi'ni kurdu. Ankara milletvekilliği yaptı. Avrupa Konseyi Üyeliği görevinde bulundu. Türkiye Turizm Genel Sekreterliğini yaptı. Şimdi Ajans-Türk Matbaası'ndaki işine devam etmektedir.

Evliyagil'in ilk şiirleri İstanbul dergisinde çıkmıştır. Daha sonraları Türk Dili, Hisar, Kaynak, Doğuş, Şairler Yaprağı ve kendi gazetesi Ajans Türk'de şiirler yayımladı ve yayımlamaktadır. Dile önem ve değer vermekte, onu şiirlerinde en iyi şekilde kullanmayı amaçlamaktadır. Mısralarında duygu ve düşünce ölçülü olarak yer alıyor. İnce ve yalın bir söyleyişi vardır. Şiirlerinde İstanbul sevgisinin ağır bastığı görülmektedir.

***Şiir Kitapları** : Eski Yalı (1956), Duyabildiğince (1960), Yaşantı (1972), Altınkum Vapuru (1975), Düş ve Gerçek (1978), Çocukların Görkemli Düşü ve Acı Gülüşü (1979), İstanbul Düşü (1982).*

ISTANBUL'DAN UZAKTA

Durdurabiliyor musun zamanı,
En güzel ânında o bitmeyen öpüşlerde;
Yaşatabiliyor musun unutulmayanı,
Yürekten bakan o tatlı gülüşlerde..

Okşayabiliyor musun eski anıları,
Yılların gerisindeki gibi delice;
Hatırlıyabiliyor musun o sakin akşamları,
İlk buluşmanın doyumsuz ürkekliğince..

Çağırabiliyor musun sevdiklerini,
İstediğin zaman da çok uzaklardan;
Paylaşabiliyor musun o güzelim düşlerini,
Aralık kalmış gözkapaklarının ardından..

Ağlarken gülebiliyor musun gönlünce,
Istanbul'dan uzak o renksiz bahçelerde;
Zamanı durdurabilirsen bile ölünce,
Aşkı bulabiliyor musun toprağın derinliğinde.

ESKİ YALI

Boğaziçinin emektar balıkçısı
Sadık Reise

Kayıkhanenin
Üstündeki cumbada,
Her şey değişmiş zamanla...
Sedir
Uzaklaşmış yerinden;
Renkler
Çözülmüş kilimden;

Zaman
Duvarları dolduran
Resim çerçevelerinde kalmış.
Boğaziçinin pul pul aydınlığını
Odalara aksettiren, üç katlı
Billûr âvizenin asıldığı aynalı tavan,
Yerini, yağlı boya çizgilere bırakmış...

Nerde şimdi
O cânım divan?
Hasır,
Bilmem kaç parçaya ayrılmış :
Yıllar geçmiş durmadan,
Yıllar, renkleri alıp götüren,
Sesleri hâfızadan silen,
Yıllar konaklamış
Eski cumbada...

Bu iki katlı
Ahşap yalıda,
Hâtıralar vardır, görülen;
Dalgalar vardır, sahili döven,
Yollar vardır, dönülmeyen..

Masalların,
En sâdesine
Terkedilmiş kayıkhâne.
Yeşil,
Renk olmaktan çıkmış;
Avuç avuç serpilmiş
Suyun dibine..
Küçük çakıl taşları,
Suyun koyu maviliğinde,
Elele vermiş yeşille...

ISTANBUL

Bu şehrin akşamını seyrettik,
Ufukta erirken güneş.
Sahillerinde gezindik,
Hayal ve baharla eş.

"Moda Koyu" yanmada,
Renklerin gurubuyla,
Karşıyakanın minareleri aksetmede suya,
Bütün gururuyla.

Sabahın ilk aydınhğını
Yudumlarken deniz,
Balıkçı tekneleri
Yola çıkar sessiz ve kimsesiz.

Fâni olmuş seneler
Evlerde beklenir,
"Üsküdar"ın servileri,
"Eyüp" sırtlarına
Ses verir.

Kulak kabartır
Allah'da - kul'da,
Bir tarih dinlenmede
İstanbul'da.

NİSAN DÜŞÜ

Nisan'da gülümsüyor,
Çiçek açan dal,
Aydınlığına kavuşan gökyüzü,
Çatlayan toprak - tohum,
Yeşillenen yaprak,
Yaşantının mutluluğunu söylüyor...

Kuşlar cıvıldıyor, kuşlar.
Yağmurun coşkulu sesinde
Yürekler temizleniyor.
Toprağın bereketinde
İnsanlar seviniyor.
Ilık sabah rüzgârları
Yeni bir huzur getiriyor;
İnsanlar birbirine gülüyor.

AYHAN HÜNALP

1927 yılında Bitlis'te doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Tercüman, Hürriyet, Son Saat gazetelerinde çalıştı. Sendika konfederasyonlarında basın sekreterliği yaptı. Emekli oldu. Şimde İstanbul'da Şişe - Cam dergisinin Genel Yayın Danışmanlığını yapıyor.

40 yıla yakın bir süredir şiirle uğraşan ve çeşitli dergilerde şiirleri çıkan Ayhan Hünalp, ona hep saygı ve sevgi ile sarılmış, siyasetin, ideolojilerin emir ve hizmetlerinden uzak tutmuştur. Ayrıca hiç bir akıma ve kliğe dahil olmadan, kendi öz şiirlerini vermiş, her zaman gerçek şiirin ufuklarından seslenmeyi tercih etmiştir. Mısralarında şiir ikliminin rüzgârları eser.

Şiir Kitapları : Üç Otuz Para (1950), (1968), Bir Martı Ölü (1964), Uzak Maviler (1982).

Romanları : Küçük İstasyonlar (1954), Vapur Düdükleri (1961).

Hatıra : Dağlara Giden Yollar (1974).

BULUTLAR

Bir kasabam vardı eskiden
Sarı sularına
Yeşil gölgeler düşen
Sarı sularında
Beyaz ördekler yüzen
Bir ırmak geçerdi içinden

Bir kasabam vardı eskiden
Başıma yemişler düşerdi ağaçlarından
Çimenlerine gömülürdü ayaklarım
Çınarlarında adım
Göklerinde uçurtmalarım vardı

Kasabam
Irmak
Ve bütün anlattıklarım
Duruyor yerli yerinde
Yalnız kaybettiğim birşey var
Boşalan ellerimde

KERVAN

Sîna çöllerinde bir bedevî vardı
Yeşil vahalar görürdü rüyalarında
Güneşi avuçlardı yıldızları tutardı
Kumlar arasında harcamıştı hayatı
İpek yüklü kervanlar geçerdi hülyalarından
Oysaki kemik yalardı arada bir
Sîna çöllerinde bir bedevî vardı

Şarkılar taşırdı develer çıngıraklarında
Bulutların güzelliğine doyulamadığı zaman
İnsanlar kini insanlar ölümü unuturdu
Vuslata erenler uyurdu kumlar üzerinde
Şarkılar taşırdı develer çıngıraklarında
Ve yağmurlar beklenirdi günahları yıkayan

İsimsiz denizlerde batmış gemiler gibi
O kervan da kaybolup gitti
Hepimizden bir şeyler alıp götürdü
Dönmezmiş bir daha çöllerde gidenler
Bekleyenlere kalan yalnız bir demet hâtıra
İsimsiz denizlerde batmış gemiler gibi

EYLÜL

Ağaçlardan birer birer yapraklar dökülür
Mevsim sonbahar aylardan eylül
Söğüt dallarında şiirler uyur
Boğaziçi şarkılı bir sükûna bürünür
Mevsim sonbahar aylardan eylül

Gidiyorum artık gözlerinde mehtâbı seyrettiğim
Yakasma güneşi saçlarına yıldızları taktığın
Rüzgâr saçlım gece gözlüm
Eylülün sisleri içinde gördüğüm
Gidiyorum artık gözlerinde mehtâbı seyrettiğim

Karanlık istasyonlardan geçiyoruz yavaş yavaş
Dün mü ellerim köpük köpüktü
Dün mü bulut buluttu arzularım
Çözme çözme kalbimdeki kördüğümü
Karanlık istasyonlardan geçiyoruz yavaş yavaş

Vakit gece sahne Türkiye'min bir büyük şehrinde geçer
Yorgun dalgalar unutulmuş rıhtımlarda uyumaktadır
Biliyorum sen "Schumann'ın Rüyası"nı çalmaktasın
Ben aynı saniyede dünyanın her yerinde olan insan
Medar akşamlarından birisini yaşamaktayım
Vakit gece sahne Türkiye'min bir büyük şehrinde geçer

Bir sokak fenerinde gülümseyen hayaller gördüm
Sanki köpükler dumanlara karıştı ve bir vapur öttü içimde
Hatırladın mı Yuşâtepesi'nde silâhbaşı çalınmıştı
Manevraya giden toplar geçmişti yanımızdan
Sanki köpükler dumanlara karıştı ve bir vapur öttü içimde

Bozkır en güzel mevsimini yaşamaktadır
Geceler nisan yağmurları gibi yağmakta
Ağaçlar yeşil yapraklar dökülmemiş hâlâ
Anladım aşk en büyük ibadettir
Ve sevilen kadın en mukaddes Tanrıdır
Bozkır en güzel mevsimini yaşamaktadır

Sigaram sönmüş gözlerim ıslak
İncesu parkının münzevi yollarındayım
Kuleli bir evin aksi düşmüş havuza
Bulutlar arasında bir gökkuşağı
Ve uzak şehirlere giden bir tren
Sigaram sönmüş gözlerim ıslak

Artık herşey bana seni hatırlatabilir
Artık her yağmur beni ağlatabilir
Bir bukalemun gibi değişiverdim birden
Şimdi ben eski Ayhan değilim
O serseri derbeder âvare çocuk
Ben miydim Allahım ben miydim
Artık herşey bana seni hatırlatabilir

Sahillerinde gemiler beklenen uzak şehirler bilirim
O şehirler ki takvim hep eylülde durur
Uzak şehirler uzak hâtıralar gibidir
İçimde yaşar içimde ölür
O şehirler ki takvim hep eylülde durur

KAVAKLIDERE PARKI

Hep İstanbul'u düşünürüm
Gurup vakti Kavaklıdere Parkı'nda
Sesler yükselir bu saatte minarelerin
Işıklar dökülen kubbelerinden
Bayrak indirilir gemilerin direklerinden
Martıların karınları duymuş limanın düdükleri susmuştur
Hüsran dolu nedâmet dolu şarkılar yükselir
Bu saatte sahil kahvelerinden
Ve mendiller sallanır
Sefere çıkan adressiz gemicilere
Bu saatte döner Kuzguncuğa ilk vapurla gidenler
Susuz içer rakıyı sokaklarda
Derdi boyundan büyük Hulki
Düdük öter pervane döner vapur gider
Caddede gençler dolaşır dudaklarda Türkçe şarkılar
Ve sürükler mehtâbı adımlarında kızlar
Aynı hayatı yaşar her gece Boğaziçi'nin bütün köyleri
Diner sahili yalayan rüzgâr rıhtımı döven deniz susar
Ve siler karanlık herşeyi
Yeni baştan yazmak için

UZAK SULARI BIRAK

Bırak karanfilleri uzak suları bırak
Yol kavşaklarında su oluklarında
Martı gagalarında yaşamaya bak midye kabuklarında

Bırak kaldırımları yakın yıldızları bırak
Eski plâklarında sahil gazinolarının
Yırtılmış ve yakılmış mektuplarında
Bırak büyüyen elleri nankör gözleri bırak
Yosunlu iskelelerde yelkensiz direklerde
Radarsız ve tayfasız teknelerde

Ve bırak bütün terkedilmişleri
Kaybolmuş şehirlerin unutulmuş çanlarında
Yaşantısız yorgun ve tükenmiş anılarda
Küçük mideli büyük yürekli insanlarda
İpleri açılmamış kitaplarda yontulmamış kalemlerde
Ay deymemiş sokaklarda yaşamaya bak

Yalnız sürünmüşlerin ezilmişlerin türküsünü söyle
Yalnız onların ağıtını belle
Ve bırak karanfilleri uzak yıldızları büyüyen elleri
Ve bırak nankör gözleri bırakılmışları
Ve bırak beni Kuzguncuk'daki martıların gagasında
Fâtiha yerine denize bir taş at yeter bana

Çeker çıkarır bir bir geceden
Çeker çıkarır tadına bakar
Ardında ışık içinde çarşı

Bir kız geçer arkadaki yoldan
Bir edâ bir çalım akça pakça
Ağzı yüzü bir delice türkü
Vurur kokusu uzaklaştıkça
Öyle bir diş ki beter gerçekten

Dalmış gitmiş işine beriki
Vız gelir çarşı türkü vız gelir
Çocuksu bir bakış gözlerinde
Bir başına rıhtımda oturur
Ne geçer içinden bilinmez ki.

KARANFİLLER

Alacasında sabahın kimdi
Ayıran ayıklayan yıkayan
Bir ışıltılı bakraçta eski
Süzen usunun haziranından
Yanyana koyan karanfilleri

Aydınlığımız karanfilleri
Anlamla yoğuran bir ocakta
O ipince büyücü elleri
Orda tarihten önce uzakta
Getiren bugüne bunca iri

Her öğle üstü sonra ikindi
Karanfilleri her gün yeniden
Gökyüzünde yokluğun var etti
Bir kişi gece gündüz yürüyen
Aynasında güneşlerin şimdi

FARKINDA MISIN?

Gecenin tadı yok farkında mısın
Saçların bambaşka karanlıklarda
Ve sanki unutmuş gözbebeklerin
Huzuru en eski hatıralarda
Sırrını kaybettik mesafelerin
Bilmem uzakta mı yakında mısın
Gecenin tadı yok farkında mısın

Gecenin tadı yok farkında mısın
Bakışların garip, mahzun, ümitsiz
Söylediğin bütün şarkılar yarım
Artık bu bahçede mesut değiliz.
İşte son dâveti hâtıraların
Geriye dönecek çağında mısın
Gecenin tadı yok farkında mısın?

UZAK İSTANBUL

Bu maviyi biliyorum. Boğaz'dan.
Ne güzel yakışmış gözlerinize.
"Mirgün" çınarlarından bu yeşil
Öylesine kanat germiş denize.

Belki Temmuz sıcağıdır bu sarı
Tutuşmuş yamaçlarında "Küçüksu"yun,
Belki de uçuşan Ekim yaprakları,
Altın rüzgârında bir uykunun.

Bu ışık tuğra'sındaydı Fatih'in
Şimdi bakışlarım aydınlatan
Bu rüzgâr hep eserdi Çamlıca'da
Bize gençlik günlerimizi hatırlatan,

Her hâlin bir semtin güzelliğidir.
Bu bakış.. bu göğüs.. bu dudak.. bu el,
Bu; içimde büyüyen özlemindir,
İstanbul gibisin.. uzak.. ve güzel,

VATAN

Vatan
Antalya'da bir mavi su
Posof'ta bir çorak tarla
Gümüşhane'de bir yemyeşil bahçedir.

Vatan
Sivas Yaylasında
Yıldız bakışlariyle aydınlanan
Ip-ıssız bir gecedir.

Vatan
Kelkit'te bir kardeş mezarı
Zonguldak'ta bir maden işçisi
Rize'de çay toplayan bir gelin
Ve seccâdesinde namaz kılan bir ihtiyar annedir.

Vatan
Aydın tebessümüyle Aslıhân
Ve duru bakışlarıyle Emine'dir.

Vatan
Ceylânpınar'da bir ince ceylân
Edirne'de bir ince minâredir.

Vatan
Hudut boylarında dalgalanan
Güzel bayrağımızda
Hâre hâredir.

Vatan
Küçük ellerinin avuçladığı
Sâde bir toprak parçası değil çocuğum
Toprakla büyüyen bir kutsal düşüncedir.

AİLE AĞACI

Önce sen hep o temiz yüzünle yanımdasın
Otuz yılın bitmeyen çilesine dayanmış
İçlerinde umut dolu çoban ateşleri yanmış
Hüzünlü bakışlarınla aydınlık ufkumdasın.

Demek yalnız seninle hayatın tadı varmış?

Sonra birer birer açılan tomurcuklar
Bir yanda Gökhan, Aslıhan,
Bir yanda Kürşad, Cengiz, Türkmen
Bize ömrün mes'ut ufuklarından gülümseyen
Ve her biri ayrı bir sevgiyi kucaklayan çınar

İşte aile ağacımız ben, ebedî karım ve çocuklar.

ARTIK VAKİT GEÇTİ YORGUNUM

Hep seni bekledim gelmeyen
Çocukluğumda, o altın çağda
O eski masallardan çıkıp ansızın
Kırbacı, sihirli seccadesi ve Keloğlan'la
Göklerin yedi kat güzelliğinden

Hep seni bekledim gelmeyen
Geçliğimde, o hür aynalarda
O cömert çağrısında çeşmelerin
Delikanlı bilekler üstündü
Beyaz gelinliklerle salınıp giden

Hep seni bekledim gelmeyen
Çılgın vuruşunda yüreklerin
Yağmur sonrasında bir sabah
Denizle güneşin kucaklaştığı
İstanbul'un o en güzel semtinden

Hep seni bekledim gelmeyen
Yaylalarda, dumanlı doruklarda
Doru taylar üstünde uçarı, kaygısız
Mavzer namlularında sıcak, emin
Ve Köroğlu gibi dağların yücesinden

Hep seni bekledim gelmeyen
Kavgalarda, düşman bakışlarında
Soğuk parıltısında bıçakların
Emsalsiz dostluklar uğruna
Yiğit yüreklerle vurulup düşen

Hep seni bekledim gelmeyen
Çocuk seslerinde akşam üstleri
Daracık sokaklarında küçük şehrin
Köşe başlarını döner dönmez
Anne sevgilerine karışıp
Uzak dünyalardan gülümseyen
Hep seni bekledim gelmeyen

Artık vakit geçti yorgunum
Kavgasız, şarkısız ve umutsuz...
Beklemek hep beklemek, beyhûde, boş
Ne kalbim yitik sevgilerle sarhoş
Ne de mes'ut bakışlarına vurgunum.
Artık vakit geçti yorgunum.

GÜLTEKİN SÂMANOĞLU

2 Kasım 1927'de Konya'da doğdu. Kuleli Askerî Lisesi'ni ve Harp Okulu'nu bitirdi. Subay olarak çeşitli yerlerde görev yaptı. 1959 yılında, kendi isteğiyle, Ordu'dan ayrıldı. Basın Yayın Turizm Bakanlığına girerek, İç Basın Müdürlüğü yaptı. Basın İlân Kurumu Yönetim Kurulu Üyeliğinde bulundu. Sonra bu Kuruma Genel Müdür Muavini ve Genel Müdür oldu. Halen bu görevde bulunmaktadır. Asıl soyadı Samancı olup, şiirlerinde ve edebiyatla ilgili yazılarında Sâmanoğlu soyadını kullanmaktadır.

Hisar dergisinin kurucularından ve daimi yazarlarından olan Gültekin, 1948 yılında, Çınaraltı dergisinde çıkan O Kadın şiiri ile sanat çevrelerinin dikkatini çekmiştir. 1950'den sonra, şiir ve yazılarını yalnız Hisar'da yayımlamıştır. Hisar'ın çıkmadığı dönemde ve Hisar yayınına ara verdikten sonra, Türk Edebiyatı, Türk Yurdu, Türk Dili ve Çağrı dergilerinde de imzasına rastlanmıştır. Şiirlerini hece vezni ile yazar. Hecenin alışılmış şekil, kalıp ve biteviyeliğine, yeni bir biçim, ahenk ve muhteva getirmiştir. Kafiyelerin dizilişinde, mısraların sıralanışında yaptığı yenilikler ile, şiirlerinde bir öz ve muhtava bütünlüğü sağlamıştır. Şiir dili kusursuz, taze ve değişiktir. Gerçekleri duygunun tülleri arkasından vererek yumuşatır. Zaten o, dış âlemden çok, kendi iç dünyasına, hâtıralarına gömülü, lirik, hisli bir şairdir.

Şiir Kitapları : Alacakaranlık (1970), Uzun Vuran Gölge (1983).

İncelemeleri : Cahit Sıtkı Tarancı (1971), Kemâlettin Kâmi Kamu (1986).

HEM YAKIN
HEM UZAK

Ağaçtan, çiçekten, denizden uzak
Yakın özleyişler gündüz gözüydü..
Geceler unutkan, rüyalar sıcak;
Ürkek öpücükler: "daha" der gibi
"Lütfen"le çoğalırdı, salkım-saçak.

Aldırmazdım uzak özleyişlerde,
Lâmbasız gecenin karanlığına.
"Tutulan ay mıdır, ben miyim" der de;
Eski şiirlere vurup kendimi,
Oğardım kalbimi kuytu bir yerde.

İçindeyim hem yakın, hem uzağın
Ne de çok köşe varmış, dar açılı.
İliklere işleyen, darma-dağın
Özleyişlere son versem ne çıkar;
Peki, nedir cezası bu yasağın?..

UZUN VURAN GÖLGE

Çağrılı gülücükle gelecek değildi ya,
İşte kasımpatılar, işte el titremesi;
Ve kalbinideki dolup boşalmalar, depremler.

Uzaklarda sanılan yarım yüzyıl geldi ya:
Artık kolay olmuyor, "akşam olsun" demesi...

Duygu meleyen kuzum, kuzulamaya durmuş.
Gülüşünü sularla bir tuttuğum yaramaz,
"Bir"ken, "iki" olmanın yol ayrımında yorgun.

Ne bu tedirginliğim, gölge uzun mu vurmuş
Yollarına ömrümün; ellerim durduramaz.

Bu eller kaç günahın, kaç sevabın sahibi?
Kalem tutan, el tutan, ara sıra gül tutan;
Dikeni kanatsa da, ille gül, ille de gül.

Bir de üstüme yağan sevgiler, yağmur gibi:
Yaşamayı sevdiren, beni böyle avutan...

DERTLENME

Kırk yerinden yaralı, yorgun-argın bu kalbe
Gönülgözüm saray der; aklım der ki: kulübe.

Beğendiğim ilk çiçek temelime kök salmış,
Belli bir yaştan sonra, olunur mu göçebe?

Zaman ne ki, gözleri: gülümseme, gözyaşı,
Kahkaha, hıçkırıkla dolmak bilmez bir heybe.

Karamsar kararlarım aslında kaçış değil,
Belki naz; (o güzel şey) belki de "aşka tövbe!"

Ömürboyu insanın kendisiyle savaşı:
Düşlerin, gerçeklere oynadığı körebe.

Bir bakış, bir "oh" deyiş unutturur eskiyi,
Serilmiştir önüne değişik bir alfabe.

Her bulut, bir yağmuru getirmez belki ama;
Sessiz kalp ağrıları, ıslak buluta gebe.

Daha nasıl ey kalbim, nasıl dertleneceksin?
Yetsin bu suskunluğun, yağmasan da gürle be!...

KÖPRÜLER

I

Altından çokca suların geçtiği
Nice köprüler gördük, yıllar yılı:
Taşından, tahtasından, demirinden.
Athsı yayası, paşası beyi;
Kimi sevinç dolu, kimi saygılı
Yürüdü, nicesinin üzerinden.

Bir kenara itip şeytanca aklı,
Üstünden çokca dostun yürüdüğü,
Ömürboyu, nice köprüler kurduk:
Sevgilerle büyüyen, dayanıklı.

Yedi renk birleştirir, yerle göğü;
Köprüler uzanır gözden gönüle,
Kimi cıvıl cıvıl, kimi de buruk.

Köprü var, insanı bağlar inanca;
Köprüler var, kitaplıklar dolusu;
Yunus'u getirir yaşayan dile.

ANADOLU TÜRKÜSÜ

Eski içlenişler yeni özlemde durmuş,
Durmuş; gözler ki kara'da, eller ki ak'ta.
Kara'da az ömür, ak'ta soğuk döşekler;
Ağlatmış Anadolu'yu bir hain yasak,
Yasak da yasak, yasak da yasak, yasak da...

Dağınık özlemler bir iç çekişte saklı,
Saklı; yağmur ki bulutta, yel ki yaprakta.
Yağmurda bereket, yelde dürülü denkler;
Kavurmuş Anadolu'yu bir hain kurak
Kurak da kurak, kurak da kurak, kurak da...

Körpe iç çekişler bir beklenene sözlü,
Sözlü; tarla ki suda, tohum ki başakta.
Tarlada nadas, tohumda çarpar yürekler;
Sarmış Anadolu'yu bir bitmeyen merak,
Merak da merak, merak da merak, merak da...

Uzun bekleyişler harmanlarla nişanlı,
Nişanlı; ay ki gökte, güneş ki toprakta.
Toprakta gelinli kağını, gökte melekler;
Avutmuş Anadolu'yu bir kara kavak,
Kavak da kavak, kavak da kavak, kavak da...

Küçük harmanlar hep büyük çocuğa gebe,
Gebe; torun ki başka, yavru ki kucakta.
Yavruda ağıt, torunda bütün dilekler;
Bağlamış Anadolu'yu bir tatlı adak,
Adak da adak, adak da adak, adak da...

TURGUT UYAR

4 Ağustos 1927'de Ankara'da doğdu. Bursa Askerî Işıklar Lisesi'ni, Askerî Memurlar Okulu'nu bitirdi. On yıl orduda subay olarak çalıştı. Ordudan ayrıldıktan sonra sivil memur olarak görev yaptı. 1969'da emekli olarak İstanbul'a yerleşti. 1986 yılında öldü.

İlk şiiri Haziran 1946'da Yedigün dergisinde çıktı. Kaynak dergisinin 1948 yılında açtığı bir şiir yarışmasında Arz-ı Hal şiiri ikincilik ödülünü kazanınca, adı, sanat ve edebiyat çevrelerinde duyulmaya başladı. Ataç tarafından da beğenilen ve güvenilen bir şair oldu. İlk dönem şiirlerinde gözlemlerinin duygulu havasını dile getirdiği görülür. Anadolu izlenimlerini, köy hayatını yansıtan mısralarında, ucuz fakirlik edebiyatına rastlanmaz. Dilinin süssüz, yapmacaksız, duru bir güzelliği vardır. 1959 yılında yayımladığı "Dünyanın En Güzel Arabistanı" kitabında şiir dünyası şekil ve muhteva bakımından değişmiş, İkinci Yeni şiirinin başta gelen şairlerinden biri olmuştur. Turgut Uyar'ın "Divan" kitabındaki şiirlerinde, Atilâ İlhan gibi, aruza başvurmadan, eski nazım şekillerine yaklaştığı görülür. Gazel biçiminde şiirler yazmıştır. Son kitabı "Kayayı Delen İnci"de soyut şiir anlayışından uzaklaşmıştır.

***Şiir Kitapları** : Arz'ı Hal (1949), Türkiyem (1952), Dünyanın En Güzel Arabistanı (1959), Tütünler Islak (1962), Her Pazartesi (1968), Divan (1970), Toplandılar (1974), Kayayı Delen İnci (1981).*

ESKİ KIRIK BARDAKLAR

İşte bu ellerinle yalnızım bu inanmazsan bak
Bu saçlarımla bu iyi giyimlerimle paralarımla
Sen varsın ya sen çoğu kez yetmiyorsun
Uzakta mısın sen misin söylemiyorsun

Bakışın mı eksik dudakların mı anlamıyorum
O adamlar geliyor aklıma karanlık iriyarı
O gemiler ipleri yelkenleri dümenleri dökük
Unuttuğum kırlangıç kuşları kırık bardaklar
Bir ahşap evde taşlıkta yaz günleri bilmesem
Bir testiden soğuk sular sızdığını bilmesem
Güç dayanırım

Bu durum tek başıma beni suçlandırıyor
İşte gör sabah akşam başucumdayım

Bakın bu ikide birden bozulan güneş
Bu durup dururken sokan yılan
Bu kırık bardaklar çöplüklerde
Aşkın şiirin ölümün en kolayına gitmek
Caddeleri sevmediğim kadınlarda yitirdiğim
Biliyorum sebebini bir bir biliyorum
Öyle kolay kendisi kurtulması söylemesi öyle kolay
Kolaylığından sıkılıyorum
Kurtulmak elimden gelmiyor

ÇOKLUK SENİNDİR

özenle soyduğum şu elma söyle şimdi kimindir
özenle ne yapıyorsan bilirsin artık senindir

suya giden bir adam meselâ omuzunu eğri tutsa
güneş su ve adamın omuzundaki eğrilik senindir

ayağa kalkarsın, adına uygunsun ve haklısın
kararan dünya bildiğin gibi sık sık senindir

kararan dünya, yeni bir güle bir ateş parçasıdır
bir ateş parçasından arta kalan soylu karanlık senindir

bir deneyli geçmişi aldın geldin yeniyi güzel boyadın
ben bilirim sen de bil ki ilk aydınlık senindir

benim sevdiğim su senin suyunun öz kardeşidir
senin soyunun bıraktığı güçler artık senindir

çünkü bir silâh gibi tutarsın tuttuğun her şeyi
her yeri bir uyarma diye tutan ıslık senindir

senindir ey sonsuzveren ne varsa hayat gibi
tutma soluğunu, genişle, öz ve kabuk senindir

ey en güzel görüntüsü çiçeklere dökülen bir çavlanın
aşkım, sonsuzum, bu dünyada ne var ne yok senindir

TEL CANBAZLARININ TEL ÜSTÜNDEKİ DURUMUNU ANLATIR ŞİİRDİR

Sizin alınız al inandım
Morunuz mor inandım
Tanrınız büyük amenna
Şiiriniz adamakıllı şiir
Dumanı da caba
Ama sizin adınız ne
Benim dengemi bozmayınız
Bütün ağaçlarla uyuşmuşum
Kalabalık ha olmuş ha olmamış
Sokaklarda yitirmiş cebimde bulmuşum
Ama ağaçlar şöyleymiş
Ama sokaklar böyleymiş
Ama sizin adınız ne
Benim dengemi bozmayınız
Aşkım da değişebilir gerçeklerim de
Pırıl pırıl dalgalı bir denize karşı
Yan gelmişim diz boyu sulara
Hepinize iyi niyetle gülümsüyorum
Hiçbirinizle döğüşemem
Siz ne derseniz deyiniz
Benim bir gizli bildiğim var
Sizin alınız al inandım
Sizin morunuz mor inandım
Ben tam dünyaya göre
Ben tam kendime göre
Ama sizin adınız ne
Benim dengemi bozmayınız

BİR YILIN EN SOĞUK AKŞAMINDA AŞK ÖVGÜSÜ

Nasıl yadsınabilir yüreklerde gezinmesi
tozlu bir gümüş tabağın, çiçeksiz bir sardunyanın
bir kadifenin avuçları kamaştıran anısı
ıpışık caddelerden, armağanlık çiçeklerden
kanı çekilir gibidir eski dünyanın
kalabalıkta, yarışsız bir hipodrum ıssızlığında
bir suyun durmadan durmadan aktığı sanısı
geceyi, egemen geceyi hazırlayan akşamı
bir altın yüzük gibi sıyırmak taşbebeklerden
köşebaşları acımasız bir yüzdürler sunarlar kendilerini
dünyada, bir güneş yılının en soğuk akşamı.
İki kişinin birbirine baktığı akşam saatinde
uzakta bir ırmak bir tomruğu taşıyordur elbette
bir yer sızlıyor belleğimde seni bir yerden tanıyorum
işte ellerin birini öldürenin elleri
bir merdiven taşıyan birinin elleri
belki biçimli ama ağzın ilgilendirmiyor beni
sen su mu içerdin süte ekmek mi batırırdın
o büyük nehir sürerken kütükleri
seni tanıyorum elbet ama neye yarar
uzun zamandır buluşmamıştık
hem insan ne kadar taşıyabilir şuncacık yüreğinde
bunca gemiler bunca trenler gazeteler
oradan oraya taşırken en kötü haberleri.

Yemin ederim aşk değildir bu
dünyada, bir güneş yılının en soğuk akşamı
soğuğun bu kertesinde gözlerdeki bu buğu
yemin ederim aşk değildir, aşk değildir
daha başka bir şeydir ki, göz yumulur.

ARZ-I-HAL

Ben de günahkâr kullarındanım Allahım...
Bir "Kulhuvallahi" bilirim dualardan,
Bir de "Yarabbi şükür" demeyi doyunca.
Bir kerre oruç tutmam ramazan boyunca.
Amma çekmediğim kalmadı sevdalardan.
Ben de günahkâr kullarındanım Allahım!..

Benim gibi kulun çok dünyada, Allahım!..
Eğer bilmiyorsan işte, haberin olsun...
Ekmek derdi, aşk derdi unutturdu seni.
İnsan hatırlamıyor dün ne yediğini.
Zaten yediğimiz neki hatırda dursun.
Benim gibi kulun çok dünyada, Allahım!..

Yazdıklarıma sakın darılma Allahım!..
Meleklerin sana bunları söylemezler.
Artık, pek yarattığın gibi değil, dünya
İnsanlar hem sabuna karıştı, hem suya:
Ne olursun, hoşuna gitmediyse eğer,
Yazdıklarıma sakın darılma Allahım!..

Sana birşey soracağım, affet, Allahım!..
Beş vakit kızlar doluyor camilerine,
Beyaz yaşmaklı, beyaz tenli masum kızlar...
Benim bir defa görüşte yüreğim sızlar;
Sen tutulmadın mı, içlerinden birine?
Sana birşey soracağım, affet, Allahım!..

İşte insanlar bu minval üzere, Allahım!..
Kıt kanaat, sere serpe yollar boyunca..
Sen, bizim için hâlâ o ezelî sırsın.
Sen de, bizi bilmiş olsan, başkalaşırsın...
Herkesin kederi, gailesi boyunca.
İşte insanlar bu minval üzere Allahım!..

ÖMER EDİP CANSEVER

8 Ağustos 1928'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdi. Yüksek Ticaret Okulu'ndan ayrılıp ticaret hayatına atıldı. Kapalıçarşı'da antikacılık yaptı. 1986 yılında İstanbul'da öldü.

İlk şiiri, Mart 1944'te İstanbul dergisinde çıktı. 1951'de Nokta adındaki edebiyat dergisini çıkardı. 8 sayı sonra kapadı. İlk şiirlerinde büyük şehirde yaşayan varlıklı gençlerin yaşama sevincini, mutluluklarını, bohem özentili âvare hayatlarını dile getirdi. 1950'den sonra Varoluşçu bir havaya bürünen şiirlerinde ise, sıkıntı, karamsarlık ve düşünce ağır bastı. Biçimi başköşeye oturtarak manayı dışlayan Cansever, İkinci Yeni Şiiri'nin öncülerinden biri oldu. Sonra, toplumsal gerçekçiliğin kıyılarından seslenmeye başladı. Bu şiirlerinde, karmaşık hayal ve benzetmelere yaslanmadan, açık ve aydınlık bir anlatım yolu tuttu.

Şiir Kitapları : İkindi Üstü (1947), Dirlik-Düzenlik (1954), Yer Çekimli Karanfil (1957), Umutsuzlar Parkı (1958), Petrol (1959), Nerde Antigone (1961), Tragedyalar (1964), Çağrılmayan Yakup (1969), Kirli Ağustos (1970), Sonrası Kalır (1974), Ben Ruhi Bey Nasılım (1976), Sevda ile Sevgi (1977), Yeniden Bütün Şiirleri (1981).

YILLAR ÖNCEKİ GİBİ

Demin
Oturduk bir kıyıda ikimiz
Yeni bir aşkla, karımla ben
Yeni, yepyeni bir aşkla
Üstümüzden pek acayip kuşlar geçti
Bir sonsuzdan bir başka sonsuza.

Yaşlandıkça daha iyi anlıyorum galiba
Bu anlamlı sevgiyi
Önümüzde biraz peynir, bira
Hiç bitmemiş konuşacaklarımız sanki
Gecemiz gündüzümüz öyle değişik
Yüzü öyle aydınlık ki, yıllarca önceki gibi.

Kalktık
Geçtik kendi denizlerimizden, kendi ormanlarınızdan
Dinlendik bir ağacın gölgesinde
Buluştu ellerimiz kendiliğinden
Gözgöze geldik sık sık
Sevgimize eklenen bambaşka bir duygu derinliğinde.

Demin
Oturduk bir kıyıda ikimiz
Ben bunları düşündüm, yazdım
Bir Aralık, pazartesi
İmzaladı bu şiiri gözlerimiz.

ÇEMBER

Vardır ya, hepimiz bir yerde olmak
Ben işte onu..
Tutulmuş gözlerinden ağaç altlarıyla
Bir kırmızı bahçeye yürüyorken ustaca
Bir karınca küçümenliğe yerleşiyorken
Siyah olarak
Bir şemsiye göğe öykünüyorken arada bir
Dönüyorken ve
Bir doğru ilk başladığı yere
İşte pek fazla kurcalamazsak dünyanın orta yerindeyiz
Ben
Yani çok değişik bir sokağı yakalamış bulunan
Kullanmak için yaşayıp ölmeye.

UÇURUM

Bir ağaç sürüsünün üstünden
Çok ağaçlı bir ağaç sürüsünün üstünden
Kesilmiş limon dilimleri gibi düşüyor güneş
Votka bardağımın içine
Benim olmayan bir sevinç duyuyorum.

Kesiyorum durduğumuz yeri ortasından
Ey görünüş! seni bir yerinden hiç anlamıyorum
Dibinde değil ayaklarımın, damarlarında
Derinliği orda tutan, ordan harcayan
Uçsuz bucaksız bir uçurum.

Zamanla değil, bir yerde
Benim olmayan bir şeyle yaşlanıyorum
Geçiyorum ilk şeklimi tüketerekten
Ağır ağır yanan bir tuğla harmanını
Billurdan sarkaçlarıyla.

Kalbim, sersemliğim benim.

UMUTSUZLAR PARKI — V

Biz olmayan insanlarız, ya da çok kuşkuluyuz-böyle
Nereden geldiniz, tam sizi soracaktım-böyle
Biraz da soğuk almışım, biraz da içki, biraz da bahçe
Yukarı çıkalım, hadi çıkalım, annem çay pişirir size
Çünkü o bizim yukarda her zaman bir mavi olur
Güneşler girer çıkar ellerinize
Biriyle konuşursunuz; olmayan biriyle, hadi sevinin!
Kimbilir, belki de buluşursunuz
Söz verip sizi bekletenlerle
Sonra da çıkarız-niye olmasın-bahçeye çıkarız birlikte
Otlara basarız, dallara değeriz, bunları hep yaparız
Biraz da susmalıyız, insan bir şeyler aramalı kendinde.

Dedim ya, annem de var, ama çay pişirmez size
Durur da durur işte yıllanmış heykeller gibi
Bilmem ki, bilmiyorum da; belki de benim annem yok
Belki de öyle beyaz ki, alışmış görünmezliğe

Nereye gidiyorsunuz ama nereye
Sanki biz olmayan insanlarız biraz da kuşkuluyuz
Ya da çok kuşkuluyuz-öyle.

YER ÇEKİMLİ KARANFİL

Biliyormusun, az az yaşıyorsun içimde
Oysa ki seninle güzel olmak var
Örneğin rakı içiyoruz, içimize bir karanfil düşüyor gibi
Bir ağaç işliyor tıkır tıkır yanımızda
Midemdi, aklımdı şu kadarcık kalıyor.

Sen o karanfile eğilmisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu? bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele..

Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil
Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk
Birleşiyoruz seninle.

MEHMET ZEKİ AKDAĞ

1929 yılında Ermenek ilçesine bağlı Göktepe kasabasında doğdu. İlkokuldan sonra, öğrenimine askerî okullarda devam etti. Yabancı diller okulunu bitirdi. Astsubay olarak yurdun çeşitli bölgelerinde görev yaptı. 1968'de emekli oldu. Aynı yıl, gazeteciliğe başladı. Halen İstanbul'da yayınlanan günlük bir gazetenin Haber Müdürlüğü'nü yapmaktadır.

Şiire ortaokul sıralarında başladı. Sonra, Çanıraltı, Hisar, Türk Edebiyatı, Türk Yurdu gibi dergilerde şiirleri yayımlandı. Eski şiirimizden kopmadan, onu inkâr etmeden Halk şiirimizin havasında yeni ve çağdaş bir şiir yazmak çabasını gösterdi. Daha çok hece veznini kullandı. Sade ve samimi bir söyleyişi vardır.

***Şiir Kitapları** : Kırk İkindi (1967), Dar Saat (1974).*

ŞÜPHE

İftiharım yüz karamsın
Anasütüm gibisin sen,
Bin kez helâl bir haramsın
Irmakları yönlendiren
Anasütüm gibisin sen...

Öyle bir şey yitirdim ki
Bulamıyor onu kimse
Gece gündüze söylese
Yıllar yıllara bul dese
Bulamıyor onu kimse...

Acın kavuşturdu bizi
Şikâyetim yokki ondan
Bin kez deniz vurdu bizi
Su altında soluğumsun
Tasalarım kaçar senden...

Geçmişten sallanan elin
Sıcaklığı hissedilmez,
Aşk gerçekte bir korkudur
Âşık olmayanlar bilmez
Aşk gerçekte bir korkudur...

Geç mi ayrıldıkta huzur
Yıldız gibi kaydı gitti,
Erkenmiydi raslantınız
Umudumuz oydu gitti
Yıldız gibi kaydı gitti...

KUŞLAR

Müslüman kuşlardır konan bahçeme,
Tohum bırakırlar, güle giderler..
Umutsuzluk dolu yüreklerimiz
Yağmura hasretken, çöle giderler...

Uğursuz baykuşlar yöreye doldu
Ülkemdeki binbereket kayboldu
Bir şeyler var bilemedim ne oldu
Özgür kanatlarla köle giderler..

Kanadını ak şafaktan indirme
Has bahçemi çoraklara döndürme
Meşalemi servilikte söndürme
Zulmete saplanır sele giderler...

İklimler Hu.. çeker kanat sesinde
Ne yapsın gökyüzü terlemesin de
İnanmış ninemin feracesinde
Sır dolu nakışlar tüle giderler...

Ola ki şaşıran olursa bir an
Ansızın yolunu kapar bir duman
Aklını yitirmiş gibi perişan
Kırık kanatlarla halâ giderler..

Düşlenen böyle bir alem yoktur ki
Ağaca ruh veren yalnız köktür ki
Bu ne akıl almaz deliliktir ki
Arıyı öldürüp bala giderler...

AYNALARIN ŞİİRİ

Her kaynakta bir susuzluk,
Hüzündür neşeyle başlayan
Bitişlere koşar soluk
Her tattığı zevke tapan...

Büyü duasında ağaç,
Heykel uykusunda zaman
Kulağımın memesinde
Çanlar çalar hiç durmadan..

Hormanlarm inlemesi
Sen renklerin hür nefesi
Gök, Tanrının ebed sesi
Kulağımda uğuldayan...

Boşluğa uzanan köprüler
Göğe kalktı birer birer
Coşkular dize geldiler
Karşımızda ayan beyan..

Çiçeğe düş kurdu tohum
Diri bir başlangıç ahım
Yokluğunla besli ruhum
Aşıktım sana, doğmadan..

Kurşunlar durdurdu nehri
Göğe vurdu yerin kahrı
Kar, soğuğun sıcak şiiri
Gülümsüyor doruklardan...

ŞEMSİ BELLİ

1929 yılında Arapkir'in Kızıluşağı köyünde doğdu. Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Gazetecilik, öğretmenlik, Millet Partisi Genel Sekreterliği, avukatlık yaptı. Kervan ve Çadır adlı iki sanat dergisi çıkardı. Şimdi İstanbul'da yaşıyor.

Şiire koşmalar yazarak başladı. İlk şiiri, 1943 yılında Çınaraltı dergisinde çıktı. Sonra, Garipçilerin havasında serbest nazımla şiirler yazdı. Duygu tarafı çok, aşk, özlem ve gençlik konularını işledi. Mizah ve hiciv şiirleri de yazdı.

Şiir Kitapları : Köy Akşamları (1947), Bahar Şarkısı (1949), Başşehir Sokağı (1957), Şeytan Diyor ki (1959), Boncuk Kutusu (taşlamalar 1960), Karpuz Dilimi (1961), Gelin Telleri (1962), Uykusuz Trenler (1963), Sabır Taşı (1964), Ağa Kapısı (1975).

Ayrıca mensur şiir kitapları da vardır.

UNUTTUM

Seni sevdiğim zamanlar
Sevdâ gönlümde hevenk hevenkti.
Güzel bir kadındm amma,
Gözlerin ne renkti?
Unuttum...

Başını göğsüme dayadığın ân
Saçların ne kokardı?
Ve ilk defa karşılaştığımız akşam,
Üstünde hangi elbisen vardı?
Unuttum...

Hiçbir şeyini unutmayacağım sanırdım
Aşk, ne tatlı... ne yalan şeydi...
İsmin neydi?
Unuttum...

İSİMLENDİRİLEMEYEN DUYGU

Nedir... beni sayfa, sayfa yazdıran?
Kolumu, kanadımı kıran nedir?
Onbeş sene uzaklarda gezdiren,
Günlerdir uykumu kaçıran, nedir?

Nedir?... Göğsümdeki korkunç heyecan...
Kapımın önünden gelen ses nedir?
Nedir, tâ beyninıe hücum eden kan?
Beni tekrar çocuk yapan his, nedir?

SARHOŞ MISRALAR

Bu dünya bir kadeh rakı üstünde
Yolcu sarhoş,
Hancı sarhoş,
Han sarhoş...

Analar süt değil, şarap emzirmiş
Yürek sarhoş,
Damar sarhoş,
Kan sarhoş...

Çadırlar toplanmış, kafile yolda.
Kervan sarhoş.
Deve sarhoş,
Çan sarhoş...

Fitil gibi... yalpa vurur mısrâlar...
Kâğıt sorhaş...
Kalem sarhoş...
Ben sarhoş.....

YENİDOĞANLI

Biliyorum üzüntünü tatlı kız
Yenidoğan'lı değil Yenişehirli olmalıydın
Naylon elbiselerin olmalıydı
Çifte çifte âşıkların
Gümüş tasmalı köpeklerin olmalıydı
Kavelyelerine vekâlet eden.
Vidosu elli liraya bezik oynamalıydın
Eroin, kokain almalıydın geceleri...
Kombinezonların olmalıydı ince ve güzel
Hizmetçilerin olmalıydı
Sır saklayan hâlden anlayan
Zeki bakışlı çilek dudaklı.
Ve kocan olmalıydı cepleri Hormobin dolu
Kafasının üstü dallı budaklı...

Gazeteler ismini yazmamalıydı
"Yüksek sosyeteden Bayan X...
"... falân - filân..." demeliydiler
İnsanlar saygı ile eğilmeliydi karşında
Bellerini doksan derece büküp

Biliyorum üzüntünü tatlı kız
Sevdiğin çocukla başbaşa
Gençlik Parkı'ndaki tahta kanapede
Ne haltetmeye görünürsün?
İşte böyle öpüşürken yakalanır
Karakol karakol sürünürsün.
Gazetelerde resmin çıkar, ismin çıkar

BU ŞEHRİN IŞIKLARI

Şehrin bütün pencereleri yandı
Sofralar kurulmuştur her evde şimdi.
Sofralar ki, insanlar oturur yığın yığın
Sofralar ki, çatal-kaşık sesleri dolu...

Şehrin bütün pencereleri yandı
Herkes kendi kaderini yaşar yeniden.
Ben de kendi kaderimi yazarım...
Işığı sönük küçük odamda...

Anne diyebilen insanlar vardır.
Yavrum diyebilen kadınlar dolaşır bu odalarda.
Karanlıklar annem benim...
Yavrusuyum gecelerin...

Şehrin bütün pencereleri yandı...
Kimi örgü örer... kimi fal bakar...
Benim fakir evimin penceresinden
Tanımadığım bir hayâl bakar...

. . . . . .

Anneler!... okşamayın çocuğunuzu...
Benim annem çok uzaklarda.
İçimde bir damar koptu sanırım.
Kapayın pencerelerinizi kadreş insanlar
Neş'enizi kıskanırım...

MUSTAFA NECATİ KARAER

2 Nisan 1929'da Kayseri'de doğdu. Kuleli Askerî Lisesi'ni, Harp Okulu'nu, İstihkâm Okulu'nu bitirerek orduya katıldı. Yurdun çeşitli yerlerinde görev yaptı. Bu arada dışardan sınavlara katılarak, Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. 1969 yılında kendi isteğiyle askerlikten ayrılıp Basın İlân Kurumu'na girdi. Şimdi, bu Kurum'un Genel Müdür Muavini'dir.

Hisar dergisinin kurucularından ve devamlı yazarlarından olan Karaer'in ilk şiiri 1942 yılında Çınaraltı dergisinde çıktı. Sonra çeşitli dergilerde yazdı. 1950'den sonra ise şiirlerini yalnız Hisar dergisinde yayımladı. Şimdi şiirleri, Türk Dili, Türk Edebiyatı ve Millî Kültür dergilerinde çıkıyor.

İlk şiirleri halk şiiri tarzındaki koşmalardı. Bir süre sonra bu tarzdan, yeni şiire yönelerek, geçmişle günümüzü kaynaştıran taze buluş ve hayallerle örülü, emek ve zevk ürünü şiirler yazdı. Yeniyi, yeninin güzelini ararken, şiirimizin yerli ve millî havasına sıkı sıkıya bağlı kaldı. Daima sessiz ve derinden gitti. Mısralarında şöhret endişesinin yaygarası yoktu. Şiirinin muhtevasına çok zaman bir masal havasının hâkim olduğu görülür. Şiirlerinin büyük bir kısmını serbest vezinle yazmışsa da, şekilden hiç vazgeçmemiştir. Konu bakımından zengindir. Dili en güzel şekilde kullanmaktadır. Çeşitli dergi ve edebiyat çevrelerine girmekten kaçındığı, reklâmdan uzak kaldığı için olacak, şiirimizde, hak ettiği yere oturtulmamıştır.

Şiir Kitapları : Sevmek Varken (1972), Güvercin Uçurmak (1977), Kuşlar ve İnsanlar (1982), Kerem ile Aslı (1985).

İnceleme : Karacaoğlan (Hayatı, Sanatı ve Şiirleri 1973).

KUŞLAR VE İNSANLAR

I

Evler ve insanlar çıkmazında
Gidip gelen elsiz-ayaksız sesler,
Duvardan duvara evden eve.
Ödünç diye bir şey vardı eskiden;
Komşular, bir fincan aydınlık için
Ne dersiniz bir fincan acı kahve?

Beyazıt'ta müslüman güvercinler
Kanat vurdukça sıcak zamanlara,
Bir şardırvanda serinler gökkubbe.
Kuşluklar ve kuşlar pazarına
Bir Selçuklu gelir uzaklardan
Bir Osmanlı geçer omzunda yün heybe?

Sabah sularıdır, şu yelkenliden
Bakarsınız Nilüfer hatun çıkar,
Aşka düşersiniz bir selâm üzre.
Yağmurla yıkanan serçe yürek
Kır atın üstünde bir Orhan Bey'dir,
Uçar güneşlerden güneşlere.

II

Üzerinde ince badem dalları
Evimiz çok pencereli bir kuşluk,
Ne cam ne çerçeve.
Rüzgâr kaplı bir yorgan altında
En güzel yerinde ısınmak senin,
Badem gözlerini seve seve.

Yan yana dizilmiş yüzlerce ayna
İçinde mum gibi dimdik kıskançlık,
Yalınayak basar ateşlere.
Kanat uçları mı ellerin mi,
Beni benden alıp alıp götüren
Ulu acıların çıktığı yere?

Camlar kırıldıkça nasıl yeniden
Verirse içinin maviliğini,
Kendimi vermişim öylesine.
İki yeşil kadeh bıraktın bana,
İçmeye yeniden başladım iyi mi
Sevdalı kuşların şerefine.

III

Üç zamanı birden dolaşıyorum
Kuşların dili ve yolları aynı,
İkilik girmemiş ülkelerine.
Ellerinde gemici fenerleri
Ya güneşi arayan şu insanlar,
Başka yıldızlardan mı gelmişler ne?

İlkin ateşe verilen kitaplar
Ya dinamit oluyor ya tabanca,
Gel gör dünyamızı Yunus Emre.
Hem ekmek hem de hürriyet aşkına,
Ne zaman düşecek bilen var mı
Ne zaman üçüncü cemre?

Her sabah yeniden başlıyor gün,
Neden aklımıza gelmiyor ki
Her sabah yeniden bakmak gökyüzüne?
Yetmez mi kin üstüne bunca kin
Yanlış üstüne bunca yanlış,
Bak kuşlar da gitti döne döne.

SEVEBİLDİĞİN KADAR

Şiir bulutları geçer
Başımın üstünden belli belirsiz,
Sesini alırım mısralarınla.
Sarı denizlerden habersiz güzel
Beni duy, beni sev, beni anla.

Tazelenir dudaklarınla güller,
Tazelenir eski zaman şarkıları
Gülerken.
Bil ki ellerimi bıraktığın gün
Ne tekne kalır ne yelken?

Boşalır gökyüzünün maviliği,
Çekilir denizlerden su,
Soğur toprak soğur yıldızlır.
Tek gerçeği elindedir yaşamanın,
Sev sevebildiğin kadar.

GEÇEN BAHAR

Yine getirdiğin yeşil bir sis
Bahar, of bahar.
Ellerim bilekten kesilmiş.
Ben sizi tutamam artık
Dallar, of dallar,

Upuzun telgraf direklerine
Kuşlar konar, kuşlar kalkar.
Bir daha gelmeyecek günlerin akşamında
Unuttuğum şarkılar sendedir
Rüzgâr, of rüzgâr.

Ne ebemkuşağının turuncusu,
Ne akşam eve geç kalma korkusu;
Şimdi kulaklarımda o derenin yalnız sesi var,
Bir de karanlıklar boyunca saçların
Uzar, of uzar.

Mevsimler eskir, yollar kısalır,
Zamanla güzelleşir hatıralar;
İlk sevgim, ilk şiirim, ilk kaderim,
Ben eski gözlerimi isterim
Yıllar, of yıllar.

Her şey öylesine başkalaşmış
Masmavi olsa da gökyüzü,
Bu eller bile benim ellerim değil;
Bir daha sevmek ihtimali olmasa
Var, of var.

HAZİRAN DURAĞI

Farkına varmadan döndü güneş,
Farkına varmadan döndü yağmur,
Savaşın ilk başladığı o yere
Artık ben gelmesem de olur!

Yüreğimin başında ateşle kar,
Dört yanımda ses vermeyen kemanlar,
Hâlime gülüyor Haziranlar
Ben gülmesem de olur!

Hiç uğruna harcanmış aşklar için,
Sen gidenlerle bir olup gelensin.
Duyansın, sevensin, bilensin,
Ben bilmesem de olur!

Her gecenin kanunu bir, değişmez,
Çekilir el ayak, kesilir ses;
Kendi yalnızlığıyla kalır herkes
Ben kalmasam da olur!

Cam kırıkları var gelme, istemem,
Hele ayrılıklar serçem?
Bir ırmaksın, sularında hikâyem,
Artık ben olmasam da olur!

ÇARŞILAR KAPANMADAN

Günün yirmi dört saatinde uyanık,
Büyüyen sesinde ırmakların
Adını koyamadığımız bir şey var;
Dalgaların ucuna daha yakın,
Çağıran, boyuna çağıran
Güneşli çarşılar kapanmadan.

Üstelik bel bağlanamaz güneşe de,
Birden kepenkleri iner dükkânların,
Vurulur asma kilidi.
Dayanılmaz iri bir güldür açan
İkindilerin ortasında şimdi,
İri bir gül, çarşılar kapanmadan.

Balıkçların uykusu, denizde
Eskitir suların mavisini,
Gökyüzünün mavisi eskimez.
Ellerimiz de boş, testilerimiz de,
Oysa boşuna akıyor şadırvan.
Yetişelim, çarşılar kapanmadan.

Bu rüzgârlar mıydı aklı alıp giden,
Ne türküler bilir, ne kimseler,
Öyle uzar, gidenlerin gölgesi.
Sonbaharın camlarında yeniden,
Çok sesli bir yağmur, çok sesli bir keman,
Yürüyelim, çarşılar kapanmadan.

"Aslı"ya yeniden tel-duvak,
"Kerem"e bir tutam yağmur bulutu.
Çobanlara biraz yıldız, biraz ateş,
İsterseniz bir de söğüt yaprağı bıçak
Ve dağ başlarına halka halka duman
Alalım, çarşılar kapanmadan.

BAHATTİN KARAKOÇ

1930 yılında Elbistan'da doğdu. Hasanoğlan Köy Enstitüsü Sağlık Bölümü'nü bitirdi. Kahramanmaraş'da bir dispanserde sağlık memurluğu yaptı. Şimdi emeklidir. Dolunay adlı bir edebiyat dergisi çıkarmaktadır.

Hareket, Hisar, Türk Edebiyatı, Töre dergilerinde şiirleri çıkan Karakoç, daha çok hece vezniyle şiirler yazmıştır. Eski şiirimize yeni sesler ve deyişler getirme çabasını sürdürmektedir. Serbest veznin değişik şekilleriyle şiirler yazmış, değişik edalı, değişik vezin ve söyleyişte millî destan denemeleri yapmıştır.

***Şiir Kitapları** : Mevsimler ve Ötesi (1962), Seyran (1973), Sevgi Turnaları (1975), Ay Şafağı Çok Çiçek (1983), Kar Sesi (1983), İlk Yazda (1984), Zaman Bir Beyaz Türküdür (1984).*

YİTİK GÖLGELER ÇARŞISI

İşte burada sımrlı o en yoğun sarı kıtlığı,
Bir tellâl çağırır çarşı-pazar
Burada yan yana, iç-içe bütün yılgınlar
O en antika eşyaların satıldığı

Bir çocuk bulutları havuzlara dolduruyor,
Bir gelin terhis etmiş silâhlarını aynalara
Bir yaşlı ibriğini arıyor, elinde oysa;
İnsan yaşlandıkça unutkan oluyor.

Köşedeki kahvede bir saz şairi;
— Unutulmuş bir uygarlık kadar eski —
Sazının göğsünde bir yürek resmi;
Bir büyülü kapı, klâsik özlem şiiri...

Bütün gözler yorgun, bakışlar düşcül,
Sükût yörede bir kara çini.
Sigara dumaniyle çizer birisi
Dünya güzelinin resmini

YENİ SÖZLER GEREK SEVDA ÜSTÜNE

Hüzünlü bir türkü gibi bastırdı yorgunluk
En altta yüreğim dağ dağ üstüne
Bıraktım sazımı son dönemeçte
Yeni sözler gerek sevda üstüne

Hoyratça yolmuşum takvim yapraklarını
Her konak yerinde mezarıma oturmuşum
Yetişmek ne mümkün kaçanın ardından
Menzile varmadan yorulmuşum

Bulutsu yelesinde köpük köpük
Terler fışkıran deli bir at'tı gönlüm
Şimdi yenik düşmenin şokunda ütük
Ha olmuş ha olmamışlarla kördüğüm

Yıllarca eğittiğim kelimeler
Kuşca kanat çırparlarken mısralarımda
Sevdiğim koynuma hep düş vakti girer
En uzun saçlı bir ayrılıktır uyandığımda

Bir yanım akıp gidiyor hep bir delikten
Sevmek ve güvenmek gibi güzel bir yanım
Hangi meçhul havuzlara birikir bilmem
Bir oruç açımlık ben'de kalanım

Hüzünlü bir türkü gibi bastırdı yorgunluk
En altta yüreğim dağ dağ üstüne
Yalnızlığın duvarına astım sazımı
Yeni sözler gerek sevda üstüne

KAR SESİ

Bir akvaryumda dinleniyor Haziran güneşi
Yer kavak gök kavak
Yazla kış arasında sallanıyorum
Kavaklara rüzgârlara uyarak

Kiraz kırmızısında utangaç pusan
Kekliklerin gagaları terliyor mercan mercan
Dörtnala koşan bir küheylandır zaman
Yakın ve uzak...

Hareket yok, eşyada biçim dersen
Benek benek nokta ve sağır bir ünlem
Bir sonsuz beyazlıktır tek gündem,
Seğiren tek yaprak...

Her sancılı düşte bir doğum bestesi
Ardından bastırıyor canım kar sesi
Yüreğimin böyle gürlemesi,
Kader çizgimde pembe bir duvak.

Kapımı her zaman açık tutuyorum
Kar sesinde at kişnemeleri duyuyorum
Dört mevsimi karla yoğuruyorum
Hergün yüreğimi yorumlayarak.

Saklayacak neyim kalmış ki sır diye?
Bir kalıpta bölünmüşüm ikiye...
Besliyorum her sevgiyi etimde, kemiğimde
Çoğaltarak, duyarak...

Bir akvaryumda dinleniyor Haziran güneşi,
Yer-gök ak kavak...
Kavaklar donmuş, çiçekler açmış kar sesi
Kuşak kuşak...

İLK YAZDA

I

Sen bir şarkıyı yorumlarken
Ayaklarım yerden kesilir benim
Yedi kat göklerde dolaşırken
Başım bir yıldıza çarpar
Akkor kesilir bedenim

Sen bir şiiri yorumlarken
Ben gökkuşaklarına binerim
Yüreğim kıpır kıpır bir kuştur artık
Dağların vâdilerin üzerinde
Yağmurla yarış ederim

Sen bir resmi yorumlarken
Boyalar canıma karışır benim
Figürler egemen olur zamana ve mekâna
Yer-gök bir türkü çiçeğidir artık
Yeşerten sensin güzelim

Sen sustuğun vakit ilkyaz yok artık
Bereket te biter, sevda da biter
Birden çöküverir kış ve karanlık
Şarkısız, şiirsiz, resimsiz bir dünyaya dökülür
Kanatları kırılan türküler

AYHAN İNAL

16 Ağustos 1931 tarihinde Akdağmadeni'nde doğdu. Ankara Ticaret Lisesi'ni bitirdi. Türkiye Çimento Sanayii'nde memurluk yaptı, Genel Müdürlük'de Dış Pazarlama Müdürü iken kendi isteği ile emekliye ayrıldı. Halen Türk Kooperatifçilik Kurumu Yönetim Kurulu Üyesidir. İstanbul'da yayınlanmakta olan Size dergisinin Sorumlu Yazışleri Müdürlüğünü yürütmektedir.

İlk şiiri 1950 yılında Kudret gazetesinde yayımlandı. Sonra, Töre, Gurbet, Türk Yurdu, Çağrı, Hisar, Ocak, Millî Kültür, Türk Edebiyatı ve başka dergilerde yazdı. Geleneksel şiire bağlı kaldı. Şiir ufku geniş, sesi gürdür. Millî duyguları dile getiren şiirlerinde etki alanı daha geniştir. Hamasi şiirlerindeki gür ve sert sesi, aşk konusundaki şiirlerinde yumuşak, duygulu bir hale dönüşür. Zaman zaman mistik havada şiirler de yazmaktadır.

***Şiir Kitapları** : Gece Yarısı (1965), Yasak Sevgi (1970), İstanbul'a Benziyorsun (1985), Bir Yağmur Sonrası (1986).*

ANLATILMAZ

Bezmimize yâr gelince.
Güller açar gonca gonca.
Öyle zarif, öyle ince
Halleri var, anlatılmaz.

İman dersen, gürül gürül
Ateş dersen, harıl harıl
Saçlarının pırıl pırıl
Telleri var, anlatılmaz.

Hasret, aşka tadı veren
Kays'a "Mecnun" adı veren
Yanağında yediveren
Gülleri var, anlatılmaz.

Sımsıcaktır ayazlarda
O aklık yok beyazlarda
Gece gündüz niyazlarda
Elleri var, anlatılmaz.

KOCA YUNUS

Çeker kahrın oncasını
Derer gülün goncasını.
Sözlerin en incesini
Söyler, Koca Yunus söyler.

Şaşırıp da azanları
Bilir bilmez yazanları
Dilimizi bozanları
Paylar, Koca Yunus paylar.

Ak edersek içimizi
Birer birer, dizi dizi
Dergâhında hepimizi
Eyler, Koca Yunus eyler.

O söylerken zaman erir
Sevgi başlar, kinler kurur.
Allah deyu inler durur
Ney'ler, Koca Yunus ney'ler.

Doğduğu burç, İnsan Burcu
Tanrıca söz O'nun harcı.
Türkçe Türkçe, burcu burcu
Söyler, Koca Yunus söyler.

SUÇLAMA

Yüreklerimiz bomboş sevgiden yana
Kin ve nefretle dolu içimiz.

İnsanlar kötü değil aslında
Onları damgalayan biziz.

Nedir telâşımz bu depremlerden?
Evreni temelinden sarsan biziz.

Hep aynı oyundur bu sahnede oynanan
Bazen gülen, bazen ağlayan biziz.

Suçu yok aynaların çirkinliğimizde
Onlara şaşı bakan biziz.

Köhnemiş değil aslında bu düzen
Asıl çürüyen, kokan biziz.

KONUŞAN GÖZLER

Asaletin simgesi, içtenliğin heykeli
Zarafette ölçünün en ince, en güzeli.

Sessiz, sakin bir deniz, sonu bilinmez umman
Tevekkül ve sabırla bezenmiş gizli volkan.

İlâhî güzelliği aksettiren bir fânûs
Aşkta ölümsüzlüğü hissettiren okyanus.

Cazibenin imanla kaynaşan coşkun seli
Nezaketin vakarla doruklaşan timsâli.

Gözleriyle konuşan, söylenmeyeni duyan
Her bakışta beynimi ve ruhumu okuyan.

Tutkusuyla evreni kuşattığım sevgili!
Yüreğimde yıllardır yaşattığım sevgili!

Yetiversin bu çile, bu bitmeyen ayrılık.
Tutuşturan bir yelsin, eserken ılık ılık

Hayâliyle dünyamı sarıp kuşatan kadın!
Bir ölümsüz sevgiyi bende başlatan kadın!

Ölsem bile gam yemem sana erdikten sonra
Sensiz nasıl yaşanır, seni gördükten sonra?

Ebedî helâlim ol; duvaklardan gülümse
İnan ki seninleyim; yaşamaksa-ölümse.

CEMAL SÜREYYA

1931 yılında Erzincan'da doğdu. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Maliye Bakanlığı'nda müfettiş muavini ve müfettiş olarak çalıştı. Bir süre İstanbul'da Darphane Müdürlüğü yaptı. Aylık Papirüs sanat dergisini üç defa çıkardı. Şimdi İstanbul'da yazar ve şairliğe devam emektedir.

İlk şiiri, 8 Ocak 1958'de Mülkiye dergisinde çıktı. Şiirlerindeki şekil, muhteva ve anlatım özellikleri ile İkinci Yeni şiirine katıldı. Bu akımın önde gelen şairlerinden biri oldu. Söyleyiş biçimi ile İkinci Yeni şiirinin karanlık ve mülphemiyetini biraz olsun dağıtmış sayılır. İlk şiirleri, geleneğe dayalı, yenilikçi, ince, zarif, aydınlık şiirlerdi. Bu şiirlerde daha çok aşk konusunu işlemiştir. Şahsiyetli bir şiir dili vardır. Canlı halk dilini kullanması, onu, okuyucuya yaklaştırır. Üslûbundaki mizah ve istihza, ona ayrı bir özellik kazandırmaktadır.

***Şiir Kitapları** : Üvercinka (1958), Göçebe (1965), Beni Öp Sonra Doğur Beni (1973), Sevda Sözleri (1984).*

NEHİRLER BOYUNCA KADINLAR GÖRDÜM

Porsuk nehrinin geçtiği kadınlar
Hepsine yüzer kere rastladım en azdan
Umutsuz sevdâlara tutulmak onlarda
Bozkıra doğru seyrele seyrele yaşamak onlarda
Verdi mi adama her şeylerini verirler
Ben gördüm ne gördüınse kadınlarda
Porsuk nehrinin geçtiği

Kızılırmak parça parça olasın
Bir parça ekmek siyah on kuruşluk kına kırmızı
Taş toprak arasında türküler arasında
Karanlıkta bir yanları örtük bir yanları üryan
Kocaman gözleriyle oy anam bu kadar dokunaklı
Kimler ürkütmüş acaba bu kadar kadını
Dicle kıyılarına tiren varınca
Büyük bir gökyüzü git Allahım git
Genel olarak önce kaşları görünür
Sonra bütünsüz uykuları kaşla göz arasında
Yanaklarında çıban izi taşıyan kadınlar
Gül kurusu

Bir gün sizin de yolunuz düşer memlekete
Siz de görürsünüz bunları kadınlarda
Ödevleri yenilmek olan hep
Bıçakla kemik arasında

Susmayla ağlamak arasında
Yenilmek
Kadınlar

ŞİİR

Kadın kendini gösterdi usulcana
Çekingenlikle koşulu beyaz usulcana
Gittiler gözleri aşka yaşamaya yangın
Gidip gelenler oldu gitti geldiler

Kadın saçlarını getirmedi uzakta tuttu
Umutsuzlukla dolu soyunuk uzakta
Düştüler karanlık aralık aralık
Düşüp ölenler oldu düştü öldüler

Kadın gözlerini koydu ortaya
Bir mavi bir gökyüzü aldı çevrelerini
Sevdiler sonsuz bir maviyle alıngan
Sevip yaşayanlar oldu sevdi yaşadılar.

ÜVERCİNKA

Böylece bir kere daha boynunlayız sayılı yerlerinden
En uzun boynun bu senin dayanmıya ya da umudu
kesmemeye
Laleli'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız
Birden nasıl oluyor sen yüreğimi elliyorsun
Ama nasıl oluyor sen yüreğimi eller ellemez
Sevişmek bir kere daha yürürlüğe giriyor
Bütün kara parçalarında
Afrika dahil

Aydınca düşünmeyi iyi biliyorsun eksik olma
Yatakta yatmayı bildiğin kadar
Sayın Tanrıya kalırsa seninle yatmak günah daha neler
Boşunaymış gibi bunca uzaması saçlarının
Ben böyle canlı saç görmedim ömrümde
Her telinin içinde ayrı bir kalp çarpıyor
Bütün kara parçaları için
Afrika dahil

Senin bir havan var beni asıl sarsan o
Onunla daha bir değere biniyor soluk almak
Sabahları acıktığı için haklı
Gününü kazanıp kurtardı diye güzel
Bir çok çiçek adları gibi güzel
En tanınmış kırmızılarla açan
Bütün kara parçalarında
Afrika dahil

GÜZELLEME

Bak bunlar ellerin senin bunlar ayakların
Bunlar o kadar güzel ki artık o kadar olur
Bunlar da saçların işte akşamdan çözülü
Bak bu sensin çocuğum enine boyuna

Bu da yatak olduğuna göre altımızdaki
Sabahlara kadar koynumda yatmışsın
Bak bende yalan yok vallahi billahi
Sen o kadar güzelsin ki artık o kadar olur
İşte bak senin gözlerin de burda
Gözlerinin ucu da burda yaşamaya alışık
İyi ki burda yoksa ben ne yapardım
Bak çocuğum kolların işte çıplak işte
Bak gizlisi saklısı kalmadı günümüzün
Gözlerin sabahın sekizinde bana açık
Ne günah işlediysek yarı yarıya

Sen asıl bunlara bak bunlar dudakların
Bunların konuşması olur öpülmesi olur
Seni usulca öpmüştüm ilk öptüğümde
Vapurdaydık vapur kıyıdan gidiyordu
Üç kulaç öteden İstanbul gidiyordu
Uzanmış seni usulca öpmüştüm
Hemen yanımızdan balıklar gidiyordu.

DALGA

Bulutu kestiler bulut üç parça
Kanım yere aktı bulut üç parça
İki gemiciyken Van Gogh'dan aşırılmış
Bir kadının yüzü ha ha ha.

Bir kadının yüzü avucum kadar
İki gözümle gördüm vallahi billâhi
Yıldızlar vardı kafayı çekmiştim
Bu kimin meyhanesi ha ha ha.

Bu Ali'nin meyhanesi bu da masa
Bu iki kimse için gezdirmiyorum
Bir kere asılmıştım çocukluğumda
Direkler gemideydi ha ha ha.

İki gemiciyken Van Gogh'dan aşırılmış
Bir kadının yüzü kaçıyordu yetişemedim
Ben ömrümde aşk nedir bilmedim
Süheylâ'yı saymazsak ha ha ha.

ABDURRAHİM KARAKOÇ

1932 yılında Elbistan'ın Ekinözü (Celâ) köyünde doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra, bir müddet köyünde marangozluk yaptı. Sonra Elbistan Belediyesinde muhasebe memuru olarak çalıştı. Elbistan'ın Ekinözü nahiyesi Belediyesinden emekli oldu. Halen Ankara'nın Sincan ilçesinde oturuyor. Sincan'da yayımlanan haftalık Yeni Ufuk gazetesinin yazı işleri müdürlüğünü yapıyor.

Babası, dedesi de şair olan Abdurrahim Karakoç, şair Bahattin ve Ertuğrul Karakoç'un kardeşidir. Günümüz halk şiirinin önde gelen başarılı şairlerinden biridir. Âşık tarzı şiire yeni imajlar getirmiştir, taze bir hava vermiştir. Hece vezni ile yazdığı şiirlerinde, aşk, gurbet ve ayrılık temaları ile birlikte, sosyal meselelere de eğilmiş, hiciv sahasında da başarılı örnekler vermiştir.

Şiir Kitapları : Hasan'a Mektuplar (1965), Hasan'a Mektuplar ve Haberler Bülteni (1967), El Kulakta (1969), Bütün Şiirleri (1973), Vur Emri (1975), Kan Yazısı (1978), Şiirler (1981), Suları Islatamadım (1983).

BEREKET

"Aşk" dedin, bağrıma soktun bıçağı
Akan kanım göl olmadan tükenmez.
Sevda kokan bu yaranın çiçeği
Petek petek bal olmadan tükenmez.

Hasret nedir? Yarına sor, düne sor
İnanmazsan dönder - aktar gene sor
Sensiz geçen geceleri bana sor
Saatleri yıl olmadan tükenmez.

Görsem derim biçimini, rengini
Kötü talih yüksek yapar engini
İçimdeki bu sevginin yangını
Kemiklerim kül olmadan tükenmez.

MARALA ÖĞÜT

Gönül yaylasının yavru maralı
Dağlardan, taşlardan sakın ha sakın.
Dumanlı, rüzgârlı, karlı, boralı
Amansız kışlardan sakın ha sakın.

Engine inme avcılar vurur
Yükseğine çıkma aç kurtlar görür
Her adım başında bir engel durur
Yırtıcı dişlerden sakın ha sakın.

Can bir damla kandır tuzakta, okta
Ecelin gölgesi dolaşır gökte
Kartal kara çizgi, şahin boz nokta
Alıcı kuşlardan sakın ha sakın.

Dölekte az eğlen, sarp yerden az geç
Dereye güvenme, tepeden tez geç
Güzelliğe kanma, hayâlden vazgeç
Yalancı düşlerden sakın ha sakın.

Ormanda zulüm var saadet olmaz
Zorba yem dağıtır kim alet olmaz
Ayıda, sırtlanda adalet olmaz
Baş yiyen başlardan sakın ha sakın.

BULDUKTAN SONRA ARAMA

Omuzumda sevda yükü
Yollarda seni aradım.
Beste beste, türkü türkü
Tellerde seni aradım.

Girdim yeşilden sarıya
Sordum ölüye, diriye
Çiçeği verdim arıya
Ballarda seni aradım.

Aşk yalımı girdi cana
Gönlüm döndü gülistana
Gece-gündüz yana yana
Küllerde seni aradım.

Yorulup demedim, yeter
Hasretin gözünde tüter
Keremden, Mecnundan beter
Çöllerde seni aradım.

Bahçem çiçek, bağın gazel
Birleşir ebedle, ezel
Ayırmadım çirkin, güzel
Kullarda seni aradım.

Ulaşmak için rahmete
Katlandım binbir zahmete
Karışıp söze, sohbete
Dillerde seni aradım.

SULARI ISLATAMADIM

Savaştayım elli yıldır
Ömrüm geçti boşalt, doldur
Anlamadun, bu ne haldir
Bir gün silah çatamadım
Suları ıslatamadım.

Ekin ektim başak yılan
Kuşandığını kuşak yılan
Yorgan akrep, döşek yılan
Bir gün rahat yatamadım
Suları ıslatamadım.

Ne payem oldu, ne sayem
En doğruya varmak gayem
Düşüncemdir tek sermayem
Alan yoktur, satamadım
Suları ıslatamadım.

Yolum yokuş, izim ayrı
Dilim yağsız, sözüm ayrı
Bedenimden özüm ayrı
Biri bire katamadım
Suları ıslatamadım.

Talipli yoktur sevgiye
Anlamadım, neden? Niye?
Canlar gücenmesin diye
Can attım, gül atamadun
Suları ıslatamadım.

SEZAİ KARAKOÇ

1933 yılında Ergani'de doğdu. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Maliye müfettiş yardımcısı, Gelirler Genel Müdürlüğü'nde kontrolör olarak çalıştı. Resmî görevden ayrıldı. Yeni İstanbul ve Sabah gazetelerinde fıkra yazarlığı yaptı. Şimdi İstanbul'da yazı ve şiir yazmaya devam ediyor.

Önce iki sayı devam eden Şiir Sanatı adlı dergiyi, sonra Diriliş dergisini çıkardı. Karakoç şiir üslûbu bakımından, az çok İkinci Yeni'ye yakın sayılsa da, şiirinde işlediği temalar, inandığı değerler bakımından şiirimizde yeni ve değişik bir sestir. İslâmi düşünceyi modern şiirdeki gerçeküstücülükle bağdaştırmakta mistisizmden yararlanmakta, çarpıcı benzetme ve sembollerle, denenmemiş, bağımsız şiirler yazmaktadır.

Şiir Kitapları : Körfez (1959), Şahdamar (1962), Hızırla Kırk Saat (1967), Sesler (1968), Taha'nın Kitabı (1968), Gül Muştusu (1969), Zamana Adanmış Sözleş (1970), Leyla ile Mecnun (1981).

Ayrıca, deneme, inceleme, makale, mensur şiir kitapları vardır.

ÇATI

Kaç aç varsa hepsi ben
Kaç hasta varsa hepsi ben
Kaç liman önlerinde dönen
İşsiz hamal hepsi ben

Kaç aşktan ters yüz edilmiş
Âşık varsa hepsi ben
Bütün çiçeklerle donanıp
Bütün insanlarla ölen

Atılmış kömür toplar
Annelerin zoruyla çocuklar
— Başka çaresi ne annenin —
Çocuklariyle yere çarpılan

Ben o çocuklarla yere çarpılan
Sevgili deyip yere çarpılan
Sedye taşımaktan kolu tutulan
Bu sessiz çılgın çalkantıda.

KAN İÇİNDE GÜNEŞ

Polonya'nın kanı beyazdı
İsyan bir bayraktı süt içinde
Porselenden yapılmış Polonya
Kırılan heykel ve heykel aşkları
Ve Venüs'ün kırık kolu Polonya

. . . . . .

Peşte bir kan çemberi
Işıklı çemberler içinde ölüler
Konuşturuyorlar sfenksleri
Öğretiyorlar kelimeyi doğan
Çocuklara kutsal kelimeleri
Kelime en güçlü silâhtır
Tutar şehri ve insanı.

SULTANAHMET ÇEŞMESİ

Su yerine süs akıyor
Deliklerinden
Eğilmiş ölümsüz ince bilekli
Cariyeler bakıyor
Derinlerden geliyor sesleri

Önünde dokuz minare
Aynalar kadar aydınlık yüreği
Kilise öte yanında yara bere
İçinde kendini sessiz oluşa bırakıyor
Değiştiriyor deri
Tramvayın köşeleri sarıdır
Ortasında oturmuş mesut bir sağır
Bütün gün türkü çağırır
Erir çeşmenin iki göz-bebeği
Ben o kanlı kızgın
Gözyaşlarıyım çeşmenin.

ŞEHRAZAT

Sen gecenin gündüzün dışında
Sen kalbin atışında kanın akışında
Sen Şehrazat bir lamba bir hükümdar bakışında
Bir ölüm kuşunun feryadını duyarsın
Sen bir rüya geceleyin gündüzün
Sen bir yağmur ince hazin
Sen şarkılarca büyük uzun
Sen yolunu kaybeden yolcuların üstüne
Bir ömür boyu yağan bir ömür boyu karsın
Sen merhamet sen rüzgâr sen tiril tiril kadın
Sen bir mahşer içinde en aziz yalnızlığı yaşadın
Sen başını çeviren cellâtbaşının güne
Sen öyle ki sen diye diye seni anlıyamayız
Şehrazat at Şehrazat Şehrazat
Sen sevgili sen can sen yarsın

KÖŞE

— V —

Beni yeraltı sularına karşı iyi savun,
Tırnağım taşa sürten yitik keçilere karşı.
Bu çeşmenin üç köşesinden hangisinden su içecek,
Senin bahtsız ve mesut Eyyub'un!

Atların en güzel biçimini sessizce kalbime indiriyor
İçimde İstanbul çalkalanırken bozbulanık çeşme
Bir dans için can vermeye hazır bekliyorum
Sen orda gelirayak kulaklara insan gibi konuşmasını
öğretme.

Su akıyor birikiyor kan lekeleri
Kurtulsam diyorum bir ses buna engel
Öyle büyüyor öyle çoğalıyorsun
İstanbul kalmıyor

Hangi köşesinde huzur o köşesinden sen
Hangi köşesinde yeni çağlara uygun odalar
Ben bölünmez bir şairsem
Sen bölünmez bir anne
Bir çeşme

HİLMİ YAVUZ

1936 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi. Bir müddet gazetecilik yaptı. İngiltere'de B.B.C. Radyosu'nda çalıştığı yıllarda Londra Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde yüksek tahsilini tamamladı. Dönüşünde Cumhuriyet, Milliyet ve Yeni Ortam gazetelerinde incelemeler, eleştiriler yazdı. Şimdi Mimar Sinan ve Boğaziçi Üniversitelerinde öğretim görevlisidir.

Şiire, lise sıralarında, 1953 yılında Kabataş Lisesi öğrencilerinin çıkardığı Dönem dergisinde yazdığı şiirlerle başladı. İlk kitabı Bakış Kuşu'ndaki şiirlerinde yoğun bir anlatım, kelimelerde anlam bakımından bir derinlik vardır. Bedrettin Üzerine Şiirler kitabı ile bir atılım yapan Yavuz, tarihi bir konuyu seçtiği yerinde kelimelerle şiirinde ustaca kullandı. Taze ve canlı benzetmelerle şiirine yeni bir renk ve duyarlık kazandırdı.

***Şiir Kitapları** : Bakış Kuşu (1969), Bedrettin Üzerine Şiirler (1975), Doğu Şiirleri (1077), Yaz Şiirleri (1981), Gizemli Şiirler (1984).*

KASİDE

Ay karanlık gibi durma öyle gel
Sensiz bir şey duyulmuyor sevişmemizden

De ki halkın gözleri al gelincik sürüyor
Uğrular geçiyorken göz şölenlerinden

Bu hüzünler benim mi diye baktım ki tamam
Akıyor yakut bir ıssızlık kentlerimizden

Yanardı mürted lambası ta sabaha değin
Karanlık kilimlerin kan işlemesinden

Hilmi elbet sürersin günleri bir yangına
"Ateş kesilir geçse sâbâ gülşenimizdin"

DOĞUNUN ŞAİRLERİ

işte doğu, ki sen ki sanki
pirsultan ile bâki efendiyi
sırmalı bir çiğdemde birleştirerek
rumeli kılan dize
işte doğu, hıl'atı güzün
ne zaman giydiysek o kadar hüzün
ve ağır, türkek ve beyaz
bir sülüne benzeyen örtümüzün
kat kat altındaki sağır bir hırka gibi
ölümdür, dar gelir eğnimize

işte doğu, ki orda herşey
kendini yineliyor batarak
orda herşey batıdan batıyor
ve bir ayışığı dahil olup gülümsememize
o doğu ki daim düşen bir yaprak
yahut utangaç bir yakut ile
tartıla tartıla incelen sözün
çıkarır nakşını gözlerimize

o doğu ki simyacısıdır
siyasetten katledilmiş bir gülün
yahut bir çilehâneye benzeyen yüzümüzün
ve sevgili, gam sultanıdır orda
yâni doğuda, solgun bir melâmetle doğan
bükük boynuyla gecenin ve gündüzün
ve şairler ki sevda askerleridir
kızıl bir kadife kadar mağrur
yahut bir şayak kadar hırçın
ve vakur
gönlümüzün.

GEÇMİŞ

Gide gide nereye vardım
Karlı bozkırda koşup koşup
Bodur bir ağaç kaldı belleğimde
Gümüş yüzükler gibi incelmiş

Babam dindirmiş hababam
Fincan çekilirmiş sırtına
Uzun ırmakları yorgunluğun
Oturma odamızdan geçermiş

Derken gökyüzü girmiş araya
Derken giriş o giriş
İbrişim örülü bencilliğimi
Büküp eğiren hep kelimelermiş

Bir çağ adı gibi hep anılacak
Diye düşünmüştüm ama değilmiş
Ey özenle dokunmuş sırmalı kumaş
Bir kez bile giyilmeden eskimiş

Gide gide nereye vardım
Karlı bozkırda koşup koşup
Bodur bir ağaç kaldı belleğimde
Gümüş yüzükler gibi incelmiş

TAFLAN

ne zaman dinecek, ne zaman
bu taflan, bu taflan?

ey uçurum gözlü sevgilim!
ne zaman baksam
bir hiçlik tadı
ve ağzından
yıldızlar uçuran
ergin, yeşil ve yabanıl
bir yaz gecesi gibisin
yüzünde yolların gülüşü
ve yaz göğüne ilişkin
bir esenlik üretiyorsun
geçip giden fırtınalardan

ey uçurum gözlü sevgilim!
ne zaman baksam
aşkların büyük yarlarıyla
kuşatılmış görüyorum kendimi
safran
ve ezilmiş yazlardan
bakışlarının kıyısız
açıklarına
gurbet ve cevahir taşıyan
bir gülüş söylencesi
geçer bir yazdan ötekine
derin anlatılardan

SIRASI GELİNCE

acının vergisini verdik, gülün harcını ödedik
hüznü demirbaş defterinden düşmeye geldi sıra

sen ki eyvan ağıtlarda
sürekli ve ahşap bir gülümseme gibi durdun
gözlerin bozkırdan devşirme
yolların bozgundan derlenmiş
karanlık yolcusu turnaların ve kurdun
ey hüzünlere reâyâ olan derviş

acının vergisini verdin, gülün harcını ödedin
hüznü demirbaş defterinden düşmeye geldi sıra

tarlalarla uzar gider al kısrak
gökçe çiçek tozar durur sılalarla
oysa ölüm, bir uçtan bir uca
bir uzun kervansaraydır ki
savrulur günü saati gelince
yıkılır yırtıla yırtıla

AYHAN KIRDAR

1936'da Aydın'da doğdu. Liseyi İzmir'de bitirdi. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nden mezun oldu. İstanbul'da sanat tarihi ve resim öğretmenliği yapıyor.

İlk şiiri 1956 yılında yayımlandı. İmzası daha çok Hisar ve Türk Edebiyatı dergilerinde görüldü. Açık bir söyleyişi, pürüzsüz bir dili vardır. Mısralarında mecâzlara bol yer verir. İnançlı, iyimser ve tabiata tutkun bir şiir dünyasına sahiptir.

Şiir Kitapları : Lo (1961), Bağırıyorum (1963), Ole (1966), Gece Bir Kelepçe Bileklerimde (1966), Soyarken Bıçak Karanlığı (1975), Geceye Çizilen Güneş (1977).

GECE

Gönül vermişim bir kez geceye
Ben onu sorarım o beni sorar
Kapanmışım ayaklarına secdeye
Kim anlar geceyi benim kadar

Çil dolu yüzü yıldızlardan
Çil çil öperim o yanaklardan
Hep gece konuşsun durmadan
Dilinden petek petek bal akar

Döker zülfünü yalap yalap
Rüzgârla taranır düşer hitap
İri bir güldür saçlarında mehtap
Çağlar boyu ışık kokar

KAÇMAK

Bir balığım açık-denizlerde hür
Pul pul almış dört yanımı yaşamak
Nerde var bir olta
Hemen kaçmak

Ben bir kuşum gökler sonsuz
Tüy tüy almış dört yanımı yaşamak
Nerde var bir avcı
Hemen kaçmak

Ben bir insanım dünya geniş
Yaşamak özümde el el dudak dudak
Nerde yok şarap ve kadın
Hemen kaçmak

ŞAFAK YELELİ GECELERDEN

Kayaları son altından bu tenha kıyıların
Martılar en uysal gök bekçileri
Bir rüzgârla süt gelir ak göğüslerine yelkenlerin
Bir elmas gibi kesip geçen kristal denizleri

Nar gibi çatlayan gökten yıldızlar dökülür geceleri
Sular susar kor dudakh alevler konuşur
Tutuşur yüreklerin kulakları nurdan hey hey
Tanrı çoban günler koyun zaman bir ney

Kimler bilmez bu toprağın macerasını hey
Siz böyle yeşil görmediniz geçmediniz böyle derelerden
Şafak sökerken gagalarında alaca horozların
Ellerim mi küçük diyorsunuz ellerim büyür severken

Ben sağarım köpük köpük bulutları her sabah erken
Alır başımı giderim konarım dalma sevdanın
Mevsimlerle şakır mevsimlerle öterim ben
Tadı canevimdedir ekmeğin suyun havanın

Korku yok korku benim değil artık inanın
Mutluluk dinmeyen yağmur ki hep pencereme yağan
Kader ki mangal gibi işlemeli ağır ve saygılı
Kader bir avuç kül olmuş uzaklarda savrulan
Güneş gümüş bir saat din dan dan...

AMORE

Şamdanın üzerinde güneş duruyordu
Üflesem akşam olacak
Akşam yine akşam yine sen
Sen içimde büyüyen çıngırak

Gökçe yalnızlığında yorgun güvercin
Sevmek en güzel yalan inandığım
Parmakların bir gitarın telleri bırak çalsınlar
Kristal bir çiçek gözlerin hiç solmayan
Ve Tanrı en büyük varlık
En garip bahçıvan

Ne zaman bir gemi görsem deniz çağırıyor
Belki çoktan kaçardım sen çağırmasan
Kader kırmızı ışıklarını yakmasa
Sen kırmızı ışıklarını yakmasan
Durup durup beklemesem kahrolmasam
Tozlu bir sokakta adını parmağınla yazıyorum
İstanbul'da Beyoğlu'nda Bebek'te
Bir ses duysam senin diye koşuyorum
Yanımda olduğun halde evinde aramasam
Ne zaman bir gemi görsem ıslanıyorum

Bütün anılarını indiriyorum direklerinden bak
Bak sevgimin rüzgârı ne kocaman
Sen bir bayraksın artık bundan böyle

Dalgalan...

YAVUZ BÜLENT BÂKİLER

23 Nisan 1936'da Sivas'ta doğdu. İlk ve orta tahsilini Sivas'ta yaptı. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu.

Bir ara Ankara Radyo ve Televizyonunda çalıştı. Sivas Barosu'nda avukatlık yaptı. Sonra, Kültür Bakanlığında Müsteşar Yardımcısı olarak görevlendirildi. Şimdi, Bakanlık Müşaviri'dir.

İlk şiirleri, Üniversite öğrencisiyken, Kopuz ve Orkun dergilerinde çıktı. Sonra Hisar ve Türk Edebiyatı dergilerinde yazdı. Geleneksel şiirimizin öz ve şekil özelliklerini kendi şiir potasında eriterek kişiliğine kavuştu. Şiirlerinde, Anadolu'ya, Anadolu insanına eğilmiş, onların sorunlarını yapıcı bir tavırla dile getirmiştir. Sade ve rahat bir dili, aydınlık bir üslûbu vardır. Millî ve manevî değerlere bağlı kalmıştır. Bu tarafı ile, Arif Nihat Asya'nın millî havası, mistik şiirine yakın görünmektedir.

***Şiir Kitapları** : Yalnızlık (1962), Duvak (1971), Seninle (1986).*

***Antolojileri** : Şiirimizde Ana, Sivas'a Şiir.*

***Nesir Kitapları** : Üsküp'ten Kosova'ya, Aşık Veysel, Mehmet Akif Ersoy, Türkistan Türkistan.*

ANADOLU GERÇEĞİ

Yalınayaklarınla koştun mu tarla tarla...
Duydun mu çıplak toprağın, çıplak insanın yasını?
Ağlayan kadınlarla, ihtiyarlarla...
Yaşadın mı bir yağmur duasını?

★

Bozbulanık ırmaklarda çimdin mi?
Kulak verdin mi yürekten kavala, saza?
Bir ipek seccâde üstünde gibi, huzurla...
Durdun mu topraktan namaza?

★

Bilir misin köylerde akşam olunca
Çekilir el-ayak ortalıktan....
Bir hüzünlü ay doğar karanlığa sapsarı.
Başlar bir ağıt gibi sulardan, kapılardan:
Kurbağa feryatları, köpek ulumaları...

★

Geceleri süt kokan, gübre kokan evlerin
Topraktır hep damları, duvarlarıysa kerpiç.
Seferberlik yıllarını dinlerken ürpererek
Tandır başlarında uyudun mu hiç?

★

Kış günleri trenlerle geçtin mi uzak köylerden
Gördün mü dehşetini tipinin, karın?...
Çektin mi hiç acısını istasyonlarda
Tandır ekmeği satan, yumurta satan
Yarı çıplak çocukların?...

★

Kılığın kıyafetin sarmadı beni
Söylediğin türküler bizim türkümüz değil.
Başka çeşmelerden doldurmuşsun tasını
Yüreğinde nakış yok, acı yok bizden
Bulutlar rahmetini kesmeden yavaş yavaş
İnsanlar selâmını esirgemeden
Savuş git içimizden

SİVAS'TA YOKSUL ÇOCUKLAR

Sivas'ta Ulu Câmi avlusunda çocuklar
Yalvaran gözlerle etrafa baka baka
Açıyorlar küçük esmer avuçlarını:
— Emmilerim sadaka! Emmilerim sadaka!

Hükûmet Konağı'nın yanında biri
Bir kemik kalmış bir deri....
"Boya-cila yimbeş, boya-cila yimbeş!" diye ağlıyor
Ve daha fırça bile tutamıyor elleri.

Garipler Pazarı'nda körpe çocuklar
Yorgunluktan güzelim yüzleri al al...
Öldüren bir çığlık dudaklarında:
— Boş hamal! boş hamal! boş hamal!...

Nane satan, su satan yetim çocuklar
Şarkı söyleyemediler, güneşe, aya...
Biliyorum ne masal dinlemeye doydular
Ne oyun oynamaya...

Bezirci'de, Yüceyurt'ta, Altıntabak'ta....
Çocuklar var incecik yüzleri nurdan.
Ama toz-toprak içinde elleri ayakları
Oyuncakları çamurdan....

Ve günahkâr çocuklar, suçlu çocuklar
Mahkeme salonunda bakarım dizi dizi.
Bu suç bizim suçumuz, bu günâlı bizim
Affedin bizi.

Gökteki yıldızlır kadar sayısız
Ah yurdumun kimsesiz ve yoksul çocukları
Anladım farkınız yok koparılmış başaktan!
Alın bu gözleri benden, alın bu yüreği artık
Utanıyorum yaşamaktan.

BENİM

Ve büyür gözlerinde güvercin güzelliğin
Sonra bıkıp usanmadan sabahlara dek
Biri durur kapında korkulu ürkek...
O duran benim.

Bir gölge gibi düştüm ardına yıllardan beri
Sordum seni şehir şehir...
Şimdi her gece yarısı rüzgâr değildir
Pencerene vuran benim

Bir gün bölerse uykunu bir saat çıngırağı
Birdenbire yatağından kalkıp oturma.
Öyle korkulu gözlerle etrafına bakıp durma
Saatleri kuran benim.

Senin bir suçun yok kabahat bende
Bitsin bu kıskançlık gayrı diyerek.
Boyverdiğin aynaları istemiyerek,
Tekrar tekrar kıran benim.

Bir ceylân gibi durma artık gecenin ortasında
Ceylân gibi bakma aya.
Seni bir beyaz duvağa, altın halkaya...
Duyuran benim.

Kolay kolay unutulmaz adına yaktığım türküler
Kapanmaz yüreğime açtığın yara.
Her akşam saçlarını karanlıklara...
Savuran benim.

ŞAŞIRDIM KALDIM İŞTE

Sözde, senden kaçıyorum doludizgin atlarla
Bâzan sessiz sedasız ipekten kanatlarla
Ama sen hep bin yıllık bilenmiş inatlarla
Karşıma çıkıyorsun en serin imbatlarla
Adını yazıyorsun bulduğun fırsatlarla
Yüreğimin başına noktalarla, hatlarla
Başbaşa kalıyorum sonunda heyhatlarla
Sözde, senden kaçıyorum doludizgin atlarla.

★ ★ ★

Ne olur bir gün beni kapında olsun dinle
Öldür bendeki beni sonra dirilt kendinle
Çarpsan karasevdayı en azından yüzbinle
Nasıl bağlandığımı anlarsın kemendinle
Kaç defa çıkıp gittim buralardan yeminle
Ama her defasında geri döndüm seninle
Hangi düğüm çözülür, nazla, sitemle, kinle
Ne olur bir gün beni, kapıda olsun dinle.

★ ★ ★

Şaşırdım kaldım işte, bilmem ki n'emsin?
Bâzan kızkardeşimsin, bâzan öpöz annemsin
Sultanımsın susunca, konuşunca kölemsin
Eksilmeyen çilemsin
Orada ufuk çizgini, burda yanım yöremsin
Beni ruh gibi saran sonsuzluk dairemsin
Çaresizim çaremsin.
Şaşırdım kaldım işte bilmem ki n'emsin?

ANALAR

Garibin anası pencerelerden
Yanık türkülerle yollara bakar.
İncecik yüzünde her akşamüstü
Çizgi çizgi, nokta nokta bir efkâr.

★

Fakirin anası her sabah sessiz,
Ağlar çocuğunun aç-çıplak durduğuna.
Elleri koynunda kalır çaresiz
Bin pişman doğduğuna, doğurduğuna.

★

Mahkûmun anası susar konuşmaz
Suçu kendisinde sanır.
Kaçar insanlardan, aydınlardan
Duvarlara bile baksa utanır.

★

Açılsa üstüm biraz, duyar da gece yarısı
Kalkar yatağından gelir.
Bir mübarek el uzanır yorganıma usulca
Bilirim anamın elidir.

★

Bir merhamet, bir sıcaklık, bir gurur...
"Yavrum!" diyen sesinde.
Ve huzurun günde beş vakit nabzı vurur
Beyaz tülbentinde, seccâdesinde.

★

Karımın anası, anama benzer
Öylesine yakın, duygulu, ince...
Özü-sözü bir yayla gözesi kadar berrak,
Oturtacak yer bulamaz çıkıp yanına gidince
Yüreği destanlar gibi sunsıcak

★

Ve alnım açıksa, başım dikse...
Diriliğimiz varsa, mutluysam...
Yüzüme gülüyorsa böyle bu şehir,
Bir beyaz zambak gibi pırıl pırılsa yavrum
Ve yavrumsa her şeyi bana sevdiren bir bir
Bu mutluluk, bu düzen, bu bitmeyen aydınlık.
Anasının yüzüsuyu hürmetinedir.

★

Ne güzel hayatı analarla yaşamak
Yürekleri temiz, alınları ak.
Duyguları bile harmandan uzak,
Sıcak analar bilirim.

★

Yurdumuzun, yuvamızın orta direği...
Dünyâdaki varlıkların en mübareği.
Elimize diken batsa yüreği,
Yanacak analar bilirim.

★

Bendedir öksüzlerin çektiği çile...
Gözyaşını oya yaptım mendile.
Ağlasam, sesimi yattığı yerden bile
Duyacak analar bilirim.

KERİM AYDIN ERDEM

1936 yılında Acıpayam'ın Yeşilyuva Kasabasında doğdu. Denizli Lisesi'nden mezun oldu. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın ve Yayın Yüksek Okulu'nun Halkla İlişkiler Bölümü'nü bitirdi. 1964 yılında prodüktör olarak TRT'ye girdi. Sırasıyla, Ankara Radyosu Eğitim Yayınları Müdürlüğü, Program Müdürlüğü, TRT Radyo Dairesi Başkanlığı, Televizyon Dairesi Başkanlığı yaptı. Şimdi yine TRT'de Müşavir olarak çalışmaktadır.

30 yılı aşkın bir süredir şiirle uğraşmakta olan Erdem'in şiirleri, Varlık, Hisar, Türk Dili, Türk Düşüncesi, Türk Edebiyatı, Millî Kültür, Çağrı dergilerinde yayımlanmış ve yayımlanmaktadır. İlk şiirlerinde daha çok aşk ve sevgi temalarına yer vermiş, sonraları şiir ufkunu genişleterek değişik temaları işlemiştir. Seslenişi gür ve katı değil, sakin ve yumuşaktır. Derinden gider. Toplum sorunlarına, yurt sorunlarına eğildiği zaman da, şiirini ideolojilerin emrine vermez. Dili sade ve pürüzsüzdür.

***Şiir Kitapları** : Çobaş Ateşleri Gözlerin (1962), Döner Dolaplarda (1968), Kırlangıç Ormanı (1981).*

***Masal Kitabı** : Keloğlan ile Anası (1977, 1986).*

ÇAĞ GÜZELLEMESİ

Aklımızın uzayıp giden harmanında
Her gece bir Yasemen savrulurdu
Pul pul örtüleri Babil'de uçuşur
Şavkımız Ararat Dağı'nı bulurdu.

Kaçıştığımız Haramiler miydi ne
Kapımızı döğerdi kürekleri elinde deniz
Üflesek kandiller yanardı dört yanımızda
Kitaplara sığmazdı sevgilerimiz.

Dünya ateş ormanı, tutuşuverdi nasılsa
Bilmem kaç yıl Nuh'un gemisinde durduk
Onlar üstüne yazıtlar, anıtlar dikildi
Gözlerimiz açık uyuyorduk.

Bir gezginci kervan, bir bilinmez yol
Hâlâ gideriz gideriz bitmez
Oynasak Firavun kahkahasında
Yıldızların yeri değişmez.

Yine, uzar gider aklımızın harmanı
Yine, savrulan mevsimler vardır
Kapıdan girmeyen bacadan girer ama
Bunlar değişen kaygılardır.

GECEDE

Yokluğunu kanat yaptığın gecede
Girmek istedim güzelliğine doludizgin
Yüklü kervanlara seni sordum
Sıcaklığın üfürse yaşamak oluyordum
Belki kirpiklerine uykular konuyordu
Selâmların geliyordu uzak yıldızlardan
Geceye vuran hoyrat sularla
O, bırakılmış değirmen taşlarına aktım
Everest'te açılmış gül olsan
Koparıp yakama takacaktım.

Seni, yüreğimin alevinde ısıtsam
Çözülür taşların ağaçların dili
Geceler boyu bütün yaratıklar
Seni söylemeli.

YENİDEN

Yeniden oturabilsem kanatlarına bir kuşun
Konup göçsem dağlara
O çiçekti bu böcekti diyerek
Bıraksam omuzlarımdaki şu çekilmez yükü
Dört mevsim aydınlığım olsa
Ne savaş çığlıkları duysam
Ne yıkılmışlığım kalsa.

Yeniden oturabilsem kanatlarına bir kuşun
Nerede sıcaklık varsa oraya taşınsam
Tarlaya ekilecek tohum olsam, umutlu
Genç kızlara telli duvak olsam güzel
Dokunduğum yerde sevgiden ateş yansa
Sonra bulut bulut dağılsam
Her karanlığa bin yıldız çaksam.

EYLÜL

Eylül, gözyaşıdır kirpiklerimde biriken
Zamanlı zamansız eylülüm oluyorsun
Yalnız kırlangıç ormanında duruyorsun
Seni, uzanmış kanadlarda bulamıyorum.

Bu kaçıncı eylüldür konan dal uçlarına
Bu kaçıncı kuşaktan sevgidir unutamadığım
Seni, yorgun körfezin kayalarında tanıdım
Günlerden kapıları çok açılmış bir pazardı
Kapıları çok açılmış bir yürek taşıyordum
Şimdi aykırı düzenlerde durmak neyine
Unutalım takvim takvim küçülen yılları
Dikilecek aşk anıtına taş olalım
Yazıtlarda daha bir çoğalsın öykümüz
Tükendiğimiz odalardan sevinç toplayalım.

Bırakalım eylülü, kurusun aynalarda
Evrenin her dakikasına ayrı çağlar yükleyelim
Yayılalım bulutlarımızla bir uçtan bir uca
Kuşları, balıkları, ağaçları tanıyalım
Ömrümüz boyunca.

Aşkını taşıyamaz atları küçük denizler
Nasıl varayım kırlangıç ormanına.

TÜRKÂN İLDENİZ

1938'de Düzce'de doğdu. İstanbul Kandilli Kız Lisesi'ni bitirdi. Bir müddet memurluk yaptı.

Şiirlerini, 1956 yılından itibaren Varlık, Pazar Postası, Dost ve Yelken dergilerinde yayınlanmaya başladı. 1966'da çıkan ilk kitabı Taşra Kızının Deliceleri edebiyat çevrelerinde yankı uyandırdı. Bir müddettir dergilerde şiirlerine rastlanmayan İldeniz ölçülü bir duyarlılık içinde daha çok kadıncıl duyguları sıcak bir şiir ikliminde dile getirdi. Türkçeyi pürüzsüz bir şekilde kullanarak mısralarında ahengi sağlamış, bütüne varmıştı.

***Şiir Kitapları** : Taşra Kızının Deliceleri (1966), Havva Çıkmazı (1967).*

TAŞRA KIZININ DELİCELERİ

Gözlerim seni görünce güzel
Saçlarım senin için uzun
Tenim seninle sıcak böyle.

Sakınmaklar gereksiz bunu yeni anladım
kırıp dikenli telleri geldim yanına.

Dört tarafımda elle tutulan karanlıktı - bilirsin
raylarca uzamıyordu yalnızlığım
körkandil kısır anlayışlara
bir kinim vardı, zamanın eritemiyeceği
bir sancım vardı öylesine belirgin
yokluğun özlü çıbandı sanki
Duramadım.

Duramadım dayanılmaz isteklere
bütün bağlardan kurtulup bir an
gözlerinin büyüsüne geldim
ellerinin ateşine
Yak beni.

Sen uykusun vazgeçilmiyorsun
Seni kendim kadar seviyorum
Günlerden bir gün duysam da acısını
Beni ilk öpenin sen olmasını istiyorum.
Beni ilk öpenin sen olmasını.

CILIZ HAYKIRI

Uzatma ellerini sabahlarla beri gelemem
Gelemem ölesiye bakma gözlerime

Belli ki sensiz, seninle bitecek bu özlem
Belli ki sancılarla uyanacak içimdeki bahar.
Durup durup seslenme düşünceme
Kapılara beş kilit birden vurdular
Işıkları söndürtürler karanlıktayım
Güçsüzüm-ağlamaklı-üstelik yalnızım
Örümcek ağlarıyla bağlandı ellerim
Dört duvarla çevrildi yörem

— Bana kalsa şimdi gelirim —
Yollara pusu kurdular-bekleme
Bekleme sakın gelemem.

Şu zinciri bir kırabilsem
Parça parça edebilsem pencereleri
Belki kurtulurum.
Karsız yollarda belirmese izim
Kin saçan gözler kovalamasa peşimi
Yanında olurum
Sen'le olurum.

Uygar tutsaklığın bu en cılız haykırışında
Gözyaşlarımın sıcağından donacak cehennem
Gerçek seviden...
Sana ulaşan yollara
Bir avuç toz niyetine serpeceğim kendimi
— Hayvanlardan utanacaklar —
Onların utançları da içleri gibi kara
Oysaki sana ait herşey beyaz
Yine de uzatma ellerini sabahlarla bir-gelemem
Gelemem öldüresiye tutma ellerimi.

GÖZLERİN BİLİNMEZLİĞİ

Taş devrinden kalan gözlerin
Öylesine özgür
Bilinmezliği
Yoksul zamanların tokluğunda
Anılara uzanmış ellerin

Kararsız sancıların sonudur
Göğün genişliği.
Kadehler diplendikçe güzelleşir
Gözler ıslandıkça
Dallara erinç verir
Yeşilin güzelliği
Bu yeşile tutkudur
Bağlayan bizi acunca.

Taş devrinden mi kaldı gözlerin
Öylesine özgür
Bilinmezliğin.

MOR ÖTESİ

Sonsuzluğun kutsal çağrısında
Beni yalnız bırakın
Mor ötesi ışınlarında huzur var.
Günahlarınızı o ışınlarda yakın.

Yer altından — gökyüzünden
Tapınaklara alımlı güzelliği dolar
Yücenin.
Mor ötesi ışınlarda
Anlamsızlığın anlamı uzay kadar.

Bir rüzgâr esintisinde kırılan
Bu bilinmez çizginin
Dönemeçlerini yitirip
Sonsuzluğun sonunda konaklıyacak
Zaman.

Kutsal çağrılarda
Beni yalnız bırakın
Mor ötesine özlemim var,
Gözlerimi kapatın.

YAHYA AKENGİN

1946 yılında Bayburt'ta doğdu. Erzurum Yavuz Selim Öğretmen Okulu'nu, Erzurum Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nü bitirdi. Sultandağ Ortaokulu'nda, Ankara Etlik Lisesi'nde, Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nde Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptı. Kültür Bakanlığında müşavir olarak çalıştı. Şimdi, TRT Ankara Radyosu Tiyatro ve Eğlence Yayınları Müdürü olarak görev yapmaktadır.

Yahya Akengin, sanat dünyamıza 1968 yılında Hisar dergisinde yayınlamaya başladığı şiirleri ile adım attı. Hisar yayınına ara verinceye kadar sadece bu dergide şiir ve eleştiri yazdı. Sonra Türk Edebiyatı, Türk Dili, Millî Kültür, Boğaziçi dergilerinde de şiir ve yazıları çıktı ve çıkmaktadır. Şiir kitaplarının yanı sıra, roman ve tiyatro eserleri de yayımlanmıştır. İlk şiirlerinde daha çok duygu yönü ağır basan aşk, özlem, sevinç, acı ve mutluluk yer alır. Sonraları daha geniş, daha derin ufuklardan ustaca yoğrulmuş bir dil, düzgün bir biçim, dolgun bir muhteva ile seslenmiştir ve seslenmektedir.

Şiir Kitapları : İstesen (1969), Akşamla Gelen (1973), Çağ Sürgünü (1977), Saatler ve Çehreler (1982), Ötelerden (1986).

Romanları : Özlem Yokuşları (1981), Dönüş Acıları (1983).

Tiyatroları : Enver Paşa ve Büyük Ümitler (1985). Eski Çarıklar, Aile Bağları (1987).

HÂNENDE FEZA

Eski düşlerimin atlasındadır Feza Hanım
Sesi gönül coğrafyası bakışı hercai
Bütün büyük ırmaklarla ona taşınırım
Sabâdan kanatlarla çıkar yücelere
Bir of sarar ortalığı adı bir mecliste geçende
Ünü yürekten yüreğe işleyen bir kor
O mudur yoksa bir derin özlem mi,
Ufukları baştan başa tutan hânende?

Suskundur hicaz fazlında nice gizli belalısı
Bıçak yerine ahlar çekilir Feza'ya
Issız dağlarda saraylara muhafız gider ümitler
O mudur masalların yaralı ceylan balası
Edâsıyla perde perde yücelir dünya
İnler mızrap ile vâdiler tutulur bütün geçitler
Tenha bir taş üstüne konan güvercinde
Yalnızlıktır ve mahzundur Hânende Feza

Yazdırır sesini uzay haritalarına
Alnındaki çizgilerden daha derin
Okyanuslarımda mordan mora gelgitler
Ve ben tonlarını yazarın hercai menekşelerin
Kulaktan ve gözden hayalden ve hâtıradan
Kuşatmalar ortasında beni kor da çekilir
Onu bir çağrıcı göndermiş olmalı Yaradan
Bilmem diyarına nerden gidilir?

Bendim taşıyıp duran ona
Güvercin duruşlarını ceylân bakışlarını
Hele nağmelerini bütün bülbüllerin
Olamazdı bunca düşkünlük bir cana
Ve bir hüznü eklemiştim cümle gülüşlerden soylu
Durup karşısında hayran kalmışım
Bilmem bunları Feza'ya nerden almışım?

SÖYLER

Irmağın iki yanında iki atlı
Sakin pınarlardan başlayan yolculuk
Gönül gizli sevdalarla kanatlı
O hep nazlı bense mağrur
Bahar sellerinde ne köprüler uçurduk

Uzayan yollar dinmeyen yağmur
Bulutlara sarınmış hatıralar
Uzak denizlerin süvarisi bir Leyla'dan
Bir Mecnun hasretidir arda kalan

Taşlı yolların kıyısında bazan
Bir gizli çiçek büyür
Yolcusunu bekler uzaklardan
Dipdiri özlemler içinde hür
Sessiz ve mahzun gülüşlü
Bir sabra dönüşen ömür

Tedirgin güllerin solup açtığı
Siyah gözlerinde dolu dizgin süvariler
Andırıp meçhule giden ırmakları
Ansızın bir şarkı söyler
Ve daima bir sükûtun bestesiyle
Dönmemiş turnaların kanat sesiyle
Bütün güller aşkı söyler

DAHA KİMSELERE ANLATMADIM

Unutmadını, o kar aydınlığı düşlerimi
Nasıl doğar sarı yıldız mavi yıldız bilirim
Şuramda saklarım gurbet dönüşlerini
Nasıl eser gönle deli poyraz bilirim

Taze gelin olur yaşlı çamlar dağlarımda
Duman duman olur aşıp geldiğim tepeler
Yollara düşmüş bir kervan türküsü damarımda,
Gâh Mecnun'u, gâh Köroğlu'nu söyler...

Unutmadım yolda kalmış gözlerdeki vefayı
Sabrımdan saray yapan sultanları bilirim
Değişti desinler, küçüldü desinler dünyayı.
İri gözlerle ufka bakanları bilirim

Bir emrah türküsü var Kopdağı'nda
Nineler söylemiş, analar söylemiş, gelinler söyler...
Karşı köyün toprak damlı konağında,
Ferhat yine bir dağ deler...

Zigana Geçidi'ne koydum yüreğimi
Doruklarda akşam nasıl olur unutmadım
Kar yağınca uzaklarda neden titrediğimi,
Daha kimselere anlatmadım...

SÜRER GİDER

Bir yaprak düşer durgun sularına eylüllerin,
Kuşatır gönlümü sulardan ince halkalar
Sürüp giden bir yaz düşüncesidir ellerin
Ellerin, duası bitmemiş taze hâtıralar

Zaman ne söyler de alır ufukları bu kanlı telâş
Nasıl dokur bulutlar şu doyumsuz fânilikleri
Seninle sırdaş olan şu ıssız enginlerde,
Kalırım bir başıma gözü dumanlı

Gözlerinde unutmuş gök-kuşaklarını giden bahar
Ve sen beni böyle eylüllerde unutmuşsun
Avundum cemredir diye saçıma düşen aklar
Ötelerin ipliğinden örülmede hüznün şalı,
Anladım yüreğimi öteler yoklar

Vardıkça hesaplaşmak için sahillerine sevgilerin,
Dost olup çıktı cümle ayrılık şarkıları
Saçının bir telindendi rüzgârlar serin,
Bakışından ay dolun, bahtı soluktu yıldızların

Her yaprak dökümünde şimdi bir hayalin tomurcuğu
Dinletir bestesini ruhların ıssız pınarlardan
Sürer gider aşkların yazdan eylüllere yolculuğu
Senin de bağlanır volların saçlarında kardan,
Başlar senin de birgün o diyara hazırlığın,
Derleyip bohçasını, hiç gelmemiş yazların

29 MAYIS İSTANBUL

Mayıs geceleri alp-erenler avlusu
Gül koklayan hükümdarla kolkola
Surların dibinde fetih ordusu

Mollalar huzurda fikre dalmış
Gülden ince hesaplar gönülden sıcak
Otağlar çerağlar görmede rüya
Ya toprağın altında uyanılacak
Ya İstanbul'da

Yarın bir yeni çağdır
Bir gelindir gözü yolda
Yeminli kılıçlar ucunda şavkır
Haliç'in sularında meneviş
Dağların yelkeninde hoş sada

Cânan kal'asına son akındır bu
Tüllenmiş hasretiyle Üsküdar ufku
Kavgasız eserken gönülde vuslat
Sarılır son silahına bizans
İnat üstüne küfrü inat

Şahlanır denizin köpüklerine doğru
Sırtında ak sevdalı hünkârla
Müjdelenmiş ordular önünde kırat

Gökte kandiller delikanlı Mehmed Han'ın
Yedi tebessümlü dilbere başlık borcu
Süzülür yıldızlar mazgallardan
Avuçlayıp rum ateşlerini bir bir
Güneş diye burca dikilir
Sağdıçtı bu düğünde Ulubatlı Hasan

Koca çınarlarda hâtıralar fethin bereketi
O gün bu gün İstanbul'dan gördük
Sınırdan sınıra bütün memleketi

A. YAĞMUR TUNALI

1955 yılında Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde doğdu. Orta öğrenimini Niğde, Kayseri ve Samsun'da yaptı. Erzurum'da başladığı yüksek öğrenimini, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Fransız Filolojisi'nde tamamladı. Bir süre Vakıflar Bankası'nda çalıştı. Şimdi TRT Kurumunda görev yapıyor.

1972 yılından itibaren Hisar, Töre, Türk Edebiyatı, Millî Kültür, Divan, Doğuş Edebiyat dergilerinde şiirler, deneme ve eleştiriler yazdı ve yazmaktadır. Şiirlerinde, hece ve aruz vezinlerini kullanmaktadır. Vezin, şekil ve muhteva bakımından geleneksel şiirimizden yola çıkan Tunalı, yeni sesler, yeni renkler ve çağdaş bir şiir yaratma çabası göstermektedir. Hisli, ahenkli mısralarında çok zaman hüznün buruk kokusu duyulmaktadır.

Şiirlerini henüz kitap halinde toplamadı.

ŞAFAKTA SULAR

Görürüm, şafakta sular dupduru,
Söyleşir ömrümü seninle şimdi.
Döner ışığında sonsuza doğru,
Sînemde gül açar derdinle şimdi.

Erişir hayâta ebedî bahâr,
Ufkuma bir sefer müjdesi doğar.
Rûhumda devreder ve der ki sular:
"Ey Yolcu! Yanarak serinle şimdi!"

Sular ki; yoğurur özünde aşkı,
Sular ki; çağırır izinde aşkı,
Ve ben sayıklarım dizinde aşkı,
Bir olmak isterim bininle şimdi.

Goncalar, bu seher yolculuğunda,
Süzülür gözümün tomurcuğunda..
Görüp nasîbini sevdâ burcunda
Yazarlar gönlümü bir "sin"le şimdi.

Zaman sular gibi sarar yolumu:
Karışır, ben miyim şu akan.. su mu?
Kimseler bilmesin, fakat, arzûmu
Ben böyle inleyim.. sen dinle şimdi!

MELÂL BURCU

Rûhumda vakitsiz uyandın çiçek,
Akşam öksüz.. gece çılgın.. ne desem?
Günler bana mâtem, aylar Muharrem,
Yarıyor göğsümü çılgın bir elem,
Patlıyor içimde sayısız fişek:

Feryada kurulu sanki zemberek,
Çığlığa sarılmış gibidir annem!

Bir dehlize varmış yollarım, gerçek:
Türkülerde gurbet, şarkılarda gam.
Akşam var ömürde, hudutsuz akşam,
Uçar gider ufuklara bir meram,
Ağlar başucumda bir kanlı melek.

Gönlüm Kerbelâ'ya benzese gerek,
Her yönden esiyor boğucu bir sam.

Bir ölüm bilirim sevdâlara denk:
Hem Azrâil ağlar, hem güller ağlar.
Yalnızlık dolusu yükselir duvar,
Bu kurak iklimde kol gezer esrar,
Hudutsuz çöl gibi kavrulur yürek!

Kimseler duymasın, bilmesinler tek,
Bende kâinâta yeter hüzün var!

Zamanla aram yok.. kırılmışım pek!
Kalmış bir kenarda sevgim, hasretim.
Dilimde mısrâlar ne kadar yetim,
Başka türlü olamazdı cinnetim...
Ne kuğu var, ne göl, ne de bir âhenk:

"Sûz-i dil faslı"nı geçiyor f
Başlıyor ey hüzün sana h

MEÇHULDEN MISRÂLAR

Perdeler çekildi geceye birden
Ve yer gök uyandı avuçlarında.
Akıp giden zaman koptu bir yerden,
Bir sırça sarayda kızıl güllerden,
Perdeler çekildi geceye birden!

Sanki bir bilinmez alevdi sesi,
Tebessümü kandı avuçlarında.
Bilmem nasıl geldi.. ve sevdi sesi?
Bilmem nasıl geldi.. hangi seferden?
Sanki bir bilinmez alevdi sesi!

Gönül çıralandı, ay parçalandı,
Kâinâtım yandı avuçlarında.
Hançerdi bakışı.. daha yamandı,
Sıyrıldı bir anda mesâfelerden,
Gönül çıralandı, ay parçalandı!

Yaydı saçlarını rüzgâr cihâna,
Kıyâmet bir ân'dı avuçlarında.
Bitti söz.. aradan çekildi mânâ,
Sevgili bir melâl uçtu seherden:
Yaydı saçlarını rüzgâr cihâna.

GÜNÜ SÖYLEYİŞ

Sevgili Nâdi! Yine kar yağıyor,
yine gece yarısı...

Hazîn bir nağmede bir yanardağım,
Ne yakınım belli, ne de uzağım.
Feryâdımı söyler bir terâne yok,
Gül isterim, diken biter bağrımda,
Şöyle gönlüm gibi bir vîrâne yok:
İnce bir duyguda titrer dudağım!

Rûhumda gamların gizli düğünü,
Söyler mâcerâmı Allâh'ın günü.
Memnûn mu ki gönlüm, şikâyeti yok!..
Bir âh kâinâtı tüter bağrımda,
Lâkin, bir söz deme hürriyeti yok:
Nerde başlar bilmem, sükûtun sonu?!..

Merâmı götürmez, niçin bu yollar?
Bu toz-duman.. bu karanlık.. bu rüzgâr?
— Dünyâ gurbetinde - eyvah - vefâ yok! —
Özleyişim dünden beter bağrımda,
Ufuk çizgisi yok.. o âşinâ yok:
Hakîkatler ürker, hayâller susar.

Bin belâ var bende dağ dağ üstüne,
Yalnızlık üstüne, sevdâ üstüne!..
Sevgili hüznümün bir belâsı yok,
Görülmemiş âlem yatar bağrımda,
Ne çâre duyulan bir sadâsı yok:
Birikir mânâlar mânâ üstüne.

Bilmem, niçin kalem kanyazar gibi!
Gamı sînesinde lâlezâr gibi!
Gelecekse bahâr bir selâmı yok,
Fırtınalar mekân tutar bağrımda,
Kavurur içimi bir hitâmı yok:
Bilinmez dudaktan bir azar gibi.

Bilmem, bu hayâtın nesi var bende?
Yalnız bir hıçkırık sesi var bende.
Bir ağrı var.. lügatlerde adı yok,
— Ki hep böyle çın çın öter bağrımda! —
Sanki bu ağrının başka yurdu yok,
Sanki tâ ezelden yası var bende:

Bir yanık.. bir kırık.. sesi var bende!..

BİBLİYOGRAFYA

- *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* - Cilt : 1-5, Dergâh Yayınları
- *Cumhuriyet Devri Türk Şiiri* - Mehmet Kaplan, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı, Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Yayınları 7, 1973.
- *Türk Edebiyatı* - Cilt : 3, Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı Yayınları 1974.
- *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü* - Behçet Necatigil, İlâveli 9. Baskı, Varlık Yayını, 1978.
- *Başlangıçtan Bugüne Türk Şair ve Yazarlar Sözlüğü* - Metin Akar, Bulvar Gazetesi Yayını, 1985.
- *Çağdaş Türk Şiir Antolojisi* - Seyit Kemal Karaalioğlu, İnkılâp ve Aka Yayını, 1983.
- *Mütarekeden Sonrakiler* - Şiir Antolojisi, Tertip edenler : Behçet Kemal Çağlar, Orhan Burian, Halûk Y. Şehsuvaroğlu, Yücel Kitapları, 1938.
- *Şiirimizin Cumhuriyeti* - Cilt : 2, Antoloji, Hüseyin Karakan, 1958.
- *Yeni Şiirimiz* - Antoloji, Sabahattin Batur, Varlık Yayını, 1960.
- *Çağdaş Türk Şiiri* - Antoloji, Şahinkaya Dil, Başkent Yayını, 1961.
- *20. Yüzyıl Türk Şiiri Antolojisi* - İlhami Soysal, Bilgi Yayını, 1973.
- *Türk Edebiyatında Yeniler* - Son 50 Yılın En Güzel Şiiri, Antoloji, Hüseyin Karakan, 1955.
- *Yeni Şiir Antolojisi* - İsmail Âli Sarar, Hatipoğlu Yayını, 1949.
- *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri* - Orhan Ural, İş Bankası Kültür Yayınları, Cumhuriyet Dizisi, 1984.
- *Şiirimizde Aşk ve Kadın* - Büyük Türk Şiiri Antolojisi, 1. Ümit Yaşar, Tarık Dursun K., Ümit Yaşar Yayınları, 1961.

Bu eserin hazırlanmasında, yukardaki eserlerden ve şairlerin şiir kitaplarından yararlanılmıştır.

ALFEBETİK FİHRİST

MEMHET ZEKİ AKDAĞ

Şüphe 386
Kuşlar 387
Aynaların Şiiri 388

YAHYA AKENGİN

Hanende Feza 452
Söyler 453
Daha Kimselere Anlatamadım 454
Sürer Gider 455
29 Mayıs İstanbul 456

NAHİT ULVİ AKGÜN

Bir Sabah 235
Birisi 235
Bir Takım İnsanlar 236
Çağrı 237
Her Şey Yerli Yerinde 237

MELİH CEVDET ANDAY

Bize Bağlı 209
Karanlık Çiçeği 209
Yalan 210
Rahatı Kaçan Ağaç 210
Alaturka 211

SABAHATTİN KUDRET AKSAL

Sevda Demi 262
Yarı Karanlık 262
Ağaç Gibi 263
Denize Karşı 263
Karanfiller 264

ÖZDEMİR ASAF

Tentation 299
Sanki 299
Mesaj 299
Biz 300
Masa 300
Alfa 300
Ç 301
Düşüngü 301

ARİF NİHAT ASYA
Bayrak 107
Fetih Marşı 108
Murat 109
Tespih 110
Rübâiler 111

OSMAN ATTİLÂ
Güpegündüz 286
Baştanbaşa 286
Böğrek Gözlüm 287
Arzuhalci 288
Sabahleyin 289

YAVUZ BÜLENT BÂKİLER
Anadolu Gerçeği 436
Sivas'ta Yoksul Çocuklar 437
Benim 438
Şaşırdım Kaldım İşte 439
Analar 440

SELÂHATTİN BATU
Sultanahmet'te Öğle 121
O Şehir 122
Ay Işığında Selviler 123
Rüyaların Yaşı 124
O Büyük Kuşlar 124

ŞEMSİ BELLİ
Unuttum 390
İsimlendirilemeyen Duygu 390
Sarhoş Mısralar 391
Yenidoğan'lı 392
Bu Şehrin Işıkları 393

İLHAN BERK
Ellerim 217
Aşk 217
Balad 217
Sonnet 218

YAHYA KEMAL BEYATLİ
Vuslat 21
İtrî 22
Gece 24

Deniz Türküsü 24
Endülüs'de Raks 25
Bir Başka Tepeden 26
Eylül Sonu 26

SALÂH BİRSEL

Güzin'in Gençlik Yılları .. 246
Bir Şairin Ölümü 246
Çıplak Ases 247
Ağaçlı Pencere 247
Köçekçe 248

RIZA TEVFİK BÖLÜKBAŞI

Humma-yı Aşk 6
Uçun Kuşlar 6
Genç Dul 7
Fikret'in Necip Ruhuna ... 8

İBRAHİM ZEKİ BURDURLU

Sevgi-Bayrak 282
Akdeniz 282
Avcumda Be Gündüzler .. 283
Gül Kokar Bütün Tabiat . 284

ÖMER EDİP CANSEVER

Yıllar Önceki Gibi 381
Çember 382
Uçurum 382
Umutsuzlar Parkı 383
Yer Çekimli Karanfil 384

NECATİ CUMALI

Yeni Bir Aşktan Önce 273
Ay Işığı III 273
Uzak Haziran 274
Güneş Delisi 274
Güler'in Aşk Saatleri 275
Evler ile İnsanlar 276

BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR

Alın Yazımdan 12 Satır ... 139
İstiyorum 139
Bizi Bize Getirdin 140
Bor'da Akşam 141
Görmeye Geldim 142

MEHMET ÇAKIRTAŞ
Görmez Olaydım 239
Pul Hasta 239
Bir Tanem 240

FARUK NAFİZ ÇAMLIBEL
Suda Halkalar 67
Kadın 67
Kıskanç 68
Çoban Çeşmesi 68
Yolcu ile Arabacı 69
Meleku'l-Mevt 70

ASAF HALET ÇELEBİ
Nûru Siyah 134
Doğduğum Evin Pencereleri 135
Mariyya 136
Mağra 137

MEHMET ÇINARLI
Güneş Rengi Kadehlerle .. 321
Gülüm 321
Neyimiz Var 322
Onlar 322
Yılbaşı Düşüncesi 323
Her Sabah Baktığımda 324

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA
Kızılırmak Kıyıları 182
Nasihat 183
Hikmeti Nedir Bu Karanlığın 184
Gece Yarısı 184
Büyümek 185

ZEKİ ÖMER DEFNE
Bahçelerde Kış Şarkısı 103
Senin Yanında 103
Gecelerden Gelen Adam .. 104
Ziller Çalacak 104
Hâtıralar 105

AHMET MUHİP DIRANAS
Yağmur, Gül ve Eller 155

Olvido 155
Fahriye Abla 157
Adamlar 158
Şehrin Üstünden Geçen Bulutlar 158
Serenad 159
Selâm 160

BÂKİ SÜHA EDİBOĞLU
Karanlıkta Geçen Gemiler 213
Gece Yağmuru 213
Şarkısı Tükenen Pencere . 214
Aşk Türküsü 215

KERİM AYDIN ERDEM
Çağ Güzellemesi 443
Gecede 444
Yeniden 444
Eylül 445

BEKİR SITKI ERDOĞAN
Binbirinci Gece 337
Yaşama Sevinci 338
Konya'da 338
Yollar 339
İlâhî Adalet 339
Kışlada Bahar 340

NÜZHET ERMAN
Ot 342
Sevda Kuyumcuları 342
Binlerce Köy Kar Altında 343
Tiryaki 344

MEHMET ÂKİF ERSOY
Bülbül 15
Çanakkale Şehitlerine 16
Birlik 17
Sultan Yalısı 18
Kıta 18

COŞKUN ERTEPINAR
Sen İstersen 187
İki Yalnız 187
Hüzün Gök Kuşağı ve Gülümsemek 188

Duygular Rüzgârı 189
Öğretmenin Duygu Kuşları 190

NECDET EVLİYAGİL
İstanbul'dan Uzakta 354
Eski Yalı 354
İstanbul 356
Nisan Düşü 357

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU
Karadut 177
Sitem 177
Zaman Uğultusu 178
Çakıl 179

İLHAN GEÇER
Belki 225
Küçük İstasyonlar 225
Onlar 226
Samatya'da Güz Akşamı . 227
İnsanla Güzel 228

ORHAN ŞAİK GÖKYAY
Yas 93
Adres 93
Karma Karışık 96
Bu Vatan Kimin 97
Gurbet 98

FEYZİ HALICI
Günaydınım 306
Bingöl'de Bahar 307
Ellerime Kar Yağıyor 308
Cilo Dağları 309
Ne Ki O 310

AHMET HAŞİM
O Belde 29
Süvari 31
Bahçe 31
Merdiven 31
Karanfil 32
Bülbül 32
Yarı Yol 32
Sonbahar 32

AYHAN HÜNALP
Bulutlar 359
Kervan 359
Eylül 360
Kavaklıdere Parkı 362
Uzak Suları Bırak 363

TÜRKÂN İLDENİZ
Taşra Kızının Deliceleri ... 447
Cılız Haykırı 448
Gözlerin Bilinmezliği 449
Mor Ötesi 450

ATİLÂ İLHAN
Üçüncü Şahsın Şiiri 327
Pia 328
Yağmur Kaçağı 329
Deniz Kasidesi 330
Cinayet Saati 331

AYHAN İNAL
Anlatılmaz 408
Koca Yunus 408
Suçlama 409
Konuşan Gözler 410

KEMALETTİN KÂMİ KAMU
Kimsesizlik 75
Gurbet 75
İrşat 76
Kitabe 76
Akdeniz'den Geçerken 77

ORHAN VELİ KANIK
Anlatamıyorum 192
İstanbul'u Dinliyorum 192
Güzel Havalar 194
Denizi Özleyenler İçin 194
Eldorado 195

CEYHUN ATUF KANSU
Yaz Rüzgârları 250
Güney Hastalığı 250
Çocukluk Aşkı 250
Kızamık Ağıdı 251

MUSTAFA NECATİ KARAER
Kuşlar ve İnsanlar 395
Sevebildiğin Kadar 398
Geçen Bahar 399
Haziran Durağı 400
Çarşılar Kapanmadan 401

ABDURRAHİM KARAKOÇ
Bereket 418
Marala Öğüt 419
Bulduktan Sonra Arama . 420
Suları Islatamadım 421

BAHATTİN KARAKOÇ
Yitik Gölgeler Çarşısı 403
Yeni Sözler Gerek Sevda Üstüne 404
Kar Sesi 405
İlk Yazda 406

SEZAİ KARAKOÇ
Çatı 423
Kan İçinde Güneş 423
Sultanahmet Çeşmesi 424
Şehrazat 424
Köşe 425

AYHAN KIRDAR
Gece 432
Kaçmak 432
Şafak Yeleli Gecelerden ... 433
Amore 434

NECİP FAZIL KİSAKÜREK
Bu Yağmur 126
Kaldırımlar 126
Otel Odaları 127
Bekleyen 128
Beklenen 129

ENİS BEHİÇ KORYÜREK
Ey Genç Kadın 42
Gemiciler 43
Nehir 44
Sevgi 44
Hâtıra 45

CAHİT KÜLEBİ
Sevda Bahçesi 230
Sıvas Yollarında 230
Hikâye 231
Faydasız Deniz 232
Cebeci Köprüsü 233

İBRAHİM MİNNETOĞLU
Memleket Türküleri 266
Çocuk Uykusu 267
Görgeçler 268

BEHÇET NECATİGİL
Çocuklar 220
Solgun Bir Gül Dokununca 220
Yıldızlar 221
Sokaktan Gelmek 222
Kurşun 223

ŞÜKÛFE NİHAL
İnanma 62
Kimbilir 62
Su 63
Zindandaki Işık 64

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN
Yağmur Altında Öpüşmek 346
Kader Kapıyı Çalıyor 346
Lâle Devri 347
Kum 347
Rübâilerinden 348

HAŞİM NEZİHİ OKAY
Yalnız Adam 113
Hayal 113
Yaz Öğlesi 114

NECMETTİN HALİL ONAN
Bir Yolcuya 100
Çakıl Taşları 100
Boğaz Rüyası 101

MUVAFFAK SAMİ ONAT
En Azdan 254
Gel Gör Ki 254

Menşura Yağan Yağmur .. 255
Mavi Senfoni 255

RÜŞTÜ ONUR
Kuşluk Vakti 270
İtiraf 270
Sabaha Karşı 271
Bir Hastalıktan Sonra 271
Şükret Allaha Çocuğum .. 271

KEMAL OR
Yaşamak Sevmek Demektir 312
Yumma Gözlerini 312
Sevdalar 313

ORHAN SEYFİ ORHON
Vasiyet 38
Dua 39
Veda 39
Geldiğin Günün Hâtırası . 40
O Beyaz Bir Kuştu 40

YUSUF ZİYA ORTAÇ
Evim 57
Eski Ev 57
Zeybekler 58
Rüya 59
Sensin 60

HALİT FAHRİ OZANSOY
Bülbül 47
Şadırvan 47
Albert Samain'in Akşamı 48
Nasılsınız 49
Sulara Dalan Gözler 49

MUNİS FAİK OZANSOY
Hazana Veda 173
Gözlerin Denizleri Düşündürür 173
Zaman Saati 174
Değişen Dünya 174
Yakınma 175

NURETTİN ÖZDEMİR
Farkında mısın? 365
Uzak İstanbul 365
Vatan 366
Aile Ağacı 367
Artık Vakit Geçti Yorgunum 367

ŞİNASİ ÖZDENOĞLU
Ellerimi Sana Getiriyorum 291
Ellerin İçin Noktürn 292
Sulh I 293

OKTAY RIFAT
İlk Bulut 197
Hatırlama 197
Evvel Zaman İçinde 198
Sen ve Başkaları 198
Bayraklarımı Çektim 199

ŞÜKRÜ ENİS REGÜ
Sulh Dönüşü 303
Neden Eskimiyor 303
Harp İçinde 304
Harp Meydanı 304

ZİYA OSMAN SABA
Dilek 162
Kim Bilir 162
Geçen Zaman 163
Orda Geçiyor Günler 164
İyilik 164
Misakımilli Sokağı No: 37 165

GÜLTEKİN SÂMANOĞLU
Hem Yakın Hem Uzak ... 370
Uzun Vuran Gölge 370
Dertlenme 371
Köprüler 372
Anadolu Türküsü 373

HÂMİT MACİT SELEKLER
Nisan Şiiri 152
Antalya'da Kışın İlk Günü 152
Çay 153
Tarih III 153

EMİN BÜLENT SERDAROĞLU
Kin 34
Kış Gecesi 34
Sana 35
Şiirlerimi Yakarken 36

CELÂL SILAY
Serenad 201
Misafirlik 201
Sual 202
Eğer 203

SABRİ ESAT SİYAVUŞGİL
Denizde Bir Adam 131
Odalar Ve Sofalar 131
Akış 132

HALİL SOYUER
Eksilenler 278
Oku 278
Gizlidir 279
Toprak 280

CEMAL SÜREYYA
Nehirler Boyunca Kadınlar Gördüm 412
Şiir 413
Üvercinka 414
Güzelleme 415
Dalga 416

MUSTAFA SEYİT SÜTÜVEN
Ben 145
Pazar 141 145
Sütüven 146
Orşelim Kızları 147

AŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU
Sazıma 51
Dostlar Beni Hatırlasın ... 51
Yeni Mektup Aldım Gül Yüzlü Yardan 52
Toprak 53
Saklarım Gözümde Güzelliğini 55

AHMET TUFAN ŞENTÜRK
Barışa Özlem 315
Öyküm II 315
Günahı Benim Değil 316
Çocuklar ve Ben 317
Ölmeyeceğim 318

HASAN ŞİMŞEK
Gece Gündüz 242
Gölde Uyanmak 243
Sebep 244
Açar Açmaz 244

AHMET HAMDİ TANPINAR
Hatırlama 83
Bursa'da Zaman 83
Selâm Olsun 84
Bir Gül Bu Karanlıklarda 85
Mavi Maviydi Gökyüzü ... 86

CAHİT SITKI TARANCI
Gün Eksilmesin Pencerem-
den 168
Otuzbeş Yaş 168
Paydos 169
Bu Sabah Hava Berrak ... 170
Ölümden Sonra 171
Memleket İsterim 171

AHMET KUTSİ TECER
Besbelli 79
Muradiye'de Akşam 79
Bağlamacıya 80
Nerdesin 81

SABAHATTİN TAHSİN
TEOMAN
Sensin 205
Yaz Gecesi 205
Rıhtım Sisleri 206
Bu Şarkıyı Yağmurda Bir
Kadın Söylüyordu 206
Bir Kış İkindisi Düşünceleri 207

A.YAĞMUR TUNALI

Şafakta Sular 458
Melâl Burcu 459
Meçhulden Mısralar 460
Günü Söyleyiş 461

SEDAT UMRAN

Meş'aleler 333
Bunalım 333
Leke 334
Kış Orduları 334
İğne 335

MUZAFFER TAYYİP USLU

Günaydın 295
İsimsiz 296
Evadoksiya 296
Kan 297

ÖMER BEDRİTTİN UŞAKLI

Deniz Sarhoşları 116
Ufuk Hasreti 116
Bursa'da Akşam 117
Sır 118
Kiraz Bayramları 119

TURGUT UYAR

Eski Kırık Bardaklar 375
Çokluk Senindir 376
Tel Cambazının Tel Üstündeki Durumunu Anlatır Şiirdir 377
Bir Yılın En Soğuk Akşamında Aşk Övgüsü 378
Arz-ı Hal 379

HALİM YAĞCIOĞLU

Yol Boyunca 258
Allı Uçurtmam Telli Uçurtmam 258
Satdunya 259
Cebeci'de 260

NEVZAT YALÇIN
Beyaz Gül 351
Cinayet 351
Liman 352
Şafakta 352
İpek Yolu 353

EBED MAHİR YALNIZ
Çağrı 149
Eski Dost 149
İlkyaz Sevinci 150
Sır 150

HİLMİ YAVUZ
Kaside 428
Doğunun Şairleri 428
Geçmiş 429
Taflan 430
Sırası Gelince 431

CEMAL YEŞİL
Hoşça Kalın 72
Eşime 72
19 Mayıs 72
Denize Karşı 72
Neyimiş 73
Madem Sürecek 73

MEHMET EMİN YURDAKUL
Bırak Beni Hayrıkayım ... 10
Cenge Giderken 10
Aydın Kızları 11
Büyük Sanatkâr 12

HALİDE NUSRET ZORLUTUNA
Git Bahar 88
Gel Bahar 88
"Geçmiş Zaman Olurki Hayali Cihan Değer" 89
Mevlâna'ın Yollarında 90
İnsanlar 91

Günümüz şair ve yazarlarından İlhan Geçer tarafından hazırlanan "Cumhuriyet Döneminde Türk Şiiri" adlı antoloji, adından da anlaşılacağı üzere, Cumhuriyet döneminde şiir yazan ve yazmakta olan şairleri içine almakta ve bu şairlerin biyografileri, şiirleri hakkındaki değerlendirmeler ve şiirlerinden seçilen örneklerden oluşmaktadır.

Şairlerin seçiminde tarafsız kalmaya çalışmış, ancak, siyasi ve ideolojik şiirleri ağır basan bazı şairlere antolojide yer verilmemiştir. Antolojiler bir edebiyat tarihi olmadığından ve hazırlıyanların bir seçme ve değerlendirme hakkı bulunduğundan, Cumhuriyet döneminde yazan bütün şairleri antolojiye almak yoluna gidilmemiştir. Eserdeki eksiklikler ve fazlalıklar varsa, bunlar, eseri hazırlayanın takdir hakkından kaynaklanmaktadır.

Esere alınan şiirlerde, daha çok, şairlerin az tanınmış şiirlerine yer verilmesi cihetine gidilmiştir.

ISBN 975-17-0079-5
12.000.— TL.